ČASŤ I.

STARÝ PIRÁT

Kapitola 1.

STARÝ NÁMORNÍK »U ADMIRÁLA BENBOWA«.

Keď ma statkár Trelawney, doktor Livesey aj ostatní pánovia vyzvali, aby som opísal všetky podrobnosti o ostrove pokladov od samotného začiatku až do konca, aby som ničoho nezamlčal krem polohy ostrova, a to iba z tej jedinej príčiny, že je tam ešte jeden nedotknutý poklad, beriem teda pero do ruky roku božieho 17— a vraciam sa až k dobe, keď môj otec mal krčmu »U admirála Benbowa« a keď po prvý raz uhorený starý námorník s jazvou, spôsobenou ranou meča, usalašil sa pod našou strechou.

Pamätám sa naňho, ako čo by to včera bolo, ako horkoťažko sa dovliekol ku bráne krčmy, kdežto jeho námornícka bedna nasledovala za ním na fúriku; bol to vysoký, silný a drabálny muž, jeho pleť bola hnedastá, akoby orechová; jeho vlasy, presiaknuté térom, spadaly mu cez ramená po špinavom belasom kabáte. Jeho ruky boly drsné a samá jazva, nehty čierné, vyštrbené; a jazva po šabli na jednom líci vyzerala ako špinavý, belaskatý pruh. Pamätám sa, ako sa obzeral dookola po zálive a ako si pohvizdával pre seba, ako to robieval vždy, až konečne spustil hlasite starú námornícku pesničku, ktorú neskoršie tak často spievaval:

> Pätnásť mužov na bedne mŕtveho muža,
> hojsa, a fľaša rumu.

Spieval vysokým, starým, chriplavým hlasom, ktorý bol už iste vysilený a pokazený v námorníckych krčmách. Potom klopal na dvere špičatou palicou, ktorú mal v ruke, a keď sa zjavil môj otec, drsne požiadal o pohárik rumu. Keď mu potom

KNIHOVNA UNIVERZITY KOMENSKÉHO

bol prinesený, pil rum pomaly ako znalec, pomaly ochutnávajúc a stále ešte sa obzeral okolo seba po skaliskách a hore na štít nášho domu.

»Toto je pekná zákruta,« povedal napokon, »a krčma má rozkošnú polohu. Býva tu veľká spoločnosť, priateľu?«

Môj otec mu povedal, že nie, že spoločnosť býva bohužiaľ veľmi malá.

»Teda dobre,« hovoril, »to je tak kajuta pre mňa. Poďte sem, človeče,« kríkol na muža, ktorý vliekol fúrik, »poďte sem a vyložte moju bednu! Ostanem tu dá... dobu,« pokračoval. »Som človek jednoduchý, postačí mi, keď mám rum, slaninu a vajcia a potom tento výbežok hore, aby som sa mohol prizerať, ako plávajú lode. Ako by ste ma mali volať? Môžete ma volať kapitánom. Ej, pozorujem, že vám to nijako nejde do rozumu,« a hodil tri a či štyri zlatníky na prah. »Keď budú strovené, môžete mi povedať,« vravel, zazerajúc divoko ako kapitán.

A naozaj, hoc jeho šaty boly v stave zanedbanom a hoci hovoril drsne, rozhodne nemal výzor človeka, ktorý by bol vesloval pred stožiarom. Vyzeral však skôr ako vyšší lodný funkcionár, zvyklý, že každý naň počúva, síce že bude zle. Muž, ktorý prišiel s fúrikom, povedal nám, že ho včera ráno pošta složila »U kráľa Juraja«. Že sa vypytoval, aké krčmy sú tu popri pobreží a keď počul, že o našej ide veľmi dobrý chýr a keď mu bola opísaná ako krčma stojaca celkom o samote, tak sa zdá, že preto zvolil si ju pred druhými za svoju rezidenciu. A to bolo všetko, čoho sme sa mohli dozvedieť o svojom hosťovi.

Podľa všetkého bol to človek veľmi tichý. Celý deň sa potĺkal pri zákrute alebo pri skaliskách s mosadzným ďalekohľadom; celý večer sedel v rohu hostinskej miestnosti pri kozube a vytrvale pil rum s vodou. Nechcel obyčajne hovoriť, keď sa mu niekto prihovoril; len pozrel odrazu zúrivo hore a zafŕkal nosom ako trúba v hmle; my i ľudia, ktorí prichádzali do nášho domu, skoro sme si navykli nechávať ho v pokoji. Každý deň, keď sa vrátil zo svojej prechádzky, spýtal sa, jestli neišli cestou mimo nejakí ľudia námorníckeho remesla. S po-

čiatku sme sa nazdali, že ho k tejto otázke núti potreba spoločnosti jeho vlastného zamestnania; lež na koniec sme začali pozorovať, že si praje, aby sa im vyhnul. Keď nejaký námorník sa zastavil »U admirála Benbowa« (ako tu a tam hociktorý urobil, vracajúc sa po pobreží do Bristolu), pozrel sa najprv naň oblokom, zahaleným záclonou, kým vošiel do hostinskej miestnosti. A to bolo vždy isté, že bude potichu ako myška, keď niektorý námorník bol v krčme. Pravda, nakoľko ide o mňa samotného, pre mňa celá vec tajomstvom nebola; veď ja istým spôsobom sdielal som jeho hrúzu s ním. Raz vzal ma stranou a sľúbil mi na prvého každý mesiac strieborný dvadsiatnik, »jestli budem dobre pozorovať na jednonohého námorníka« a jestli mu zaraz oznámim, keď sa zjaví. Častokrát, keď bol prvý deň v mesiaci a ja pýtal som si od neho svoju plácu, len zaffkal na mňa nosom a svojím pohľadom div že ma nepriklincoval; no kým uplynul týždeň, vec si iste lepšie rozvážil, priniesol mi môj dvadsiatnik a znovu opakoval svoje rozkazy, aby som »dobre pozoroval na jednonohého námorníka«.

Netreba mi vám ani povedať, ako ma táto postava v spánku prenasledovala. Za búrlivých nocí, keď vietor otriasal každým kútikom domu a keď príboj vín zavýjal v zálive i vyše pri skaliskách, zdalo sa mi, že ho vidím v tisícich podobách a v tisícoch diabolských zovňajškoch. Raz mal nohu urezanú nad kolenom, raz nad stehnom. Inokedy mi prichodilo, že je to akási príšerná stvora, ktorá nemala nikdy viac ako len jedinú nohu a to uprostred tela. Vídaval som ho, ako za mnou uteká, ako uháňa a sa za mnou ženie cez vrchy a doliny a to ma v noci tiesnilo vždy ako strašlivý balvan. A úprimne povedané, za svoj mesačný dvadsiatnik platil som veru veľmi draho vo forme týchto príšerných vidín.

Ačkoľvek som bol predstavou jednonohého námorníka veľmi prestrašený, kapitána samotného bál som sa o mnoho menej ako ktorýkoľvek z ľudí, ktorí ho poznali. Bývaly noci, že si vypil voľačo viac rumu a vody, ako jeho hlava pravidelne zniesla; a tu často začal zpievať svoje bohaprázdne, staré a divé námornícke pesničky, na nikoho nepozerajúc; dakedy však dal poháriky naliať až po vrch a nútil všetku nesmelú

spoločnosť, aby počúvala jeho vypravovanie alebo aby spievala s ním v sbore. Často som počul, ako sa dom otriasa pesničkou »Hojsa, a fľaša rumu«; všetci susedia spievali svorne s ním, aby zachránili svoj drahý život, smrteľný strach bolo badať na nich a jeden spieval hlasnejšie a nad druhého, aby ušiel jeho poznámke. Lebo v takom rozmare bol veľmi panovačným spoločníkom, takým, akým vôbec len mohol byť. Trieskal rukou do stola, keď chcel, aby bolo ticho; dakedy sa vášnive rozzúril pre nejakú otázku, inokedy zase preto, že sa nik na nič neopýtal, bo z toho usudzoval, že spoločnosť jeho vypravovanie nesprevádza s pozornosťou. Tiež nikomu nedovolil z krčmy odísť, kým sa sám do nemohúcnosti neopil a nedotackal do postele.

Jeho príbehy boly takého obsahu, že naháňaly ľuďom najväčší strach. Boly to príbehy strašlivé; o vešaní a týraní, o morských búrkach, o Dry Tortugas, o hroznych dobrodružstvách a miestach v španielskom mori. Podľa toho, čo sám rozprával, žil medzi najplanšími ľuďmi, akým kedy boh dožičil plávať po mori; a reč, ktorou tieto svoje zkúsenosti rozprával, odrádzala náš jednoduchý dedinský svet práve tak veľmi, ako zločiny, ktoré opisoval. Môj otec hovorieval vždy, že krčma bude ním zničená, lebo ľudia vraj skoro prestanú chodiť ta, kde sú tyranizovaní a utláčaní a kde sa im naháňa toľká hrúza. Lež ja som naozaj presvedčený, že nám jeho prítomnosť bola na osoh. L'udia sa chveli od strachu, ale keď si na to spomínali, celkom sa im to páčilo; bolo to pekné rozčulenie v pokojnom vonkovskom živote. Ba našla sa spoločnosť mladších ľudí, ktorí hovorili, že sa mu obdivujú a volali ho »opravdovým morským tuleňom« a »pravým nasoleným furtákom« a ešte i všeliako podobne a vravievali, on že je z tých mužov, ktorí zapríčinili veľkú námornú moc Anglie.

V jednej veci zapríčinil nám skutočne zhubné škody; lebo zdržiaval sa u nás týždeň za týždňom a konečne mesiac za mesiacom, takže peniaze boly všetky dávno už vyčerpané a otec môj doposiaľ nedodal si ešte odvahy, požiadať ho, aby mu dal ďalšie peniaze. Keď sa bol dakedy o tom zmienil, kapitán zafŕkal nosom tak hlasno, že sa zdalo, akoby hrom spustil,

takže môj prestrašený otec sa pratal z izby. Často som ho videl, ako lomí rukama po takom odmietnutí, a som presvedčený, že trápenie a hrúza, ktorú prežíval, iste veľmi urýchlily jeho predčasnú a neblahú smrť.

Za celý ten čas, čo žil s nami, kapitán nepodniknul ani najmenšej zmeny v svojom obleku, len že si kúpil pár ponožiek od podomného obchodníka. Keď sa utrhla na klobúku kokarda, nechal ju od toho dňa visieť, hoci mal s ňou veľké nepríjemnosti, keď bol vietor. Spomínam si, ako vyzeral jeho kabát, ktorý si sám naprával hore v svojej izbe a ktorý bol na koniec samá záplata. Nikdy nikomu nepísal a písma nedostával a nikdy s nikým sa neshováral, iba so susedmi a s nimi ešte len pravideľne vtedy, keď bol opilý z rumu. Veľkú námornícku bednu nevidel nikto z nás nikdy otvorenú.

Iba raz naň spŕchlo a bolo to ku konci, keď môj úbohý otec bol už v tak zlom stave, že skoro potom zomrel. Doktor Livesey prišiel raz neskoro odpoludnia sa pozrieť na chorého, prijal od mojej matky malú večeru a vošiel do hostinskej miestnosti, aby si vyfajčil pipku, kým privedú jeho koňa z neďalekej a o samote stojacej chyže, lebo my v starej krčme »U Benbowa« nemali sme stajní. Vošiel som za ním a pamätám sa, že som si dobre povšimnul, ako sa líšil čistý, vtipný doktor so snehobielou parochňou, s jasnými čiernymi očima a rozkošným vystupovaním od drsného a neokrúchaného vonkovského ľudu a menovite od špinavej, ťažkopádnej a chrákajúcej mátohy, nášho námorníka, sediaceho s rukama na stole a poriadne už dotiahaného rumom. Odrazu začal — totižto kapitán, pravda — vyhvizdovať svoju večnú pesničku:

»Pätnásť mužov na rakvi mrtvoly pije,
hojsa, a fľaša rumu!
Pili a na koniec ich všetkých vzal čert,
hojsa, a fľaša rumu!«

S počiatku som vždy myslel, že »rakev mrtvoly« je práve veľká bedna, ktorú on má v svojej prednej izbe a myšlienka na ňu miesila sa v mojich príšerných nočných snoch s predstavou jednonohého námorníka. No časom sme prestali venovať pesničke zvláštnu pozornosť; v tento večer nebola novinkou pre

nikoho, iba pre doktora Liveseya a naňho pôsobila, nakoľko som pozoroval, zvlášť príjemným účinkom, lebo sa chvíľu obzeral veľmi nahnevane, kým sa dal zase do rozhovoru so starým Taylorom, zahradníkom, o novej metóde, ako liečiť reumatické bolesti. Zatiaľ kapitán rozpaloval sa svojou vlastnou pesničkou vždy väčšmi a väčšmi a na koniec udrel rukou do stolu pred sebou spôsobom, o ktorom sme všetci vedeli, že je vyzvaním, aby nastalo ticho. Hlasy všetkých odrazu utíchly — všetkých krem hlasu doktora Liveseya; ten pokračoval v reči ďalej ako prv, hovoril jasne a jemne a po každom a či každom druhom slove mocne potiahol zo svojej pipky. Kapitán díval sa naň chvíľu zúrivo, opäť tresnul rukou do stolu, podíval sa naň ešte zúrivejšie a konečne vybúšil v drsnom a surovom zahromžení:

»Ticho tam v medzipalubí!«

»Vaše slová platily mne, pane?« povedal lekár; a keď mu grobian odpovedal novým zahromžením, že je tak, doktor mu odpovedal: »Pane môj, poviem vám len jedinú vec, a to, že svet ztratí skoro veľmi mrzkého oplana, jestli budete ešte ďalej piť rum!«

Zlosť tohoto starého chlapa bola strašlivá. Skočil na nohy, vytiahnul a otvoril veľký námornícky nôž, prehadzoval ho na dlani svojej ruky a vyhrážal sa, že doktora pribodne k múru.

Doktor sa vôbec nepohnul. Hovoril s ním ako prv cez rameno a rovnakým tónom hlasu — skôr hlasnejšie, aby všetci v miestnosti mohli počuť, no celkom kľudne a pevne:

»Jestli nezastoknete svoj nôž hneď v túto chvíľu do vrecka, sľubujem vám na svoju česť, že budete visieť po najbližšom súdnom pojednávaní.«

Potom nastal medzi nimi súboj pohľadmi; no kapitán skoro zkrotnul, zastrčil svoju zbraň a sadnul si na svoje miesto, mrmlajúc ako ubitý medveď.

»A teraz, pane môj,« pokračoval doktor, »keď teraz viem, že takého oplana mám v svojom okrese, môžete sa spoľahnúť, že na vás budem pozorovať dňom i nocou. Nie som len lekárom, som i sudca, ktorý usmieruje. A jestli počujem seba menšiu ponosu proti vám a hoci by to bolo len i pre nespôsobný

kúsok ako dnes večer, použijem účinných prostriedkov, aby som z vás vyhnal a vykántril vašu nezdvorilosť. Postačí to azda.«

Skoro potom priviedli koňa doktora Liveseya ku bráne a doktor odcválal; lež kapitán v ten večer zatíchol a ešte mnoho večerov potom.

Kapitola 2.

ČIERNY PES SA ZJAVÍ A ZMIZNE.

Onedlho potom pritrafila sa prvá z tých tajomných udalostí, ktoré nám konečne pomohly od kapitána, lež nie od jeho záležitostí, ako sa presvedčíte. Bola treskúca a nepríjemná zima s dlhými a ostrými mrazmi a ťažkými morskými vetry; a už od počiatku bolo vidno, že môj nešťastný otec asi sa už nedočká jari. Slabnul deň čo deň a starosť o celú krčmu padla na plecia moje a mojej matky; a táto starosť nás dosť zamestnávala, takže sme si svojho nevlúdneho hosťa veľmi nevšímali.

Bolo to raz ráno v januári, veľmi zavčasu, za nevlúdneho, mrazivého rána, celá zákruta bola pokrytá šedým srieňom, vlny omývaly kamene, slnce bolo ešte nízko a dotýkalo sa len najvyšších vrcholov a svietilo ďaleko do mora. Kapitán vstal včaššie ako obyčajne a vyšiel si na pobreží, šabľa sa mu kolísala pod širokými krýdlami jeho starého belasého kabátu, svoj mosadzný ďalekohľad niesol pod pazuchou, klobúk mal vtlačený do tyla. Spomínam si, ako sa jeho dych vliekol za ním ako para, keď kráčal, a posledný zvuk, ktorý som od neho počul, keď zachádzal popri veľkom kameni, bolo hlasité, rozhorčené fŕkanie, ako by sa vo svojich myšlienkach stále ešte zaoberal s doktorom Liveseyom.

Tak matka s otcom boli hore. A ja som pripravoval na stole raňajky pre kapitána, až sa vráti, keď sa otvorily dvere hostinskej miestnosti a dnu vstúpil muž, akého ešte nikdy moje

oči pred tým nevidely. Bol to bledý, dosť tučný tvor, ktorému chybovaly dva prsty na ľavej ruke; a ačkoľvek mal šabľu pri boku, nevyzeral práve ako bojovník. Mal som vždy otvorené oči pre námorníkov jednonohých a dvojnohých a pamätám sa, že ma tento poplietol. Nebol ako skutočný námorník a predsa mal v sebe čosi takého, čo pripomínalo more.

Spýtal som sa ho, čím môžem poslúžiť, a on odpovedal, že si praje rumu; keď som ale vychádzal z izby, aby som ho priniesol, prisadnul si ku stolu a pokynul mi, aby som pristúpil bližšie. Ostal som na mieste, kde som stál, so svojím obrúskom v ruke.

»Len poď bližšie, synáček,« hovoril. »Poď sem bližšie.«

Pokročil som bližšie k nemu.

»Tento stôl tu je pre môjho priateľa Billa?« spýtal sa s akýmsi úškľebkom.

Povedal som mu, že nepoznám jeho priateľa Billa a že ten stôl je pre osobu, ktorá býva v našom dome a ktorú nazývame kapitánom.

»Dobre,« hovoril, »môj kamarát Bill si asi rád dáva hovoriť kapitán. Má na jednom líci jazvu a náramne roztomilé spôsoby a chovanie, zvlášte keď sa napije, má môj priateľ Bill. Povedzme tedy ako dôkaz, že má váš kapitán jazvu na tvári — a povezdme ďalej, jestli dovolíte, že ju má na pravom líci. Však áno? Hovoril som vám to. Tak teda, býva môj priateľ Bill tu, v tomto dome?«

Povedal som mu, že vyšiel na prechádzku.

»Ktorým smerom, synáček, ktorým smerom?«

A keď som mu označil skalisko a povedal mu, kadiaľ sa kapitán asi pravdepodobne vráti a v ktorú asi dobu a odpovedal som na niekoľko iných otázok, vravel: »No, to bude môjmu priateľovi Billovi tak milé ako alkohol.«

Výraz jeho tváre, keď povedal tieto slová, nebol naprosto roztomilý a mal som svoje vlastné dôvody pre to, aby som sa domnieval, že sa cudzinec mýli, i keď naozaj myslí, čo hovorí. Myslel som si ale, že ma do toho nič, a mimo to, bolo nesnadné vedieť, čo počať. Cudzinec sa práve vrtil okolo hostinských dvier, dívajúc sa pri tom do kúta ako mačka, číhajúca na myš.

Raz som sám vyšiel na cestu, ale on ma okamžite zavolal nazpät a poneváč som neposlúchnul dosť rýchle, podľa toho, ako si myslel, jeho okrúhla tvár sa príšerne zmenila a vyzval ma dnu zakliatim, až som vyskočil. Keď som bol dnu, vrátil sa zase k svojmu predošlému spôsobu, poloúlisnému, polopoškľebnému, potlapkával mi na ramená, vravel mi, že som poriadny chlapec a tak sa pretvaroval, ako keby sa bol do mňa zamiloval. »Mám vlastného syna,« hovoril, »a ste si podobní ako dva pne. On je pýchou môjho srdca. Ale dôležitá vec pre chlapca je kázeň, synáčku, kázeň. No, keby si bol spravil plavbu s Billom, nestál by si tu, až by sa ti rozkázalo po druhý raz, iste nie. To nebol spôsob Billov, ani spôsob tých, ktorí plávali po mori s ním. A tu iste je môj kamarát Bill s ďalekohľadom pod pazuchou, boh ho požehnaj! Ty aj ja trošku cúvneme nazpät do tejto miestnosti, chlapček, skryjeme sa za dvere a spravíme Billovi malé prekvapenie, boh ho požehnaj, hovorím ešte raz.«

Takto hovoriac, cudzinec cúvnul so mnou nazpät do hostinskej miestnosti a strčil ma za seba do kúta, takže sme boli oba ukrytí za otvorenými dvermi. Mne bolo veľmi zle a bol som nastrašený, ako si môžete predstaviť, a čo ešte viac zvyšovalo moju obavu, bolo, že som pozoroval, že cudzinec sám má iste strach. Obnažil rukoväť svojej šable a uvolnil ostrie v pochve a po celý ten čas, čo sme čakali, stále žuval, akoby cítil to, čo obyčajne nazývame preglgnutím v hrdle.

Konečne kapitán vstúpil, buchnul za sebou dvermi, nedívajúc sa ani na pravo, ani na ľavo, a kráčal rovno cez izbu smerom, kde naň čakaly jeho raňajky.

»Bille,« vravel cudzinec hlasom, o ktorom som si myslel, že sa pokúšal urobiť ho smelým a silným.

Kapitán sa obrátil na svojom podpätku a postavil sa proti nám; všetka opálenosť zmizla s jeho tvári a aj nos jeho bol belasý; mal výzor človeka, vidiaceho mátohu alebo nejakého čerta alebo ešte voľačo horšieho, jestli vôbec môže niečo takého jestvovať; a na môj veru, cítil som, že je mi ho ľúto, keď som ho videl, ako tak celý za okamih ostarel a oslabnul.

»Poď sem, Bill, veď ma poznáš; poznáš predsa starého kamaráta z lodi, však,« vravel cudzinec.

Kapitán z hlboka si vydýchnul.

»Čierny Pes,« vravel.

»A kto že iný,« odpovedal druhý, ktorému už odľahlo. »Čierny Pes ako vždy prišiel sa pozrieť na svojho starého lodného kamaráta Billyho do krčmy »U admirála Benbowa«. Ach, Bill, Bill, my sme videli a prežili už dáke časy, my dvaja, od tej doby, čo som prišiel o tieto dva pazúre,« vravel, podvihujúc svoju dokaličenú ruku.

»Hľa, pozrime sa,« vravel kapitán, »dobehli ste ma. Tu som. Dobre teda, hovor: o čo ide?«

»Bill, tak je, tak,« odpovedal Čierny Pes, »ty si na to prišiel, Bill! Vezmem si pohárik rumu od tohoto milého chlapčeka, ktorý sa mi tak veľmi zapáčil; a my si sadneme, jestli dovolíš, a poshovárame sa o hocičom ako starí námornícki kamaráti.«

Keď som sa vrátil s rumom, sedeli obaja pri dvoch koncoch stolu, na ktorom boly kapitánove raňajky, — Čierny Pes sedel pri dverách, obrátený stranou, aby jedným okom videl na svojho starého kamaráta z lodi a druhým okom, tak sa zdá, pátral, kde by sa mohol ztratiť.

Rozkázal mi, aby som odišiel, a nechal dvere celkom otvorené. »Aby ti potom nenapadlo dívať sa na mňa kľúčovou dierkou, chlapček,« povedal. Nechal som ich tedy pospolu a odišiel som do výčapu.

Za dlhú dobu nemohol som nič druhého počuť iba tiché mrmlanie, hoci som sa všemožne usiloval aspoň voľačo vypočuť; no ku konci hlasy zosilily a sa zvýšily a mohol som zachytiť len pár slov, zvlášť nadávok, ktoré zo seba chrlil kapitán.

»Nie, nie, nie, nie. Nech je už tomu všetkému koniec,« zvolal kapitán odrazu. A hneď na to: »A keď už aj dôjde na vešanie, potom, na môj veru, nech visíme všetci.«

Po týchto slovách zrazu nastal prísny výbuch preklínania a iného pokriku, stoličky a stôl sa rozdrúzgaly na triesky, potom nasledoval štrngot zbrane a na to bolestný výkrik a už v najbližšej sekunde som videl, ako Čierny Pes uháňa preč a ako kapitán ho usilovne prenasleduje. Obaja mali vytasené meče a Čiernemu Psovi plným prúdom tiekla krv z ľavého ramena. Práve pri dverách kapitán namieril na utekajúceho posledný

strašlivý úder, ktorý iste bol by rozdrvil hlavu až po bradu, keby sa nebol odrazil od veľkého štítu »Admirála Benbowa«. Ešte dnes môžete vidieť sek na spodnej strane brvna.

Táto rana bola v bitke ostatná. Keď sa raz Čierny Pes dostal na hradskú, nepozeral na svoju ranu, pobral pekne krásne nohy na ramená a za pol minúty zmiznul za zákrutou vrchu. A kapitán stál a stál, vyjavene prizeral sa na štít krčmy ako pomätený. Potom prešiel si rukou pár razy oči a konečne sa vrátil do domu.

»Jim,« hovoril, »rum.« A keď dohovoril, trocha sa zatackal a musel sa sám jednou rukou prichytiť múru.

»Ste ranený?« zvolal som.

»Rum,« opakoval. »Musím preč odtiaľto. Rum! Rum!«

Utekal som, aby som mu priniesol rumu. No všetkým tým, čo sa prihodilo, bol som celkom ohlušený, i zabil som láhev a prekrútil kohútik. A za ten čas, čo som mal ešte robotu so sebou samotným, počul som silný úder v hostinskej miestnosti. Keď som pribehol do miestnosti, videl som, že kapitán leží na dlážke ako dlhý tak široký. V tom prišla mi shora moja matka na pomoc, súc naľakaná krikom a ruvačkou. Spojenými silami podvihli sme mu hlavu. Dychčal veľmi hlasno a z hlboka; lež oči mal privrené a jeho tvár bola strašne znetvorená.

»Bože môj, bože môj,« božekala moja matka, »aké nešťastie v našom dome! A tvoj nešťastný otec je chorý.«

Predbežne sme nemali ani poňatia, čo robiť, aby sme kapitánovi pomohli; nevedeli sme si vec ináče vysvetliť, lež že kapitán utŕžil smrteľnú ranu v ruvačke s cudzincom. Priniesol som pre každú možnosť rumu a pokúšal som sa naliať mu ho do hrdla. No jeho zuby boly pevne zaseknuté a čelusti boly silné, ako čo by boly zo železa. Odľahlo nám na šťastie, keď sa otvorily dvere a vošiel doktor Livesey, chcejúc vykonať svoju vizitu u môjho otca.

»Ach, doktor,« zhíkli sme, »čo urobíme? Kde je poranený?«

»Poranený? To je nesmysel,« vravel doktor. »Nie je o nič viac poranený ako vy alebo ja. Ten človek dostal záchvat mrtvice, pred čím som ho už prv varoval. Teraz, pani Hawkinsová, ponáhľajte sa hore k svojmu manželovi a nakoľko je

KNIHOVNA UNIVERZITY KOMENSKÉHO V BRATISLAVE

možné, nič mu o tom nehovorte. Nakoľko ide o mňa, musím sa pousilovať, zachrániť trojnásobne bezcenný život tohoto človeka. A Jim mi teda prinesie umyváč.«

Kým som sa vrátil s umyváčom, doktor rozrezal už kapitánovi rukáv a obnažil jeho veľké, silné rameno. Bolo na viac miestach tetované. »Tu je šťastie«, »Dobrý vietor«, »Láska Billyho Bonesa« bolo na predlaktí prevedené veľmi čisto a zreteľne.

A vyššie ku rameni bol obrázok šibenice a človeka, visiaceho na nej — obrázek veľmi zdarilo prevedený, tak sa mi videlo.

»Prorocké znamenie,« vravel doktor, dotýkajúc sa prstom tohoto obrázku. »A teraz, pane Bill Bones, jestli sa naozaj tak voláte, pozreme, akej barvy je vaša krv. Jim,« povedal, »nebojíš sa krvi?«

»Nebojím, pane,« vravel som.

»Dobre teda,« povedal on, »podržíš umyváč.« A s týmito slovami vzal svoju lancetu a otvoril žilu.

Veľké množstvo krvi vytieklo, kým kapitán otvoril oči a kým sa vyjavene rozhliadnul okolo seba. Najprv poznal doktora a nemohol sa ubrániť zachmúreniu. Potom vrhnul svoj pohľad na mňa a tak sa zdalo, ako čo by sa mu odľahčilo. No nevdojak zmenila sa jeho pleť a on sa pokúšal povstať, volajúc:

»Kde je Čierny Pes?«

»Niet tu vôbec čierneho psa,« hovoril doktor, »krem toho, ktorý vám sedí na chrbte. Vypil ste si rumu; dostal ste záchvat mrtvice, práve ako som vám dávnejšie bol už povedal. A ja som vás práve teraz, rozhodne proti svojej vlastnej vôli, za hlavu vytiahnul z hrobu. A teraz, pane Bones...«

»Nevolám sa tak,« skočil mu do reči.

»Do toho sa veľmi málo stariem,« odpovedal doktor. Je to meno námorného lúpežníka, ktorého poznám. A ja vás tak volám, bo je to krátke meno a čo vám chcem povedať, je toto: Jeden pohárik rumu by vás neporazil, lež vypijete-li jeden, vypijete ešte jeden a po ňom ešte a ešte jeden. A chcel by som sa staviť o svoju parochňu, jestli neprestanete čím prv, že zomrete — rozumiete mi? Zomrete — a pôjdete na svoje vlastné

miesto, ako ten muž v biblii. No a teraz poďte, poberte sa; ja vám tentokrát do postele pomôžem.«

Obaja vyvliekli sme ho s veľkou námahou pozorne hore a uložili ho do jeho postele, kde mu hlava ovisla na vankúš, ako čo by skoro zamdlieval.

»A teraz si zapamätajte,« hovoril doktor, »ja končím tým svoju povinnosť voči vlastnému svedomiu, meno rum znamená pre vás smrť.«

A s týmito slovami odišiel pozrieť na môjho otca, berúc ma za rameno so sebou.

»To je nič nie,« povedal, keď zatvoril dvere. »Odobral som mu toľko krvi, že dáky čas dá pokoj. Asi týždeň by mal ležať tam, kde je — tak je to najlepšie pre vás i preňho. No druhý záchvat by mu pomohol do hrobu.«

Kapitola 3.

ČIERNA ŠKVRNA.

Asi okolo obedu som zastal pri kapitánových dverách s nejakými chladiacimi nápojmi a liekmi. Ležal práve tak, ako keď sme ho opustili boli, iba trocha vyššie a zdal sa byť veľmi slabý a rozčulený.

»Jim,« vravel, »vy ste tu jediný, ktorý niečo stojí. A viete, že som sa voči vám vždy pekne držal. Nebolo mesiaca, aby som vám nebol dal strieborný dvadsiatnik, ktorý platil len pre vás. A teraz vidíte, priateľu, ako som prišiel na psí tridsiatok a ako ma všetci opustili. A vy mi prinesiete krčiažtek rumu, však áno, môj malý kamarát?«

»Ale veď doktor —« začal som.

No on začal na doktora hromžiť slabým hlasom, ale od srdca. »Všetci doktori sú tlčhubovia,« vravel, »a tento váš doktor, čože ten vie o tom, čo to sú námorníci? Bol som v krajoch horúcich sťa smola a kamaráti popri mne zomierali na žltú zimnicu a prekliata zem triasla sa zemetrasením ako more,

— čože ten doktor vie o takých krajinách? — a udržal som sa pri živote iba rumom, hovorím vám. To bolo moje jedlo i môj nápoj, žena i muž pre mňa. A keď sa mi teraz nedostane môjho rumu, som ako úbohá stará loď na melčine, krv moja padne na vás, Jim, a na toho doktorského tlčhubu.« A o chvíľu začal zase hromžiť. »Pozrite sa, Jim, ako sa mi prsty trasú,« pokračoval prosiacim tónom, »nemôžem ich upokojiť, nemôžem. Dnes nemal som ešte ani kvapky rumu. Ten doktor je blázon, hovorím vám, Jim, musím sa zošaleť, jestli nedostanem kvapky rumu; cítim už, ako na mňa voľačosi lezie. Videl som starého Flinta tu v kúte, za vami; videl som ho, ako keby bol namaľovaný. A jestli sa zblazniem, dokáže sa, aký ukrutný život som viedol a prekonám Kaina. Veď váš doktor sám povedal, že by mi jeden pohárik nezaškodil. Jim, dám vám za jeden pohárik zlatú guineu.«

Rozčuloval sa stále väčšmi a väčšmi a to ma znepokojilo, a to len k vôli otcovi, ktorému sa v ten deň vodilo veľmi zle, takže potreboval kľud. Uspokojil som sa lekárovými slovami, ktoré mi kapitán teraz citoval, a bol som skoro urazený nad tým, že mi núkal podplatok.

»Vašich peňazí mi vôbec netreba,« povedal som, »krem tých, ktoré ste dlžný môjmu otcovi. Prinesiem vám pohárik a nič viac.«

Keď som mu ho priniesol, schytil ho celý vytešený a vypil razom.

»No, no,« vravel, »teraz mi je voľačo lepšie, naozaj. A teraz ešte, môj mladý priateľu, nepovedal ten doktor, ako dlho mám ešte ležať v tejto starej kajute?«

»Aspoň týždeň,« povedal som.

»Do paroma!« vykríkol. »To urobiť nemôžem. Za ten čas dali by mi oni čiernu škvrnu. Títo somári obchádzajú okolo v túto zlorečenú chvíľu, aby ma vysliedili. Somári nevedeli si zachovať to, čo mali, a teraz chceli by brať, čo patrí druhému. Je to námornícke jednanie, rád by som vedieť? No ja som človek šetrný. Ja som svojich peňazí nikdy nepremrhal ani neztratil; veď ja im zase vyčistím zrak. Strachu z nich nemám.

Ja im ešte ukážem, kamarát, veru ich naučím po kostole hvízdať.«

Keď takto prehovoril, s veľkým úsilím povstal s postele, opierajúc sa o moje rameno pevným stiskom, že by som bol skoro vykríkol, a nohami pohyboval, ako by boly mŕtve závažie. Jeho slová, hoci statočné svojím smyslom, smutne sa kontrastovaly slabosťou hlasu, ktorým boly vyslovené. Odmlčal sa a sadnul si na pelasť postele.

»Ten doktor mi veru podkúril,« hundral. »Hučí mi v ušiach. Uložte ma zase!«

Kým som mu mohol trocha pomôcť, padnul sám na svoje predošlé miesto nazad a potom chvíľu ležal tíško.

»Jim,« vravel na koniec, »videl ste dnes toho námorníka?«

»Čierneho Psa?« spýtal som sa.

»Ach, čo Čierny Pes,« vravel. »Je to darebák, avšak ten, kto ho sem poštval, je ešte horší. Jestli sa teda vôbec odtiaľ nevyšmyknem a jestli mi pošlú čiernu škvrnu, buďte uistený, že im ide o moju starú námornícku truhlicu. Potom si sadnite na koňa, — jazdiť na koni viete, však? Sadnete teda na koňa a pôjdete — áno, naozaj, prajem si to — pôjdete k tomu prekliatemu doktorskému tlčhubovi a poviete mu, nech by pochytal všetky osoby — úradné osoby a podobne — a nech by ich pochytal tu »U admirála Benbowa«, nech by pochytal všetko bývalé mužstvo starého Flinta, starých i mladých, všetkých, ktorí z nich ešte ostali. Ja som bol prvým námorníkom, viete, prvým námorníkom starého Flinta a ja som jediný, samojediný, ktorý to miesto pozná. Označil mi ho v Savannah, keď ležal v smrteľnej nemoci, vidíte, ako čo by to bolo dnes. Lež neodchádzajte prv, kým mi nepošlú čiernu škvrnu lebo kým znovu neuvidíte Čierneho Psa lebo jednonohého námorníka. Jim, tohoto v prvom rade a pred všetkými druhými.«

»Ale čože je tá čierna škvrna, kapitán?« spýtal som sa.

»Kamarát, to je vyzvanie. Jestli sa im to pošťastí, poviem vám o tom. Len majte oči otvorené, Jim, a ja sa rozdelím s vami rovnakou čiastkou, na moju česť.«

Hovoril ešte trocha s cesty, jeho hlas slabnul však viac a viac. No skoro potom, keď som mu podal jeho liek, ktorý

prijal ako dieťa s poznámkou, že »jestli kedy niektorý námorník potreboval liek, som to ja,« upadol napokon v ťažký spánok, podobný mdlobe, v ktorom som ho nechal. Ani neviem, čo som vlastne mal robiť, aby všetko sa dobre skončilo. Pravdepodobne som mal celú tú históriu povedať doktorovi; lež mal som smrteľný strach, že kapitán neskoršie obanuje, že sa mi vyspovedal a že mi pomôže na druhý svet. Za týchto posledných udalostí môj úbohý otec celkom nečakane v ten večer zomrel a to ovšem zatislo všetky iné starosti do úzadia. Náš prirodzený smútok, návštevy susedov, vystrojenie pohrebu, pri ktorom musela sa súčasne sprevádzať celá hostinská živnosť, to všetko ma zamestnávalo tak, že som vôbec nemal času na kapitána myslieť, tým menej však mať strach pred ním.

Nasledujúceho rána kapitán skutočne sišiel dolu, rozkázal si svoje jedenie ako obyčajne, hoci jedol menej, lež nazdal som sa, že vypil viac rumu ako svoju pravidelnú dávku, lebo si chodil preň do výčapu sám, chmúriac sa a fŕkajúc nosom tak, že sa nik neodvážil postaviť sa mu do cesty. Večer pred pohrebom bol práve tak opitý ako vždy pred tým; a bolo urážajúce počúvať ho v dome smútku, ako spieva o závod svoju mrzkú starú námornícku pesničku. Pri jeho slabosti všetci sme mali obavu, že zomre, a doktor bol odrazu odvolaný k akémusi pacientovi, vzdialenému mnoho míl, a po smrti môjho otca nikdy už sa neukázal v blízkosti nášho domu. Povedal som, že kapitán bol slabý; a skutočne sa zdalo, že slabne vždy viac, miesto čo by nadobúdal zase svojich síl. Liezol po schodoch hore dolu, chodil z hostinskej miestnosti do výčapu a zase nazpäť a niekedy vystrčil nos zo dvier, aby cítil more; pridržiaval sa múru, ako čo by potreboval opory, a z ťažka dýchal, skoro ako človek na príkrom vrchu. Nikdy sa mi zvlášť neprihovoril a tak sa mi zdalo, že akiste celkom zabudol na svoje dôverné vyznanie. No jeho nálada bola stále viac divá a divá a pri jeho telesnej slabosti násilnejšia ako kedy prv. Mával teraz rozčulujúci spôsob, keď sa opil, že vytasil svoj meč a položil ho na stôl pred seba. No pri tom všetkom všímal si ľudí menej a zdal sa byť pohrúžený do svojich vlastných myšlienok, ba skoro sa šalel. Raz na príklad k nášmu veľkému podiveniu

zahvízdal druhú pesničku, nejakú dedinskú milostnú pieseň, ktorú sa azda naučil v svojej mladosti, ešte prv, kým začal cestovať po mori.

Tak sa udalosti rozvíjaly; až v deň po pohrebe asi o tretej hodine za nevľúdneho, hmlistého a mrazivého odpoludnia, keď som stál chvíľku v bráne, súc pohrúžený v smutných myšlienkách na svojho otca, zbadal som dakoho, ubierajúceho sa pomaly cestou. Bol úplne slepý, lebo hmatal palicou pred sebou a nad očima a nad nosom mal veľké zelené tienitko; a bol nachýlený akoby od státia a či od slabosti a bol oblečený v ohromný, starý, roztrhaný námornícky plášť s prehodením, ktoré mu dodávalo skutočne strašlivého výzoru. Nikdy v svojom živote nevidel som postavy, ktorá by hrozivejšie vyzerala. Zastal blízko krčmy a zosiliac hlas v podivné hundranie, prehovoril do povetria pre seba:

»Poučí nejaký laskavý priateľ úbohého slepca, ktorý ztratil vzácne svetlo svojich očú pri bohumilej obrane svojej rodnej zeme, svojej Anglie, a svojho kráľa Jura — boh nech mu požehná — kde a či na ktorej strane anglickej krajiny teraz je?«

»Ste v krčme »U admirála Benbowa«, v zákrute Čierneho vrchu, dobrý muži,« vravel som.

»Počujem hlas,« povedal, »mladý hlas. Podal by si mi laskave ruku, mladý a dobrý priateľu, a zaviedol by si ma dnu?«

Podal som mu ruku a ten strašný, pekne rozprávajúci a očú nemajúci tvor sovrel moju ruku náhle ako hriech. Bol som tak naľakaný, že som sa pokúšal vytrhnúť sa mu; no slepec pritiahol ma silou mocou mrštnosťou svojej ruky až tesne k sebe.

»A teraz, chlapec,« povedal, »zaveď ma ku kapitánovi.«

»Pane,« vravel som, »na moju česť, to urobiť nemôžem.«

»Ach,« zkrivil tvár, »tak to je! Zaveď ma hneď k nemu, lebo ti ruku zlomím.«

A len to vyslovil, trhnul ňou tak, že som až vykríkol.

»Pane,« vravel som, »čo vám hovorím, je v prospech váš. Kapitán už neni, aký býval. Sedáva s vytaseným mečom. Cele iný pánko —«

»Poď teda, hor sa,« prerušil ma slepec. A nepočul som nikdy hlasu tak ukrutného, tak chladného a hnusného, ako bol hlas tohoto slepého človeka. Prestrašil ma väčšmi ako bolesť; a náhle som sa mu počal podvoľovať, idúc priamo ku bráne a smerom k hostinskej izbe, kde sedel náš starý chorý bukanier (morský lúpežník), rumom premožený.

Slepec držal ma pevne za ruku, svierajúc ma železnou päsťou a opierajúc sa o mňa väčšou temer váhou, ako som mohol zniesť. »Zaveď ma priamo k nemu a keď už budem blízko, zavolaj: »Tu je tvoj priateľ, Bill!« Jestli to neurobíš ty, urobím tak ja« a pri tom ma stisnul tak, že som sa nazdal, že zamdliem. Súc medzi dvoma hrúzami, bol som slepým žobrákom tak veľmi naľakaný, že som zabudol na svoju hrúzu z kapitána a keď som otváral dvere hostinskej miestnosti, vykríkol som trhaným hlasom slová, ktoré mi slepý muž rozkázal.

Úbohý kapitán podvihol zrak a jediným pohľadom vyfučal mu rum z hlavy, takže jeho zovňajšok bol strašlivý. Výraz jeho tváre neprezradzoval ani tak hrúzu ako smrteľnú chorobu. Urobil pohyb, aby povstal, no myslím, že nemal už dosť sily v tele.

»Nože, Bill, ostaň len sedieť, ako sedíš,« hovoril žobrák. »Jestli vidieť nemôžem, môžem zato počuť každé pohnutie prstom. Obchod je obchod. Vytiahni mu ľavú ruku! Chlapec, vezmi jeho ľavú ruku v zápästí a polož ju k mojej pravici.«

Obidvaja počúvli sme ho na slovo. A videl som, ako z dlane ruky, v ktorej držal svoju palicu, vtisol voľačo do dlane kapitánovej, ktorá sa hneď na to zavrela.

»Tak a teraz je to hotové,« hovoril slepý muž. A pri týchto slovách pustil ma náhle a s presnosťou a pohyblivosťou neuveriteľnou dokrival sa z hostinskej miestnosti von na ulicu, kde, stojac ešte bez pohnutia, mohol som počuť, ako sa vzďaluje pravidelné klopkanie jeho palice.

Trvalo to dosť dlho, kým kapitán a ja sme prišli zase k smyslom. No na koniec asi v rovnaký okamih pustil som jeho zápästie, ktoré som stále ešte držal, a on pritiahol ruku k sebe a podíval sa bystro do dlane.

»Desať hodín,« zvolal. »Šesť hodín; to je ešte možno urobiť.« A skočil na nohy.

Práve keď na nohy skočil, zavrávoral, vztiahol ruku k hrdlu, chvíľu ostal naklonený stáť a potom so zvláštnym úderom celou váhou svojho tela padnul tvárou na zem.

Utekal som hneď k nemu, volajúc na matku. No všetko ponáhľanie bolo daromné. Kapitán bol porazený smrteľným záchvatom mrtvice. Je to zvláštna a ťažko pochopiteľná vec: Iste som tohoto človeka nikdy rád nemal, hoci mi ho neskoršie začalo byť ľúto, no keď som videl, že je mŕtvy, vyrazily mi slzy prúdom. Bol to druhý prípad smrti, ktorý som poznal, a smútok z prvej smrti bol v mojom srdci ešte čerstvý.

Kapitola 4.

NÁMORNÍCKA TRUHLICA.

Mnoho času som nezmárnil, pravda, a povedal som matke naskutku všetko, čo som vedel a možná, že som jej to mal povedať už dávnejšie pred tým; videli sme, že sme sa dostali do ťažkého a nebezpečného položenia. Voľačo z peňazí tohoto človeka — či vôbec nejaké peniaze mal — patrilo iste plným právom nám; lež nebolo pravdepodobné, že kamaráti nášho kapitána z lodi, predovšetkým dva exempláre, ktoré sa zjavily u nás, totižto Čierny Pes a slepý žobrák, boli by ochotní vzdať sa čiastky svojej koristi a poplatiť dlžoby mŕtveho. Keby som sa bol riadil rozkazom kapitánovým, sadnul hneď na koňa a išiel pre doktora Liveseya, bol by som svoju matku nechal samotnú a bez ochrany a na to vôbec nebolo možné ani pomyslieť. Skutočne, zdalo sa nám obom nemožným ostať v dome ešte dlhšie. Praskot uhlia v kuchyňskej mrežke, ba i tikot hodín naplňoval nás hrúzou. V susedstve, tak sa našim ušiam zdalo, mátaly blížiace sa kroky. A čo urobiť za ten čas s kapitánovou mrtvolou na dlážke hostinskej miestnosti? Pomyslenie na mátožného slepého žobráka, potĺkajúceho sa tu na blízku a od-

hodlaného sa vrátiť — to boly okamihy, pri ktorých, ako sa povie, liezol som od strachu sám zo svojej kože. Aspoň voľačo muselo sa čím prv rozhodnúť; a konečne sme sa ushovorili, že odídeme spolu hľadať pomoc v blízkej chyži. Sotva sme to vyslovili, už sme sa aj poberali. S vlasmi rozmrvenými, ako sme boli, vybehli sme hneď do hustého súmraku a mrazivej hmly.

Chyža bola vzdialená od krčmy len pár sto yardov, ale vidieť ju nebolo, lebo bola na druhej strane blízko zákruty; a čo mi menovite dodávalo odvahy, bolo, že sa k nej prichádzalo smerom opačným, než zkadiaľ sa zjavil slepý muž a zkadiaľ sa pravdepodobne tiež vráti. Neboli sme na ceste viac ako niekoľko minút, ačkoľvek sme pár razy zastali, držiac sa pri sebe a počúvajúc. Nepočuli sme však nijakého neobyčajného zvuku — iba šplachot lenivých vĺn o skalisko a krákanie vrán v hore.

Už bolo dosť vidno, keď sme dobehli do chyže a nezabudnem nikdy, ako som bol vytešený, keď som vo dverách a v oblokoch spatril žlté svetlo; no to, ako sa dokázalo, bola tiež vôbec najlepšia pomoc, akej sa nám v tomto kraji mohlo dostať; veď — človek by sa bol nazdal, že sa mužovia budú hanbiť sami pred sebou — ani jediná duša nechcela sa odhodlať vrátiť sa s nami k »Admirálovi Benbowovi«. Čím viac sme rozprávali o svojich útrapách, tým viac — mužovia, ženy i deti — učupovali sa pod svoje ochranné obydlia. Meno kapitána Flinta, hoci pre mňa bolo cudzie, bolo niektorým z nich veľmi dobre známe a pôsobilo hrúzou nemalou. Poniektorí ľudia, ktorí boli na poľných robotách ďaleko od »Admirála Benbowa«, spomnieli si krem toho, že videli na ceste niekoľko cudzincov, lež považujúc ich za podlúdnych obchodníkov, že im chytro išli z cesty; a jeden z nich že videl ešte malú loďku v tak zvanej »Mačacej diere«. Z tej príčiny každý, kto bol kapitánovým spoločníkom, naháňal im smrteľnú hrúzu. Po dlhom doprávaní zistilo sa konečne, že našlo sa niekoľko ľudí, ochotných ísť za doktorom Liveseyom, ktorý býval na druhej strane, kdežto nám pri obrane krčmy nechcel ísť pomôcť nik.

Hovoria, že zbabelosť je nákazlivá; lež na druhej strane spor dodáva veľkej zmužilosti. A keď každý už povedal, čo povedať chcel, matka moja mala k nim reč. Vyhlásila, že nechce ztratiť peniaze, patriace jej chlapcovi, ktorý nemá teraz otca. »Keď nik z vás všetkých sa neodváži,« vravela, »odvážime sa my dvaja, Jim a ja. Pôjdeme nazad, zkadiaľ sme prišli, a vám, veľkým ľuďom kuracích sŕdc, malá vďaka! Otvoríme truhlicu, čo by sme preto aj zomrieť mali. Vám, pani Crossleyiová, za toto vrece poďakujeme, jestli nám ho požičiate, aby sme doň uložili peniaze, ktoré nám patria podľa zákona.«

Vyslovil som sa ovšem, že pôjdem s matkou. A oni všetci dali sa do kriku nad našou šialenou odvahou. Lež ani potom ani jeden muž sa neodvážil ísť s nami. Jediné, čo chceli urobiť, bolo, že mi dali nabitý revolver pre možnosť, keby sme boli napadnutí; a sľúbili ďalej, že budú mať pripravené osedlané kone, aby sme mohli utiecť, keby sme pri svojom návrate boli prenasledovaní. Jeden chlapec mal ísť za doktorom, aby zaistil brannú pomoc.

Moje srdce utešene trepotalo, keď sme sa vydali zase sami dvaja do chladnej noci na tak nebezpečné dobrodružstvo. Splň mesiaca práve vychádzala a prenikala červene hornými vrstvami hmly; to zvyšovalo ešte naše náhlenie, lebo bolo zrejmé, kým sa zase vrátime, že všade by bolo jasno ako vo dne a náš odchod mohol by byť vyzradený zrakom nejakých vyzvedačov. Utekali sme popri plotoch potichu a rýchlo, nevidiac a nepočujúc ničoho, čo mohlo by zvýšiť náš nepokoj, až sa zase k nášmu veľkému uľahčeniu zavrela za nami brána krčmy »U admirála Benbowa«.

Hneď primknul som zátvoru a chvíľu stáli sme s bijúcim srdcom vo tme a sami v dome s telom mŕtveho kapitána. Potom vzala matka z výčapu sviečku a držiac sa spolu za ruky, vkročili sme do hostinskej miestnosti. Kapitán ležal, ako sme ho boli nechali, horeznačky s očima otvorenýma a s jednou rukou vystretou.

»Stiahni záclonu, Jim,« zašeptala matka, »mohli by prísť a sledovať z vonku. A teraz,« povedala, keď som záclonu bol stiahnul, »musíme z toho tu dostať kľúče. Lež kto sa ho má

dotknúť, to by som rada chcela vedieť,« a zafikala akosi, vyslovujúc tieto slová.

Kľakol som naskutku na kolená. Na zemi pri jeho ruke ležal malý útržok papieru, na jednej strane začernelý. Nemohol som byť v pochybnostiach, že to bola čierna škvrna. A keď som zodvihol papierik, našiel som na druhej strane veľmi peknym a zreteľným písmom napísané posolstvo:

»Máš čas do desiatej hodiny do večera.«

»Mal do desiatej hodiny kedy, matka,« vravel som. A práve keď som to povedal, naše staré hodiny začaly biť. Tento náhly zvuk nás strašne naľakal, lež zvestoval nám za to dobrú zprávu, lebo bolo iba šesť hodín.

»Nože, Jim,« hovorila matka, »ten kľúč.«

Prekutával som jeho vrecká jedno po druhom. Niekoľko drobných kovových peňazí, náprstok, trocha nití a veľkých ihiel, kus dohánu na žuvanie na konci uhryznutý, jeho žabykláč s krivou rúčkou, malý kompas, prístroj na kresanie, to bolo všetko, čo obsahovaly jeho vrecká a ja začal som už zúfať.

»Snáď ho má na hrdle,« podotkla moja matka.

Premáhajúc silný odpor, roztrhnul som mu košeľu pri hrdle a tu našli sme skutočne kľúč; visel na kúštiku špinavého povrázku, ktorý som odrezal vlastným nožom kapitánovým. Tento triumf naplnil nás nádejou i vybehli sme hneď hore do malej izby, kde tak dlho spával a kde stála jeho truhlica od toho dňa, kedy prišiel k nám.

Zvonku vyzerala ako každá druhá truhlica námornícka, začiatočná litera »B« bola vypálená na vrchnáku žeravým železom a rohy boly trocha otlčené a olámané ako po dlhom a nemilosrdnom používaní.

»Daj mi ten kľúč,« vravela matka a hoci bola zámka veľmi neohebná, odomkla ju a okamžite naddvihla vrchnák.

Silný zápach dohánu a téru zarazil z vnútra, lež na povrchu nebolo vidieť nič okrem veľmi peknych šiat, pečlivo vyčistených a složených. »Tieto šaty asi nikdy nenosil,« hovorila matka. Pod šatami sa začínala pestrá smes — kvadrant, krabička z cínu, niekoľko kusov dohánu, dva páry veľmi pek-

ných pištoľov, stĺpček striebra, staré španielske hodinky a niekoľko iných drobností neveľkej ceny a zväčša cudzej výroby, pár mosadzných kompasov a päť či šesť zvláštnych západoindických mušieľ. Od tej doby som si niekoľkorazy pomyslel, prečo odvliekol so sebou tieto mušle na svojom bludnom, zločinnom a nepokojnom živote.

Predbežne sme teda okrem striebra a maličkostí nenašli nič, čo by za niečo stálo, a ani tieto predmety sa nám nezamlúvaly. Dolu bol položený starý námornícky plášť, obielený morskou solou v mnohých prístavných krčmách. Moja matka vybrala ho netrpezlive a tu ležaly pred nami v truhlici posledné predmety, vrecúško, zakrútené do voskovaného plátna, z ktorého vykukávalo voľačo akoby papier, a plátené vrecko, ktoré pri dotyku vydalo ceng zlata.

»Ukážem tým naničhodníkom, že som počestná žena,« povedala moja matka. Vezmem si iba to, čo mi bol dlžný, ani haliera viac. Zadrž vrecko panej Crosseyovej.« A začala rátať čiastku kapitánovej dlžoby z námorníckeho vrecka a odkladať do toho, ktoré som držal.

Bolo to rátanie dlhé a nie ľahké, lebo peniaze boly všetkých možných štátov a všetkých rozmerov — dublony a louisdory, guineje a osemzlatníky a neviem ešte čo, všetky bez výberu a skladu nahádzané boly spolu. Guineí bolo najmenej a práve tými vedela matka zakryť svoj účet.

Keď sme boli asi tak v polovici, odrazu položil som ruku na matkino rameno; lebo v tichom, mrazivom povetrí počul som zvuk, ktorý rozdúchal moje srdce v miere najvyššej — pravideľné klopkanie slepcovej palice na primrznutej ceste. Zvuk sa stále blížil, kdežto my sme stáli, zatajujúc dych. Potom sa ozval ostrý úder na dvere krčmy, potom mohli sme počuť, ako dakto krúti kľukou a ako zátvora zaškrípala, keď tento zvrhlý človek sa pokúšal dostať sa dnu. A potom nastalo za dlhý čas ticho vonku i dnu. Konečne bolo zase počuť pravideľný dopad palice a k našej neopísateľnej radosti a vďačnosti zas pomaly to utíchalo, až vôbec nebolo nič počuť.

»Matka,« vravel som, »vezmi to všetko a poďme«; lebo som bol istý, že zatarasená brána zdala sa byť podozrivou

a že privedie nám na tarchu celé osie hniezdo; veď ako som len bol tomu povďačný, že som bránu zatarasil, to nemôže si nik predstaviť, kto nikdy nemal do činenia s týmto hrozným slepcom.

No matka moja, celá zjašená, nechcela vziať ani dosť málo viac, než čo jej prisľúchalo, avšak nechcela sa rozhodne ani spokojiť s čiastkou menšou. »Nie je ešte ani sedem,« podotkla; že vraj pozná svoje právo a že si žiada, aby sa jej teda podľa práva stalo. A ešte sa so mnou škriepila, keď sa ozval krátky, tichý pisk dosť ďaleko od nás na vršku. To bolo pre nás obidvoch dosť, ba viac než dosť.

»Poberiem, čo mám,« povedala matka a vyskočila na nohy.

»A ja vezmem toto, aby som účet zaokrúhlil,« vravel som ja, berúc vrecúško z voskovaného plátna.

A v najbližšom okamihu sostupovali sme po schodoch; sviečku nechali sme pri prázdnej truhlici. A potom hneď sme otvorili dvere a dali sa na rýchly útek. Nevydali sme sa na cestu ani len o sekundu privčas. Hmla sa chytro ztrácala; mesiac ožiaroval už celkom jasne vysoké vrchy na oboch stranách; a práve len na dne údolia a okolo brány krčmy prestieral sa ešte tenký závoj hmly neporušený, takže mohol prvé stopy nášho úteku zahaliť. Ešte nie v polovici cesty k chyži, pár krokov za poľanou pri vršku, museli sme vkročiť práve do mesačného svetla. Lež to nebolo všetko; veď k našim ušiam prenikal už zvuk niekoľkých ponáhľajúcich sa krokov a keď sme sa obzreli smerom, zkadiaľ sa ozývaly, ľahké kmitanie sem a ta, značne sa približujúce, ukazovalo, že niektorý z prichádzajúcich má lampáš.

»Miláčku,« vravela náhle matka, »pober peniaze a utekaj. Ja omdlievam.«

Myslel som si už, že je to koniec nás obidvoch. Ako som preklínal zbabelosť susedov! Ako som zazlieval svojej nešťastnej matke jej poctivosť a peňazobažnosť, jej predošlú pošetilú odvahu a terajšiu slabosť! Na šťastie prišli sme práve na malý most a ja som jej pomohol, hoci zavrávorala, na druhú stranu lavičky, kde si z hlboka vydýchla a zachytila sa o moje ra-

meno. Neviem, kde som v sebe našiel silu všetko to previesť, bojím sa, že som to nepreviedol jemne; lež mal som len starosť, odvliecť ju dolu po brehu pod pilier. Ďalej som s ňou ani pohnúť nemohol, lebo most bol príliš nízky, takže som nemohol urobiť viac, ako vliezť popod nej. A tam museli sme učupení ostať — matka bez akejkoľvek ochrany takmer — obaja od krčmy na dopočutie vzdialení.

Kapitola 5.

OSTATNÝ RAZ O SLEPCOVI.

Moja zvedavosť bola v istom slova smysle silnejšia ako môj strach, veď nemohol som ostať, kde som bol, lež plazil som sa zase ku brehu, zkadiaľ, skryjúc hlavu za krík borievky, mohol som prehliadnuť cestu až ku bráne našej krčmy. Sotva som sa na tomto mieste usalašil, keď moji nepriatelia začali prichádzať, asi sedem a či osem mužov; utekali prudko, ich kroky dunely nerovnomerne po hradskej a nejaký muž s lampášom utekal na čele, pár krokov pred nimi. Traja mužovia utekali pospolu, držiac sa za ruky, no ja poznal som i v hmle, že prostredný muž v tomto trojlístku bol slepý žobrák. Hneď na to dokázal mi jeho hlas, že som pozoroval dobre.

»Vytrhnite dvere!« kričal.

»Áno, áno, pane,« odpovedali dvaja traja; i podnikli útok na »Admirála Benbowa«, ten však, ktorý niesol lampáš, ostal vzadu. A potom som videl, že zastali v práci a počul som, že začali sa shovárať tichším hlasom, ako čo by boli prekvapení, že nachádzajú dvere otvorené. No prestávka bola krátka, lebo slepec prevzal zase vedenie. Jeho hlas znel hlasnejšie a piskľavejšie, ako by horel od nedočkavosti a srdu.

»Len do toho, len do toho,« kričal a preklínal ich pre ich pomalosť.

Štyria a či pätoria hneď posťúchli, dvaja ostali na hradskej so strašlivým žobrákom. Nastala chvíľa ticha, potom sa

ozval výkrik prekvapenia a hneď na to akýsi hlas vykríkol z domu:

»Bill je mŕtvy!«

Slepec ich však preklínal zase pre ich pomalosť.

»Strážte ho, vás niekoľko bojazlivých somárov, a druhí pekne hore a prichyťte sa truhlice,« kričal.

Mohol som dobre počuť, ako ich nohy dupkajú po našich starých schodoch, až sa dom len tak otriasal. Hneď potom ozvaly sa nové hlasy veľkého prekvapenia; oblok kapitánovej izby bol vybitý, bolo počuť úder a rinkot zabitého skla a jeden z mužov vychýlil sa do mesačného svetla hlavou a ramenami a prihovoril sa slepému žobrákovi, stojacemu pred ním na hradskej.

»Pew,« kričal, »voľakto tu bol pred nami; voľakto prehrabal celú truhlicu od vrchu až dolu.«

»Je tam?« reval Pew.

»Peniaze sú tu.«

Slepý preklínal peniaze.

»Ale ja mám na mysli Flintovu listinu,« kričal.

»Tej tu vôbec nevidíme,« odpovedal človek z obloka vychýlený.

»Hej, vy dolu, nemá ju Bill snáď pri sebe?« kričal zase slepý.

Potom druhý chlap, akiste ten, ktorý ostal dole, aby prezrel kapitánovu mrtvolu, prišiel ku bráne krčmy: »Už sme Billa dôkladne poprezerali, avšak nenašli sme ničoho,« vravel.

»To porobili tí ľudkovia z krčmy, to porobil ten sopliak. Keby som mu bol len oči vylúpal!« kríkal slepý, ktorého Pewom volali. »Boli tu, nie je to ešte ani dávno, dvere boly zatarasené, keď som chcel vojsť dnu. Rozíďte sa, chlapci, a pohľadajte ich!«

»Na moju pravdu, nechali tu svoje svetlo,« hovoril chlap pri obloku.

»Rozutekajte sa a hľadajte ich! Prekutajte celý dom,« opakoval Pew, búchajúc svojou palicou do zeme.

Potom nastal veľký poplach po celej našej starej krčme, ťažké kroky duňaly na všetkých stranách, nábytok bol popre-

vracaný, dvere vylámané, až sa to v brafách len tak rozliehalo. A ľudia vychádzali zase von, jedon po druhom, a vyhlasovali, že nás nikde nemôžu najsť. A hneď potom nočným tichom zavznel ešte o mnoho jasnejšie pisk, ktorý prestrašil moju matku i mňa, keď sme boli zaujatí nad peniazmi mŕtveho kapitána, lež teraz opakoval sa pisk dvakrát. Nazdal som sa, že je to, aby som tak povedal, hlásna surma slepého, ktorý týmto signálom vyzýva svoje mužstvo k útoku; avšak len teraz som zbadal, že to bol signál od vrchu smerom k chyži a podľa výsledku, aký signál na lúpežníkov mal, som usudzoval, že to bolo výstražné znamenie pred blížiacim sa nepriateľom.

»To je zase Dirk,« vravel jeden z nich. »Dvakrát! Kamaráti, budeme sa musieť pratať odtiaľ.«

»Pratať sa odtiaľ, ty baba!« kričal Pew. »Dirk bol od nepamäti vždy blázon a zbabelec, nemali by ste si ho všímať. Veď oni musia byť tu blízko, ďaleko byť nemôžu; skoro sa ich rukami dotýkate. Rozbehnite sa a obzrite sa po nich, psi! Ach, na moju hriešnu dušu,« kričal, »keby som len oči mal!«

Táto výzva mala akiste nejaký účinok, lebo dvaja chlapi začali sa prehrabovať v haraburdí, lež s malou chuťou, tak sa zdalo, a polovicu svojej pozornosti venovali po celú tú dobu svojmu vlastnému nebezpečiu, kdežto ostatní stáli nerozhodne na ceste.

»Vaše ruky dotýkajú sa tisíciek, vy blázni, a ste leniví sa pohnúť. Mohli by ste byť bohatí ako kráľovia, keby ste listinu našli, a vy viete dobre, že je tu a stojíte tu predsa ako zmoklé kury. Z vás neodvážil sa proti Billovi nik vystúpiť, až som sa odvážil ja, slepý! A pre vás mám ztratiť svoje šťastie! Mám byť chudobným, plaziacim sa žobrákom, dožobrávajúcim sa kvapky rumu a mohol by som sa ináče predsa v koči vystierať! Keby ste mali aspoň toľko smelosti, koľko jej má črviak v kabáčiku, ešte by ste ich mohli dochytiť!«

»Nechaj toho, Pew, máme aspoň zlatníky,« mrmlal jedon.

»Možná, že ten prekliaty predmet niekde skryli,« riekol druhý. »Ber si zlatníky, Pew, a nevystávaj tu a nekríkaj!«

»Divé kríkanie« bolo pravé slovo, lebo Pewov vztek dostúpil po týchto námietkach takej výšky; ku konci však premohla ho vášeň úplne, trieskal v svojej besnote napravo a naľavo a jeho palica ťažko dopadala na nejedneho z nich.

Oni zase nadávali slepému netvorovi, vyhrážali sa mu strašlivými slovami a márne sa pokúšali zachytiť palicu a vytrhnúť mu ju z ruky.

Táto zvada nás zachránila; lebo ešte kým zúrila, ozval sa s vrška stranou k chyži iný zvuk — dupot cválajúcich koní. A skoro v ten čas s druhej strany sa ozval výstrel z pištoľa — vyšľahol blesk, zadunela rana. A to bol akiste ostatný výstražný signál. Lebo lúpežníci sa hneď obrátili a utekali, rozptylujúc sa všetkými smery, jedon k mori popri zálivu, druhý zase odbočoval cez vrch a tak ďalej, takže po pol minúte neostalo po nich ani len pamiatky — až na Pewa. Jeho tu nechali, neviem, či z púheho zmätku a či zo msty za jeho nadávky a rany; on ostal pozadu, klopkajúc svojou palicou hore dolu po ceste v šialenom strachu, hmatajúc a volajúc svojich kamarátov. Napokon zabočil nesprávnym smerom a utekal pár krokov popri mne smerom k chyži, kričiac:

»John, Čierny Pes, Dirk« a ešte iné mená, »nechcete predsa opustiť starého Pewa, kamaráti, nezabudnite na starého Pewa!«

Hneď na to hržanie koní sa ozvalo hlasnejšie a v mesačnom svetle sa objavili štyria a či pätoria jazdci a uháňali plným cvalom po svahu.

Podľa toho Pew poznal svoj omyl, obrátil sa s výkrikom a utekal priamo ku priekope, do ktorej sa tiež sgúľal. No v okamihu bol zase na nohách a podniknul nový útok, už celé popletený, tentokráť priamo pod najbližšieho z uháňajúcich koní.

Jazdec sa pokúšal ho zachrániť, no márne. Pew padnul s výkrikom, ktorý sa hlasne niesol nocou; štyri kopytá ho podupaly, odsotily a uháňaly ďalej. Padnul na bok, potom sa pomaly prevrátil na tvár a už ani nevydýchol.

Vyskočil som a privolal som jazdcom svoj pozdrav; oni zastali a pri všetkom zľakli sa nad touto nehodou. Skoro som

videl, kto jazdci sú. Ten, ktorý sa vliekol vzadu za druhými, bol chlapec, ktorý bol išiel z chyže za doktorom Liveseyom; ostatní boli colní úradníci, ktorých stretnul na ceste a s ktorými sa ushovoril, že sa hneď vrátia. Naddozorca Dance dostal nejaké zprávy o člnku v Mačacej diere a toho večera vydal sa na slúžobnú cestu smerom k nám a tejto náhode moja matka a ja mali sme čo ďakovať za zachránenie svojich životov.

Pew bol mŕtvy, celkom mŕtvy. A keď sme matku doniesli do chyže, trocha studenej vody a voňavky o chvíľu osviežilo ju úplne, ani strach jej nijako neublížil, hoci stále ešte bedákala, že svoj účet nemá ešte vyrovnaný. Za ten čas naddozorca uháňal čo najrýchlejšie k Mačacej diere, avšak jeho ľudia museli sosadnúť s koní a hmatať v húšťavách a vedúc svoje kone pri uzde a napomáhajúc ich chvíľami pri chôdzi, museli sa stále obávať úkladného prepadnutia. Preto nebolo možné sa čudovať, že loďka bola už na ceste, hoci ešte nie ďaleko, keď sa predrali až k diere. Dozorca na ňu zavolal. Nejaký hlas odpovedal slovami, aby sa pratal stranou, jestli nechce dostať trocha olova; a v tú chvíľu zahvižďala mu tesne okolo ramena guľka. Skoro na to loďka sa skrútila za morský výbežok a zmizla. Pán Dance tu stál, ako sa sám vyslovil, »ako ryba na suchu«, a jediná vec, ktorú mohol urobiť, bola, že vyslal jednoho muža do B—, aby varoval korvetu. »To nestojí skoro nič. Vyčistili nám zrak a je koniec. Jednej veci však sa veľmi teším, že som pánu Pewovi stupil na kurie oká.« Lebo zatiaľ bol už vypočul moje vypravovanie.

Vrátil som sa s ním k »Admirálovi Benbowovi« a nemožno si vôbec predstaviť, v akom neporiadku dom bol; títo surovi ľudia sotili i hodiny v svojom vzteklom naháňaní za matkou a za mnou. Ukradnutého nebolo okrem kapitánovho vrecúška s peniazmi a okrem trochy striebra z priečinku vlastne nič a predsa videl som hneď, že sme zničení. Pán Dance nechápal, čo sa tu bolo prihodilo.

»Hovoríte, že pobrali peniaze? Dobre teda, Hawkins, čo chceli ešte viac? Tak sa zdá, snáď ešte viac peňazí?«

»Oj nie, pane; tak sa zdá, že za peniazmi neišli,« odpovedal som. »Vidí sa mi, pane môj, skutočne, že chceli to, čo

mám tu v náprsnom vrecku; aby som vám pravdu povedal, bol by som rád, keby som to mohol niekde do bezpečného miesta ukryť.«

»Ba, naozaj, chlapček, máte celkom pravdu, vravel dozorca. »Jestli sa vám páči, vezmem listiny k sebe.«

»Moja mienka bola, že by snáď doktor Livesey —« začal som.

»Celkom správne,« prerušil ma veľmi laskavým spôsobom, »celkom správne — je to čestný muž a čestný úradník. A práve teraz mi prichádza na um, že by som ta mohol prejsť sám a podať zprávu alebo jemu alebo statkárovi. Veď ako vidíte, Pew je mŕtvy; neľutujem ho, no je mŕtvy, viete, a ľudia ovesia to ako vinu finančnému úradníkovi Jeho Veličenstva na hrdlo a využijú toho, ako len budú môcť. No a teraz vám, Hawkins, voľačo poviem: ak sa vám páči, poďte so mnou!«

Poďakoval som sa mu srdečne za túto nábidku a išli sme k chyži nazpät, pri ktorej stáli kone. Kým som matke vysvetlil účel svojej cesty, boli všetci už v sedle.

»Dogger,« zvolal pán Dance, »máte dobrého koňa; posaďte chlapca za seba.«

Keď som sadol na koňa, držiac sa Doggera okolo pásu, vrchný dozorca dal pokyn a celá spoločnosť dala sa na cestu v zunivom pokluse, majúc za cieľ dom doktora Liveseya.

Kapitola 6.

KAPITÁNOVE LISTINY.

Uháňali sme ostro celou cestou, až sme zastali pred bránou domu doktora Liveseya. Dom bol na prednej strane pohrúžený do tmy.

Pán Dance mi povedal, aby som soskočil a zaklopal a Dogger ma podržal, keď som vystupoval zo strmeňa. Slúžka skoro odrazu otvorila bránu.

»Je doktor Livesey doma?« opýtal som sa.

»Nie,« odpovedala. »Prišiel odpoludnia domov, no odišiel zase do zámku, aby povečeral a večer strávil so statkárom.«

»Pôjdeme teda za ním, chlapci,« hovoril pán Dance.

Poneváč neišlo teraz o veľkú vzdialenosť, nesadnul som na koňa, lež utekal s koženým strmeňom Doggerovým ku bráne a dlhou, bezlistou alejou, zaliatou mesačným svetlom, cielili sme ta, kde sa vypínala biela linia zámeckých stavov medzi veľkými, starými záhradami. Tam sosadnul pán Dance s koňa, chytil ma za ruku a bol hneď vpustený do domu.

Sluha nás viedol chodbou pokrytou koberci a uviedol nás na jej konci do veľkej knižnice, preplnenej skriňami na knihy a sochami, ktoré stály hore na skriniach. Tam sedeli statkár a doktor Livesey, každý s pipkou v ruke, po oboch stranách rozpáleného krbu.

Nevidel som šľachtica nikdy tak zblízka. Bol to vysoký muž, vysoký iste vyše šesť stôp a širokých plecí; mal drsnú, úprimnú tvár, vetrom celkom ošľahanú, načervenalú a rozbrázdenú za jeho dlhých ciest. Jeho obočie bolo čierne a ľahko pohyblivé a to dodávalo mu výrazu akejsi nie zlej, lež živej a pánovitej vášnivosti, tak by sa dalo povedať.

»Nech sa vám len páči, pane Dance,« riekol veľmi vznešene a blahovoľne.

»Dobrý večer, Dance,« vravel doktor, prikyvujúc mu na pozdrav. »A dobrý večer Vám, priateľu Jime! Ktorý priaznivý vietor vás sem privádza?«

Vrchný dozorca stál vzpriamený ani svieca a rozprával svoju zkúsenosť, ako by odriekaval úlohu; a žičil by som vám vidieť, ako sa tí dvaja pánovia nakláňali a ako pozerali zase na seba a ako v svojom prekvapení a pre samý záujem zabudli fajčiť. Keď počuli, ako sa moja matka vrátila zase do krčmy, doktor Livesey udrel sa poriadne do stehna a statkár kričal »znamenite« a svojou dlhou pipkou praštil o mrežku. Dávno ešte, kým sa reč skončila, pán Trelawney (tak sa statkár volal, ako sa snáď ešte pamätáte), povstal so svojej stoličky a prechádzal po izbe, kdežto doktor, ako čo by chcel lepšie počuť, sosňal svoju napudrovanú parochňu a sedel tu, vyzerajúc dosť podivne so svojím vlastným, ostrihaným a čiernym záhlavím.

Konečne skončil pán Dance svoje vypravovanie.

»Pane Dance,« začal statkár, »ste znamenitý muž. A nakoľko ide o to, že ste s koňom prešli toho čierneho, ukrutného netvora, v tom vidím, pane môj, záslužný skutok, ako keď človek na črviaka stupí. Tento Hawkinsov chlapec je podarený, ako pozorujem. Hawkins, mohol by ste laskave zazvoniť na tento zvonček? Pána Dancea musíme trocha ponúknuť pivom.«

»A čože vy, Jim,« vravel doktor, »vy máte tiež dáku vec, pre ktorú ste prišli, však?«

»Tu je to, pane,« odpovedal som a oddal som im balíček z voskovaného plátna.

Doktor pozeral to so všetkých strán, ako by ho prsty šteklily od žiadosti, balíček otvoriť; lež miesto aby balíček roztvoril, zastrčil ho kľudne do vrecka svojho kabátu.

»Pane statkár,« pokračoval, »keď Dance dopije svoje pivo, musí ovšem zasa odísť do služby Jeho Veličenstva; lež Jima Hawkinsa chcem si tu nechať, aby spal u nás so mnou, a jestli nemáte nič proti tomu, navrhujem, aby bola mu donesená studená paštéta a aby sa navečeral.«

A tak bola prinesená veľká holubacia paštéta a postavená na bočný stolík a ja som si veru zajedol i bez núkania, bo som bol lačný ani vlk; za ten čas pán Dance sa tešil z ďalších poklôn a bol na koniec v milosti prepustený.

»A teraz, statkár,« vravel doktor.

»A teraz, Livesey,« vravel statkár v tú sekundu.

»Nie obaja odrazu, nie obaja odrazu,« smial sa doktor Livesey. »Počul ste, tak sa zdá, niečo o tom Flintovi.«

»Či som o ňom niečo počul!« vykríkol statkár. »Či som o ňom kedy počul, spýtate sa! Bol to najviac krvelačný morský lúpežník, aký kedy plával po mori. Čiernofúzač bol popri Flintovi dieťaťom. Španelia mali z neho taký pôverčivý strach, že som bol niekedy pyšný na to, že je Angličan, pane môj, na moju pravdu! Videl som na svoje vlastné oči pri Trinidade jeho loď a zbabelec kapitán — korhel, s ktorým som cestoval, utiekol, pane môj, do španielskeho prístavu.«

»Ba naozaj, ja sám som o ňom tiež v Anglii počul,« povedal doktor. »No hlavná vec je, jestli mal peniaze.«

»Peniaze!« zvolal statkár. »Počul ste, čo sa o ňom povráva? Po čomže druhom sa títo oplani sháňajú než po peniazoch? Na čomže druhom im záleží než na peniazoch? Pre čo druhého dávali by na pospás svoje oplanské kostry ako pre peniaze?«

»To skoro uvidíme,« odpovedal doktor. »Lež vy ste tak popletený a horkokrevný a toľko kríkate, že sa nemôžem ani k slovu dostať. To, čo by som potreboval vedieť, je: predpokladajme, že by som mal tu vo vrecku nejakú niť, ktorá by ňás zaviedla ta, kde Flint ukryl svoj poklad, či by sa ozaj odplatilo tento poklad vyhľadať?«

»Že či by sa to odplatilo, pane!« zvolal statkár; »veru sa odplatí: jestli máme niť, o ktorej hovoríte, dám v bristolskej lodenici pripraviť loď a vezmem vás a Hawkinsa so sebou a zmocním sa toho pokladu, keby som ho mal trebárs rok hľadať.«

»Veľmi dobre,« vravel doktor; »a teraz, jestli Jim súhlasí, balíček otvoríme.« A balíček položil pred seba na stôl.

Balíček bol pozošívaný a doktor musel použiť svojej skrínky s prístrojmi a poprestrihávať nite svojimi lekárskymi nožničkami. Balíček obsahoval dva predmety — knihu a zapečatený papier.

»Najprv sa podívame do knihy,« poznamenal doktor.

Statkár i ja dívali sme sa mu poza chrbtom cez ramená, keď otváral knihu, lebo doktor Livesey ma laskave vyzval, aby som pristúpil k nim od bočného stolíka, kde som jedol, a aby som sa tiež venoval zábave hľadať. Na prvej strane boly iba nejaké čmáraniny, ktoré si asi robieva človek, keď má pero v ruke, alebo z lenivosti alebo preto, aby sa cvičil. Jedna čmáranina bola akoby tetovacia značka »Láska Billyho Bonesa«, potom tam stálo »Pán W. Bones, námorník«, »už ani len kvapôčky rumu«, »pri Palm Key to utŕžil«, a niekoľko iných ešte poznámok, väčšinou len osobitných a nesrozumiteľných slov. Nemohol som premôcť zvedavosť, kto bol ten, ktorý »to« utŕžil a čo »to« utŕžil. Pravdepodobne nôž do chrbta.

»Z tohoto sa mnoho nedozvieme,« hovoril doktor Livesey a listoval ďalej.

Prvých desať a či jedenásť stránok bolo vyplnených všeliakými radami položiek. Na jednom konci riadku bolo dátum a na druhom čiastka peňazí, ako v obyčajných účtovných knihách; lež na miesto vysvetlujúcich poznámok bol medzi oboma konci len rozličný počet krížikov. Na príklad dvanásteho júna 1745 mala byť pravdepodobne vyplatená dakomu čiastka 70 libier (libra šterlinkov = pred svetovou vojnou asi 24 K) a celá vec bola vysvetlená iba šiestimi krížikmi. Len v málo prípadoch bolo predsa udané aspoň meno miesta, ako na príklad »Pri Caraccasse«; lebo iba udaj zemepisnej šírky a diaľky, na príklad »62° 17' 20", 19° 2' 40"«.

Tieto zápisky obsahovaly voľačo viac ako dvadsať rokov; súhrn jednotlivých položiek časom sa zväčšoval a ku konci bol zapísaný veľký celkový výsledok po piatich a či šiestich nesprávnych súčtoch a k tomu pripísané boly slová: »Hŕbočka Bonesova«.

»Nemôžem nijako prísť na to, kde to má hlavu a kde pätu,« pokračoval doktor Livesey.

»Vec je tak priezračná ako jasný deň,« zvolal statkár. »To je účtovná kniha toho podlého psa. Tieto krížiky tu stoja miesto mien lodí, ktoré potopili, alebo miest, ktoré vydrancovali. Obnosy sú podiel toho lotra a len keď sa bál dvojsmyslu, pripojil niečo zreteľnejšieho. — Tu stojí: »Pri Caraccasse«; vidíte, to chytili vtedy nejakú nešťastnú loď pri pobreží. Boh pomáhaj úbohým ľuďom, ktorí boli na nej! Odpočívajú už dávno na dne morskom!«

»Naozaj,« povedal doktor. »Pozrime sa, tak sa poznáva poriadny cestovateľ! Naozaj! A čiastky sa zvyšujú, ťaťať, ako postupoval v hodnostiach!«

Ináče bolo toho v knihe už málo, iba pár udajov miestnych, vpísaných na čistých listoch ku konci, a tabulka, označujúca vzájomnú hodnotu peňazí francúzskych, anglických a španielskych.

»Opatrný človek,« zvolal doktor. »Ten nebol z tých, ktorí sa dajú ošudiť.«

»A teraz,« pokračoval statkár, »všimnime si predmetu druhého.«

Papier bol na viacerých miestach zapečatený náprstkom na miesto pečatítka (bol to azda práve ten náprstok, ktorý som našiel v kapitánovom vrecku). Doktor rozlomil pečate veľmi pozorne a hneď vypadla mapa ostrova s udaním zemepisnej šírky a diaľky, s názvami vrchov, zálivov a zátočín a so všetkými podrobnosťami, ktorých bolo treba, aby loď bezpečne mohla zakotviť na jeho brehoch. Ostrov bol asi deväť míl dlhý a päť míl široký a mal podobu, aby som tak povedal, tučného a vztýčeného šarkana; mal tiež dva pekné, kryté prístavy a vrch uprostred, označený menom »Ďalekohľad«. Potom tam stály ďalšie poznámky pozdejšieho pôvodu, zvlášť však tri krížiky, vpísané červeným atramentom a malým, pekným rukopisom, veľmi sa odlišujúcim od hapkavých litier kapitánových, a pri nich tieto slová:

»Tu je hlavná časť pokladu.«

Na druhej strane táže ruka napísala toto ďalšie vysvetlenie:

»Vysoký strom na úboči Ďalekohľadu, rozkonárený k s., od s. s. v.«

»Ostrov kostier v. j. v. a k v.«

»Desať stôp...«

»Striebro v prútoch je v úkryte severnom; je možné ho nájsť smerom k východnému údoliu, desať siah na juh od čiernej skaly, na ktorej je vykresaná hlava.«

»Zbrane možno ľahko nájsť v pieskovej mohyle smerom k severu od východného prístavného predhoria so zákrutom na sever. J. F.«

To bolo všetko. Hoci to bolo krátke a pre mňa nesrozumiteľné, predsa to naplnilo statkára a doktora Liveseya radosťou.

»Livesey,« začal statkár, »svoju protivnú praks povesíte čím skôr na kliniec. Zajtra odcestujeme do Bristolu. O tri týždne — tri týždne — nie, o dva týždne a či už o desať dní budeme mať najlepšiu loď, pane môj, a najvyberanejšie mužstvo Anglie. Hawkinsa vezmeme tiež ako chlapca od kajuty. Hawkins, z vás bude výborný chlapec od kajuty. Vy, Livesey, budete lodným lekárom; ja som admirál. Vezmeme tiež Redrutha, Joyca a Huntera. Budeme mať priaznivý vietor, rýchlu cestu a ani najmenšiu ťažkosť pri hľadaní miesta a peňazí ako han-

dár, až sa v nich budeme tak prehŕňať a s nimi sa hrať po celú budúcnosť ako s kremenčekmi.«

»Tralewney,« vravel doktor, »pôjdem s vami. A zaručujem sa vám, že Jim pôjde s nami a že bude nám živým znamením vierohodnosti nášho podniku. Bojím sa len pred jediným človekom.«

»A pred kým,« kričal statkár. »Pane môj, vyslovte meno toho ničomníka.«

»Vy ste to,« odpovedal doktor, »lebo neviete jazyk držať za zubami. Nie sme samojediní, ktorí o tomto papieri máme vedomosť. Zbojníci, ktorí podnikli útok dnes večer na krčmu, — sú iste smelí ľudia, zúfale odvážni kosci a tí, ktorí ostali na palube loďky — a som presvedčený a sa nemýlim — nie ďaleko odtiaľ, všetci tí sú jedon ako druhý, odhodlaní zmocniť sa tých pokladov či tak a či onak. Nik z nás nesmie sám vychádzať, kým sa nedostaneme na more. Jim a ja ostaneme za ten čas spolu; a vy, keď pocestujete do Bristolu, vezmete so sebou Joyca a Huntera a čo je zvlášť dôležité, nik z nás nesmie prehovoriť o tom, čo sme našli, ani slovíčka.«

»Livesey,« vravel na to statkár, »vy máte pravdu vždy. Budem čušať ako hrob.«

ČASŤ II.

LODNÝ KUCHÁR

Kapitola 7.

IDEM DO BRISTOLU.

Trvalo to dlhšie, ako statkár predpokladal, kým boli sme pripravení na cestu po mori a ani jeden z našich prvých úmyslov — ani plán doktora Liveseya, že ma vezme k sebe, — nemohol byť tak prevedený, ako sme zamýšľali. Doktor musel odísť do Londýna pre lekára, aby zaňho prevzal jeho praks; statkár mal mnoho roboty v Bristole; a ja som žil v zámku pod opaterou starého hájnika Redrutha, skoro ako väzeň, lež plný snov o mori a v najrozkošnejších farbách maľoval som si po predku podivné ostrovy a dobrodružstvá. Celé hodiny som presedel nad mapou a všetky podrobnosti na nej som si dobre zachoval. Sediac pri krbu v salóne majiteľa domu, približoval som sa v svojej fantázii k onomu ostrovu všetkými možnými smery; preštudovával som každú štvorcovú siahu jeho povrchu; vystupoval som tisíckrát na vysoký vrch, ktorý volali Ďalekohľad, a s jeho vršku kochal som sa zázračnými a veľmi malebnými pohľadmi po krajine. Niekedy hemžil sa ostrov divochmi, s ktorými sme sa pasovali; inokedy bol plný nebezpečných zvierat, ktoré nás prenasledovaly; avšak ani v jednej z mojich fantastických vidín neprihodilo sa mi nič tak zvláštneho a trúchlivého, ako toto naše skutočné dobrodružstvo.

Tak plynuly týždne, až jedného krásneho dňa prišiel list, adresovaný doktorovi Liveseyovi, s týmto dodatkom: »Jestli nie je doktor doma, nech otvorí list Tom Redruth alebo mladý Hawkins.« Riadiac sa týmto rozkazom, otvorili sme list a našli sme — a či lepšie našiel som, veď hájnik bol neborák, ktorý vedel čítať iba litery tlačené — tieto dôležité zprávy:

Hostinec »U starej kotvy«, Bristol, 1. marca 17—.

Milý Livesey!

Nevediac, či ste už na zámku a či ešte v Londýne, posielam tento list vo dvoch exemplároch na dve miesta.

Loď je kúpená a zariadená. Čaká s kotvou spustenou, súc pripravená k plavbe po mori. Nikdy ste krajšieho škuneru nevidel, — chlapec by ju mohol viesť — a má dve sto tún; volá sa Hispaniola.

Kúpil som ju prostredníctvom svojho starého priateľa Blandlyho, ktorý dokázal, že je po každej stránke znamenitý muž. Ten výborný človek musel mojim záujmom slúžiť priamo otrocky a práve tak, môžem povedať, slúžili mojim záujmom všetci ľudia v Bristole, keď sa dozvedeli, akým cieľom plavbu podniknúť chceme — mám totižto na mysli poklad.«

»Redruth,« vravel som, zastanúc pri čítaní listu, »z toho doktor Livesey radosť mať nebude. Lebo podľa všetkého statkár táral dve na tri.«

»No dobre,« zamrmlal hájnik, »kto je k tomu však skôr oprávnený? To by tak bolo, aby statkár nesmel pre doktora Liveseya hovoriť.«

Po týchto slovách vzdal som sa každého pokusu niečo poznamenať a čítal som teda priamo ďalej:

»Blandly sám objavil Hispaniolu a svojou podivuhodnou zručnosťou dokázal, že som ju dostal takmer za babku. Je však v Bristole istá trieda ľudí, hrozne predpojatých voči Blandlymu. Títo hovoria zo široka a veľmi podrobne, že tento čestný človek urobil by za peniaze všetko, že Hispaniola patrila jemu a on že mi ju predal tak nesmyselne draho — všetko priezračné ohováranie. Nikto z nich však predsa nemôže popierať výborné vlastnosti tejto lode.

Až posiaľ išlo to akoby na drôte; za to však robotníci — ľudia pri lanách zamestnaní a tak ďalej — končili svoju prácu veľmi pomaly. No časom sa to napravilo. Lež zase som mal s mužstvom ťažkosti.

Chcel som sohnať asi dvadsať ľudí — pre možnosť nebezpečia so strany domorodcov, námorných lúpežníkov alebo tých zlorečených Francúzov — a dalo mi to veru roboty dosť, kým som posháňal asi pol tucta ľudí, až veľmi podivná hra náhody priviedla mi do rúk práve súceho človeka, akého som hľadal.

Stál som v lodenici, keď som sa s ním naozaj čirou náhodou dal do reči. Poznal som, že je to starý námornik, že je teraz majiteľom krčmy, že pozná všetkých lodníkov a námorníkov v Bristole, že na pevnine ztratil zdravie a že by si žiadal prísť zase na more ako kuchár. V ten deň že sa tu potuloval, ako hovoril, aby zase pričuchnul k slanej vode.

Bol som veľmi dojatý — vy by ste bol tiež — a z púheho súcitu vzal som ho naskutku a najal za lodného kuchára. Volá sa dlhý Ján Silver a ztratil jednu nohu. Lež to považoval som za odporúčanie, lebo ztratil nohu v službe svojej vlasti pod vedením nesmrteľného Hawkea. Nemá penzie vôbec, Livesey! Pomyslite si, v akej planej dobe žijeme!

Tak, pane môj, myslel som, že som našiel iba kuchára, avšak objavil som za ten čas celé mužstvo. Silver a ja o pár dní sohnali sme spoločnosť veľmi otužilých starých námorníkov, akých si len predstaviť môžete; na pohľad nie sú síce pekní, lež ako vyzerajú, veď sú to ľudia toho najsmelšieho ducha; uisťujem vás, že s takým mužstvom by sme sa nemuseli báť ani zápasu s válečným korábom.

Dlhý Ján na koniec dvoch z tých šiestich a či siedmich ľudí vytvoril, ktorých som prv najal. Ukázal mi hneď, že sú práve z toho druhu sladkovodných chytačov žiab, na ktorých nemožno sa spoľahnúť v nijakom odvážnom dobrodružstve.

Môj stav telesný i duševný je jednoducho znamenitý, jiem ani vlk, spím ani drevo, lež zvlášť teším sa na okamih, až počujem tých svojich starých námorníkov, ako dupkajú okolo hriadeľa s kotvou. Hor sa na more! U paroma s tým pokladom! Je to pyšná krása mora, z ktorej sa mi

hlava až krúti! A teraz, Livesey, príďte čím skôr; neztrácajte ani hodiny, jestli si ma aspoň trocha vážite.

Mladý Hawkins nech sa ide odobrať od svojej matky a Redruth nech ho sprevádza a potom nech obaja čím prv pridu do Bristolu. *John Trelawney.*

Dodatok: Ešte som vám zabudol napísať, že Blandly, ktorý mimochodom povedané pošle za nami pomocnú loď, jestli sa do konca augusta nevrátime, našiel znamenitého človeka ako veliteľa lodi, síce trocha rigorózny človek, banujem trocha, lež hotový poklad po každej druhej stránke. Dlhý John Silver vyhľadal muža, hodiaceho sa veľmi dobre za lodného kormidelníka, volá sa Arrow. Mám vrchného lodníka, Livesey, ktorý piská na fujare. Tak pôjde na palube dobrej lodi »Hispaniola« všetko ako po masle, ako na lodi válečnej.

Zabudol som vám povedať, že Silver je bohatý človek; z vlastného poznania viem, že má peniaze, ktorých sa posiaľ nedotknul, uložené v banke. Svoju ženu nechá tu, aby ďalej viedla živnosť krčmársku. A ponevádž je to žena živej povahy, nech je dvom starým mládencom, aki sme my dvaja, odpustená myšlienka a domnienka, že Silvera núti k morskej plavbe znovu nielen jeho zdravie, lež niemenej i jeho žena. *J. T.*

A ešte dodatok:

Hawkins môže jednu noc prenocovať u svojej matky.

J. T.«

Môžete si predstaviť, aký som bol rozčulený, keď som tento list prečítal. Bol som od radosti skoro bez seba; a jestli som niekedy nejakým človekom pohrdal, bol to starý Tom Redruth, ktorý nerobil nič iného, iba pohundrával a bedákal. Každý z podriadených hájnikov bol by s ním rád čaroval; lež statkár si toho nežiadal a žiadosť statkárova bola pre nich všetkých skoro ako zákon. Nik krem starého Redrutha sa ani len potichu neopovažoval reptať proti tomu.

Nasledujúceho dňa ja a on pešo vybrali sme sa do krčmy »U admirála Benbowa« a ta našiel som svoju matku pri dobrom zdraví a veselej nálade. Kapitán, ktorý bol tak dlho príčinou

toľkých nepríjemností, odišiel ta, kde hriešnici prestávajú trápiť. Statkár dal všetko opraviť, znovu natrieť hostinskú miestnosť a štít, priložil voľačo nábytku — predovšetkým pekné kreslo pre moju matku do výčapu. Našiel tiež pre ňu šuhaja ako pomocníka, aby neostala bez pomoci za ten čas, keď som ja nebol prítomný.

Len keď som tohoto šuhaja uvidel, uvedomil som si svoje postavenie. Až doteraz myslel som vždy len na dobrodružstvá, ktoré na mňa čakajú, a celkom nič na domov, ktorý som opúšťal; a teraz, keď som videl toho neokrúchaného cudzieho chlapca, ktorý tu mal ostať na miesto mňa pri matke, po prvý raz vyhrkly mi slzy do očú. Nazdám sa, že som s tým chlapcom zaobchodil neľudsky; lebo bol nováčkom v svojej práci a tak mal som na stá príležitostí opravovať a vyzauškovať ho a každej príležitosti využil som plnou mierou.

Uplynula noc a na druhý deň po obede vydali sme sa s Redruthom zase na cestu. Odobral som sa od matičky a od zálivu, pri ktorom som žil od svojho narodenia, i od starého, drahého »Admirála Benbowa«, ktorý od doby, čo bol nanovo zabarvený, nebol mi už taký milý. Medzi mojimi poslednými myšlienkami bola i spomienka na kapitána, ktorý, tak často sem a tam sa klátiac, sa prechádzal po pobreží v svojom kokardovom klobúku, s tvárou, na ktorej mal jazvu od rany šabľou, a so svojím starým mosadzným ďalekohľadom. A hneď za chvíľu skrútili sme sa za roh a svojho domova som už nevidel.

Poštový voz prijal nás k večeru na lúke »U kráľa Jura«. Ja sedel som stisnutý medzi Redruthom a akýmsi tučným starým pánom a hoci voz uháňal rýchle a nočný vzduch bol chladný, podriemoval som pekne od samého počiatku a potom som zaspal ani drevo, hoci voz hrkotal cez vrchy a doliny a míňal stanicu za stanicou; lebo keď som sa na koniec zobudil, prebudilo ma vlastne to, že ma voľakto buchnul do rebier a keď som otvoril oči, videl som, že sme už pred veľkou budovou v ulici nejakého mesta a že je už dávno biely deň.

»Kde sme to?« spýtal som sa.

»V Bristole,« povedal Tom. »Sosadnite.«

Pán Trelawney usalašil sa v hostinci medzi samými lodenicami, aby mohol dozerať, ako pokračuje práca na škuneri. Museli sme ísť teraz ta za ním a naša cesta k mojej veľkej radosti išla po nábreží popri veľkom množstve lodí každej veľkosti, každého systému a každej národnosti. V jednej z nich lodníci pri svojej robote si spievali; v druhej čupili sa ľudia vysoko nad moju hlavu, súc zavesení v lanách, ktoré neboly mocnejšie ako pavučina. Hoci som po celý svoj doterajší život žil na brehu morskom, zdalo sa mi, ako čo by som až doposiaľ nikdy nebol žil na blízku mora. Zápach téru a slanej vody bol mi voňačím novým. Videl som hlavy na predí foriem najpodivnejších, ktoré všetky boly už kedysi ďaleko za oceánom; krem toho som videl mnoho starých námorníkov s krúžkami v ušiach, s bajúzmi, vykrútenými do kudrliniek, s vrkočmi, napúšťanými dehtom, pozoroval som ich kolembavú, nemotornú lodnú chôdzu; a keby som bol videl práve toľkých kráľov a či arcibiskupov, nebol by som nad tým mal väčšej radosti.

A ja sám mal som tiež cestovať po mori; po mori v škuneri s vrchným lodníkom, ktorý vedel pískať na fujaru, a so spievajúcimi námorníkmi, ktorí mali dlhé kačky; po mori, na výprave za neznámym ostrovom a hľadať zakopané poklady!

Keď som ešte bol pohrúžený do tohoto rozkošného snenia, prišli sme náhle k veľkému hostinci a stretli sme tam statkára Trelawneya; bol vyobliekaný celkom ako námorný dôstojník do pekných belasých šiat; vychádzal zo dvier s úsmevom na tvári a znamenite a podarene napodoboval chôdzu námorníkov.

»Tak teda ste už prišli,« zvolal, »a doktor prišiel včera večer z Londýna. Znamenite! Lodná spoločnosť je teda úplná.«

»Pane,« povedal som, »kedy odplávame?«

»Kedy odplávame?« vravel. »Odplávame zajtra.«

Kapitola 8.

V KRČME »U ĎALEKOHĽADU«.

Keď som si na druhý deň zaraňajkoval, dal mi statkár lístok, adresovaný Johnovi Silverovi v krčme »U ďalekohľadu« a povedal mi, že krčmu ľahko nájdem, len keď pôjdem stále popri lodeniciach a keď len budem dobre pozorovať, až nájdem malú krčmu, ktorá má v štíte veľký mosadzný ďalekohľad. Vydal som sa teda na cestu, súc nadovšetko šťastný, že uvidím lodí a námorníkov ešte viac, a kliesnil som si cestu uprostred veľkého stisku ľudí, vozov, balíkov a batožiny, lebo v lodenici bol teraz veľmi čulý obchod, až som našiel krčmu, o ktorú išlo.

Bola to prívetivá a dosť malá zábavná miestnosť. Štít bol na novo zafarbený; obloky opatrené boly čistými červenými záclonkami; dlážka bola posypaná čistým pieskom. Po oboch stranách domu bola ulica a po oboch stranách boly odchýlené dvere, ktorými bolo vidieť do širokej, nízkej dvorany, utešenej a čistučkej, hoci bola zahalená mračnami tabakového dymu. Hostia boli zväčša námorníci; a hovorili tak hlasno, že som ostal stáť pri dverách, majúc skoro strach vstúpiť.

Keď som takto čakal, vyšiel z hostinskej miestnosti akýsi muž a hneď som si bol istý, že nie je to nik druhý ako dlhý Ján. Jeho ľavá noha bola tesne pri boku urezaná a pod ľavým ramenom mal berlu na podpieranie, s ktorou vedel ku podivu obratne zaobchodiť, poskakujúc na nej dookola ani vták. Bol veľmi vytiahly a silný, tvár mal veľkú ako šunku, jednoduchú a bledú, za to inteligentnú a usmievavú. Zdalo sa skutočne, že je v nálade veľmi roztomilej, keď si tak pohvízdaval, zvŕtajúc sa a miešajúc medzi stolami, majúc vždy veselú poznámku alebo poklopanie na rameno pre svojich najobľúbenejších hostí.

Lež, aby som pravdu povedal, hneď pri prvej zmienke o dlhom Jánovi v liste statkára Trelawneya schytil ma v duchu strach, že by to práve mohol byť ten jednonohý námorník, na

ktorého som tak dlho číhal v starej krčme »U admirála Benbowa«. No jediný pohľad na muža stojaceho predo mnou mi postačil. Videl som kapitána, Čierneho Psa a slepého Pewa a nazdal som sa, že už viem, ako vyzerá asi námorný lúpežník — bytosť, podľa môjho úsudku, celkom odlišná od tohoto čistého a roztomilého krčmára.

Dodal som si hneď odvahy, prekročil som prah a kráčal som priamo ta, kde stál tento muž, opierajúc sa o svoju berlu a shovárajúc sa s nejakým hosťom.

»Ste pán Silver?« opýtal som sa, vyťahujúc list.

»Áno, chlapec,« povedal; »tak sa naozaj volám. A ktože ste vy?« A potom, keď prečítal statkárov list, zdalo sa mi, že sa skoro zachvel.

»Ej,« hovoril celkom hlasite, podávajúc mi ruku, »už viem. Vy ste náš nový šuhaj od kajút. Teší ma, že vás poznávam.«

A vzal moju ruku do svojej širokej a pevnej tlapy.

Práve vtom jedon z námorníkov, sediaci na druhom konci, náhle vstal a pošiel ku dverám. Mal k nim veľmi blízko, takže bol na ulici hneď. Avšak jeho chvátanie vzbudilo moju pozornosť a hneď som toho človeka poznal. Bol to muž tučný v tvári, ktorému chybovaly dva prsty a ktorý bol prvým z tých, ktorí prišli k »Admirálovi Benbowovi«.

»Ach,« zvolal som, »chytnite ho! To je Čierny Pes!«

»Nestarám sa ani byľu do toho, kto to je,« zvolal Silver. »Avšak nezaplatil svojho rovášu. Harry, utekaj a chyť ho!«

Jeden z hostí, ktorý sedel blízko pri dverách, vyskočil a začal ho prenasledovať.

»A čo by to aj admirál Hawke bol, musel by svoju útratu zaplatiť,« kričal Silver. Potom pustil moju ruku a spýtal sa: »Akože ste ho bol pomenoval? Čierny — ako ďalej?«

»Čierny Pes, pane môj,« povedal som. »Nehovoril vám pán Trelawney o týchto lúpežníkoch ničoho? On bol tiež medzi nimi.«

»Tak?« kričal Silver. »A v mojom dome? Ben, utekaj a pomoc Harrymu! On že by bol tiež z tých ničomníkov? A vy ste si s ním štrngal, Morgan? Poďte sem!«

Muž, ktorého Silver volal Morganom — starý námorník šedých vlasov, magahonove zbarvenej tvári — predstúpil, krotký ako ovečka, prežúvajúc v ústach kus dohánu.

»Tak teda, Morgan,« vravel Dlhý Jano veľmi prísne — »nikdy pred tým ste Čierneho — toho Čierneho Psa nevideli, povedzte!«

»Nie, pane,« vravel Morgan, pozdravujúc.

»Nepoznal ste jeho meno, nie?«

»Nie veru, pane.«

»Parom do toho a sto hrmených, Tom Morgan, to je vaše šťastie,« zvolal krčmár. »Keby ste mal nejaké tajné známosti s takým oplanom, nikdy už nesmel by ste vkročiť do môjho domu, za to vám ručím. A čože sa s vami rozprával?«

»Ani veľmi neviem, pane,« odpovedal Morgan.

»Človeče, či máte ešte hlavu na ramenách a či ste slepý,« kríkal dlhý Jano. »Vy že ani poriadne neviete? Snáď si predsa len spomeniete, s kým ste sa rozprával, či nie? Tak teda, o čom že ste tárali do sveta — o cestách, o kapitánoch, o lodiach? Nože, začni teda! Čo to bolo?«

»Rozprávali sme o ťažkých námorníckych trestoch,« odpovedal Morgan.

»O ťažkých trestoch že ste sa shovárali? To je tak podarený predmet rozhovoru, na moju dušu. Hybajte zas na svoje miesto, Tom, vy hlupák!«

A potom, keď sa Morgan vracal na svoje miesto, Silver povedal mi dôverným hlasom, ktorý mi prichodil ako pochlebujúce vyznamenanie:

»Tom Morgan je cele poriadny človek, lež hlupák. A teraz,« pokračoval zase nahlas, »pozrite sa naňho — akože sa volá, Čierny Pes? Nie, toto meno je mi celkom neznáme. Lež akési poňatie o ňom mám tiež, áno, videl som voľakde toho zbojníka. Chodieval ku mne do krčmy s akýmsi slepým žobrákom.«

»Áno, áno, tak, máte pravdu veru,« povedal som. »Poznal som toho slepého tiež. Pew sa volal.«

»Tak, veru, tak,« zvolal Silver, teraz celkom rozčulený. »Pew! Tak sa určite volal! Vyzeral ani žralok. Keby sme do-

lapili toho Čierneho Psa, veru, to by bola novinka pre kapitána Trelawneya! Ben vie dobre utekať; máloktorý námorník vie lepšie utekať ako Ben. Mal by ho dochytiť, sto hrmených! On hovoril o ťažkých trestoch, však? Ja by som mu veru ukázal, čo je to ťažký trest!«

Za celý ten čas, čo vyrážal zo seba tieto slová, kluckal na svojej berli po krčme hore dolu; rukou trieskal do stolov a dával tak na javo svoju rozhorčenosť, ako čo by chcel presvedčiť starého sudcu a či detektíva. Moje podozrenie začalo zase rásť, veď mal som pre to svoje dôvody, keď som našiel Čierneho Psa »U ďalekohľadu« a preto som si počínal dobre všímať kuchára. Lež bol voči mne príliš vtipný, príliš pohotový a príliš prefíkaný a keď sa po chvíli vrátili obaja mužovia celkom zadýchčaní a sa priznali, že ztratili dakde v stisku svoju stopu a keď ich Silver vyklial ako zlodejov, bol by som sa za nevinu dlhého Johna Silvera boril.

»Pozrite teda, Hawkins,« povedal, »je to zlorečene ťažká vec pre človeka ako som ja. Čo robiť? Je tu kapitán Trelawney — čo si o tom všetkom pomyslí? Tu mi sedí v dome ten zlorečený diablov syn a ešte k tomu popíja môj vlastný rum! A teraz prídete vy a poviete mi to o ňom. A ja nezabránim, aby nám všetkým pekne krásne neufujazdil, a to pred mým zatraceným slepým zrakom! Lež, Hawkins, vy ma pred kapitánom iste ospravodlníte. Ste ešte len chlapec, ale rozumu máte veru dosť. Videl som to hneď, keď ste vošiel. Hľa, tu to je: Čože som mohol dokázať ja s touto starou berlou, s ktorou tu hore dolu kluckám? Keby som bol ešte mladým námorníkom, bol by som sa mu postavil ako muž oproti mužovi a dôkladne sa s ním porátal. Lež teraz — «

A potom odrazu sa zarazil, čelusť mu ovisla, ako čo by si bol náhle na niečo spomnel.

»Útrata!« vyrazil zo seba. »Tri poháriky rumu! Ako som len, do paroma, mohol zabudnúť na svoj účet?«

A sadol si na lavicu, smial sa, až mu slzy tiekly po tvári. Musel som sa mimovoľne dať do smiechu tiež a chichotali sme sa spoločne veľmi hlučne, až sa to celou krčmou rozliehalo.

»Aký že som to zvláštny tuleň!« povedal na koniec, utierajúc si tvár. »Vy a ja, Hawkins, mali by sme spolu dobre vychádzať, lebo podľa múdrosti nik nehľadal by vo mne viac ako chlapca od kajút. Teraz však mi pomocte vo vážnej veci! Je to potrebné. Povinnosť je povinnosť, chlapci. Narazím si na hlavu svoj starý kokardový klobúk a pôjdeme za kapitánom Trelawneyom povedať mu, čo sa tu stalo. Lebo pamätajte, mladý Hawkins, je to vec vážna. Ani vy, ani ja neodnášame si z toho veľkú slávu; hovorím, vy tiež nie. Obaja sme boli nešikovní. No na moju dušu! S týmto mojím účtom, to sa poviedlo.«

A znovu sa začal smiať a to tak srdečne, že som sa i ja musel s ním deliť o jeho veselosť, hoci som v jeho slovách nebadal toho vtipu, ktorý v nich videl on.

Za ten čas, čo sme spolu podnikli krátku prechádzku po nábreží, vedel byť veľmi zaujímavým spoločníkom; rozprával mi o rôznych lodiach, popri ktorých sme kráčali, o ich systéme, o nosnosti a o štátnej ich príslušnosti; vysvetloval robotu, ktorá sa končila v prístave — ako jedna loď náklad vykladala, druhá nakladala a ako tretia sa chystala odplávať na more a každú chvíľu rozprával mi nejakú malú udalosť o lodiach alebo námorníkoch, alebo opakoval nejaký námornícky zvrat, až som si ho dokonale osvojil. Začal som v ňom vidieť námorníka, patriaceho k najlepším v svojom obore.

Keď sme sa vrátili do krčmy, statkár a doktor Livesey sedeli spolu, pili pivo a jedli vareču, chystajúc sa odísť potom na nábreží a dôkladne poprezerať škuner.

Dlhý Jano vyprával celú udalosť od začiatku až do konca duchaplne a celkom podľa pravdy. »Však tak bolo, Hawkins, celkom tak, však?« hovoril každú chvíľu a ja mohol som s ním vysloviť svoj súhlas.

Obaja pánovia ľutovali, že Čierny Pes ušiel; no všetci sme konštatovali, že v tejto veci nemožno nič urobiť už, a dlhý Jano, rozlúčiac sa úctive, vzal svoju berlu a odišiel.

»Všetko mužstvo dnes o štvrtej hodine na palube!« volal za ním statkár.

»Áno, áno, pane,« volal kuchár, odchádzajúc.

»Nuž tak, pane,« vravel kapitán, »je lepšie podľa mojej mienky hovoriť úprimne, i keď sa hneď vydávam v nebezpečie, že vás urazím. Nepáči sa mi táto výprava. Nepáči sa mi toto mužstvo; nepáči sa mi môj vrchný kormidelník. Tak je to, zkrátka a dobre.«

»Snáď sa vám, pane, nepáči loď?« spýtal sa statkár, veľmi nahnevaný, ako som zbadal.

»O lodi nemôžem hovoriť, pane, nemal som ešte príležitosti dokonale ju vyzkúšať,« vravel kapitán. »Tak sa mi zdá, že je stavaná dobre, viac o nej nemôžem povedať.«

»Možno, pane, že sa vám nepáči ani váš zamestnavateľ?« vravel statkár.

Tu už zakročil doktor Livesey.

»Počkajte trošku,« povedal, »počkajte trošku. Takéto otázky nie sú k ničomu, iba čo spôsobia rozmrzelosť. Kapitán povedal príliš mnoho, lebo povedal príliš málo a som nútený ho požiadať, aby vysvetlil svoje slová. Hovoríte, že sa vám nepáči táto výprava. A prečo?«

»Bol som najatý, pane, akď my hovoríme so zapečatenými rozkazmi, že budem viesť loď pre tohoto pána ta, kde mi rozkáže,« vravel kapitán. »Až posiaľ je to dobré. Ale teraz vidím, že ktorýkoľvek obyčajný lodník vie o výprave viac, ako ja. To veru neshľadávam správnym; čo myslíte?«

»Nie,« vravel doktor Livesey, »ja tiež nie.«

»Ďalej,« hovoril kapitán, »dozvedám sa, že podnikáme cestu za pokladom — počúvam to od svojho vlastného mužstva, len si to pomyslite. No veru, s pokladmi to býva chúlostivá vec. Nemám žiadnej záľuby vo výpravách za pokladmi. A predovšetkým vtedy sa mi to nepáči, keď sú tajné a keď (prosím za odpustenie, pán Trelawney) pozná to tajomstvo i papagáj.«

»Papagáj Silverov?« spýtal sa statkár.

»Nie, to je také príslovie,« povedal kapitán. Chcem povedať, že sa táralo. Som presvedčený, pánovia, že žiadny z vás nevie, v akom ste nebezpečenstve. Ja vám ale poviem svoju mienku o tom — je to zkrátka hra na život a na smrť.«

»To je všetko jasné a musím povedať, že je na tom dosť pravdy,« odpovedal doktor Livesey. »Odvažujeme sa do ne-

bezpečia. Ale nie sme tak nevedomí, ako si vy o nás myslíte. Ďalej — hovoríte, že sa vám nepáči mužstvo. Nie sú to snáď dobrí námorníci?«

»Nepáčia sa mi, pane,« odpovedal na to kapitán Smollett. »A jestli chcete vedieť, myslím, že mi mala byť ponechaná voľba mojich podriadených lodníkov.«

»Snáď je tomu tak,« odpovedal doktor. »Snáď vás mal môj priateľ vziať so sebou, keď mužstvo najímal. Ale jestli sa aj stala urážka, nestala sa úmyselne. A konečne, nepáči sa vám pán Arrow?«

»Nepáči, pane. Verím, že je dobrý námorník; ale príliš sa kamaráti s mužstvom, aby mohol byť dobrým dôstojníkom. Kormidelník by si mal dať na seba záležať — a nemal by popíjať s jednoduchým mužstvom.«

»Myslíte, že pije?« zvolal statkár.

»Nie, pane,« odpovedal kapitán, »myslím len, že je príliš dôverný.«

»No a teraz, čo z toho zkrátka vysvitá?« spýtal sa doktor. »Povedzte nám, čo si prajete?«

»Dobre, pánovia, ste odhodlaní sa vydať na tú výpravu?«

»Naše odhodlanie je nezlomné,« odpovedal statkár.

»Veľmi dobre,« vravel kapitán. »Tak teda, ponevráč ste ma trpezlive vypočuli, keď som vravel také veci, ktorých by som nemohol dokázať, počujte ešte niekoľko slov. Práve ukladajú zbrane a prach do predného skladišťa. Ale vy máte dobré miesto pod kajutou; prečo nedávajú tie zbrane tam? To je prvá vec. Ďalej, beriete so sebou štyroch zo svojich vlastných ľudí a povráva sa, že niektorí z nich majú byť usadení na predí; prečo ich neumiestnite tu vedľa kajuty? To je druhá vec.«

»A čo ďalej?« spýtal sa pán Trelawney.

»Ešte jednu poznámku,« vravel kapitán. »Už sa príliš mnoho táralo.«

»Až príliš mnoho,« súhlasil doktor.

»Poviem vám, čo som sám počul,« pokračoval kapitán Smollett, »že máte mapu akéhosi ostrova. Že sú na mape krížiky, ktoré označujú, kde je zakopaný poklad. »A že ten ostrov leží — .« A potom presne opísal zemepisnú šírku a dĺžku.

»Nikdy som to nepovedal,« zvolal statkár, »živej duši nie.«

»Ale námorníci to vedia,« opakoval kapitán.

»Livesey, to ste bol iste vy alebo Hawkins,« kričal statkár.

»Na tom mnoho nezáleží, kto to bol,« odpovedal doktor. A všimnul som si, že ani on, ani kapitán nedbali príliš protestov pána Trelawneya. Ja celkom tiež nie, lebo som vedel, že je statkár neobozretný mluvka. Ale v tomto prípade, myslím, mal predsa len pravdu, keď tvrdil, že nikomu nepovedal, kde leží ostrov.

»Dobre, pánovia,« pokračoval kapitán. »Neviem, kto má tú mapu; ale kladiem podmienku, že mapa bude udržiavaná v tajnosti i predo mnou a pred pánom Arrowom. Ináč by som vás musel požiadať, aby ste prijal moju výpoveď.«

»Vidím,« vravel doktor, »že si prajete, aby sme vec udržali v tajnosti a aby sme zo zadnej čiastky lodi utvorili akúsi pevnosť, obsadenú vlastnými ľuďmi môjho priateľa a opatrenú všetkými zbraňmi a prachom, čo máme na lodi. Ináče povedané, bojíte sa vzbury.«

»Pane,« vravel kapitán Smollett, »nemám v úmysle vás uraziť, ale zakazujem vám právo, aby ste mi kládol tieto slová do úst. Žiadny kapitán, pane, by nebol oprávnený pustiť sa vôbec na more, keby mal dosť dôvodov vypovedať niečo takého. Čo sa týka pána Arrowa, verím, že je celkom počestný; taktiež aj niektorí z mužstva sú poctiví ľudia a snáď dokonca i všetcia, pokiaľ ich poznám. Ale ja som zodpovedný za loď a za život i posledného ozembucha na jej palube. A vidím, že sa robia také veci, ktoré neshľadávam správnymi. A žiadam vás, aby ste urobil isté opatrenia z opatrnosti, lebo aby ste ma prepustil z miesta. A to je všetko.«

»Kapitán Smollett,« počal doktor s úsmevom, »počul ste niekedy bájku o hore a myši? Úfam sa, že mi odpustíte, ale pripomínate mi túto bájku. Keď ste sem prišiel, stavím sa o svoju parochňu, že ste chcel viacej povedať, ako toto.«

»Doktore,« hovoril kapitán, »ste veľmi vtipný. Keď som prišiel sem, mal som v úmysle dať výpoveď. Nemyslel som, že pán Trelawney ma vôbec pripustí k slovu.«

»A tiež by vás ani nebol pripustil,« zvolal statkár, »keby tu nebolo doktora Liveseya, bol by som vás poslal do pekla. Ale nech je tak, lebo onak, vypočul som vás. Spravím tak, ako si prajete. Ale myslím si o vás všetko najhoršie.«

»Myslite si, čo chcete, pane,« vravel kapitán. »Uvidíte, že konám len svoju povinnosť.«

S týmito slovami sa odporúčal.

»Trelawney,« vravel doktor, »v opaku ku všetkým zkúsenostiam, ktoré s vami mám, myslím, že ste získal pre loď dvoch poctivých mužov — tohoto človeka a Johna Silvera.«

»Áno, o Silverovi súhlasím s vami,« zvolal statkár. »Ale čo sa týka tohoto neznesiteľného tlčhubu, vyhlasujem, že považujem jeho jednanie za nemužné, nenámornícke a priamo za neanglické.«

»Dobre,« vravel doktor, »uvidíme.«

Keď sme prišli na palubu, ľudia už počali vybalovať zbrane a prach, hlasite si vyspevujúc pri svojej práci, kdežto kapitán a pán Arrow dohliadali na nich, stojac vedľa.

Nové zariadenie bolo úplne podľa mojej chuti; celý škuner bol znovu opravený. Šesť miestností bolo zriadených v zadí lodi, kde bol prv priestor pod priechodom palubním; a táto rada kajút bola spojená s kuchyňou a s predku len zamrežovanou chodbou na ľavej strane. Pôvodne bolo ustálené, že týchto šesť miestností obsadí kapitán, pán Arrow, Hunter, Joyce, doktor a statkár. Teraz sme ale mali ja a Redruth zaujať dve z týchto kajút a pán Arrow a kapitán mali spať na palube vo vzostupovej búdke, ktorá bola rozšírená, že vyzerala ako strážny dom. Bola ovšem ešte veľmi nízka; lež bolo tu miesto k zaveseniu dvoch visiacich postiel a tak sa zdalo, že kormidelník samotný mal z tohoto zariadenia radosť. Snáď i on mal svoje pochybnosti o mužstve, lež to je len moja domnienka; veď, ako počujete, nemali sme z jeho mienky dlho osohu.

Usilovali sme sa pri práci všetci, prenášajúc prach a premeňujúc miestnosti, keď poslední dvaja lodníci a s nimi John Silver priplávali v prístavnom člnku. Kuchár sa vyškriabal po boku lodi hore obratne ani opica a keď zbadal, čo sa robí, hovoril: »Hej, kamaráti, čože sa tu robí?«

»A teraz, Barbecus, zanôť nejakú pesničku,« ozval sa akýsi hlas.

»Nejakú starú,« kričal druhý.

»Áno, áno, chlapci,« vravel dlhý Jano, stojac pri tom nachýlený na svoju berlu pod ramenom, a náhle zanôtil nápev i slová, ktoré som tak dobre poznal:

»Pätnásť mužov na rakvi mŕtveho pije«

a potom celé mužstvo sborom vpadlo:

»Hojsa, a fľaša rumu!«

a pri treťom »hojsa« rozkrútili s nadšením hriadeľ pred sebou.

I v tejto rozčulujúcej chvíli spomnel som si na starú krčmu »U admirála Benbowa« a zdalo sa mi, že počujem hlas kapitánov, zavznievajúci v sbore. Lež skoro bola vytiahnutá kotva; čoskoro bola pevne zavesená a voda stiekala s nej po boku lodi; skoro sa plachty začaly nadúvať a zem i lode po oboch stranách sa ztrácať; kým som si išiel ľahnúť, aby som si hodinku zdriemnul, »Hispaniola« nastúpila svoju plavbu k ostrovu pokladov.

Nechcem sa rozpísať o každej podrobnosti tejto plavby. Plavba bola v celku priaznivá. Loď dokázala svoje dobré vlastnosti, mužstvo — boli všetci súci námorníci a kapitán rozumel sa do svojho zamestnania dokonale. Lež prv, kým sme sa konečne priblížili k ostrovu pokladov, staly sa dve a či tri udalosti, ktoré je treba tiež vedieť.

Predovšetkým sa ukázalo, že pán Arrow je ešte horší, ako sa kapitán bol nazdal. Medzi mužstvom vážnosti nemal a ľudia s ním robili tak, ako sa im páčilo. Avšak to nebolo ešte ani tak najhoršie; ale o jeden dva dni plavby počal sa na palube ukazovať s očima pomútenýma, s tvárou červenou, táral nesúvislé slová a bolo na ňom badať iné známky opilosti. Dakedy ho nemilosrdne s paluby odohnali. Niekedy upadol a poškúlal sa; niekedy ležal celý deň na svojej malej posteli po strane vyvýšenej búdky pozorovacej; inokedy bol zase deň a či dva skoro triezvy a končil svoju robotu aspoň spôsobom uspokojujúcim.

My nemohli sme pri tom objaviť, zkadiaľ svoj nápoj berie. To bolo lodným tajomstvom. Čo sme ho aj strážili, ako sme len mohli, nemohli sme toto tajomstvo rozriešiť nijako. A keď sme sa spýtali priamo, vtedy, jestli bol opilý, sa len smial, a jestli bol triezvy, slávnostne sa osvedčoval, že by bol dakedy pil voľačo iného ako vodu.

Nielen že bol neužitočný ako dôstojník a pôsobil zlým vplyvom na mužstvo, lež bolo aj vidno, že sa tak čím prv zahluší sám; a tak nebol nik príliš prekvapený ani veľmi nebanoval, keď raz v tmavej noci za búrky morskej celkom zmiznul a už sa neukázal.

»Spadol cez palubu,« vravel kapitán. »Dobre, pánovia, aspoň sme pozbavení nepríjemnej povinnosti dať ho do želiez.«

Avšak tak sme zostali bez dôstojníka a ovšem bolo treba, niektorého z mužstva povýšiť na jeho miesto. Vrchný lodník Job Anderson bol z mužstva na lodi najzručnejší a ponechajúc si svoj starý titul, vykonával prácu vrchného kormidelníka. Pán Trelawney sa na mori vyznal a svojimi vedomosťami sa dokázal ako človek veľmi užitočný, lebo keď bol pekný čas, často samotný konal hliadkovú službu. A druhý nadlodník Israel Hands bol opatrný, múdry, starý a dokázaný námorník, na ktorého bolo možné temer vo všetkom a celkom sa spoľahnúť.

Bol to dôverný priateľ dlhého Johna Silvera a keď tak uvádzam jeho meno, musím tiež prehovoriť o našom lodnom kuchárovi Barbekuovi, ako ho mužstvo volalo.

Na palube lodi nosil svoju berlu na remeni, ovesenom okolo hrdla, aby mal obe ruky čím viac voľné. Oddalo sa veru ho vidieť, ako vrazil hrot svojej berly do dlážky a opierajúc sa o ňu a poddávajúc sa každému lodnému otrasu, ako sprevádzal svoju kuchársku robotu ako ktorýkoľvek zdravý človek na pevnej zemi. A ešte podivnejšie bolo vidieť ho, keď chodil po palube pri počasí veľmi nepriaznivom. Mal na palube natiahnutých niekoľko lán, aby sa po nich dostal na miesta najviac ohrožené a nebezpečné — volali ich »zaušnicami dlhého Jána«. A on sám sa pohyboval s miesta na miesto, raz používajúc berly, raz vlečiac ju na remeni, a to všetko robil tak

rýchle, ako asi ktokoľvek zdravý vie sa zvŕtať. Niektorí z mužstva však, ktorí s ním v dávnejších dobách konali plavby, neskrývali svojej ľútosti, vidiac ho tak dokaličeného.

»Ten Barbecue nie je len taký obyčajný človek,« povedal mi druhý vrchný lodník. »V mladých rokoch sa mu dostalo dobrej školskej výchovy a keď chce, vie rozprávať ani kniha. A smelý je — lev sa musí pred dlhým Jánom skryť! Videl som ho so štyrmi zápasiť, ako im všetkým ozbíjal hlavy, hoci bol sám bez zbrane.«

Všetko mužstvo si ho vážilo, ba ho i poslúchalo. Mal svoj spôsob, akým s každým hovoril a ako každému preukázal nejakú zvláštnu laskavosť. Voči mne bol neprestajne dobrý a vždy bol potešený, keď som ho navštívil v jeho kuchyni, kde sa všetko čistotou len jagalo; misy na polici boly vyleštené a v kútiku stál v klietke jeho papagáj.

»Poďte sem, Hawkins,« hovorieval, »poďte sa porozprávať s Johnom. Nik nie je mi takým vítaným hosťom, ako vy, synček. Sadnite si a vypočujte, čo je nového. Tu je kapitán Flint — volám svojho papagaja podľa známeho morského lúpežníka Flintom — tu kapitán Flint predpovedá nám na našej výprave úspech! Však, môj kapitán?«

A papagaj hovorieval veľmi chytro: »Osmizlatiaky, osmizlatiaky, osmizlatiaky«, až John zahodil na klietku svoju vreckovku.

»Tento vták,« hovoril častejšie, »je možná už dvestoročný, Hawkins — papagáji žijú obyčajne večne; a jestli niekto videl viac zlých skutkov, potom to bol samotný diabol len. Tento papagáj plával s Englandom, veľkým lúpežníkom, s kapitánom Englandom. Bol na Madagaskari a v Maribore, bol v Surname, v Providenci a v Portobello. Bol tiež pri tom, keď vydvihovali stroskotané lode s nákladom striebra. A pri tom sa bol naučil kríkať »osmizlatiaky, osmizlatiaky« — a nebolo sa čo diviť: bolo ich tam vyše tristopäťdesiat tisíc, Hawkins! Bol pri tom, keď bol podniknutý útok na loď »Miestokráľ indický« pri Goar. A keď sa naň podívate, povedal by ste, že je to celkom mladý vták. Vy ste sa veru navoňal prachu, však, kapitán?«

»Hor sa do práce,« zaškrečal papagáj.

»Oj, to je podarený figliar,« hovorieval kuchár, vybral z vrecka cukor a vták potom kloval ani besný do mrežky, škrečiac takým zvrhlým spôsobom, že to prevyšovalo každé pomyslenie. »Z toho vidíte, synček,« prisvedčoval John obyčajne, »že sa človek musí zašpiniť, keď sa dotkne kolomaže. Tento môj úbohý, starý a nevinný papagáj klaje, až sa hory zelenajú a nevie, čo škrečí, buďte uistený! Klial by práve tak po svojom trebárs i pred kňazom.« A John dotknul sa svojich vlasov nad čelom slávnostne, ako to robieval, takže by som sa bol nazdal, že je z najlepších ľudí.

Statkár a kapitán Smollett boli vo svojich vzájomných stykoch stále ešte značne chladní. Statkár to nijako neskrýval; on kapitánom pohŕdal. Kapitán zase nikdy nehovoril, len keď bol vyzvaný a potom odpovedal ostro, krátko a triezvo, neužívajúc jediného zbytočného slova. Keď bol privedený do rozpakov, uznával, že o mužstve nespravodlivo smýšľal, že niektorí lodníci sú takí čulí, ako si len žiadal a že sa všetci celkom dobre držia. A loď? Do tej sa priamo zaľúbil. »Tá dá sa ovládať lepšie než ako má muž právo očakávať od svojej vlastnej vydatej ženy, pane. Lež,« dodával, »všetko, čo mám ešte povedať, je, že zase ešte nie sme doma a že sa mi tá výprava nepáči.«

Šľachtic sa pri tom obyčajne odvrátil a chodil s bradou podvihnutou po palube hore dolu.

»Ešte len jedno slovo nech povie ten človek a puknem od srdu,« hovoril často.

Prežili sme niekoľko búrok a tie dokázaly len vlastnosti Hispanioly. Každý muž na lodi bol, tak sa zdalo, spokojný a keby aj nebol bývať, bolo by veru ťažko bývalo ho uspokojiť; lebo na moju pravdu, nikdy nebola lodná spoločnosť od toho dňa, kedy Noe sa pustil na more, taká rozmaznaná ako táto. Dvojnásobný grog*) pil sa pri najmenšej zádrapke; zvlášť dobre sa jedlo vo výnimočných dňoch, tak na príklad, keď sa statkár dopočul, že dakto má narodeniny, a sud s jablčkami stál vždy na prostred na palube, aby si mohol vziať každý, kto mal chuť.

*) Silný anglický liehový nápoj.

»Z toho nevykvitlo ešte nikdy nič dobrého,« hovoril kapitán doktoru Liveseyovi. »Pokazíte tých ľudí a narobíte z nich diablov. To je moje pevné presvedčenie.«

No predsa len vykvitlo niečo dobrého zo sudu s jabĺčkami, ako počujete; keby nebolo sudu, neboli by sme mali nijakého výstražného znamenia a všetci boli by sme zahynuli zradnou rukou.

To sa stalo takto:

Plávali sme prv s passátmi, aby sme chytili priaznivý vietor smerom k ostrovu, ku ktorému sme cielili — podrobnejšie rozprávať nesmiem, a teraz sme plávali priamo k cieli, pátrajúc po ostrove dňom i nocou. Bol to asi posledný deň našej plavby i pri najpovrchnejšom odhadnutí, tú noc lebo už najpozdejšie druhého dňa mali sme už spatriť ostrov pokladov. Plávali sme smerom juho-juhozápadným. Pofúkaval stále mierny vietor a more bolo úplne kľudné. Hispaniola sa kolísala rovnomerne, ponorujúc svoj predný sťažeň chvíľkami do roztriesknutej peny. Znamenite nám šlo všetko, každý bol v tej najlepšej nálade, lebo sme už boli tak blízko a u konca nášho prvého dobrodružstva.

A práve po západe slnka, keď som už vykonal všetku svoju prácu a šiel som už do svojej kajuty, náhodou dostal som chuť na jablko. Vybehnul som na palubu. Celá hliadka bola na predí, pátrajúc po ostrove. Muž u kormidla pozoroval, ako sa plachty nadúvaly a pre seba si potichu pohvizdoval. A to bol jediný zvuk krem žblnkania vody o predie a o boky lode.

Vopchal som sa celým telom do suda a shľadal som, že tam ostalo sotva jedno. A sediac dnu potme, pri žblnkotaní mora a za kolísajúceho pohybu lodi bol by som skoro zaspal, lebo som už začal podriemovať, keď sa dáky človek posadil zhurta vedľa sudu; sud sa zatriasol, ako sa oň oprel plecami a práve som sa chystal vyskočiť, keď ten človek začal hovoriť. Bol to hlas Silverov a len sotva, že som vypočul nie celý tucet slov, nebol by som sa už ukázal za nič na svete, ale ležal som

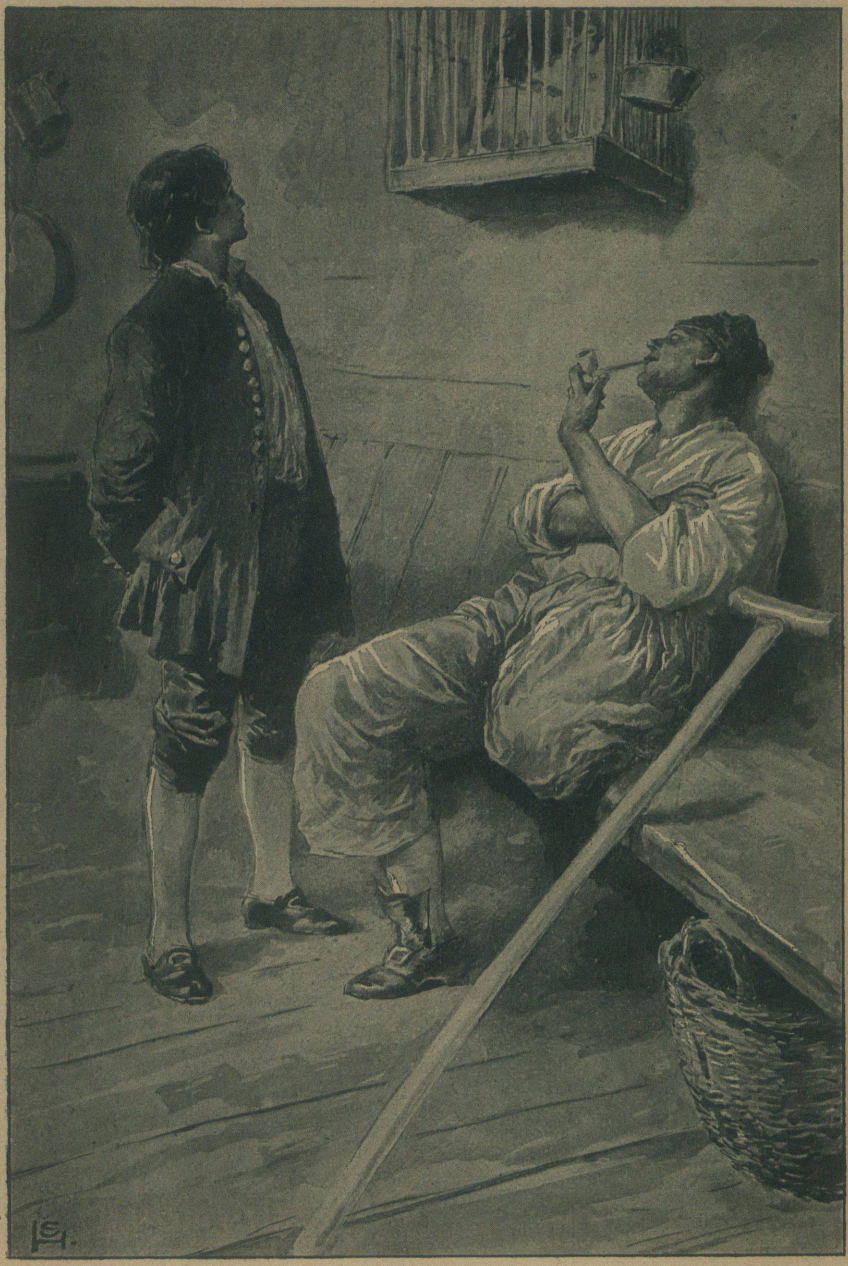

Tam sa naučil vykrikovať »osmizlatníky« a bolo ich tam tristopäťdesiat tisíc.

UNIVERZITNÍ KNIHOVNA BRATISLAVA

»Dobre,« vravel druhý, »ale všetky tie peniaze teraz plávajú, čo? Predsa sa neopovážite ukázať sa po tomto v Bristole?«

»A čo myslíte, kde že tie peniaze mám?« spýtal sa Silver uštepačne.

»V Bristole, v bankách a v živnosti,« odpovedal jeho druh.

»Tam boly,« vravel kuchár. »Boly tam ešte, kým sme boli zdvihli kotvu. Ale teraz ich má všetky moja stará. A krčma »U ďalekohľadu« je predaná — nájomné právo, zákazníci, všetko všade, čo v nej je; a moja stará je už na ceste, aby sa so mnou sišla. Povedal by som vám kde, lebo vám dôverujem, ale vzbudilo by to medzi kamarátmi žiarlivosť.«

»A môžete sa spoľahnúť na svoju starú?« spýtal sa druhý.

»Gavalieri šťasteny«, odpovedal kuchár, »dôverujú si medzi sebou málo a uisťujem vás, že majú v tom pravdu. Veď ja sa v každom stisku vyznám, to dobre viete. Keď sa do mňa niekto zadrapí — totižto niekto, kto ma pozná — neostane na tomto svete so starým Johnom dlho. Niektorí sa báli pred Pewom a iní pred Flintom; lež Flint samotný mal strach zo mňa. Hoci bol pyšný, mal zo mňa strach. A predsa Flint mal na palube veľmi zvrhlú posádku. Samotný diabol bol by sa bál vydať sa s ním na morskú výpravu. Nie veru, môžem vám povedať, nie som z tých, ktorí sa vystatujú, veď sám vidíte, aký spoločník som, aký dobrý. Avšak keď som bol Flintovým podveliteľom, starí Flintovi bukanieri boli nad jahňatá krotkejší. Ach, na lodi, na ktorej pláva starý John, môžete byť celkom dobrej mysli.«

»Veru, teraz vám poviem,« povedal chlapec, »mne sa toto všetko nepáčilo, dokým som nemal s vami tento rozhovor, John; lež teraz si stanem na vašu stránku, tu máte moju ruku na to.«

»Vy ste statočný a múdry chlapec, na moju pravdu,« odpovedal Silver, potriasajúc mu rukou tak srdečne, až sa sud nadhadzoval, »a krajšieho chlapca, ktorý by sa viac hodil za gavaliera šťasteny, som nevidel ešte nikdy.«

Pomaly som počal pochopovať smysel ich slov. »Gavalierom šťasteny« nemysleli, tak sa zdá, nič menej a nič viac ako

obyčajného morského lúpežníka a malá scéna, ktorú som vypočul, bola posledná z tých činov, ktorými svedený bol jeden z poctivých námorníkov — snáď posledný poctivý človek, ktorý na lodi ostal. No v tejto veci dostalo sa mi skoro vysvetlenia, lebo na tiché zahvizdnutie Silverovo prikolísal sa tretí muž a sadol si ku spoločnosti.

»Dick je srozumený,« vravel Silver.

»Ej, veď som vedel, že si Dick dá povedať,« odpovedal hlas lodného majstra Israela Handsa. »Náš Dick nie je sprostý.« A potom prehodil v ústach tabakový žuvanec a vypľuvnul ho. »Lež pozrite,« pokračoval, »voľačo, Barbecue, vedieť musím, a to: Ako dlho budeme ešte chodiť tu okolo toho ani mačka okolo horúcej kaše? Kapitána Smolletta mám už tak skoro dosť. Sto hrmených, dosť sa ma už natýral! Chcel by som sa skutočne podívať do jeho kabiny. Chcel by som okúsiť jeho lahôdok a vín a všetkého ostatného!«

»Israel,« pokračoval Silver, »tvoja hlava nikdy mnoho nestála a nikdy mnoho stáť nebude. No myslím, že vieš aspoň poslúchať; uši máš k tomu dlhé dosť. Teda poviem ti ešte toto: Budeš bezstarostne spávať, budeš žiť nepohodlne, budeš slušne sa rozprávať a chodievať vždy triezvy, kým nedám rozkaz, spoľahni sa na to, chlapec.«

»Dobre, nehovorím, že nie,« zamrmlal lodný majster. »Ja sa len spytujem, že kedy? Hovorím iba to.«

»Kedy? U paroma,« kričal Silver. »Dobre, jestli to chceš vedieť, poviem ti tedy. Najpozdejšie, ako len budem môcť; to je to »kedy«. Máme tu prvotriedneho námorníka, kapitána Smolletta, a ten vedie túto zlorečenú loď za nás. Máme tu statkára a doktora s mapou a inými predmetmi, — čože ja viem, kde to má? A vy tiež neviete, však? Lež ja sa nazdám, že statkár a doktor poklad nájdu a že nám ho pomôžu dostať na loď, sto hrmených. A potom uvidíme. Keby som sa mohol na všetkých vás, korhelov, uspoľahnúť, nechal by som kapitána Smolletta, nech by nás na pol ceste doviezol nazad, než aby som sa do toho pustil.«

»Nazdal by som sa, že sme tu na lodi všetci námorníci,« riekol mladý Dick.

»Sme všetci iba jednoduchí lodníci,« odvrknul mu Silver. »Vieme udržať kormidlom loď v označenom smere, kto však nám určí smer? Tu sú všetci pánmi, ale z papieru, prvý i ostatný. Keby išlo podľa môjho, dovolil by som kapitánovi Smollettovi, nech by s nami plával aspoň k passátnym vetrom; potom by sme už nemali zlého vyratovania a lyžičky vody ako dennú dávku. Veď ľudí vášho druhu poznám. Vybavím to s nimi na ostrove, keď budú peniaze na lodi, a je to veru škoda! Veď vy nie ste nikdy šťastlivými, kým sa neopijete. Na moju pravdu, že mi je nedobre preto, že musím plávať s ľuďmi ako ste vy.«

»Len pomaly, dlhý Jano,« zvolal Israel. »Ktože vám prekáža?«

»Hľa, koľko veľkých lodí videl som stroskotať na pobreží, pomyslite si! A koľkí dobrí chlapci piekli sa na slnci na nábrežnom popravišti!« zvolal Silver, »a to všetko práve len pre prílišné náhlenie a náhlenie. Počujete ma? Ja sa nazdám, že som na mori už voľačo prehrýzol. Keby ste plávali len pravým smerom, pekne podľa vetru, mohli by sa i v kočoch prevážať! Ale kdežeže vy? Poznám vás. Dnes dostanete rumu, až sa v ňom budete môcť kúpať, a zajtra budete visieť.«

»John, každý vie to, že kážete ako kňaz. Lež boli tu iní, ktorí vedeli tiež dobre viesť loď podľa vetru ako vy,« vravel Dick. »A tí sa tak radi trocha zabavili. S nimi to nebolo tak vznešené a jednotvárné, ej, veru nie! Tí sa vedeli zabávať, každý z nich bol dobrý spoločník.«

»Tak?« povedal Silver. »Dobre — a dnes sú kde? Pew bol z nich a zomrel ako žobrák. Flint bol tiež z nich a upil sa rumom v Lavannah. Ah, všetci títo boli ozaj príjemní boráci, na moju pravdu, no — kde sú?«

»Nuž,« spýtal sa Dick, »keď tých ľudí položíme na chrbát, čo potom?«

»To je človek podľa mojej vôle,« zvolal kuchár s obdivom. »To sa povie, že má obchodný smysel! Nože, čo teda myslíš? Vylodiť ich dakde na brehu pustého ostrova ako stroskotancov? Tak by to urobil bol England. A či zaklať ich ako tučných bravčekov? To by bol spôsob Flintov a či Billyho Bonnesa.«

»Billy bol ako stvorený pre také veci,« riekol Israel. »Mŕtvi nehryžú,« hovorieval. »Hľa a teraz je on samotný mŕtvy. Teraz vie aspoň samotný, ako je to za hrobom; avšak mal-li niekto pevnú ruku, bol to iste Billy.«

»Pravdu máte,« vravel Silver. »Mal pevnú a vždy pripravenú ruku. Lež zapamätajte si: Ja som človek snášanlivý — viete, že som opravdový gavalier. Lež teraz ide o vážnu vec. Povinnosť je povinnosť, priatelia. Hlasujem za smrť. Až budem v parlamente a budem sa vozit v svojom koči, neprajem si, aby sa mi doma odrazu zjavil daktorý z tých námorných učencov z kabiny tak nečakane ako diabol pri modlitbách. Hovorím len, že sa musí počkať. Keď však príde čas, potom len sa rúšať!«

»John,« zvolal lodný majster, »vy ste muž.«

»Israel, to môžeš povedať, až sa presvedčíš,« vravel Silver. »Ja pre svoju osobu prajem si len jedno — prajem si Trelawneya. Vykrútim mu jeho teľaciu hlavu týmito rukami, Dick,« dodal, končiac rozhovor, »chytro sa zvŕtni ako dobrý šuhaj a prines mi jabĺčko, aby som ovlažil gágor.«

Môžete si predstaviť, akú hrúzu som prežíval. Bol by som najradšej vyskočil a od strachu ušiel, keby som bol našiel dosť sily. No údy i srdce vypovedaly mi službu. Počul som, ako sa Dick počína dvíhať a potom ho pravdepodobne niekto zastavil a Handsov hlas sa ozval:

»To nepi! Predsa nebudeš takého niečo piť! Daj priniesť fľašu rumu!«

»Dick,« riekol Silver, »dôverujem vám. A pamätajte si, že mám na súdku znamienko. Tu je kľúčik; naplňte krčah a prinieste ho sem.«

Hoci som bol veľmi prestrachovaný, musel som si sám u seba pomyslieť, že tak iste i pán Arrow dostával silné liehoviny, ktoré ho usmrtily.

Dick bol len chvilinku preč a po dobu jeho neprítomnosti Israel hovoril kuchárovi priamo do ucha. Zachytil som sotva pár slov, no predsa som vypočul istú dôležitú novinku. Lebo krem iných úryvkov, ktoré malý asi rovnaký smysel, bolo celkom dobre počuť túto celú vetu: »Nik iný z tých všetkých

sa nechce pripojiť!« Boli teda ešte verní mužovia na lodi.

Keď sa vrátil Dick, jedon po druhom z trojlístku bral krčah a pil — jedon pripíjal »Na zdar«, druhý »Na zdravie starého Flinta« a Silver samotný ako čo by spieval:

»Nám na zdravie a plávajme o závod,
dobre sa majme a korisť nech veľká je!«

Potom náhle padlo na mňa, ležiaceho v sude, akési svetlo a keď som pozrel hore, videl som, že vyšiel mesiac a že striebornym svitom ožiaruje predný sťažeň a že do biela osvetluje tú stranu prednej plachty, do ktorej dul vietor; a skoro v tú chvíľu zavznel hlas hliadky:

»Zem!«

Kapitola 12.

VÁLEČNÁ PORADA.

Na palube nastal hlučný shon. Počul som ľudí, ako sa ponáhľali z kajút a z predia lodi; vykĺznul som vo vhodnom okamihu zo svojho sudu, učupil som sa za spodnú plachtu predného sťažňa, skrútil som sa k zadu lodi a vyšiel som na otvorenú palubu; práve som stretol Huntera a doktora Liveseya, ktorí sa ponáhľali na bok lodi.

Tam boli už všetci lodníci shromaždení. Pás hmly sa rozišiel skoro naraz, ako sa objavil mesiac. Od nás smerom k juhozápadu videli sme dva nízke pahorky, od seba vzdialené niekoľko míl; za jedným z nich vyčnieval tretí a vyšší vrch, ktorého vrchol bol ešte hmlou zakrytý. Všetky tri, ako sa nám zdalo, maly tvar zaostrený a kuželovitý.

Toľko som videl takmer vo sne, lebo som sa ešte neprebral zo svojho hrozného strachu, ktorý ma opanoval pred niekoľkými minútami. Potom som počul hlas kapitána Smolletta, ktorý vydával rozkazy. Hispaniola sa viac poddala vetru a teraz plávala takým smerom, že sa nám musela objaviť práve východná strana ostrova.

»A teraz, ľudia,« vravel kapitán, keď už všetko bolo zariadené, »videl už niekto z vás túto zem pred tým?«

»Ja som ju videl, pane,« hovoril Silver. »Brali sme vodu na nej pre obchodnú loď, na ktorej som bol kuchárom.«

»Miesto k pristaniu je na juhu za akýmsi ostrovom, aspoň tak sa domnievam?« spýtal sa kapitán.

»Áno, pane; volajú ho ostrovom kostier. Bolo to kedysi hlavné hniezdo pirátov a jeden lodník, ktorého sme mali na lodi, poznal všetky názvy jednotlivých miest. Kopček na severe sa volá podľa nich »Hora predného stožiaru«; tu sú tri vrchy v jednom rade, obrátené k juhu, predný, prostredný a zadný sťažeň, pane. Ale stredný — je to ten veliký, na ktorom je hmla — obyčajne ho volajú »Ďalekohľadom« — z toho dôvodu, že tu mali pozorovaciu stanicu, keď v prístavišti bolo čistenie; lebo tu oni čistili svoje lode, pane, že som tak smelý.«

»Mám tu mapu,« vravel kapitán Smollett. »Pozrite sa na to, jestli je to to miesto.«

Oči dlhého Jána zažiarily, keď bral do ruky mapu; ale púhym pohľadom na papier som poznal, že bude sklamaný. To nebola tá mapa, ktorú sme našli v truhle Billyho Bonesa, ale presná kópia, vo všetkých veciach úplná — čo sa týka mien výšok a hlbín — len s tým rozdielom, že tu chybovaly krížiky a písané poznámky. Ačkoľvek iste bola veľká jeho mrzutosť, Silver mal toľko duševnej sily, že ju dovedol zatajiť.

»Áno, pane,« hovoril, »to je iste to miesto a je veľmi pekne vykreslené. Veru sa divím, kto to asi spravil? Myslím si, že piráti boli príliš neuvedomelí, aby to spravili. Aha, tu je to: »Kotvište kapitána Kidda« — môj lodný kamarát to volal práve tým menom. Tam je veľmi silný prúd smerom k juhu a potom sa obracia ďalej k severu popri západnom brehu. Dobre ste veru spravil, že ste zabočil do vetru,« hovoril, »a že stále sa držíte povetrnej strany ostrova, ak bolo vaším úmyslom pristáť; a veru niet k tomu účelu lepšieho miesta v týchto vodách.«

»Priateľu, ďakujem vám,« hovoril kapitán Smollett. »Ešte i pozdejšie vás požiadam, aby ste nám bol pri pomoci. Môžete odísť.«

Bol som prekvapený chladnokrevnosťou, s ktorou sa John priznával, že mu je ostrov známy; a priznávam sa, že som bol napolo ztrnulý hrúzou, keď som videl, ako prichádza bližšie ku mne. Iste nevedel, že som vypočul jeho radu zo suda na jablká, a predsa ma v tú chvíľu pojal taký ohromný strach z jeho ukrutnosti, dvojakosti a moci, že som sa div neztriasol, keď položil svoju ruku na moje plecia.

»Ah,« hovoril, »toto je tu príjemné miesto, tento ostrov — príjemné miesto pre chlapca, pozýva priamo, aby človek vystúpil na jeho breh. Budete sa kúpať, škriabať sa na stromy, naháňať kozy, jestli sa vám zachce; a sám budete pobehávať po tých vrškoch ako koza. Veru to mi vracia zase moju mladosť. Skoro celkom by som bol zabudnul na svoju drevenú nohu. Je to veru príjemné, keď je človek celkom zdravý a má všetkých desať prstov u nôh, môžete mi to veru veriť. Jestli sa budete chcieť ísť pozrieť do vnútra ostrova, len požiadajte starého Johna a on už vám pripraví dáky zákusok na cestu.

Potlapkal mi čo najpriateľskejšie na plecia a odkulhal odo mňa, síduc dolu.

Kapitán Smollett, statkár a doktor Livesey rozprávali sa na zadnej palube a ačkoľvek som túžil úzkostne povedať im svoj príbeh, neodvažoval som sa ich vyrušiť. Ako som tak uvažoval vo svojich myšlienkach, aby som našiel nejakú vhodnú zámienku, vtom ma zavolal doktor Livesey k sebe. Nechal si dole svoju pipku a súc otrokom tabakovej vášne, popýtal ma, aby som mu pipku doniesol; ale keď som bol tak blízko uňho, že som mohol hovoriť, čo tretia osoba by už nemohla počuť, vyrazil som zo seba okamžite: »Doktor, nechajte ma rozprávať! Povedzte kapitánovi a statkárovi, aby sišli do kajuty a potom ma dajte pod nejakou zámienkou zavolať. Mám strašné zprávy.«

Doktor zmenil trošku barvu, ale za malú chvíľu sa zase už ovládal.

»Ďakujem vám, Jim,« vravel celkom hlasne, »to som práve chcel vedieť,« akoby sa ma bol na niečo spytoval.

Na to sa obrátil na podpätkách a pristúpil zase k svojim dvom spoločníkom. Hovorili spolu chvíľku a ačkoľvek žiadny z nich sa nepodesil, ani sa nedali do hlasitejšieho rozhovoru, ba ani nezhíkli, bolo patrné, že im doktor Livesey oznámil moju žiadosť. Lebo hneď na to som počul, ako kapitán dáva rozkaz Jobovi Andersenovi a všetci lodníci boli svolaní na palubu.

»Chlapci,« hovoril kapitán Smollett, »chcem vám povedať slovíčko. Táto zem, ktorá sa nám objavila, je práve to miesto, ku ktorému sme plávali. Pán Trelawney je veľmi štedrý gavalier, ako všetci vieme, a spýtal sa ma práve teraz na nejaké veci. A poneváč som mu povedať mohol, že každý muž na lodi vykonal svoju povinnosť, jednoduchí lodníci i vyšší námorníci, a poneváč som nikdy nemal dôvodov priať si, aby bola vykonaná lepšie, pôjdeme on a ja a doktor dolu do kajuty piť na vaše zdravie a zdar a vy zase dostanete dosť grogu, aby ste pili na naše zdravie a zdar. A poviem vám, čo si o tom myslím; myslím, že je to pekné jednanie. A jestli myslíte tak ako ja, privoláte pekne po námornícky slávu gavalierovi, ktorý tak jedná.«

Privolávanie slávy nasledovalo — to sa rozumelo samo sebou; ale znelo to tak plne a srdečne, až sa priznávam, že som sotva veril, že títo ľudia kujú pikle proti našim životom.

»A teraz sláva kapitánovi Smollettovi,« zvolal dlhý Jano, keď sa už utíšilo prvé privolávanie.

I tento pozdrav privolaný bol s chuťou.

Hneď potom traja pánovia išli dolu a onedlho potom prišla na hor zpráva, že Jim Hawkins má prísť do kajuty.

Našiel som ich všetkých troch sediacich pri stole. Pred nimi stála láhev španielského vína a hŕba suchého hrozna. Doktor silno fajčil, parochňu mal na lone a to, ako som už vedel, znamenalo, že je rozčulený. Oblok na zadie lodi bol pootvorený, bo noc bola teplá a bolo vidieť, ako mesiac osvetluje ručaj, ktorú loď rozvlňovala.

»Nože, Hawkins,« hovoril statkár, »máte nám voľačo povedať. Hovorte!«

Začal som, ako mi rozkázal a vypovedal som všetko tak stručne, ako som len mohol, všetky podrobnosti zo Silverovho rozhovoru. Nik ma neprerušoval, dokým som neskončil; z nich ani jeden sa ani len nepohol, lež od počiatku až do konca viseli očima na mojej tvári.

»Jim,« vravel doktor Livesey, »sadnite si!«

Prinútili ma, sadnúť si s nimi ku stolu, naliali mi pohár vína, do rúk mi napchali hrozna a všetci traja, jeden po druhom, zazdravkali si na moje zdravie, pri čom sa každý uklonil; pili na to, že sú mi zaviazaní vďakou za moje šťastie a moju odvahu.

»Nože, kapitán,« hovoril statkár, »vy ste mal pravdu a ja som sa mýlil. Uznávam, že som somár a čakám na vaše rozkazy.«

»Nie ste väčší somár odo mňa, pane,« odpovedal kapitán. »Nikdy som ešte nepočul o mužstve, ktoré sa chcelo vzbúriť, že by to po predku nedalo znať, takže každý, kto má oči v hlave, mohol vidieť zločin a sa pripraviť, ako sa patrí. Toto mužstvo však,« dodal, »ma dostalo.«

»Kapitán,« vpadol doktor do reči, »dovoľte mi poznámku o Silverovi. Je to človek podivuhodný.«

»Podivuhodne dobre by sa robil, pane môj, keby visel na stažni,« odpovedal kapitán. »Lež všetko toto sú plané reči, ktoré nikam nevedú. Mám na ume tri a či štyri veci a jestli pán Trelawney dovolí, vyrátam ich.«

»Vy, pane, ste kapitánom. Na vás je, aby ste hovoril,« vravel pán Trelawney vznešene.

»Prvý bod,« spustil pán Smollett. »Musíme napredovať, bo nazpäť nemôžeme. Keby som dal rozkaz, aby sa loď obrátila, nastala by hneď vzbura. Druhý bod je, že máme času dosť — aspoň tak dlho, kým sa poklad nenajde. Tretí bod, že niektorí z posádky ostali verní. Lež isté je, pane, že prv a či neskoršie k srážke dôjde. I navrhujem teda, aby sme vyčkali času ako hus klasu, ako sa hovorí, a aby sme sa jedného krásneho dňa pustili do boja, keď oni budú na to čo najmenej pripravení. Predpokladám, že sa na vašich ľudí môžem uspoľahnúť, pane Trelawney?«

»Ako na mňa samotného,« osvedčil sa stakár.

»To sú traja,« rátal kapitán, »spolu s nami je ich sedem, rátajúc Hawkinsa. A teraz, čo je s tými poctivými námorníkmi?«

»Podľa všetkého sú to tí ľudia, ktorých Trelawney sám najal,« vravel doktor, »tí, ktorých sám vybral, kým utrafil na Silvera.«

»Nie tak,« bránil sa statkár, »Hands tiež bol z mojich ľudí.«

»Bol by som sa nazdal, že Handsovi môžem dôverovať,« dodal kapitán.

»A keď si pomyslím, že všetci sú Angličanmi,« zvolal statkár, »mal by som sto chutí, pane môj, vyhodiť loď do povetria!«

»Dobre, pánovia,« pokračoval kapitán, »mnoho dobrého pre budúcnosť predpovedať nemôžem. Musíme vyčkať a dobre pozorovať. Pre opravdových mužov je to trápne, pravda je. Zábavnejšie by bolo, keby došlo k boji. Avšak to by nespomohlo nič, dokým nepoznáme svojich ľudí. Moja mienka je vyčkať a len nepremeškať dobrého vetru.«

»Náš Jim tuto,« vravel doktor, »môže nám pomôcť viac ako ktokoľvek druhý. Námorníci nie sú voči nemu nedôverčiví a Jim je bystrý chlapec.«

»Hawkins, mám voči vám veľkú, naozaj veľkú dôveru,« dokončil statkár.

Pri týchto slovách som mal pocit úplného zúfalstva, lebo som sa cítil celkom bezradným. No predsa zvláštnou súhrou okolností zachránil som ich ja. Lež predbežne, nech sme hútali akokoľvek, z dvadsiatich šiestich ľudí boli tu iba sedmoria, na ktorých sme sa mohli spoľahnúť; a z týchto siedmich jeden bol chlapec, takže dospelých mužov bolo na našej strane len šesť, kdežto tých bolo deväťnásť.

ČASŤ III.

MOJE DOBRODRUŽSTVO NA POBREŽÍ

Kapitola 13.

AKO SA ZAČALO MOJE DOBRODRUŽSTVO NA POBREŽÍ.

Keď som nasledujúceho rána prišiel na palubu, bol vzhľad ostrova celkom zmenený. Ačkoľvek mierny vietor prestal úplne povievať, spravili sme za noc pekný kus cesty a teraz sme boli v kľudu asi pol míle na juhovýchod od nízkeho východného pobrežia. Do popolava zbarvené lesy pokrývaly veľkú časť povrchu. Táto jednotvárna barva bola pravda prerušovaná pruhami žltých piesočín v nižších oblastiach ostrova a množstvom vysokých svrčinových stromov, prevyšujúcich druhé — tu osamelé, inde v skupinách; ale všetko zabarvenie bolo jednotvárné a smutné. Vrchy vyčnievaly nad vegetáciou vo vysokých holých skalách. Všetky maly podivný tvar. »Ďalekohľad«, ktorý prevyšoval všetky vrchy na ostrove o tri sto ba i o štyri sto stôp, mal ale tiež i najpodivnejšiu formu, vyčnievajúc strmo skoro so všetkých strán, a potom bol náhle na vrcholku odťatý ako podstavec, na ktorý má byť postavená socha.

Hispaniola sa kolísala, až sa jarky pre odtiekajúcu vodu topily vo vlnobití. Sťaženné žrde trely sa o kladky, kormidlo búchalo sem a ta a celá loď vŕzgala, stenala a kolísala sa ako továrňa. Musel som sa pevne pridržať zábradlia a svet sa so mnou krútil, ako by som mal závrať. Ačkoľvek som bol dosť dobrý námorník, keď sa plávalo vopred, toto stenanie a hádzanie, ako keby sme boli fľaše, to bolo niečo, čo som nikdy nemohol prekonať bez ťažkostí a hlavne ráno na lačný žalúdok.

Snáď to bola príčina — a snáď to bol pohľad na ostrov s jeho popolavými, zasmušilými lesmi, divokými kamennými

vrchami a príliv, ktorého penu sme mohli vidieť, ako s hromovým dunením doráža na strmé pobrežie — aspoň, ačkoľvek slnce svietilo jasne a teplo, vtáctvo z pobrežia sa naháňalo a kričalo na všetkých stranách okolo nás a ako si vy snáď myslíte, každý mal byť rád, že sa dostáva na pevnú zem po tak dlhom pobyte na mori, predsa mi moje srdce spadlo skoro až do nohavíc, ako sa hovorí; a počínajúc týmto prvým pohľadom na ostrov, nenávidel som už i púhe pomyslenie na ostrov pokladov.

Dopoludnia mali sme pred sebou súrnu prácu, lebo po vetri nebolo ani stopy a musely byť spustené a obsadené člny a loď musela byť vlečená asi tri lebo štyri míle do okola rohu ostrova úzkou cestou k prístavu za ostrovom kostier. Dobrovoľne som sa prihlásil do jednoho člnka, kde som pravda ani nemal nijakej práce. Spara bola ohromná a ľudia mrmlali nad svojou prácou. Anderson bol veliteľom môjho člnu a miesto toho, aby držal mužstvo na uzde, sám najhlasnejšie mrmlal.

»No,« hovoril zaklajúc, »tiež to nebude trvať večne.«

Súdil som, že je to veľmi zlé znamenie, lebo až po ten deň pracovali lodníci rýchle a ochotne, ale už púhy pohľad na ostrov uvolnil putá kázne.

Po celú tú cestu stál dlhý Jano veďa kormidelníka a riadil loď. Cestu poznal tak, akoby ju mal nakreslenú na dlani, a ačkoľvek muž, ktorý meril hĺbku vody, nachádzal všade viac vody, ako bolo označené na mape, John veru ani na chvíľku nebol v rozpakoch.

»Na tomto mieste reže silne odliv,« vravel, »a tak táto úzka cesta bola vydlabaná, aby som tak povedal, ako keby ju niekto rýlom vypracoval.«

Zastavili sme sa práve tam, kde bola na mape naznačená kotva, asi tretinu míle od obojího brehu, s jednej strany od hlavnej pevniny, s druhej strany od ostrova kostier. Dno bolo plné čistého piesku. Ako naša kotva dopadla, vyplašila mračná vtákov, krúžiacich a kričiacich nad lesmi, ale nie ani za celú minútu boli dole a všade nastalo zase ticho.

Miesto bolo úplne obklopené zemou, zahrabané v lesoch, lebo stromy dosahovaly až priamo k čiare prílivu. Čištinky

boly väčšinou hladké a dookola vyčnievaly v istej vzdialenosti končiare vrchov na spôsob akéhosi amfiteatru, jeden tu, druhý tam.

Dve malé riečky, či skorej dva močiare vlievaly sa do tohoto rybníka, tak bolo možné toto miesto volať; a listia dookola tejto časti brehu malo akýsi jedovatý lesk. Z lodi nemohli sme vidieť nič z domu lebo opletenej koliby, lebo boly úplne zakryté medzi stromami; a keby nebolo bývalo mapy na pozorovacej búdke, boli by sme snáď bývali prví, ktorí kedy pristáli tu od tej chvíle, kedy ostrov sa vytvoril z morských vôd.

Vo vzduchu sa nehnul ani jeden lístok, neznel nijaký zvuk, krem príboja, ktorý pol míle odtiaľ bil do pobrežia a vonkajších skalísk. Zvláštny zápach hniloby sa vznášal nad kotviskom — zápach shnitého listia, zahnievajúcich stromových kmeňov. Povšimnul som si, ako doktor stále ohŕňa nos, ako niekto, kto cíti zkazené vajcia.

»Neviem, jestli je tu poklad, ale sa stavím o svoju parochňu, že je tu zimnica.«

Jestli bolo chovanie mužstva znepokojujúce v člne, stalo sa skutočne hrozným, keď vystúpili na palubu. Povalovali sa na palube, hovoriac nevrle spolu. Sebe menší rozkaz bol prijatý s hrozným pohľadom a poslúchli len nevoľky a nedbale. Ba i poctiví námorníci boli zachvátení touto nákazou, lebo nebolo jednoho muža na lodi, ktorý by bol predchodil ostatným dobrým príkladom. Vzbura, to bolo jasné, že sa vznášala nad nami ako mračná, nesúce búrku.

A neboli sme to len my v spoločnosti v kajute, ktorí šípili nebezpečie. Dlhý Jano sa pričiňoval, ako mohol, chodil od skupiny k skupine, rozdávajúc dobré rady do únavy a v jeho príklade nikto by ho nemohol predstihnúť. On priamo prekonával seba samého v ochote a zdvorilosti; na každého sa len usmieval. Jestli bol vydaný rozkaz, John bol mrknutím oka na nohách a volal najroztomilejšie na svete »áno, áno, pane,« a ak nebolo nič iného čo robiť, začínal pesničku za pesničkou, akoby chcel s tým zaokryť nespokojnosť ostatných.

Zo všetkých pošmúrnych príznakov tohoto pošmúrneho odpoludnia táto nápadná úslužnosť, ktorú prejavoval dlhý Jano, sa zdala príznakom najhorším.

Mali sme v kajute poradu.

»Pane,« hovoril kapitán, »jestli sa odvážim ešte len jeden rozkaz dať, sbehne sa nám celá loď na krk. Vidíte, pane, aká je situácia. Dostanem drsnú odpoveď, že áno. Dobre, ja tiež odpovím drsne, potom vytiahnu hneď zbrane. Jestli tak nespravím, Silver bude vidieť, že za tým niečo trčí a máme po všetkom. Máme teda len jediného človeka, na ktorého sa môžeme spoľahnúť.«

»A kto je to?« spýtal sa statkár.

»To je Silver, pane,« odpovedal kapitán. »On sa práve tak úzkostlive snaží udržať všetko v poriadku ako vy a ja. Nálada je vzbúrená; on by im skoro všetko vyhovoril, keby mal príležitosť a ja navrhujem, aby sme mu tej príležitosti poskytli. Odpoludnia dovoľme posádke vystúpiť na breh. Jestli odídu všetci, tak teda budeme hájiť svoju loď. Neodíde-li nikto z nich, dobre — potom budeme držať kajutu a Boh nech háji pravdu. Jestli odídu niektorí, dajte pozor na moje slová, pánovia, Silver ich privedie nazpäť na loď krotkých ako jahniatka.«

Tak bolo tedy rozhodnuté. Nabité pištole boly rozdané všetkým spoľahlivým mužom. Hunter, Joyce a Redruth boli zasvätení do nášho tajomstva a prijali zprávy s menším prekvapením a lepšou náladou, ako sme očakávali; potom odišiel kapitán na palubu a oslovil mužstvo:

»Chlapci,« hovoril, »mali sme dusný deň a sme všetci unavení a nevrlí. Prechádzka po brehu nikomu neublíži — člny sú ešte vo vode; použite tedy ľahkých člnkov a kto chce, môže ísť odpoludnia na pevninu. Dám vypáliť ranu z dela pol hodinu pred západom slnka.«

Tak si myslím, že tí hlúpi chlapci si iste mysleli, že budú búchať o poklady, keď vystúpia na breh; lebo hneď prešla ich mrzutosť a všetci privolali slávu, až zavzniela ozvena z jedného vzdialeného vrchu a vtáci boli zburcovaní tak, že znovu vyleteli a škrečali nad prístavišťom.

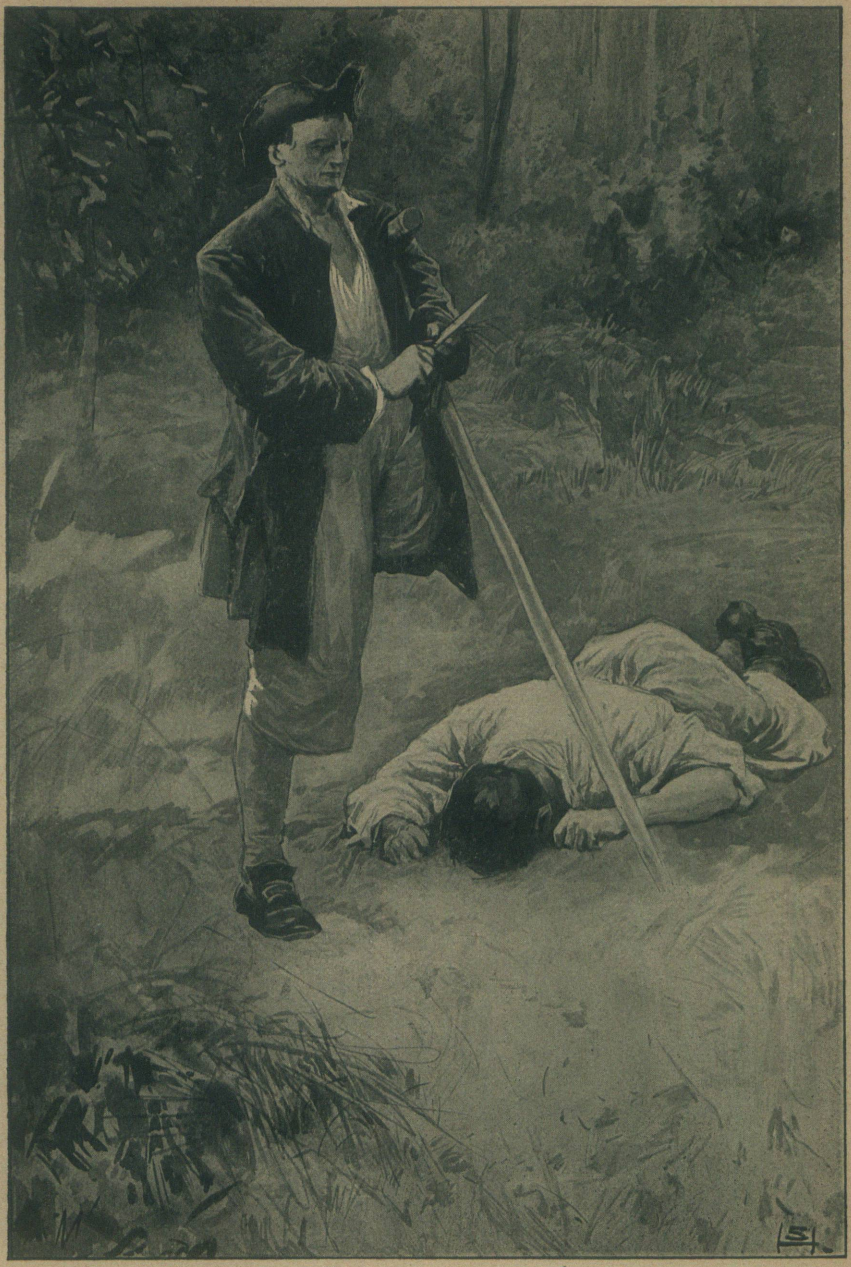

No vrah vôbec si ho nevšímal a utieral svoj nôž o kúsok trávy.

UNIVERZITY · KOMENSKÉHO · BRATISLAVA · KNIHOVNA

veľmi širokého, rákosím porasteného močiaru, ktorým tiekla k prístavišti jedna z malých riek. Bažina sa parila v prudkom slnečnom svetle a kontúra »Ďalekohľadu« sa triasla v hmle.

Naraz sa ale ozval akýsi zvuk v rákosí; divá kačka letela škrečiac, druhá letela za ňou a skoro sa nad celým povrchom močiaru vznášal mrak škrečiacich vtákov, krúžiacich vo vzduchu. Hneď som si pomyslel, že niektorý z mojich druhov z lodi iste prišiel až na okraj močiaru. A nemýlil som sa; lebo skoro som počul veľmi vzdialené a tiché zvuky ľudského hlasu, ktorý, čím ďalej som ho počúval, stával sa hlasnejším a približoval sa.

To mi nahnalo veľký strach a učupil som sa pod ochranu najbližšieho virginského dubu a tam som bol ticho ani myška a počúval som.

Iný hlas odpovedal; a potom prvý hlas — poznal som, že je to hlas Silverov — ešte raz počal rozprávať a dlhý čas pokračoval prúdom, len tu a tam súc prerušovaný hlasom druhým. Súdiac podľa hlasu, hovorili asi vážne a skoro vášnive; žiadné zreteľné slovo nepreniklo ale k môjmu sluchu.

Konečne, tak sa zdalo, obaja rečníci ustali v rozhovore a sadli si; lebo nie len, že prestali napredovať bližšie, ale vtáci počali sa tiež uspokojovať a sadať zase na svoje predošlé miesta v močiare.

A teraz som počal cítiť, že zanedbávam svoju záležitosť, keď som bol už tak odvážny a pustil som sa na pevninu s týmito padúchmi, najmenej, čo som mal spraviť, bolo, že som ich mal aspoň vypočuť v ich porade; že moja zrejmá a jednoduchá povinnosť je, priblížiť sa k nim čo najbližšie pod priaznivou ochranou zakrpatelých stromov.

Mohol som rozoznať dosť dobre smer oboch hovoriacich, nie len podľa zvuku ich hlasov, ale i podľa chovania niekoľkých vtákov, ktorí ešte poplašení vznášali sa nad hlavami votrelcov.

Lezúc po štyroch, vytrvale, ale pomaly som sa k nim blížil. Až neskoršie, keď som vystrčil hlávu medzi listím, mohol som jasne vidieť malé zelené údolie na okraji močiaru, husto posádzané stromy. Tam dlhý John Silver a iný muž posádky stáli si tvárou v tvár a rozprávali.

Slnce na nich pražilo. Silver zahodil svoj klobúk vedľa seba na zem a jeho široká, hladká, svetlá tvár, celá ožiarená horlivým úsilím, bola obrátená k druhému mužovi akosi prosebne.

»Kamarát,« hovoril, »to je preto, že sa na teba spoliehám ako na skalu, môžeš mi to veriť. Keby som nebol k tebe prilnul ako smola, myslíš, že by som tu stál a varoval ťa? Všetko je hotové — ty už na tom nemôžeš nič zmeniť ani zlepšiť; len preto, že som zachránil tvoj hrdlo, hovorím s tebou a keby to vedel niektorý z tých divých, ako by to so mnou dopadlo, Tome, no povedz mi, ako by to so mnou dopadlo?«

»Silver,« povedal druhý muž a ja som pozoroval, že bol nie len červený v tvári, ale že rozprával zachripnutým hlasom, ktorý znel ako škrečanie havrana, a že sa mu hlas triasol ako napnuté lano — »Silver,« pokračoval, »vy ste starý a počestný muž, aspoň vás za takého všetci považujú; a máte krem toho peniaze, ktorých veľká väčšina chudobných námorníkov nemá. A ste statočný, som istý, že sa nemýlim. A vy chcete mi teraz nahovoriť, že ste sa dal sviesť touto tlupou ničomných ľudí? To predsa pravdou nebude! Prisám bohu, radšej by som svoju ruku ztratil! Keby som nekončil svojich povinností — «

A potom bol odrazu vytrhnutý nejakým šuchotom. Našiel som jedného z poctivých námorníkov — hľa, teraz práve v túto chvíľu prichodí zpráva o druhom. Ďaleko odtiaľ uprostred močariny ozval sa náhle zvuk, podobný výkriku rozhorčenia, potom druhý ako odpoveď. A potom strašlivý, dlhý krik, bratá »Ďalekohľadu« opakovaly ho ozvenou viac ako desaťrazy, celý kŕdeľ vtákov, žijúcich v močarisku, zase sa vzniesol, zatemňujúc oblohu hlasným rojením sa. A dlho potom ešte znel v mojom mozgu ten smrteľný škrek; potom nastalo zase ticho a len šuchot sadajúcich vtákov a hukot vzdialeného prílivu morského prerušoval mŕtve ticho odpoludnia.

Tom pri tomto zvuku vyskočil ani kôň, popohnaný ostruhou; no Silver ani okom nepohol. Stál, kde bol, opierajúc sa zľahka o svoju berlu a vetril po svojom spoločníkovi ako had pripravený uhryznúť.

»John!« zvolal námorník, vystierajúc ruku k nemu.

»Preč s rukami!« zvolal Silver a uskočil na zad asi o yard, nakoľko bolo vidieť, s rýchlosťou a istotou školeného borca.

»Preč s rukami, teda to si prajete, John Silver!« vravel druhý. »Zlé svedomie naháňa vám strach zo mňa. Lež pri všetkom, čo je vám sväté, povedzte mi, čo to bolo?«

»To?« odpovedal Silver s úsmevom, avšak opatrnejší ako kedykoľvek pred tým a oči sa mu pri tom stiahly a zaostrily ako púhe špendlíkové hlavičky v jeho širokej tvári, žiarily však ako škrupinky skla — »to? Ach, tak sa mi vidí, že to bol Allan.«

Po týchto slovách úbohý Tom sa napajedil ako hrdina.

»Allan!« zvolal. »Boh nech je milostivý jeho duši verného námorníka! A nakoľko o vás ide, John Silver, bol ste mi dlho kamarátom, avšak od teraz už nie ste mojím kamarátom. A čo by som i zomrieť mal ako pes, zomrem, končiac svoju povinnosť. Vy ste usmrtil Allana, však? Usmrťte tiež mňa, jestli môžete. Varujem vás však.«

A s týmito slovami obrátil sa tento statočný muž priamo chrbtom ku kuchárovi a zamieril rovno k pobrežiu. Avšak nebolo mu súdené, ďaleko dôjsť. S výkrikom schytil John Silver konár stromu, vytrhol berlu zpopod pazuchy a touto podivnou zbraňou prudko hodil do povetria. Berla zasiahla úbohého Toma svojím zahroteným koncom s prekvapujúcou silou priamo medzi plecia do chrbta. Vystrel ruky, zachrčal a padol na zem.

Jestli bol ťažko poranený a či ľahko, nikto nemohol už nikdy povedať. Tak sa zdá a podľa zvuku súdiac, chrbtová kosť bola mu prelomená. Lež nedostalo sa mu času, aby prišiel k sebe. Silver zvrtnul sa ako opica bez nohy a bez berly, v tú chvíľu bol pri ňom a dva razy ponoril svoj nôž do jeho bezbranného tela až po rukoväť. Zo svojho miesta a úkrytu mohol som dobre počuť, ako hlasite fuňal, keď ranu zasadzoval.

Neviem dobre, čo to znamená »zamdlieť«, lež viem, že o pár sekúnd po tom celý svet zakrútil sa predo mnou v tančiacej hmle. Silver, vtáčky a vysoký vrch »Ďalekoľadu«, všetko to tančilo dookola a všetkými smery pred mojím zrakom a v ušiach som počul pestrý cengot zvonov a vzdialené hlasy.

Keď som sa zase vzpamätal, ľudské zviera sa zase vzpriamilo a pobralo, svoju berlu malo pod pazuchou a klobúk na hlave. Práve pred ním na trávniku bez pohnutia ležal Tom; lež vrah nevšímal si ho vôbec, utierajúc chvíľu svoj nôž, potriesnený krvou, o hrstku trávy. Všetko iné ostalo nezmenené, slnko stále ešte nemilosrdne pieklo a opieralo sa o vyparujúcu sa močiarinu a o vysoký končiar vrchu a sotva vedel som presvedčiť seba samotného, že práve teraz stala sa tu vražda a že tu práve pred mojima očima ukrutným spôsobom zmárnený bol ľudský život.

No teraz John vložil ruku do vrecka, vyňal z nej fujaru a zahvižďal na nej pár pravidelnými zvukmi, ktoré sa ďaleko niesly horúcim povetrím. Nemohol som ovšem poznať smysel tohoto znamenia, ktorý vzbudil hneď strach vo mne. Mohli prísť viacerí ľudia a mohli ma vypátrať. Už dvaja poctiví ľudia boli zmárnení, prečo by som po Tomovi a Allanovi nemohol na rad prísť ja?

Počal som sa hneď preplietať húšťavou a plazil som sa nazad tak chytro a tíško, ako som len vládal, aby som sa dostal do voľnejšej lesnej poľany. Keď som sa tak vliekol pri zemi, mohol som počuť vzájomné privolávanie starého zbojníka a jeho priateľov a tento nebezpečný hlas dal mi nové krídla. Keď som sa vymotal z húšťavy, utekal som, ako som pred tým ešte nikdy neutekal, sotva pozerajúc na smer, ktorým utekám, len keď som sa útekom vzďaloval od vrahov; a keď som takto utekal, rástol a rástol môj strach, až sa premenil v akýsi druh šialenstva.

A naozaj, kto mohol byť v zúfalejšom položení ako ja? Keď bude vypálená rana z dela, ako by som sa mohol opovážiť sísť dolu ku člnkom medzi týchto nepriateľov, páchnucich ešte zločinom? Nezakrúti mi prvý z nich, ktorý ma uvidí, hrdlo ako kurčaťu? Nebude im moja neprítomnosť pádnym dôkazom môjho strachu a teda i mojich osudných vedomostí? Bolo po všetkom, tak som si myslel. S bohom, Hispaniola, s bohom, statkár, doktor a kapitán! Neostáva mi nič druhého iba smrť vyhladovením alebo smrť v rukách vzbúrencov.

Pri všetkom tom, ako hovorím, utekal som stále ešte a ani nepozerajúc, dobehnul som blízko k úpätiu malého vršku s dvoma končiarmi a prišiel som do tej časti ostrova, kde vo väčšej vzdialenosti od seba rástly virginské duby, zdajúc sa svojím útvarom a rozmerom byť podobnejšie lesným stromom. Spolu s týmito rástly tu rozztratené svrčiny, niektoré vysoké päťdesiat, iné skoro sedemdesiat stôp. Vzduch, ktorý tu podúval, bol o mnoho viac svieži ako dolu pri močarisku.

Lež tu ohromilo ma nové zľaknutie, že som zastal s trepotajúcim srdcom.

Kapitola 15.

OSTROVNÝ MUŽ.

S vyčnievajúceho vrchu, ktorý bol na tomto mieste zvlášť príkry a kamenistý, uvolnil sa odrazu dážď kremienkov a dopadal pomedzi stromy, poskakujúc a šuchotajúc a udierajúc. Moje oči obrátily sa mimovoľne tým smerom a tu uvidel som nejakú postavu, ktorá s veľkou rýchlosťou poskakovala za kmeňom svrčiny. Čo to bolo, či človek, či medveď a či opica, nemohol som nijako rozoznať. Malo to temný a bajúzatý výzor; viac som nevedel. Lež hrúza z tohoto nového zjavenia ma prinútila, že som sa zastavil.

Zdalo sa, že som teraz zaskočený s dvoch strán; za mnou vrahovia, predo mnou tento sliediaci netvor. A hneď som začal dávať prednosť nebezpečiu, ktoré som poznal, pred nebezpečím, ktorého som nepoznal. I samotný Silver zdal sa pri porovnaní s týmto lesným netvorom byť menej strašlivým, preto som sa na opätku zvrtnul a pozerajúc opatrne ponad rameno, začal som ustupovať smerom k člnom.

Postava sa však zjavila zase a širokou zákrutou začala mi nadbehávať. Bol som predsa cele ustatý, avšak aj čo by som bol býval svieži, ako keď som ráno vstal, videl som, že je to pre mňa daromné závodiť v rýchlosti s takým sokom. Uhá-

ňal strom od stromu ako srnec, utekal síce po dvoch ako človek, no inakšie ako ktokoľvek, koho som kedy pred tým videl, lebo sa skoro učupoval na všetky štyri, keď upaloval. Ničmenej človek to bol, o tom som teraz už pochybovať nemohol.

Počal som si uvádzať v pamäť, čo som kedy počul o ľudožrútoch. Málo chýbalo a už by som bol volal o pomoc. Lež už samotná skutočnosť, že to bol človek, hoci divý, akosi ma uspokojila a môj strach pred Silverom počal sa zase razom vzmáhať. Stál som teda potichu, hútajúc, ako by som najlepšie ušiel. A takto uvažujúc, náhle predstavila sa mi myšlienka na moju pištol. Keď som si takto na ňu spomnel, nebol som už bezbranný a odvaha zase vošla do môjho srdca. I obrátil som sa smelo proti tomuto ostrovnému mužovi a išiel som priamo k nemu.

On skryl sa zatiaľ už za ktorýsi stromový kmeň; lež pásol iste pozorne po mne, lebo keď som začal napredovať proti nemu, objavil sa znovu a išiel mi na krok vstríc. Potom v rozpakoch zastal, išiel nazpäť, hodil sa na kolená a vztiahol ku mne sopjaté ruky v pokornej prosbe.

Zase som zastal.

»Kto ste?« spýtal som sa.

»Ben Gunn,« odpovedal a jeho hlas škrípal a znel ťažkopádne ako zahrdzavelá zámka. »Áno, ja som nešťastný Ben Gunn; a už celé tri roky som sa nerozprával so žijúcim človekom.«

Teraz som mohol badať, že bol beloch ako ja a že jeho rysy v tvári boly naozaj až príjemné. Jeho koža, nakoľko bola obnažená, bola od slnka ohorená; ba i jeho pery boly čierne a jeho jasné oči podivne sa odrážaly v jeho tak tmavej tvári. Zo všetkých žobrákov, ktorých som kedy videl či v skutočnosti a či v svojich predstavách, on bol najviac rozodraný. Mal na sebe handry zo starého lodného súkna a zo starých plachát. A túto podivnú smes handár spojovaly všelijaké pestré a najpodivnejšie sponky: mosadzné gombičky, kúštiky dreva a útržky potérovaného povrázku. Okolo drieku mal starý kožený pás s mosadznou preskou a toto bola jediná poriadna vec v celej jeho rovnošate.

»Tri roky,« zhíknul som. »Ste stroskotanec?«

»Nie som, priateľu,« vravel, »som ten, ktorého vysadili.«

Počul som toto slovo už dávnejšie a vedel som, že znamená strašlivý spôsob trestu, medzi bukaniermi dosť obvyklý; podľa toho previnilca vysadia na breh, dajú mu trocha prachu a olova a nechajú ho na niektorom opustenom a vzdialenom ostrove.

»Vysadili ma pred troma rokmi,« pokračoval, »a od tej doby živil som sa kozím mäsom, jahodami a mušľami. Hovorím, nech žije človek kedykoľvek, vie si vždy nejako pomôcť. Lež, priateľu, srdce moje túži za ľudskou stravou. Nemáte náhodou snáď pri sebe kúsok syra? Nemáte? Veru, v mnohých dlhých nociach snívalo sa mi o syru — zvlášť o vyprážanom, lež potom som sa zase zobudil a nemal nič.«

»Jestli sa niekedy zas budem môcť vrátiť na loď,« povedal som, »budete mať syra dosť a dosť.«

Za celý ten čas ohmatával látku môjho kabátu, hladkal moje ruky, pozeral na moje topánky a keď v svojom rozhovore zastal, prejavoval detinskú radosť nad prítomnosťou spolučloveka. Lež pri ostatných mojich slovách podľahol akémusi bojazlivému figliarstvu.

»Jestli sa niekedy zase vrátite na loď, vravíte?« opakoval. »A ktože vás v tom hatí?«

»Pravda, vy nie, to viem,« znela moje odpoveď.

»Veru pravdu máte,« zvolal. »A teraz — akože sa voláte, priateľu?«

»Jim,« povedal som mu.

»Jim, Jim.« opakoval si s istým uspokojením. »Tak teda Jim, ja som žil tak hnusným životom, že by ste sa hanbil počúvať o tom. Veru, keď sa tak na mňa pozrete, iste by ste si nemyslel, že som mával dobrú matku?« spytoval sa.

»Naozaj by som tomu veľmi neveril,« odpovedal som.

»Vidíte,« hovoril, »ale mal som ju skutočne — a neobyčajne dobrú. A ja som bol tiež dobrý, pobožný chlapec a vedel som recitovať svoj katechizmus tak rýchlo, že by ste nebol rozoznal jedno slovo od druhého. A teraz to došlo so mnou až sem, Jim, a počalo sa to tým, že som hral »orol-hlava« na po-

svätných náhrobných kameňoch. Tým sa to počalo, ale potom to šlo ešte ďalej. Matka moja mi to hovorievala a všetko to predvídala, — tá pobožná žena! Ale sama Prozreteľnosť ma sem poslala. Uvážil som to všetko tu na tomto opustenom ostrove a vrátil som sa zase k nábožnosti. Už ma viac nepristihnete, aby som siahol na rum, i keď by ho bolo sebe menej; len tak za náprstok pre zdravie, potom áno, až sa k nemu dostanem. Dal som si sľub, že budem poriadny a aj cestu vidím k tomu. A Jime,« ohliadajúc sa dookola, hovoril, pri tom znižujúc hlas k šepotu, »som bohatý.«

Celkom som si bol istý, že tento chlapík vo svojej opustenosti sa zbláznil a myslím, že sa tento pocit odrážal na mojej tvári; lebo opakoval dôrazne svoje tvrdenia:

»Hovorím vám, bohatý, bohatý. A poviem vám niečo; urobím z vás človeka, Jim; ach, Jim, budete blahorečiť náhode, že ste bol prvý, ktorý ma našiel!«

Potom ale preletel náhle tieň cez jeho tvár. Stisnul mocne moju ruku a zdvihnul ju, hroziac ukazováčkom pred mojima očima.

»Tak, Jime, povedzte pravdu, nie je to Flintova loď?« spýtal sa.

Pri tom som mal šťastný nápad. Tušil som začal, že som našiel spojenca, a hneď som aj odpovedal:

»To je nie Flintova loď, Flint je mŕtvy; ale poviem vám pravdu, keď sa spytujete — na lodi je niekoľko námorníkov Flintových. Tým horšie pre nás ostatných.«

»Nie je medzi nimi jeden jednonohý?« zasyčal.

»Silver?« spýtal som sa.

»Áno, Silver,« povedal. »Tak sa volal.«

»On je kuchárom. A súčasne buričom.«

Ešte ma držal za ruku a na tieto slová ju bolestne stisnul.

»Jestli ste bol poslaný dlhým Janom,« vravel, »je koniec so mnou, to ja viem. A či viete, kde sa nachodíte?«

Neztratil som ducha a v odpovedi na jeho otázku vyrozprával som mu celý priebeh o našej ceste i o zlom postavení, v ktorom sme boli.

Počúval ma s najväčším záujmom a keď som už skončil, pohladil ma po hlave.

»Ste dobrý chlapec, Jim,« hovoril, »ale teraz ste všetci v brynde, čo? Dobre, vy ste práve venoval dôveru Ben Gunnovi a Ben Gunn je človek, ktorý to zariadi. Myslíte, že by bolo možné, že by sa váš statkár ukázal veľkomyseľným a štedrým, keby som mu pomohol — lebo on je v brynde, ako sám hovoríte?«

Povedal som mu, že statkár je najštedrejší človek pod slncom.

»Áno, ale viete,« odpovedal Ben Gunn, »ja nemyslím, že by mi dal strážiť dáku bránu a k tomu livrej a podobné veci; to je nie môj cieľ, Jim. Čo myslím, je to, ak by bol ochotný, dať mi, povedzme, tisíc libier šterlingov z peňazí, ktoré teraz už akoby boly jeho?«

»Som si istý, že by bol,« povedal som. »Bolo predsa ujednané, že všetci lodníci dostanú podiel.«

»A k tomu na cestu domov!« dodal k tomu s veľmi potmešilým pohľadom.

»Čo si myslíte,« zvolal som, »statkár je gavalier! A vedľa toho, jestli sa zbavíme ostatných, potrebovali by sme vás, aby ste nám pomohol dopraviť loď domov.«

»Ach,« povedal, »tak je to tedy.« A bolo vidieť, že sa mu veľmi uľahčilo.

»Tak, ja vám poviem, čo,« pokračoval. »Ale poviem vám len niečo a nič viacej. Bol som na Flintovej lodi, keď zakopal poklad; on a ešte šesť iných, šesť silných námorníkov. Boli na pevnine skoro týždeň a my sme zatiaľ križovali na starej lodi »Walrus«*). Jedneho dňa prišlo znamenie a hľa! Flint prichádza sám v malom člnku a hlavu má zaviazanú belasým ručníkom. Slnce práve vychádzalo a Flintova tvár bola smrteľne bledá. Ale on bol tu, viete, a ostatní šiesti boli mŕtvi — mŕtvi a zahrabaní. Ako to spravil, nikto z nás, ľudí na lodi, nevedel vypátrať. Bola bitka, vražda a iste tiež náhla smrť — veď on bol sám proti šiestim. Billy Bones bol vtedy kormidelníkom a

*) »Walrus« znamená slovensky »vodný kôň«.

dlhý Jano bol lodným majstrom. A tí sa ho spýtali, kde je poklad. »Eh, môžete ísť na ostrov a ostať tam,« povedal. »Ale, čo sa lodi týče, tá pôjde za novou koristou, do sto hromov!« Tak to hovoril.

Tri roky na to som bol na inej lodi a priplávali sme k tomuto ostrovu. »Chlapci,« povedal som, »tu je Flintov poklad. Vystúpme na breh a najdime ho.« Kapitán s tým nesúhlasil, ale všetci ostatní spolulodníci boli za to a tak sme pristali. Hľadali sme poklad dvanásť dní a zo dňa na deň chovali sa ku mne nevľúdnejšie, až sa jedného pekného rána všetci lodníci vrátili na loď. »Čo sa týka teba, Benjamin Gunn,« hovorili, »tu máš pušku, motyku a sekeru,« vraveli. »Môžeš ostať tu a najsť Flintov poklad len pre seba,« povedali.

»Tak veru, Jim, som tu už tri roky a od toho dňa som nemal v ústach kúska poriadneho jedla až po dnes. No a teraz kukajte, pozrite sa na mňa! Vyzerám ako námorník? Povedzte, nie. A nie som ním ani, hovorím.«

A pri tom požmurkal očima a veľmi ma uštipnul.

»Len týmito slovami to vyrozprávajte svojmu statkárovi, Jim,« pokračoval. »A nie je ním tiež, tak to je. Tri roky žil opustene na tomto ostrove, či bol deň, či noc, či pršalo a či bolo pekne. A niekedy snáď myslel na svoju starú matku a niekedy by snáď bol už myslel na modlitby (povedzte). Ale najväčšiu čiastku svojho času (a to hlavne mu povedzte), najväčšiu časť svojho času venoval Gunn inej veci. A potom ho trošku uštipnite, ako ja teraz vás.«

A zase ma uštipnul ako najdôvernejší kamarát.

»A potom,« pokračoval, »potom mu povedzte ešte ďalej toto: Gunn je statočná chlapina (tak povedzte) a má o mnoho, mnoho viac dôvery — hovorím o mnoho viac, nezabúdajte na to — k rodenému šľachticovi ako k týmto gavalierom šťasteny, keď som predsa sám kedysi takým gavalierom bol.«

»Dobre,« povedal som, »nerozumiem síce ani jedinému slovu z toho, čo ste povedal, lež na tom teraz tiež nezáleží. Ale ako sa mám dostať na loď?«

»Ach,« pokračoval, »v tom je teda ten háčik, ba naozaj. Hľa, tu je môj čln, ktorý som si sbil svojima vlastnýma rukama. Mám ho ukrytý pod bielou skalou. Jestli bude najhoršie, môžete to zkúsiť, až sa zotmie. Ej,« zvolal, »a čože to znamená?«

Lebo práve v tú chvíľu, hoci do západu slnka chýbala ešte jedna a či dve hodiny, na celom ostrove rozzvučaly a rozihraly sa všetky ozveny a duniac opakovaly delovú ranu.

»Bitka začala,« zvolal som, »poďte za mnou!«

A začal som utekať k miestu, kde kotvily člny, zabudnúc na všetek svoj strach; tesne popri mne uháňal ľahko a rýchlo ostrovný muž, ktorého vysadili, v svojom šate z kozej kože.

»Na ľavo, na ľavo,« volal, »pridržiavajte sa v ľavo, priateľ Jim! Tu pod stromy! Tu je miesto, kde som preklal prvú kozu. Teraz už sem dolu neschádzajú, všetky ostávajú na svojich vrchoch, lebo sa boja Benjamina Gunna. Ach, a tu je hrobitov, áno, hrobitov. A či vidíte ešte hroby? Tu som chodieval častejšie a modlil sa, keď som sa nazdal, že je vonku azda nedeľa. Nebola to síce kaplnka, ale zdalo sa to tu predsa slávnostnejšie. A tak vidíte, Ben Gunnovi vodilo sa tu zle — nemal ani kňaza, ani biblie, ba ani maličkej zástavy, vidíte.«

Tak hovoril stále utekajúc a odo mňa odpovedi ani nečakajúc, ani nedostávajúc.

Po výstreľu z dela po značnej prestávke nasledoval rachot menších zbraní.

Nastala ešte jedna prestávka a potom uvidel som v povetrí nad lesom ani nie štvrť míle pred sebou povievať anglickú zástavu.

ČASŤ IV.

KOLIBA

Kapitola 16.

DOKTOR ROZPRÁVA O SVOJOM PRÍBEHU ĎALEJ. AKO BOLA LOĎ OPUSTENÁ.

Bolo asi pol druhej hodiny — tretie cenganie, podľa námorníckeho rozumu — keď od Hispanioly odrazily dva člny k pevnine. Kapitán, statkár a ja rozprávali sme sa v kajute o udalostiach, ako stoja. Keby bol býval aspoň trochu dul vietor, boli by sme napadli šesť vzbúrencov, ostavších s nami na lodi, boli by sme presekli lano a pustili sa na šíre more. Lež nebolo vetru; aby bola dovŕšená naša bezradnosť, sišiel dolu Hunter, oznamujúc, že Jim Hawkins vkĺznul do člnu a odišiel s ostatnými na ostrov.

O Jimovi Hawkinsovi nepochybovali sme ani na chviľku, boli sme však znepokojení o jeho bezpečnosť. Pri nálade, ktorá týchto ľudí ovládala, zdalo sa byť len šťastlivou náhodou, že by sme sa ešte s chlapcom dakedy shľadali. Utekali sme na palubu. Smola varila sa v špárach trámov; protivný zápach na tomto mieste pôsobil mi nevoľnosť. Jestli bolo dakde cítiť horúčku a úplavicu, bolo to na tomto zlorečenom mieste, kde kotvila loď.

Šesť ničomníkov sedelo pod plachtou na predí a hundralo. Pri brehu mohli sme vidieť oba člny, zakliesnené tesne v mieste, kde vtiekala riečka; v každom člnku sedel jeden človek. Jeden z nich práve si pohvizdoval »Lillibullero«.

Čakanie bolo veľmi trápné; i rozhodli sme sa, že Hunter a ja v jolle (malej loďke) odídeme na ostrov, aby sme sa dozvedeli nejakých zpráv.

Člny plávaly smerom na pravo, lež Hunter a ja zamierili sme priamo tým smerom, kde podľa mapy ležala koliba (srub). Tí dvaja, ktorí boli nechaní, aby strážili člny, boli veľmi prekvapení, keď sme sa zjavili. Pesnička »Lillibullero« prestala a videl som dobre, ako obaja sa rozprávajú, čo by mali robiť. Keby boli išli a povedali to Silverovi, bolo by azda všetko ináče vyznelo; avšak oni mali, tak sa zdá, svoje rozkazy a tak sa rozhodli ostať pokojne sedieť ďalej, kde boli, a počúvali zase pesničku »Lillibullero«.

Breh tvoril na jednom mieste malú zákrutu a ja zamieril som s lodičkou tak, aby zákruta ležala medzi nami, takže sme ztratili člny s obzoru, kým sme ešte pristáli. Vyskočil som a utekal, ako som len vládal, podložil som si pod klobúk veľkú hodvabnú vreckovku, aby som sa ochladil. Ozbrojený som bol pre bezpečnosť dvoma na novo nabitými pištolmi.

Neprešiel som ani sto yardov, keď som prišiel ku kolibe.

Vyzerala takto: prameň čistej vody vyvieral skoro na vŕšku návršia. A na tomto návrší okolo prameňa sbili mocnú kolibu, ktorá, keď bolo súrne treba, mohla pojať až štyridsať ľudí a ktorá na všetkých stranách opatrená bola otvormi ku strieľaniu. Dookola vyrúbali široké rúbanisko a potom zavŕšili celú stavbu šramkovým plotom šesť stôp vysokým bez dvier a otvorov a dosť silným, že sa nedal strhnúť bez ztraty času a bez námahy, no predsa nie natoľko hustým, aby mohol útočníkom poskytnúť ochranu. L'udia v kolibe boli vonkoncom pánmi situácie; stáli bezstarostne v úkryte a mohli na útočníkov strieľať ako na jarabice. Všetko, čoho im bolo treba, bola dobrá a ostražitá služba a potraviny; veď odhliadnuc od celkom nečakaného prepadnutia, mohli sa tu udržať oproti celému pluku.

Čo sa mi zvlášť páčilo, bol prameň. Hoci sme na Hispaniole mali dosť dobré zásobovanie a mnoho zbraní a streliva, potraviny a znamenité druhy vína, jednu vec sme prehliadli — nemali sme vody. Práve o tom som začal premýšľať, keď po ostrove zavznel krik muža, ktorý je v smrteľnom nebezpečí. Násilná smrť novinkou pre mňa nebola — slúžil som kedysi v službách jeho kráľovskej výsosti vojvodu Cumberlandského

a sám bol som pri Fontenoy ranený — lež predsa som cítil, ako nepravidelne a zrýchlene mi bije puls: »Jim Hawkins zahynul,« to bola moja prvá myšlienka.

Byť starým vojakom, to už voľačo znamená, lež znamená ešte viac byť lekárom. V našom povolaní niet času veci prefahovať. A tak i teraz zrazu som sa rozhodol a neztrácajúc ani chvíľky času, vrátil som sa k pobrežiu a vyskočil do jollovej lodičky.

K nášmu veľkému šťastiu Hunter vedel dobre veslovať. Preplávali sme vodu takmer letom, čln skoro bol u lodi a ja na škuneri.

Našiel som všetkých ako vo vytržení, to bolo prirodzené. Statkár sedel tu biely sťa kriedа, mysliac na pohromu, do ktorej nás uviedol — tá dobrá duša — a jednomu zo šiestich námorníkov na predí vodilo sa o málo lepšie.

»Tento človek,« povedal kapitán Smollett, pokyvujúc naň, »je v týchto veciach nováčkom. Doktor bol by skoro zamdlel, keď počul krik. Treba ho ešte len trocha obrobiť a ten človek pripojil by sa k nám.«

Povedal som svoj plán kapitánovi a dohovorili sme sa medzi sebou o podrobnostiach, ako plán previesť. Postavili sme starého Redrutha na chodbu medzi kajutou a predím a dali sme mu tri a či štyri nabité pušky a ochranné rohože. Hunter odvliekol čln pod oblok na zadie a ja a Joyce pustili sme sa do roboty, ukladajúc do člnu bedny s prachom, pušky, vrecia so sucharmi, súdky s nasolenou bravčovinou, súdok koňaku a moju neoceniteľnú lekársku skrinku.

Za ten čas statkár a kapitán ostali na palube a kapitán zavolal k sebe lodného majstra, ktorý bol prvším a významejším z posádky na palube.

»Pane Hands,« riekol, »tu stojíme my dvaja a každý máme po dve pištole. Jestli z vás šiestich dá niektorý akékoľvek znamenie, bude synom smrti.«

Boli veľmi prekvapení. A po malej porade všetci odrazu rútili sa po schodoch na predí, majúc pravdepodobne na mysli, napadnúť nás od chrbta. Avšak keď spozorovali Redrutha, ktorý

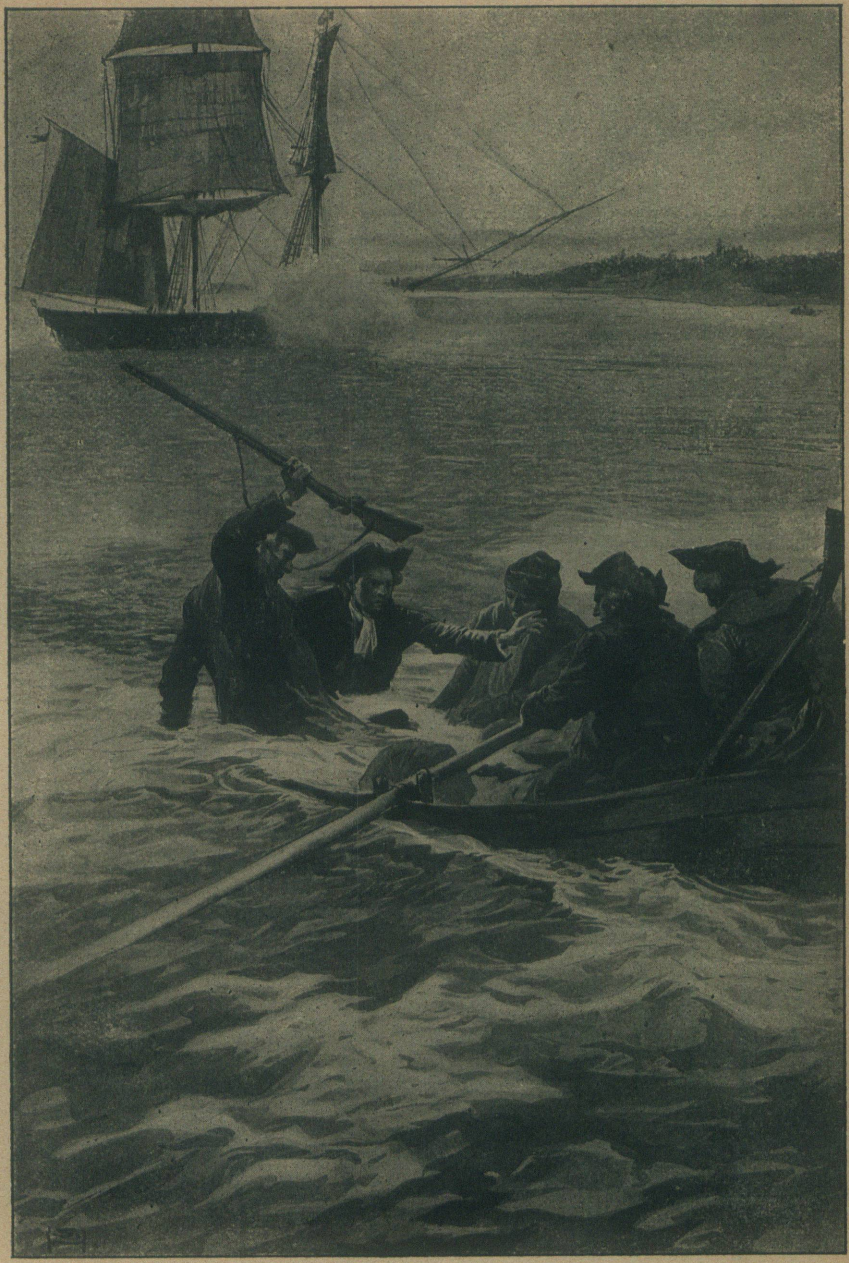

Člnok sa zadím potápal do štyroch stôp.

BRATISLAVA : KNIHOVNA : UNIVERZITY : KOMENSKÉHO

Kapitola 17.

DOKTOR POKRAČUJE VO SVOJOM VYPRAVOVANÍ. OSTATNÁ PLAVBA V JOLLOVEJ LODIČKE.

Piata plavba bola celkom iná ako všetky predošlé. Prvý rozdiel bol v tom, že naša škrupina, naša loďka, v ktorej sme plávali, bola veľmi preťažená. Päť odrastených ľudí a traja z nich — Trelawney, Redruth a kapitán — vyšší ako šesť stôp, to bolo už viac, ako loďka mohla uniesť. A k tomu ešte prach, bravčovina a vrecia s chlebom. Zadný okraj loďky plačkal sa vo vode. Niekoľko razy počala sa nám valiť do loďky voda a moje nohavice a šosy môjho kabátu boly celkom premočené, kým sme len urazili do sto yardov.

Kapitán s našou pomocou priviedol loďku do lepšej rovnováhy, takže sa držala trocha rovnomernejšie na vode. Ničmenej neodvažovali sme sa ani veľmi vydýchnuť.

Druhá príčina nebezpečnej plavby bola tá, že práve nastávajúci odliv rozvlnil silný a dravý prúd na západ smerom k morskej úžine a potom k juhu smerom na šíre more popri skaliskách, popri ktorých sme sem ráno priplávali boli. Ešte i malé vlnky boly nebezpečné pre našu preťaženú loďku; lež najhorším zo všetkého bolo, že prúd strhol nás z nášho pravého a správneho smeru a hnal nás za morský výbežok ďaleko od príhodného miesta k pristaniu. Keby sme sa boli bez silnej obrany poddali morskému prúdu, boli by sme sa dostali na breh k člnkom, pri ktorých lúpežníci mohli sa octnúť každú sekundu.

»Predok loďky nemôžem udržať smerom ku kolibe, pane,« povedal som kapitánovi. Ja som bol pri kormidle, kdežto on a Redruth, dvaja ozrutní mužovia, pracovali pri veslách. »Prúd nesie ju a strháva stále dolu. Nemohli by ste veslovať trocha silnejšie?«

»Nemôžeme, jestli nechceme čln vydať na pospas,« hovoril. »Musíte, pane, vydržať chtiac nechtiac, vydržať, až keď uvidíte, že ovládate čln.«

Pokúsil som sa o to a shľadal som pri tomto pokuse, že prúd unáša nás k západu, až som konečne predie loďky obrátil

priamo k východu, teda práve do pravého uhla k tej základne, ktorou sme si žiadali plávať.

»Tak nedostaneme sa k brehu nikdy,« vravel som.

»Jestli je to jediný smer, ktorým sa môžeme dostať napred, potom, pane môj, musíme sa tohoto smeru pridržať,« odpovedal kapitán. »Musíme veslovať oproti prúdu. Vidíte, pane môj,« pokračoval, »keby nás prúd strhol k brehu, kde niet vetru, potom je ťažko určiť, kde na pevnine by sme sa octli, čo aj odhliadneme od nebezpečia, že člny podniknú na nás útok. Kdežto tak, jestli budeme tak kormidlovať ďalej, prúd oslabnúť musí a potom môžeme sa zvrtnúť nazpäť popri pobreží.«

»Prúd je už slabší, pane,« vravel námorník Gray, ktorý sedel na predí, »teraz môžete trocha povoliť.«

»Ďakujem vám, priateľu,« hovoril som, ako čo by sa nebolo nič pritrafilo, lebo sme sa všetci svorne ushovorili boli, že s ním budeme zaobchodiť ako s rovnakým s nami.

Kapitán zase náhle prehovoril a zdalo sa, že jeho hlas je akosi zmenený.

»Delo,« riekol.

»Rátal som na to,« vravel som, súc pevne presvedčený, že má na ume bombardovanie kaštieľu. »Nikdy by svoje delo na breh nedostali a keby to urobili, nikdy by ho nemohli potisnúť hustými lesy.«

»Pozrite nazad, doktor,« pokračoval kapitán.

Celkom sme zabudli na delo deviatiliberného kalibru; a teraz k nášmu zdeseniu všetkých päť ničomníkov vŕtalo voľačo okolo dela a sobliekali jeho »kabát«, ako volali silný natérovaný obal, ktorým delo bolo pokryté. Nielen to, práve teraz vynorila sa mi pred očima myšlienka, že delové gule a delový prach ostaly vzadu na lodi a že jediný úder sekerou by postačil, aby sa ich títo podliaci na lodi zmocnili.

»Israel bol Flintovým delostrelcom,« hovoril Gray chraplavým hlasom.

Pri všetkom nebezpečí plávali sme s člnom práve k miestu, na ktorom sme chceli pristáť. Predbežne dostali sme sa dosť ďaleko od dravého prúdu, že mohli sme dobre udržiavať smer, hoci naša výkonnosť pri veslách bola prislabá a tak kormidlo-

val som stále priamo k nášmu cieľu. No najhorším pri tom bolo, že v tom smere, akým sme teraz plávali, poloha našej loďky otcla sa k Hispaniole na zdĺžku a nie na hĺbku a tak poskytovali sme Hispaniole taký strelecký cieľ ako vráta od humna.

Mohol som práve tak dobre počuť ako vidieť, ako ten lump s tvárou ochlastu, Israel Hands, guľká po palube delovú guľu.

»Kto je najlepší strelec?« pýtal sa kapitán.

»Pán Trelawney, celkom istotne,« povedal som.

»Pane Trelawney, nechcel by ste mi ochotne odstreliť jedného z tých ľudí? Jestli je možné, odstrelte Handsa, pane,« hovoril kapitán.

Trelawney bol chladný ako oceľ. Pozrel sa na pánvičku svojej pušky.

»A teraz,« zvolal kapitán, »pomaly s tou puškou, lebo potopíte čln. Všetci mužovia dávajte pozor, aby ste udržali čln v rovnováhe dotiaľ, kým on mieri.

Statkár pozdvihnul svoju pušku, veslá sa zastavily a my sme sa vyhnuli cez okraj člna na druhú stranu, aby sme udržali rovnováhu a všetko bolo tak pekne zariadené, že ani kvapka vody nevnikla do člnku.

Zatiaľ oni skrútili svoje delo na otáčajúcom podstavci a Hands, ktorý stál u otvoru dela s nabijákom, bol preto najviac vystavený ranám. Ničmenej nemali sme šťastia; lebo práve, keď Trelawney vystrelil, on sa sohnul, guľka zahvižďala nad ním a jeden z ostatných štyroch sa skácal.

Výkrik, ktorý sa mu vydral z hrdla, opätovali nie len jeho súdruhovia na lodi, ale i veľký počet hlasov na brehu; a keď som sa pozrel týmto smerom, videl som ostatných pirátov, ako sa vyhrnuli z lesa a zaujímali svoje miesta v člnkoch.

»Tu prichádzajú člny, pane,« hovoril som.

»Tak teda napred,« zvolal kapitán. »Nesmieme dbať, jestli sa prekotí teraz čln. Ak sa nedostaneme na breh, je po všetkom.«

»Len jeden z člnov má posádku, pane,« dodal som, »mužstvo druhého člnu podľa všetkého ide podľa brehu, aby nás odrezalo.«

»Budú mať veľkú prácu, pane,« odpovedal kapitán. »Námorník na suchu, to viete. O nich ja sa nestarám. Ale myslím na delo! To sa pekne strieľa! Slúžka mojej ženy by musela trafiť! Povedzte nám potom, pane statkár, až uvidíte zápalník, a my spustíme veslá.«

Zatiaľ sme urazili pekný kus cesty napred, jestli uvážíme, ako bol čln preťažený a pri plavbe vniklo len málo vody do člnu. Boli sme už blízko brehu. Tridsať lebo štyridsať úderov vesiel a dostali by sme sa až na pobrežie; lebo odlev odkryl už úzky pruh piesku pod skupinou stromov. Už sme sa nemuseli obávať pirátskych člnov, malý morský výbežok už ich skryl pred našimi zrakmi. Vlnenie odlevu, ktoré nás tak ukrutne zdržalo, teraz zase ako na pokánie zdržovalo našich útočníkov. Jediným prameňom nebezpečia bolo delo.

»Keby som sa smel odvážiť,« vravel kapitán, »zastavil by som sa a odstrelil by som ešte jednoho z nich.«

Bolo ale zrejmé, že boli odhodlaní, ničím sa teraz nedať zdržovať v strelbe. Svojho padlého kamaráta si skoro ani nepovšimli, ačkoľvek nebol mŕtvy, lebo som videl, ako sa pokúša odplížiť sa ďalej.

»Hotovo,« zvolal statkár.

»Stáť,« zahrmel kapitán celkom ako ozvena.

A on a Redruth zaveslovali tak mocne nazpäť, že sa predie člnu hlboko potopilo pod vodu. V tomtiež okamihu zadunela rana. To bola tá prvá rana, ktorú počul Jim, ponevač zvuk výstrelu statkárovho k nemu nedoľahol. Kde guľa zalietla, nikto z nás presne nevedel; ale myslím, že letela iste ponad naše hlavy a že vietor, ktorý spôsobila, prispel k nášmu nešťastiu.

Nech je tomu tak lebo onak, zadie loďky celkom pomaly sa potápalo na tri palce do vody a len ja a kapitán ostali sme celkom vzpriamení, stojac proti sebe tvárou v tvár. Ostatní traja spravili dokonalé kotrmelce a vynorili sa zase, premočení tak, až z nich voda tiekla.

To ešte posiaľ nebola veľká pohroma. Nikto z nás neprišiel o život a mohli sme sa prebrodiť na breh v bezpečnosti. Ale na dne vody boly všetky naše zásoby a aby boľa pohroma

dovŕšená, z piatich pušiek len dve ostaly v stave takom, že sa ich mohlo upotrebiť. Svoju pušku som, akýmsi pudom poháňaný, sňal s kolena a zdvihnul nad hlavu. Čo sa týka kapitána, on držal svoju pušku ako múdry človek ponad rameno na rameni, a to kohútkom hore. Ostatné tri sa potopily s člnom.

A aby sa ešte len zvýšily naše starosti, počuli sme hlasy, blížiace sa už k nám v lesoch popri brehu; a nehrozilo nám len nebezpečie, že budeme vo svojom polomrzáckom stave oddelení od koliby, ale mali sme tiež obavu, jestli budú Hunter a Joyce napadnutí polluctom nepriateľov, či budú mať dosť duchaprítomnosti a vytrvalosti. Hunter bol pevný, to sme vedeli, ale u Joyce to bolo pochybné — bol to milý, zdvorilý muž ako lokaj, výborný na čistenie šiat, ale nedostatočne obdarený vlastnosťami bojovníka.

O tom všetkom premýšľajúc, prebrodili sme sa na breh, ako rýchle sme len mohli, nechávajúc za sebou úbohý jollový člnok a dobrú polovicu svojho prachu i všetkých svojich zásôb potravín.

Kapitola 18.

DOKTOR ROZPRÁVA ĎALEJ; KONIEC BOJOV PRVÉHO DŇA.

Prebehli sme čo najrýchlejšie cez pruh lesa, ktorý nás teraz oddeloval od koliby; a pri každom kroku sme pozorovali, že hlasy námorných lupičov zavznievajú bližšie a bližšie. Skoro sme mohli počuť hluk ich krokov, ako behali, a praskot vetví, ako sa predierali húštavou.

Počal som nahliadať, že nám nastáva veľmi vážny zápas a pozrel som na svoju zápalnú pánvičku.

»Kapitáne,« vravel som, »Trelawney je znamenitý strelec. Dajte mu svoju pušku! Jeho vlastná je neupotrebiteľná.«

Vymenili si pušky a Trelawney, mlčanlivý a chladný, ako bol už od tej chvíle, čo sa pohroma začala, zastavil sa na

chvíľku, aby pozrel, jestli je všetko pripravené k použitiu. V tú chvíľu, vidiac, že Gray je nie ozbrojený, podal som mu svoj nôž. Všetkým sa nám uľahčilo, keď sme videli, ako si pľuvnul do ruky, svraštil obrvy a zamával rukoväťou, až vo vzduchu zahvižďala. Bolo vidno z každého hnutia jeho tela, že náš nový súdruh je znamenitý chlapík.

Asi štyridsať krokov ďalej prišli sme na kraj lesa a zahliadli sme pred sebou kolibu. Dorazili sme k ohrade asi uprostred južnej strany a skoro v ten okamih sedem vzbúrencov — v čele s vrchným lodníkom Jobom Andersenom — objavili sa s veľkým krikom na juhozápadnom rohu.

Zastavili sa, ako by boli zarazení a než sa vzpamätali, nie len statkár a ja, ale i Hunter a Joyce z koliby mali čas vystreliť. Štyri výstrely zadunely v salve dosť neusporiadane; ale vykonaly svoju povinnosť. Jeden z nepriateľov sa hneď skácal a ostatní sa hneď obrátili bez váhania a ztratili sa medzi stromami.

Keď sme znovu nabili, vyšli sme z koliby, aby sme pozreli na padlého nepriateľa. Bol celkom mŕtvy — guľka mu prestrelila srdce.

Počali sme sa tešiť zo svojho pekného úspechu, keď práve v tú chvíľu v kroví zahrmel výstrel z pištole, guľka mi zahvižďala tesne u ucha a úbohý Tom Redruth sa zapotácal a padnul vystretý na zem. Ako statkár tak aj ja sme odpovedali na výstrel. Ponevráč sme nemali do čoho mieriť, je pravdepodobné, že sme len plytvali prachom. Zase sme nabili a obrátili sme svoju pozornosť k úbohému Tomovi.

Kapitán a Gray už ho prehliadli; a ja som videl na prvý pohľad, že je po všetkom.

Domnievam sa, že pohotovosť, s ktorou sme opätovali salvu, zaplašila ešte raz vzbúrencov, lebo nám bolo možné bez ďalšieho obťažovania vyzvednúť úbohého starého hájnika cez ohradu a dopraviť ho, stenajúceho a krvácajúceho, do koliby.

Úbohý starý chlapík nevydal jediného slova prekvapenia, nariekania, strachu lebo snáď odovzdanosti od samého počiatku našich nepríjemností až do tej chvíle, keď sme ho uložili

na jeho smrteľné lože do koliby. Stál ako trojský*) bojovník za svojimi i hožkami v lodnej chodbe; poslúchnul každého rozkazu mlčky, odhodlane a správne; bol o dvadsať rokov starší ako všetci ostatní z našej spoločnosti; a teraz tento zasmušilý, úslužný sluha a práve on musel umrieť.

Statkár si kľaknul k jeho posteli na kolená a bozkával jeho ruky, nariekajúc ako dieťa.

»Musím odísť, doktore?« spýtal sa Redruth.

»Tome, priateľu,« hovoril som, »odíďte do skutočného domova.«

»Bol by som si žiadal, aby som ho prvý skolil puškou,« odpovedal.

»Tome,« hovoril statkár, »povedzte, že mi odpúšťate, áno?«

»Bolo by to pekné odo mňa voči vám, pane statkár?« bola odpoveď. »Ale jestli chcete, nech je tak, ameň.«

Po malej chvíli mlčania povedal, že by si prial, aby niekto čítal modlitbu. »Je to taký zvyk, pane,« dodal akoby na omluvu. A onedlho potom neprehovoril už ani slova, zaspal na večnosť.

Zatiaľ kapitán, ktorého prsia a vrecká boly podivne nabité, ako som si povšimnul, vyňal z nich veľkú hŕbu rozličných vecí — anglickú zástavku, bibliu, klbko hrubého špagátu, pero, atrament, lodnú knihu a niekoľko libier tabaku. Našiel v ohrade zotatý a osekaný štíhly jedlový strom a s pomocou Hunterovou vztýčil ho v rohu koliby, kde sa koruny stromov krížily a tvorily uhol. Potom sa vyškriabal na strechu a vlastnou rukou tam uviazal a rozvinul zástavu.

Tak sa zdalo, že mu to pôsobí značné uľahčenie. Zase sa vrátil nazpäť do koliby a usadnúc si, rátal zásoby, ako by nebolo na svete nič iného. Ale po celý ten čas pozoroval umieranie Tomovo; a keď bolo po všetkom, pristúpil k nemu s druhou vlajkou a s úctou ovinul ňou jeho telo.

»Neberte si to tak k srdcu, pane,« vravel, potriasajúc statkárovi ruku. »S ním je už dobre. Netreba sa báť o námorníka, ktorý bol zastrelený, vykonávajúc svoju povinnosť ku kapitá-

*) Troja — mesto v Malej Ázii, ktorého dobytie gréckym vojskom o spevuje básnik Homér v »Iliade«.

novi a majiteľovi lodi. Snáď je to nábožensky nesprávné, ale je tomu tak.«

Potom ma vzal stranou.

»Doktor Livesey,« vravel, »za koľko nedieľ očakávate vy a statkár pomocnú loď?«

Povedal som mu, že neide o týždne, ale o mesiace; že, jestli sa nevrátime koncom augusta, Blandly má vyslať loď, aby nás hľadala; ale nie prv, ani pozdejšie. »Môžete si to sám vyrátať,« povedal som.

»Tak tedy,« odpovedal kapitán, poškrabávajúc sa po hlave, »a i keď pripustíme vo velikom rozsahu, pane, všetky dary prezreteľnosti, povedal by som, že sme v peknej kaši.«

»Ako to myslíte?« spýtal som sa ho.

»Je to veľká škoda, pane, že sme ztratili druhý náklad. To je to, na čo myslím,« odpovedal kapitán. »Čo sa týka streliva a prachu, to ujde. Ale dávky potravné sú skromné, veľmi skromné — tak skromné, doktor Livesey, že je snáď dobre, že nám odbudly tieto jedny ústa.«

A ukázal smerom k mrtvému telu pod zástavou.

Práve v tú chvíľu s revom a s hvižďaním preletela delová guľa vysoko nad strechou koliby a spadla ďaleko za nami v lese.

»Oho,« povedal kapitán. »Len si strieľajte! Budete už mať veľmi málo prachu, chlapci.«

Pri druhom pokuse bolo mierené lepšie a guľa padla za kolibu, rozvírila mračno piesku, ale nespôsobila škody nijakej.

»Kapitáne,« hovoril statkár, »dom je z lode úplne neviditeľný. Musia tedy mieriť na zástavu, nebolo by lepšie dať ju dolu?«

»Dolu dať moju zástavu!« zvolal kapitán, »nie, pane, to nespravím.« A keď vyslovil tieto slová, myslím, že sme s ním úplne všetci súhlasili. Lebo nebol to len akýsi statočný, námornícky, mužný cit; bola to krem toho tiež dobrá politika a ukazovala našim nepriateľom, že pohŕdame ich kanonádou.

Celý večer strieľali ako o závod. Guľa za guľou letela príliš vysoko lebo padla príliš blízko, lebo zkundolila piesok v ohrade; ale museli strieľať tak vysoko, že gule padaly bez

účinku a zaborovaly sa do mäkkého piesku. Nemuseli sme sa báť žiadnej nehody. A ačkoľvek jedna prerazila strechu koliby a vyletela zase oblokom, skoro sme privykli na tieto drsné žarty a nevšímali si ich viac ako kroketovej lobdy.

»Pri tom všetkom je jedno dobré,« poznamenal kapitán. »Les oproti nám je podľa všetkého čistý od nepriateľov. Odlev trvá už dosť dlho; naše zásoby sú už asi odkryté. Nech ta idú dobrovoľníci a prinesú mäso.«

Gray a Hunter prví predstúpili. Dobre ozbrojení vykradli sa z koliby; ale skoro sa ukázalo, že je to neužitočné poslanie. Vzbúrenci boli odvážnejší, ako sme si boli mysleli, lebo viacej dôverovali Israelovej delostrelbe. Štyria lebo piati z nich boli zamestnaní odnášaním našich zásôb a brodili sa s nimi k jednomu z člnov, ktorý ležal celkom blízko, súc udržovaný údermi vesiel v rovnováhe proti prúdu. Silver sedel na zadí ako veliteľ; a každý muž medzi nimi bol opatrený puškou z akéhosi ich vlastného tajného skladišťa.

Kapitán sa posadil k svojej lodnej knihe a tu je počiatok jeho záznamu:

»Alexander Smollett, kapitán; David Livesey, lodný lekár; Abraham Gray, lodný tesársky pomocník; John Trelawney, majiteľ; John Hunter a Richard Joyce, sluhovia majiteľa, vonkovania — to sú verní, ktorí ostali z lodnej spoločnosti — so zásobami na desať dní po skromných porciach, tí prišli na breh dnešného dňa a vztýčili britskú zástavu na kolibu na ostrove pokladov. Thomas Redruth, majiteľov sluha, vonkovan, bol zastrelený od vzbúrencov. James Hawkins, chlapec z kajuty.«

Teraz v tú chvíľu som tiež uvažoval o osude úbohého Jima Hawkinsa.

V tom zavznel výkrik smerom z vnútra ostrova.

»Niekto vás volá,« vravel Hunter, ktorý bol na stráži.

»Doktor! Statkár! Kapitán! Halló! Hunter, ste to vy?« znely výkriky.

A ja som bežal k vrátom, aby som práve videl, ako Jim Hawkins, živý a zdravý, škrabe sa po kolibe dolu.

Kapitola 19.

JIM HAWKINS ZAČÍNA ZASE ROZPRÁVAŤ; POSÁDKA V KOLIBE.

Keď Ben Gunn uvidel zástavu, zastavil sa, zastavil i mňa a posadil sa.

»Nože,« vravel, »tu sú iste vaši priatelia.«

»Skorej sú to vzbúrenci,« odpovedal som.

»Kdeže,« zvolal. »Na mieste, ako toto je, kde nikto nepríde, len gavalieri šťasteny, Silver by vztýčil len čiernu zástavu, o tom nemôžete pochybovať. Nie, to sú vaši priatelia. Už došlo k boju a súdim, že vaši priatelia ostali v prevahe. A tu sú na ostrove v starej kolibe, ktorú dal spraviť pred mnohými a mnohými rokmi Flint. Ach, ten Flint, ten mal za ušima! Nebyť toho, že pil rum, nikto by sa mu nebol vyrovnal. A nikoho sa nebál, nikoho, iba ak Silvera — a Silver bol taký spôsobný.«

»Dobre,« povedal som, »snáď je tomu tak a len by to tak bolo. Tým viacej mám dôvodov, aby som sa poponáhľal a vrátil sa ku svojim priateľom.«

»Nie, kamarát,« odpovedal Ben, »nie tak! Vy ste dobrý chlapec, to som si istý, ale ste práve len chlapec a tým je povedané všetko. No a Ben Gunn je chytrák. Ani s rumom by ma ta nedostali, kde vy idete — ani s rumom, dokiaľ neuvidím vášho urodzeného pána a nedostanem na to jeho čestného slova. A vy nezabudnite mojich slov! O mnoho viac dôvery (tak to povedzte), o mnoho viac dôvery! A potom ho uštipnite.«

A potom ma po tretí raz uštipnul s rovnakým chytráckym výrazom.

»A jestli budete potrebovať Bena Gunna, viete, kde ho nájdete, Jime. Práve tam, kde ste ho našiel dnes. Ale ten, kto príde, musí mať niečo bieleho v ruke; a musí prísť sám. Ach, a povedzte toto: »Ben Gunn,« povedzte, »má k tomu svoje vlastné dôvody.«

»Dobre,« povedal som, »myslím, že vám rozumiem. Máte za lubom dáky návrh a prajete si vidieť statkára, lebo doktora. A možno vás nájsť tam, kde som vás našiel ja. Je to všetko?«

»A kedy? Povedzte,« dodal, »povedzte tedy — asi medzi poludním a šiestym zvonením.«

»Dobre,« povedal som, »a teraz už môžem ísť?«

»Nezabudnete?« spýtal sa úzkostlive. »Nesmierne viacej« a »svoje vlastné dôvody«, povedzte. »Svoje vlastné dôvody«, to je hlavné; tak sa to patrí medzi mužmi. No a teraz,« povedal, stále ma ešte držiac, »myslím, že môžete už ísť, Jim. Aj, Jime, keby ste videl Silvera, nešiel by ste mu vyzradiť Bena Gunna? Divými koňmi by z vás nikto nevyrval náš rozhovor? Nie, vravíte? A keby sa piráti utáborili na brehu, čo by ste povedal tomu, Jime, že by bolo zajtra o niekoľko vdov viac?«

V tom ho vyrušil hlasitý výstrel a delová guľa letela medzi stromy a zarazila sa do piesku, ani nie sto yardov od miesta, kde sme sa rozprávali. V najbližšej dobe každý z nás vzal nohy na plecia rozličným smerom.

Dobrú hodinu otriasal výstrel za výstrelom ostrovom a gule padaly s praskotom medzi stromy. Ja som utekal z úkrytu do úkrytu, stále prenasledovaný — tak sa mi aspoň zdalo — týmito strašlivými streľami. Ku konci bombardovania, ačkoľvek som sa ešte nemohol odvážiť ísť smerom ku kolibe, kde gule padaly najčastejšie, počal som zase nabývať akejsi odvahy. A po dlhej obkľuke k východu vplížil som sa medzi stromy u brehu.

Slnce práve zapadlo, morský vánok ševelil a povieval lesmi a brázdil popolavý povrch prístavišťa; tiež odliv bol už úplný a veliké plochy piesku ležaly odkryté; vzduch po dennej spare ma mrazil cez môj kamizol.

Hispaniola stále bola ešte na tom mieste, kde zakotvila, ale s jej stožiaru vial »Jolly Roger« — čierna zástava pirátska. Práve keď som sa na ňu díval, kmitnul sa zase červený blesk, znovu nová rana treskla, ktorá vyvolala rachotiacu ozvenu a ešte raz delová guľa zahvižďala vzduchom. Bola to posledná rana kanonády.

Tak som ležal dáky čas, pozorujúc ruch, ktorý nasledoval po útoku. Ľudia rozbíjali čosi sekerami na brehu neďaleko koliby; bola to, ako som pozdejšie objavil, úbohá jollová loďka. Ďalej blízko ústia riečky plál veliký oheň medzi stromami a

medzi týmto bodom a loďou prechádzal stále jeden z člnov tam a späť a mužovia, ktorých som videl pred tým mrzutých, radovali sa u vesiel ako deti. Ale v ich hlase bol zvuk, ktorý pripomínal rum.

Konečne som si pomyslel, že by som sa už mohol vrátiť ku kolibe. Bol som dosť ďaleko na nízkom piesočnatom výšku, ktorý uzaviera na východ prístavište a súvisí, ak je nízka voda, s ostrovom kostier. A teraz, keď som sa postavil na nohy, videl som ďalej v akejsi vzdialenosti pod výbežkom osamotenú skalu, trčiacu z nízkych krovín, dosť vysokú a podivuhodne bielej farby. Namanula sa mi myšlienka, že by to mohla byť biela skala, o ktorej hovoril Ben Gunn, a že niektorého dňa snáď by bolo treba člnu, ja že by som potom vedel, kde sa treba po ňom ohliadnuť.

Potom som sa túlal lesom, až som sa dostal k zadnej strane koliby, ktorá bola obrátená ku brehu a bol som skoro privítaný vrele spoločnosťou verných.

Dosť rýchle som vyrozprával svoj príbeh a počal som sa obzerať dookola. Koliba bola zhotovená z neotesaných smrekových kmeňov — totižto strecha, steny a zem. Táto stála na niekoľko miestach na stopu lebo na pol druhej stopy nad piesočnatou pôdou. U dvier bol vyvýšený prah a pod prahom tiekol malý pramienok do umelej nádržky dosť podivného druhu — nebolo to nič iného, ako veliký lodný kotál s vybitým dnom, ponorený až po hrdlo, ako hovoril kapitán, do piesku.

Krem trámov ostalo v dome málo; ale v jednom rohu bola kamenná doska, položená tak na spôsob kozubu a starý hrdzavý železný kôš k udržiavaniu ohňa.

Svahy návršia a celá vnútorná ohrada koliby bola vyťatá a drevo bolo použité k vystaveniu domu a mohli sme posúdiť podľa pňov, aké krásné a veľké stromy tu boly zničené. Po vyrúbaní stromov väčšia čiastka prsti bola smytá vodou lebo odnesená pieskom; len kde pramienok vytiekal z kotla, zelenal sa ešte v piesku hustý závoj machu, kapradia a malých, plaziacich sa krovín. Veľmi blízko koliby — príliš blízko pre obranu, hovorili — ešte vyčnieval vysoký a hustý les, a to smerom

do vnútra ostrova, všetek ihličnatý, ale smerom k mori rástly v ňom na veľkom pruhu virginské duby.

Chladný večerný vetrík, o ktorom som už hovoril, hvižďal do každej špáry drsne stavanej budovy a striekal dlážku neustálou pŕškou jemného piesku. Piesok mali sme v očiach, mali sme ho medzi zubami, piesok vo svojich jedlách, piesok bol v pramienku na dne kotla, takže si každý pripomínal krúpky v polievke, začínajúce sa variť. Náš komín bol štvorhranný otvor v povaľe; len malá čiastka dymu vychádzala tadiaľ a ostatný dym krúžil okolo domu a nútil nás k stálemu kašlu a pretieraniu očú.

K tomu dodajme, že Gray, nový spoločník, mal tvár zaviazanú obvazom pre ranu, ktorú utŕžil od vzbúrencov, a že úbohý Tom Redruth ešte nebol pochovaný a ležal u steny, už úplne stuhlý a prikrytý anglickou zástavou.

Keby sme boli smeli sedieť nečinne, bola by nás všetkých chytila omrzelosť, ale kapitán Smollett nebol nikdy človekom takej povahy. Všetci mužovia boli svolaní pred neho a on nás rozdelil na hliadkové oddiele. Doktor, Gray a ja sme boli v jednej, statkár, Joyce a Hunter boli v druhej. Ačkoľvek sme boli všetci unavení, dvaja boli poslaní von, aby priniesli palivo; druhým dvom bolo rozkázané, aby vykopali hrob pre Redrutha; doktor bol menovaný kuchárom; ja som bol ako stráž postavený k dverám; a kapitán sám chodil od jednoho k druhému, povzbudzoval nás a priložil ruku k dielu, kde toho bolo treba.

Chvíľkami prichádzal doktor k dverám, aby sa nadýchal trocha vzduchu a poprial odpočinku očiam, ktoré boly takmer vypálené dymom; a keďkoľvek prišiel ku dverám, mal pre mňa slovo.

»Tento človek, Smollett,« povedal raz, »je lepší muž ako som ja. A keď to ja poviem, to znamená mnoho, Jime.«

Druhý raz zase prišiel a chvíľku mlčal. Potom nahnul hlavu na jednu stranu a pozrel sa na mňa.

»Je ten Ben Gunn muž?« spýtal sa.

»Neviem, pane,« odpovedal som. »Nie som si istý, jestli má zdravý rozum.«

»No, jestli je pochybnosť len v tejto príčine, tak mužom je,« odpovedal doktor. »Od takého človeka, ktorý si po tri roky nehty obhryzoval na opustenom ostrove, Jime, nemôžeme očakávať, aby sa javil taký zdravý ako ty, alebo ja. Toho ľudská prirodzenosť neznesie. Hovoril si, že má záľubu v syre?«

»Áno, pane, v syre,« odpovedal som.

»Dobre, Jim,« vravel, »pozri sa len na to, ako je to dobre, jestli sme výberčiví vo svojich pokrmoch. Videl si moju tabaterku, však áno? A nikdy si ma nevidel šňupať; a to preto, že vo svojej tabaterke nosím kus parmazánskeho syra; syr je výrobený v Itálii, veľmi výživný. Dobre, to dáme Ben Gunnovi.«

Kým sme zjedli večeru, pochovali sme starého Toma v piesku a stáli sme chvíľku dookola jeho hrobu s holou hlavou za morského vetríka. Nasnášali sme značné množstvo paliva, ale ešte ani toho nebolo dosť podľa kapitánovej chuti; potriasol nad tým hlavou a povedal nám, že sa musíme zajtra do toho pustiť trošku živšie. A keď sme zjedli spolu porciu bravčoviny a každý sme vypili plný pohár koňakového grogu, traja náčelníci sa shromaždili v kúte, aby sa poradili o našich vyhliadkach.

Tak sa zdalo, že im došiel dôvtip a nevedeli, čo počať, lebo zásôb bolo tak málo, že by sme boli dávno donútení hladom sa vzdať, dokiaľ by prišla nejaká pomoc. Bolo však rozhodnuté, že najlepšou našou nádejou bude odstrelovať bukanierov, až kým skrútia zástavu alebo utečú s Hispaniolou. Z devätnástich bol ich počet zmenšený už na pätnásť, druhí dvaja boli poranení a aspoň jeden — muž, ktorý bol postrelený stojac u dela, bol ťažko poranený — jestli nebol mŕtvy. Museli sme na nich páliť vždy, kedykoľvek sa nám naskytla príležitosť, a to s najväčšou opatrnosťou, lebo v tom spočívala záchrana našich životov. A vedľa toho sme mali dvoch mocných spojencov — rum a podnebie.

Čo sa týka prvého, ačkoľvek sme boli od nich vzdialení asi na pol míle, mohli sme počuť, ako hulákajú a spievajú neskoro do noci; a čo sa týka druhého, doktor stavil sa o svoju parochňu, že, keď sa utáborili v močarisku a nie sú opatrení

liečivými prostriedky, polovička ich pôjde na druhý svet, než uplynie týždeň.

»A tak,« dodával, jestli nebudeme prv všetci postrieľaní, budú radi, jestli budú môcť ujsť v škuneri. Je to predsa len loď a oni sa zase budú môcť venovať morskému lúpežníctvu, myslím.«

»To by bola prvá loď, ktorú som kedy ztratil,« vravel kapitán Smollett.

Bol som k smrti unavený, ako si môžete predstaviť. A keď som zaspal — pred tým som sa dlho neprevaloval — spal som ako drevo.

Ostatní už boli dávno hore, už boli po raňajkách a rozmnožili už zásobu paliva asi o polovicu, keď ma konečne vzbudilo prechádzanie a zvuk hlasov.

»Vlajka prímeria,« počul som, ako voľakto hovorí. A potom hneď ozval sa výkrik prekvapenia: »Veď je to samotný Silver!«

A po týchto slovách som vyskočil, pretrel som si oči a utekal k múru, v ktorom bol otvor na strieľanie.

Kapitola 20.

SILVEROVO POSOLSTVO.

A skutočne, dvaja chlapi stáli práve pred srubom, jeden z nich mával bielou šatočkou; druhý, nikto druhý ako samotný Silver, stál vedľa ticho.

Bolo ešte privčas a najchladnejšie ráno, aké som kedy vonku zažil, mráz prechodil až kosťami. Nad nami bolo jasné nebo a bez mrákav a sokorce stromov ružove sa kúpaly v zlatom slnci. Ale tam, kde stál Silver so svojím námestníkom, ešte všetko bolo v tôni a oni brodili až po kolená bielou osuhľou, ktorá sťa para vystúpila cez noc z močiara. Chlad a osuheľ dávaly ostrovu smutné vysvedčenie. Bolo to vlhké, nezdravé, zimnicu plodiace miesto.

»Zostaňte dnu, ľudia,« hovoril kapitán. »Sádzam desať proti jednej, že je to pasca.«

Potom zavolal na námorného lupiča.

»Kto tu? Stoj, lebo strelíme!«

»Vlajka prímeria,« zvolal Silver.

Kapitán bol vo dvernom výklenku, držiac sa opatrne po strane, aby ho nestihla nejaká snáď i úmyselne zradná rana. Obrátil sa k nám a riekol:

»Doktorova strážna skupina na svoje miesta! Doktor Livesey zaujme láskave stranu severnú, Jim východnú, Gray západnú. Všetci chlapi druhej stráže nabijú svoje pušky. S chuťou k dielu, ľudia, a opatrne.«

A tu sa znovu obrátil k vzbúrencom.

»A čo si žiadate svojou vlajkou prímeria?« zvolal.

Pre tento raz druhý muž odpovedal.

»Kapitán Silver, pane, k vám prichádza a chce sjednať podmienky,« kričal.

»Kapitán Silver! Toho nepoznám. Ktože je to?« zvolal kapitán. A mohli sme čuť, ako pre sebe si rozprával: »Že je kapitánom? Na moju dušu, tomu sa hovorí povýšenie!«

Dlhý Jano sám za seba odpovedal:

»Ja som to, pane. Títo úbohí chlapci zvolili si ma za kapitána, keď ste vy dezertoval, pane,« — kladúc zvláštny dôraz na slovo »dezertoval«. »Chceme sa podrobiť, dosiahneme-li priaznivých podmienok, a tým by bola vec skončená. Všetko, čokoľvek žiadam, je púhe vaše slovo, kapitáne Smollette, že mi dovolíte živému a zdravému vyjsť z tohoto srubu a že mi doprajete minútu času, než prvýkrát vystrelíte.«

»Milý priateľu,« hovoril kapitán Smollett, »nemám žiadnej chuti sa rozprávať s vami. Ak chcete so mnou hovoriť, môžete prísť, toto je všetko. Ak je v tom nejaká zrada, bude na strane vašej a tu, boh vás opatruj.«

»To postačí, kapitáne,« zvolal vesele dlhý Jano. »Vaše slovo dostačuje. Viem, čo je čestný muž, na to sa môžete spoľahnúť.«

Mohli sme pozorovať, ako muž, ktorý niesol zástavku prímeria, namáhal sa zdržať Silvera. To nebolo divné nám,

majúcim na zreteli pyšnú odpoveď kapitánovu. Ale Silver sa mu hlasite vysmial a poklopal mu chrbát, ako keby každá myšlienka na nepokoj bola hlúpa. Potom sa priplazil k srubu, cez plot prehodil svoju berlu, vytiahol nohu na plot a s veľkou silou a šikovnosťou preškraboval sa cez ohradu a zdravý sa dostal na druhú stranu.

Musím sa priznať, že som bol tak zaujatý tým, čo sa tu odohrávalo, že som bol ako hliadač málo užitočným; naozaj, hneď som opustil svoju východnú streľňu a pošiel som za kapitánom, ktorý teraz si sadol do popredia s lakťami na kolenách, hlavu mal v dlaniach a oči upieral na vodu, ktorá vytiekala zo železného kotla do piesku. Pohvizdoval si pesničku: »Poďte sem dievčatá a chlapci.«

Silverovi bolo veru ťažko dostať sa návrším hore. Proti príkrosti svahu, hrubým haluziam stromov a mäkkému piesku bol on i so svojou berlou tak malomocný, ako loď na suchu. On však tieto prekážky prekonával ticho ako muž a konečne sa dostal pred kapitána, ktorého čo najzdvorilejšie pozdravil. Poriadne sa vytiahol. Ohromný belasý kabát, husto posádzaný mosadznými gombíkami, spadal mu až po kolená a na tyle hlavy mu sedel pekný klobúk.

»Tak tu ste, priateľu,« hovoril kapitán a zodvihol hlavu. »Bude lepšie, keď sa posadíte.«

»Nedovolíl by ste mi dnuká vstúpiť, kapitáne?« nadhodil dlhý Jano s výčitkou. »Je veľmi chladné ráno, naozaj, pane, aby sme vonku sedeli.«

»Vidíte, Silvere,« riekol kapitán, »keby ste bol zostal čestným človekom, mohol ste podnes sedieť vo svojej kuchyni. Tomu ste si sám na príčine. Alebo ste môj lodný kuchár — a potom by sa s vami pekne zachádzalo — alebo ste kapitán Silver, sprostý vzbúrenec a pirát, a tu sa môžete dostať na šibenicu.«

»Dobre, dobre, kapitáne,« odpovedal lodný kuchár, sadajúc si na piesok, ako mu bolo rozkázané, »budete mi zas musieť podať pomocnú ruku, to je teda všetko. Máte tu príjemné, pekné miestečko. A tu je Jim. Dobré ráno, Jime! Slúžobník, doktore!

Vidím, ste tu pospolu, ako šťastná rodina, aby som tak povedal.«

»Máte-li niečo iného povedať, priateľu, povedzte to radšej,« povedal kapitán.

»Máte pravdu, kapitáne Smollette,« odvetil Silver. »Povinnosť je zaiste len povinnosť. Nože, pozrite sa, ten váš kúsok dnes v noci bol podarený. Nezapieram, bol to podarený kúsok. Niektorí z vás veľmi šikovne vedia zachádzať s koncom šidlovej rukoväti. A nepopieram ani to, že niektorými z mojich ľudí to otriaslo, snáď všetkými, ba snáď i mnou; a možno preto som tu, aby som ujednal podmienky. Ale pamätajte, kapitáne, po druhý krát to nepôjde, do sto hromov! Sriaďme hliadkovú službu a ušetríme trocha svojej porcie rumu. Snáď si myslíte, že sme boli všetci opití; ale poviem vám, že ja som bol triezvy; lenže som bol ustatý ako pes. A prebudím-li sa len o jednu sekundu prv, bol by som vás iste dolapil pri činu. Nebol ešte mŕtvy, keď som k nemu prišiel, ešte nie.«

»Čože?« hovoril kapitán Smollett celkom chladnokrevne.

Všetko, čo Silver vravel, bolo preňho hádankou, ale z tónu jeho slov nikdy by ste to neboli uhádli. Čo sa mňa týče, ja som už mal akési tušenie. Posledné Ben Gunnove slová sa mi v pamäti vynorily. Nazdával som sa, že vykonal návštevu bukanierom, kým všetci ležali okolo ohňa, a potešoval som sa, že máme čo robiť už len so štrnástimi nepriateľmi.

»Nuž ide o toto,« hovoril Silver. »My chceme poklad a budeme ho i mať, to je naším cieľom. Vy by ste tiež tak radi zachránili svoje životy; o to zas ide vám. Máte mapu, však áno?«

»Môže byť,« odvetil kapitán.

»Ó, máte ju iste, ja to viem,« dodal dlhý Jano. »Nemusíte s ľuďmi zaobchodiť tak zaobalene, to vám málo pomôže. Chcem len povedať na krátko to, že chceme vašu mapu. Ja sám som vám nikdy nechcel spôsobiť nejakú nepríjemnosť.«

»To je mne celkom jedno, priateľu,« prerušil ho kapitán. Vieme určite, čo zamýšľate a nedbáme na to. Lebo teraz, ako vidíte, urobiť to nemôžete.«

A kapitán sa naň kľudne pozrel, potom si šiel napchať do svojej fajočky.

»A jestli Abe Gray —«, vystrelil Silver.

»Nechajme to,« zvolal pán Smollett. »Gray mi nič nepovedal a ja som sa ho tiež nič nespytoval. A tu vám ešte hovorím, že by som bol radšej, keby voda smietla vás aj jeho i celý tento ostrov do horúceho pekla. Nuž, tu je moja mienka o tom, priateľu.«

Tento malý náladový výbuch, ako sa zdalo, ochladil Silvera. Prv bol stále podráždenejší, ale teraz sa spamätal.

»Povedzme,« hovoril. »Nechcel by som obmedzovať to, čo páni považujú za slušný mrav a čo považujú za neslušný, ako sa kedy hodí. A keď vidím, že chcete si zafajčiť, kapitáne, dovolím si i ja zabafkať z fajočky.«

A napchal fajku a zapálil si; a tí dvaja chlapi sedeli mlčky hodnú chvíľu, kúriac, dívajúc sa občas vzájomne do obličaja, napchávajúc chvíľami svoj tabak a niekedy nakláňajúc sa ku predu, aby mohli odpľuvnúť.

Bolo to na podívanie ako v divadle, keď tak človek na nich pozrel.

»Nože,« ujal sa znovu reči Silver, »tak to bude. Vy nám dáte mapu, aby sme mohli odniesť poklad a prestanete strieľať na úbohých námorníkov a rozbíjať im hlavy, keď spia. Ak to urobíte, tak vám dáme príležitosť rozhodnúť sa. Alebo sa vrátite s nami na loď, keď už bude poklad naložený, a ja vám dám na svoje čestné slovo písomnú záruku, že vás niekde zdravých vysadím na breh. Lebo, ak sa vám to nepáči, lebo totiž niektorí z mojich námorníkov sú prihrubí chovaním a majú proti vám staré účty, že vraj ste ich drel, tak môžete jednoducho tu ostať. My sa s vami rozdelíme o zásoby na polovicu. A ja vám znovu dám záruku ako predtým, že zavolám prvú loď, ktorú uzriem, a pošlem ju sem, aby vás nalodila. No, musíte prisvedčiť, že toto je rozumná reč. Lepších podmienok by ste vôbec očakávať nemohli. A ja sa úfam,« hovoril povýšeným hlasom, »že všetci chlapi v tomto srube čujú moje slová, lebo čo som povedal, povedal som všetkým.«

KNIHOVNA UNIVERZITY KARLOVA V PRAZE

Kapitán Smollett povstal s miesta, kde sedel, a popol zo svojej fajočky vyklopal na dlaň svojej ľavej ruky.

»To je všetko?« spytoval sa.

»To je naše posledné slovo, do sto hromov,« odpovedal John. »Ak to odmietnete, budem s vami i ďalej hovoriť iba guľkami z pušiek.«

»Veľmi dobre,« poznamenal kapitán. »A teraz ma počúvajte. Jestli prídete sem jeden po druhom neozbrojení, zaväzujem sa, že vás všetkých dám uvrhnúť do želiez a odveziem vás domov, do Anglicka, k nestrannému súdnemu vyšetrovaniu. Ak nechcete, menujem sa Alexander Smollett, vyvesil som vlajku svojho panovníka a vy pôjdete všetci do čerta. Nemôžete najsť poklad. Neviete spravovať loď — niet medzi vami človeka, ktorý by vedel riadiť loď. Nemôžete nás premôcť — tu Gray sám uprchnul piatim ľuďom vašim. Vaša loď je zakotvená, je v bezvetrnom pobreží, pane Silvere, zkúste to teda pohnúť ju. Stojím tu a hovorím vám to. A to sú už posledné moje dobré slová. Lebo, bohu prisám, ak sa ešte raz sídem s vami, nuž vám do chrbta guľku vpálim. Practe sa, kamarát! Sberajte sa odtiaľto láskave a zmiznite čo najrýchlejšie.«

Silverov obličaj pri tom utkvel na obrázku. Div, že mu oči nevyskočily od zlosti. Vyklopal oheň z fajky.

»Podajte mi ruku, aby som mohol vstať,« zvolal.

»Nepodám,« odpovedal kapitán.

»Kto mi podá ruku, aby som mohol vstať?« zareval.

Nikto z nás sa nehýbal. Mrmlajúc najohavnejšie kliatby, plazil sa po piesku, až sa zachytil dverného výklenku a mohol sa znovu vzpriamiť, opretý o svoju berlu. Potom pľuvnul do prameňa.

»Takto, hľa,« zvolal, »takto o vás smýšľam. Prv než uplynie jedna hodina, zapálim váš starý srub ako sud s rumom. Smejte sa, sto hrmených, len sa smejte! Nežli uplynie hodina, budete sa smiať na onom svete. A tí, čo umrú, budú ešte dosť šťastní.«

A s hroznou kliatbou odkulhal, dupal po piesku a po niekoľko nezdarených pokusoch dostal sa pomocou muža s vlajkou primeria cez ohradu srubu a zmizol hneď za stromami.

Kapitola 21.

ÚTOK.

Keď Silver zmizol, obrátil sa kapitán, ktorý ho bedlivo pozoroval, do domu a nenašiel nás ani jedneho na svojom mieste, len Graya. Bolo to prvýkrát, čo sme ho videli paprčiť sa.

»Na svoje miesta!« zareval. A keď sme všetci odkapali na svoje miesta, hovoril: »Gray, zapíšem vaše meno do lodnej knihy. Svoju povinnosť ako námorník ste vykonal. Pane Trelawney, prekvapil ste ma, pane. Doktor, myslel som, že ste nosil kráľovský kabát. Konal-li ste svoju povinnosť takto u Toutenoy, pane, mal ste radšej ostať v posteli.«

Doktorova skupina bola teraz opäť celá na svojich miestach u streľní. Ostatní horlive nabíjali rezervné pušky a každého tvár bola rudá, môžete byť istí, a div každý od hanby neskapal, ako sa hovorí.

Kapitán trocha mlčky prezeral. Potom prehovoril.

»Chlapci,« hovoril. »Silverovi som nabrýzgal čože preto. Naschvál som mu tak nakopil; a kým uplynie hodina, ako riekol, podniknú na nás útok. My sme slabí počtom. to vám nemusím hovoriť, ale bojujeme v krytej pozícii. A ešte pred minútou bol by som riekol, že bojujúc, dbáme na kázeň. Nijako nepochybujem, že ich môžete namazať, ak chcete.«

Potom obišiel hliadky a díval sa, ako hovoril, či je všetko v poriadku. Na obidvoch kratších stranách domu, na východnej a na západnej, boly len dve streľne; na južnej strane tiež dve; a na severnej strane ich bolo päť. Pre nás siedmich bolo pri ruke práve dvadsať pušiek. Drevo k páleniu bolo urovnané na štyri hromady — podobaly sa skoro stolom — po jednej asi uprostred každej strany a na každom z týchto »stolov«

ležalo trochu munície a štyri nabité pušky tak, aby boly po ruke obrancom. V prostriedku ležaly narovnané nože.

»Zahaste oheň,« povedal kapitán, »chlad prešiel a nesmieme mať dym v očiach.«

Železný kôš na oheň vyniesol osobne von sám pan Trelawney a žeravý popol udusil v piesku.

»Hawkins ešte nejedol. Hawkins, vezmite si sám jedlo a hajdy späť ku svojej streľne, tam si zajedzte,« pokračoval kapitán Smollett. »A zčerstva do toho, chlape. Budeš to potrebovať ešte prv, než skončíš. Hunter, podajte každému mužovi sklenicu brandy.«

A za ten čas, kým sa toto dialo, kapitán dokončil v duchu plán obrany.

»Doktor, vy obsaďte dvere,« znovu hovoril. »Pozorujte, ale nedávajte sa do nebezpečia. Zostaňte dnu a strieľajte cez dverný výklenok. Hunter, obsaďte stranu východnú, tu. Joyce, priateľu, vy budete stáť na západnej strane. Pane Trelawney, vy ste najlepší strelec — vy a Gray budete držať túto dlhú severnú stranu, ktorá má päť streľní; odtiaľ hrozí nebezpečie. Ak sa až k nej dostanú a budú do nás páliť našimi vlastnými streľňami, tak by to s nami začalo nedobre. Hawkins, ani vy, ani ja nevieme dobre strieľať; budeme stáť vedľa, aby sme nabíjali a pomáhali.«

Prv než kapitán dohovoril, chlad sa pominul. Keď slnce vystúpilo nad náš stromový pás, celou svojou žiarou vrhlo sa na mýtinu a dúškom vyssalo výpary. Skoro sa piesok rozhorúčil a smola, ktorá spájala trámy srubov, roztekala sa. Kamizole a kabáty letely stranou; košele boly pod hrdlom rozopnuté a rukávy až po ramená vysúkané; a tu sme stáli, každý na svojom mieste, v horúčke a úzkosti. — Uplynula hodina.

»Aby čert ich pobral,« hovoril kapitán. »Z toho by si človek i zúfal, nudiť sa. Gray, zahvízdajte na vietor.«

A práve v tom okamihu prišly prvé zprávy o útoku.

»S dovolením, pane,« hovoril Joyce, »keď uzriem niekoho, mám strieľať?«

»Veď som vám to povedal,« hovoril kapitán.

»Ďakujem, pane,« odpovedal Joyce tiež tak kľudne a zdvorile.

Za chvíľu sa nič nedialo; ale táto poznámka vzbudila čulosť nás všetkých, takže sme napínali sluch i zrak — strelci vážili v rukách svoje pušky, kapitán stál v prostriedku srubu, ústa mal tesno skváčené a po čele vrásky.

Tak minulo niekoľko minút, až znenadania Joyce zdvihol svoju pušku a vystrelil. Výstrel sotva doznel, keď bolo naň odpovedané dvojnásobnou rozptýlenou salvou, výstrel za výstrelom, ako keď idú husy v rade, so všetkých strán ohrady. Niekoľko guliek vpálilo do srubu, ale ani jedna nevrazila dnu. A keď sa dym rozšíril a zmizol, srub a lesy maly okolo neho tiež kľudný výhľad ako pred tým. Ani konárik sa nepohnul, ani blysknutie a hlavne pušky neprezradzovaly prítomnosť našich nepriateľov.

»Trafil ste svojho človeka?« pýtal sa kapitán.

»Nie, pane,« odpovedal Joyce. »Myslím, že nie, pane.«

»Najlepšie pravdu povedať,« zahundral kapitán Smollett. »Nabite jeho pušku, Hawkins. Koľko myslíte, že ich asi na vašej strane bolo, pane doktore?«

»Viem to presne,« hovoril doktor Livesey. »Na tejto strane boly vypálené tri výstrely. Videl som tri blesknutia, dvoje tesno vedľa seba, jedno ďalej na západ.«

»Troje,« opakoval kapitán. »A koľko na vašej strane, pane Trelawney?«

Na to však nebolo odpovedať tak ľahko. Od severu ich mnoho prišlo — podľa statkárovho odhadnutia sedem; podľa Grayovej mienky osem alebo deväť. Od východu a od západu bolo vypálené len po jednom výstrelu. Bolo patrné, že útok od severu bol rozvinutý a že na ostatných troch stranách len zdanlivými útokami boli sme zabavení. Ale kapitán Smollett v ustanoveniach nič nezmenil. Naväzoval, že ak by sa vzbúrencom podarilo prekročiť ohradu, zmocnili by sa každej nechránenej strieľne a postrieľali by nás v našej vlastnej pevnosti ako potkanov.

Moc sme uvažovať nemohli. Náhle sa vyrútil s hlasitým krikom malý krúžok pirátov z lesa na severnej strane a hnal

sa priamo k srubu. V tom istom okamihu bola zahájená z lesa palba, guľka z ručnice zahvižďala pred dvermi a doktorovu pušku na kúsky roztrepala.

Útočníci sa hnali cez ohradu ako opice. Statkár a Gray pálili jedno za druhým, traja chlapi padli, jeden napred do ohrady, dvaja nazad na vonkajšiu stranu. Ale z týchto jeden bol skôr nastrašený než poranený, lebo v okamihu bol opäť na nohách a ztratil sa medzi stromami.

Dvaja sa zahryzli do trávy, jeden utiekol, štyrom sa šťastne podarilo vniknúť do našej obrannej línie; medzitým z lesného úkrytu sedem lebo osem mužov, každý očividome opatrený niekoľkými puškami, udržovali ohnivú, hoci i bezúspešnú palbu na srub.

Štyria, ktorí vnikli k nám, hnali sa priamo k budove, vykrikujúc v behu, a chlapi, skrytí medzi stromami, kričali zase, aby im dodali odvahy. Bolo vypálené niekoľko výstrelov; ale strelci strieľali tak ukvapene, že podľa všetkého žiadna rana nedosiahla účinku. V okamihu sa objavili štyria piráti proti nám.

Hlava Joba Andersona, lodného majstra, sa objavila pri prostrednej streľne.

»Na nich, všetci na nich!« reval hromovým hlasom.

V ten istý okamih iný pirát uchopil Hunterovu ručnicu za hlaveň, vyrval mu ju z ruky a vrazil ju streľňou dnu s takou silou, že razom padol úbohý druh bez smyslov na zem. Medzitým tretí, ktorý prebehol bez prekážky okolo celého domu, objavil sa náhle v preddvorí a napadol svojím nožom doktora.

Naše postavenie sa obrátilo. Ešte pred chvíľkou sme pálili z krytej pozície na nepriateľa nekrytého; teraz sme my boli nekrytí a nemohli sme odpovedať na útok.

Srub bol plný dymu, ktorému sme ďakovali za pomernú bezpečnosť. Krik a zmätok, blesky a rachot výstrelov z revolverov a hlasité strieľanie hučalo mi v ušiach.

»Len von, chlapci, len von, a porazte ich pred domom. Nože sem!« volal kapitán.

Uchopil som z hŕby nôž a ktosi v tom istom okamihu uchopil iný nôž, poranil ma na ruke cez kĺby, že som ruku

sotva cítil. Vybehol som zo dvier do jasného slnečného svetla. Ktosi za mnou bežal, nevedel som kto. Práve predo mnou prenasledoval doktor muža, ktorý naň útočil, po svahu dolu, a práve keď som na ňom očima utkvel, videl som, ako sa jeho nepriateľ svalil na znak s veľkou ranou na tvári.

»Okolo domu, chlapci, okolo domu,« volal kapitán a i v tomto zmätku som si všimnul zmeny v jeho hlase.

Mechanicky som poslúchnul a obrátil som sa k východu a s nožom v ruke som bežal okolo rohu nášho domu. V najbližšom okamihu som sa octnul tvárou v tvár Andersonovi. Hlasite zareval a mával svojím nožom, lesknúcim sa na slnci, nad hlavou. Nemal som kedy pocítiť strach, ale vtom, čo mi ešte hrozil výstrel od vrchu, odskočil som v okamihu stranou a tu noha sa mi skĺzla po piesku a ja sgúľal som sa s návršia.

Keď som po prvýkrát vybehol zo dvier, ostatní vzbúrenci už sa škrabali cez palisádu, aby s nami konečne porátali. Jeden muž v červenej nočnej čiapke dostal sa až navrch a vystrčil nohu na druhú stranu ohrady. Naozaj, ale krátka to bola chvíľa, čo som ležal, že keď som sa znovu postavil na nohy, všetko bolo v nezmenenom postavení. Chlap s červenou nočnou čiapkou ešte pol telom cez ohradu, iný práve nadvihoval hlavu nad vrch plota. A predsa v tej kratučkej chvíli boj bol vybojovaný a víťazstvo bolo naše.

Gray, ktorý išiel hneď za mnou, skolil veľkého lodného majstra, kým sa mal kedy spamätať zo svojej zlyhavšej rany. ny. Iný bol zastrelený pri streľne, práve keď pálil dnuká do domu a teraz ležal v smrteľných mrákotách a z pištoľa v jeho ruke sa ešte kúrilo. A tretieho, ako som prv videl, odpravil doktor jedinou ranou. Z tých štyroch, ktorí preliezli ohradu, len jediný bol poranený a ten zanechal svoj nôž na bojišti, preliezal opäť ohradu druhým smerom a bolo na ňom badať smrteľný strach.

»Pálte, pálte z domu,« kričal doktor. »A vy, chlapci, späť do úkrytu!«

Ale nikto nedbal jeho slov, nebola vypálená ani jedna rana a posledný útočník v zdraví utiekol a zmizol s ostatnými v lese. Vo troch sekundách nezbývalo tu z útočiacej družiny

nič len týchto päť, ktorí padli, štyria z dnuká ohrady a jeden z vonku.

Doktor, Gray a ja utekali sme, ako sme mohli do úkrytu. Tušili sme, že tí, ktorí bitku prežili, hneď sa vrátili na miesto, kde zanechali svoje ručnice a každú chvíľu že môže paľba znova sa počať.

Dom bol zatým troška vyčistený od dymu a videli sme na prvý pohľad, akou cenou sme zaplatili svoje víťazstvo. Hunter ležal omráčený vedľa svojej streľne; Joyce vedľa svojej, s prestrelenou hlavou, na vždy nehybný, kdežto práve uprostred statkár podpieral kapitána a oba boli jednako bledí.

»Kapitán je ranený,« hovoril pán Trelawney.

»Utiekli?« pýtal sa pán Smollett.

»Všetci, ktorí mohli, môžete byť uistený,« odpovedal doktor. »Ale päť už nikdy utekať nebude.«

»Päť!« zvolal kapitán. Podívajme sa, to je lepšie. Päť padlých vedľa našich troch — to zostávajú naši štyria proti deviatim. To už je priaznivejší nepomer než na počiatku. Vtedy nás bolo sedem proti devätnástim, lebo aspoň sme mysleli, že tomu tak je, a to je celkom rovnaké.«*)

*) Počet spiklencov sa skoro zmenšil len na osem, lebo muž, ktorého postrelil pán Trelawney na palube škuneru, zomrel ešte toho večera na svoju ranu. Ale to ovšem zvedela strana verných až neskoršie.

ČASŤ V.

MOJE DOBRODRUŽSTVO NA MORI

Kapitola 22.

AKO SOM POČAL SVOJE DOBRODRUŽSTVO NA MORI.

Návrat vzbúrencov nenastal a ani sa neozvala jedna rana z lesa. »Dostali svoju porciu pre ten deň,« ako sa vyslovil kapitán, a my sme mali dosť miesta pre seba i dosť kľudného času, aby sme venovali pozornosť raneným a pripravili obed. Statkár a ja sme kuchárili vonku pri všetkom nebezpečí a i vonku sme sotvá vedeli, čo robíme, lebo hlasité stenanie doktorových pacientov, ktoré doliehalo až k nám, pôsobilo na nás hrozne.

Z ôsmich mužov, ktorí klesli v zápase, len traja ešte dýchali — z pirátov ten, ktorý bol postrelený u streľne, potom Hunter a kapitán Smollett. A z týchto troch prví dvaja boli už takmer mŕtvi. Vzbúrenec opravdu umrel pod doktorovým nožom a Hunter, ačkoľvek sme robili, čo sme mohli, nikdy už nedostal vedomie na tomto svete. Úpel celý deň, dýchal hlasite ako onen starý morský lupič u nás doma, keď dostal záchvat mrtvice; ale jeho hrudník bol rozdrtený ranou z pušky a lebku si rozbil pádom. Potom v nasledujúcej noci bez známky života odobral sa k svojmu stvoriteľovi.

Čo sa kapitána týka, jeho poranenie bolo opravdu ťažké, ale nie nebezpečné. Žiadnemu orgánu nebolo smrteľne ublížené. Andersenova guľka — lebo Job to bol, ktorý po prvé vystrelil — zlomila mu lopatku a dotkla sa pľúc, ale nie príliš. Druhá len roztrhla a posunula niekoľko svalov na lýtku. Bolo isté, že sa uzdraví, doktor tak hovoril, ale predbežne po celé týždne v budúcnosti nesmel chodiť ani pohybovať ramenom a ani nie hovoriť, nakoľko sa vraj môže tomu vyhnúť.

Moje vlastné náhodné porezanie prstov bolo ako uštipnutie blchy. Doktor Livesey ho zalepil náplasťou a s nadávkou ma vyťahal za uši.

Po obede sadli si statkár a doktor vedľa kapitána, aby sa poradili. A keď sa už do sýtosti vypovedali — to bolo malú chvíľu po poludní — doktor vzal svoj klobúk a pištole, opásal sa šabľou, dal do kapsy mapu a s ručnicou cez rameno prekročil ohradu na strane severnej a ostrým krokom uberal sa lesom.

Gray a ja sme spolu sedeli na protivnom konci srubu, aby som nemohol vypočuť poradu našich dôstojníkov. A Gray vyňal fajočku z úst a celkom ju zabudol do úst vopchať, tak bol touto udalosťou ochromený.

»Pri všetkých všade,« vravel, »zbláznil sa doktor Livesey?«

»On je myslím posledný z celej našej posádky, ktorému by sa mohlo niečo takého stať,« riekol som ja.

»Dobre, kamarát,« hovoril Gray, »snáď teda nie je blázon. Ale ak je nie on, dávajte pozor na moje slová, tak som ja blázon.«

»Súdim,« odpovedal som, »že má doktor svoju myšlienku. A jestli sa nemýlim, ide navštíviť teraz Bena Gunna.«

Ako sa pozdejšie ukázalo, bola moja mienka správna. Ale potom, poneváč v dome bolo horúce až k zaduseniu a malý pruh piesku vo vnútri ohrady sálal posledným slnkom, počal som v duchu uvažovať o inej myšlienke, ktorá nijako nebola správna. Počal som totiž závidieť doktorovi, ktorý sa prechádza v lesnej tôni, má nad sebou vtákov, cíti príjemnú vôňu jedlí, kdežto ja sedím tu a smažím sa, šaty sa mi od tepla prilepily na kapradie, okolo mňa toľko krvi a všade dookola leží toľko mŕtvych tiel, takže sa mi toto miesto hrôzy hnusilo.

Za celý ten čas, čo som robil poriadok v srube a potom som umýval nádoby od obedu, tento hnus a táto závisť stále rástly, až na koniec, keď som sa dostal blízko k vrecu chleba a nikto sa na mňa nedíval, urobil som prvý krok k svojmu úteku — a naplnil som si obe vrecká kabáta posúškami.

Bol som blázon, ak chcete, a iste som sa tu chystal previesť pošetilý, príliš smelý čin; ale bol som odhodlaný previesť

ho so všetkou opatrnosťou, pokiaľ len budeme môcť. Tieto posúšky, keby sa mi niečo pritrafilo, zachránily by ma aspoň od hladovania až do zajtrajšieho dňa.

Ďalšia vec, ktorej som sa zmocnil, bolo pár pištolí a poneváč som už mal rúru na prach a guľky, nazdával som sa, že som dobre zaopatrený zbraňami.

Zámer, ktorý som mal na mysli, nebol sám o sebe tak zlý. Zamýšľal som ísť cez piesčitý pruh, ktorý oddeloval kotvište na východe od voľného mora, nájsť bielu skalu, ktorú som spozoroval včera večer a zistiť, či azda na tomto mieste ukryl Ben Gunn svoj člnok a či nie, vec, ktorá stála za prácu, ako som ešte dnes presvedčený. Ale pretože bolo isté, že by som dovolenia nedostal, aby som odišiel z ohrady, zostával mi jediný plán, rozlúčiť sa po francúzsky a stratiť sa, až nik nebude dávať pozor. A to bol mrzký spôsob, že vrhal mrzké svetlo i na samú vec. Ale bol som ešte len chlapec a prilnul som k tej myšlienke.

Nože, ako sa na koniec veci sbehly, našiel som prekrásnu príležitosť. Statkár a Gray boli tým zamestnaní, že pomáhali obväzovať kapitána; pobrežie bolo jasné; bleskom som prekročil ohradu a pustil som sa do lesnej húštiny, a nežli zbadali moju neprítomnosť, bol som už tak ďaleko, že som nepočul volanie svojich súdruhov.

To bola moja sprostota, ešte o mnoho horšia ako prvá, lebo som zanechal len dvoch zdravých mužov k obrane domu; ale ako moja prvá sprostota, tak i táto druhá prispela k záchrane nás všetkých.

Pobral som sa cestou priamo k východnému brehu ostrova. Bolo už pozdné odpoludnie, hoci bolo ešte teplo a slnečno. Ako som tak pokračoval vo svojej ceste vysokou horou, mohol som čuť z ďaleka nielen neprestajné dunenie príboja, ale i akési šelestenie listia a pukanie konárov, ktoré mi ukazovalo, že večerný morský vietor je silnejší ako obyčajne.

Skoro som pocítil, že ku mne preniká chladný van vzduchu; a po niekoľko ďalších krokoch dostal som sa von na voľný

okraj lesa a videl som, ako sa rozsieva po obzore modré a slnečné more a príboj ako valí a sype svoju penu podľa brehu.

Nikdy som nevidel, že by bolo more kľudné okolo ostrova pokladov. Nech slnce pražilo nad hlavou, nech sa nehnul ani vetierok i keď bol povrch vody hladký a modrý, predsa sa hnaly tieto vlny okolo celého vonkajšieho pobrežia, duniac a duniac hlasom hromov vo dne i v noci; a sotva som veril, že je na ostrove miestečko, kde by človek nezačul ich hluku.

Šiel som teda po brehu s velikou radosťou, nedbajúc na príboj, až som si pomyslel, že som už dosť ďaleko na juh došiel, a šiel som pod ochranou niekoľko hustých kríkov a prikrádal sa opatrne až po hrebeň piesčitého pruhu.

Za mnou bolo more, predo mnou prístav. Morský večerný vietor už ukončieval tým prv, čím nezvyklejšia bola jeho prudkosť, a po ňom nasledovaly ľahké, striedavé vetry, z juhu a juhovýchodu, ktoré prinášaly veľké hmly, a kotvište bolo kľudné, akoby olovené. Hispaniola sa presne zrkadlila v tomto dokonalom zrkadle od vrcholku vlajkovej tyče až po vodnú čiaru a čierny prápor povieval s jej majáka.

Vedľa lode bol jeden z člnov, Silver sedel na úzadí — jeho by som vždy poznal! — kdežto dvaja mužovia sa nakláňali ponad zadné zábradlie; jeden z nich mal čiervenú čiapku, bol to práve ten zbabelec, ktorého som videl pred niekoľkými hodinami sedieť rozkročmo na palisáde. Podľa všetkého hovorili a smiali sa, ačkoľvek na túto diaľku — viac ako míľu — nemohol som ovšem počuť ani jediného slova z toho, čo hovorili. Náhle som dopočul prehrozný neľudský krik, ktorý mňa najprv zle poľakal, ačkoľvek som si skoro spomenul, že je to hlas »kapitána Flinta«, a dokonca som si myslel, že poznávam vtáka po jeho perí, ako sedí na ruke svojho pána.

Skoro na to člnok odrazil a plul k brehu a človek s červenou čiapkou i jeho súdruh išli do spoločnej miestnosti.

Práve asi vtedy slnce zašlo za »Ďalekohľadom« a pretože hmla valom hustla, opravdu nastávala tma. Videl som, že nesmiem marif čas, ak chcem nájsť čln tohoto večera.

Biela skala, dosť viditeľná nad krovím, bola ešte asi o osminu ďalej pod piesčitým pruhom, a trvalo mi peknú chvíľu,

až som sa k nej dostal, lezúc často po všetkých štyroch medzi krovím. Už skoro nadchádzala noc, keď som položil svoju ruku na jej hrubé boky. Priamo pod ňou našiel som veľmi malú priehlbinu, zarastlú zelenou trávou, zakrytú trámami a hustým podrastom, vysokým až po kolená, ktorý tu rástol veľmi hojne; a naozaj v prostriedku priehlbiny bol malý šiator z kozľačích koží, podobný tým, ktoré nosia v Anglii cigáni so sebou.

Votrel som sa do jaskyne, odhrnul som kraj šiatru a zazrel som čln Ben Gunnov — zo všetkých domácich výrobkov bol tento najdomácnejší: hrubé, neokresané plavidlo z tvrdého dreva a cez ne bola pretiahnutá pokrývka z kozej kože, obrátenej srsťou ku spodku. Tá loďka bola neobyčajne tesná i pre mňa a nemôžem si predstaviť, ako by po nej mohol ísť dospelý človek. Bola tam jedna vesliarska lavica, umiestnená čo najnižšie, akási látka na nohy a dvojité veslo, ktorým sa člnok hnal.

Nevidel som nikdy predtým »coracle«, aké vyrábali starí Britovia, ale od toho času som už jeden videl a nemôžem vám jasnejšie vypodobniť čln Ben Gunnov, než poviem-li vám, že to bol najprvší a najšpatnejší »coracle«, aký kedy človek urobil. Ale mal nepopierateľne veľkú výhodu coraclového člnu, lebo bol nesmierne ľahký a ľahko prenášateľný.

Nože, teraz, keď som čln našiel, mohli by ste si pomyslieť, že som mal veru dosť skrývačky; ale medzitým ma nadchla myšlienka iná, ktorá mi tak utkvela na srdci, že by som ju bol previedol i proti vôli samého kapitána Smolletta. Zamýšľal som totiž, vyplaviť sa v temnej noci a odrezať Hispaniolu, aby potom zakotvila sama, kde by sa jej pozdávalo. Nazdával som sa, že vzbúrenci, keď boli ráno odrazení, nemajú nič iného na srdci, ako zodvihnúť kotvy a odpluť na more; nazdával som sa, že by bol pekný kúsok prekaziť im to a teraz, keď som videl, že opustili svojich hliadačov bez toho, aby im zanechali čln, usudzoval som, že je to možno previesť bez veľkého nebezpečia.

Sadnul som si, aby som vyčkal úplnú tmu a usporiadal som peknú porciu posúškov. Bola noc, akoby vybratá medzi

tisícami pre môj zámer. Hmla teraz pokrývala celú oblohu. A keď dohasly a zmizly posledné paprškleky denného svetla, rozprestrela sa úplná tma po ostrove pokladov. A keď som konečne vzal na ramená lodičku a napadúvajúc hmatal som po ceste z jaskyne, kde som predtým večeral, bolo vidieť na celom kotvišti len dva body.

Jeden bol veľký oheň na pobreží, kde táborili v močiare porazení piráti, oddávajúc sa pijatyke. Druhý, púha svetlá škvrna v mori temnoty, označovala miesto, kde stála na kotvách loď, a obrátila sa dookola podľa odlivu — jej výbok bol teraz ku mne obrátený — len v kajute žiarily svetlá a čo som videl, bol iba odraz, ktorý žiaril do hmly zo silných paprškleov, ktoré sa sypaly z okna na lodné pozadie.

Odliv, ktorý prúdil nejaký čas, prestal a ja som sa brodil dlhým pruhom bahnitého piesku, kde som sa niekoľkokráť zaboril až po členky, než som sa dostal k čiare ustupujúcej vody: brodil som v nej ešte kúsok cesty, až som s malou silou a obratnosťou posadil svoj coraclový člnok na vodnú hladinu.

Kapitola 23.

ZA ODLIVU.

Coraclový korábok, ako som sa dosť mohol presvedčiť, než som skončil v ňom svoju plavbu, bol veľmi bezpečný čln pre osobu mojej výšky a váhy a počínal si na vode veľmi mizlivo, ale bol popri tom najrozmarnejším plavidlom, keď išlo o to, spravovať ho. Čím ďalej, tým viac odbočoval od smeru vetra, najobľúbenejšou jeho chútkou bolo, točiť sa dookola. Sám Ben Gunn priznal, že s ním sa ťažko dá zachádzať, kým sa človek v ňom nevyzná.

A skutočne som sa v ňom nevyznal. Obracal sa na všetky strany, len nie na tú, ktorou som mal plávať. Najviac sme sa krútili ľavým bokom a ja som si celkom istý, že by som sa

akživ nebol dostal k lodi, keby nebolo odlivného prúdu. Ale šťastnou náhodou, nech som už vesloval, ako chcel, prúd odlivný ma stále ďalej hnal; a Hispaniola kotvila priamo v smere prúdu, takže obísť bolo ju ťažko.

Najprv sa mi vynorila pred očima ako škvrna čohosi ešte čiernejšieho než tma, potom nadobúdala zreteľnejších foriem a v najbližšej chvíli, ako sa zdalo (lebo čím ďalej som plul, tým viac mohutnel odlivný prúd), octnul som sa blízko kotevného lana i zachytil som sa zaň.

Kotevná liňa bola napiatá ako struna — tak mocne trhala loď kotvou. Okolo celého lodného hrudníka v nočnej tme očiernelý prúd bublal a špľachal ako malá hôrna bystrina. Jediný rez mojím námorníckym nožom a Hispaniola by odplula do prúdu.

Až potiaľto to išlo dobre; ale v okamihu som si pripamätal, že náhle odrezaná liňa je práve tak nebezpečná ako kôň, ktorý kope. Prisám hore dolinou i hrach so slaninou, že keby som bol tak sproste odvážlivý a odrezal Hispaniolu, bola by voda vystrelila do vzduchu mňa i s korábkom.

To ma primälo k tomu, že som sa celkom pozastavil a keď by mi náhoda nebola bývala zase tak priaznivá, bol bych býval sa vzdal svojho úmyslu. Ale ľahunký vietor, ktorý počal povievať z juhovýchodu, obrátil sa na juhozápad. Práve, keď som o tom uvažoval, prišiel vietor, uchvátil Hispaniolu a vohnal ju do prúdu, a k svojej veľkej radosti som pocítil, ako sa liňa uvoľnila v mojej hrsti a ruka, ktorou som držal, na okamih ponorila sa pod vodu.

To mi prinavrátilo moju odhodlanosť, i vyňal som svoj žabykláč, otvoril som ho zubami a line jednu za druhou som poprerezával, až konečne loď visela iba na dvoch. Potom som prestal, očakávajúc, že vietor znovu uvoľní napiatie.

Za celý ten čas slyšal som hrmotný hukot hlasov z kajuty; ale aby som pravdu povedal, moja myseľ bola natoľko plná inými myšlienkami, že som si toho ani nevšímal. Teraz však, keď som už nič nemal robiť, začal som lepšie pozorovať.

V jednom z nich som poznal hlas lodného majstra Israela Handsa, ktorý dávnejšie býval Flintovým delostrelcom. Druhý,

ktorý hovoril, bol ovšem môj známy s nočnou červenou čiapočkou. Obaja chlapi boli celkom opití a stále ešte pili.

Neboli však len opití, ale medzi nimi bola zúrivá hádka. Kliatby pršaly ako krupobitie a vždy po chvíli nastal taký výbuch, že som sa nazdával, že sa skončí ruvačkou.

Ale za každým hádka prestala a hlasy mrmlaly chviľku tichšie, až znovu nastal výbuch a znovu bez výsledku sa skončil.

Na pobreží som mohol vidieť žiaru veľkého táborového ohňa; ktosi spieval hlúpu, starú, jednotvárnu námornícku pieseňku s poklesnutím tónu a trylkom na konci každého verša a zdalo sa, že pesnička nemá žiadneho konca okrem spevákovej trpezlivosti. Počul som ju nie raz na ceste po mori a zapamätal som si tieto slová:

»Na more vyplulo ich sedemdesiatpäť,
však z celej posádky len jeden priplul späť.«

A pomyslel som si, že je to pesnička, ktorá sa príliš bolestne hodí pre spoločnosť, ktorá ráno tak mnoho utratila. Ale naozaj títo námorní lupiči boli tak bezcitní ako more, po ktorom plávali.

Konečne prišelestil nočný vánok; ja som cítil, že kotevná liňa zase povoluje a statným úsilím som prerezal posledné pramene line.

Nočný vánok len nepatrne pôsobil na môj člnok a ja som bol okamžite zahnatý proti výbokom lodným. Práve vtedy sa počalo kormidlo obracať, otáčajúc sa pomaly, ale vždy v prúde.

Vesloval som sťa šialenec, lebo som predpokladal, že sa každú chvíľu ponorím do vody. A keď som zbadal, že nemôžem odraziť svojím člnom priamo od lodi, pritiahol som sa teraz k lodnému pozadiu. Konečne som sa zbavil svojho nebezpečného súseda; a práve keď som k posledku udrel veslom, zachytil som rukou ťahunký povraz, ktorý s paluby visel na lodné pozadie. Okamžite som ho uchvátil.

Prečo som to tak robil, nemôžem vlastne povedať. Bol to s počiatku len instinkt; ale keď som ho mal už v ruke a pocítil

som, že je dosť hrubý, zvedavosť ma hnala až k obločku, nazrieť do kajuty.

Vyškrabal som sa teda po povraze a keď som usúdil, že som už dosť blízko, natiahol som sa za nesmierneho nebezpečia asi do polovice svojej výšky a tak som prehliadol povaľu i vnútro kajuty.

Medzitým korábok plával rýchle po vode; dosiahli sme na koniec už rovnej výšky s ohňom lúpežníkov a ich tábora. Loď »hundrovala«, ako hovorievajú námorníci, hlasne, raziac si cestu množstvom vĺn s ustavičným špľachaním; a kým som nedosiahol obločného rámu, nemohol som pochopiť, prečo mužovia, ktorým bola sverená hliadka, nevolajú na poplach. Jeden pohľad však postačil; a s tohoto nestáleho stanoviska som naozaj mohol nazrieť do vnútra len raz. Videl som, že Hands a jeho súdruh boli v smrteľnom zápase; každý držal ruku na hrtane svojho súpera.

Spustil som sa znovu nad priečnu lavicu, nie veľmi včas, lebo by som bol skoro býval prepadol cez palubu. V túto chvíľu som nevidel nič iného, len dva rudé, načervenalo-zúrivé obličaje, ktoré sa ruvaly pod začmudenou lampou, i zavrel som oči, aby si zvykly zase na tmu.

Nekonečná balada predsa prišla ku koncu a celá zmenšená spoločnosť u táborového ohňa pustila sa sborom do piesne, ktorú som tak často počúval:

»Pätnásť mužov pije mŕtveho na bedni,
ťuhaj, a fľaška rumu!
Pili a konečne čert ich pobral vo dni,
ťuhaj, a fľaška rumu!«

Práve som premýšľal o tom, ako pilne je zamestnané v kajute Hispanioly opilstvo, keď som bol prekvapený náhlym trhnutím coraclovho korábka. Súčasne silne sa pokolísal a zdalo sa, že mení smer. Zatím jeho rýchlosť na podiv rástla.

Otvoril som hneď oči. Všade okolo mňa boly malé vlnky, ktoré sa šerily s ostrým zvukom a ľahunko svetielkovaly. Hispaniola sama, v jejž brázde bol som vlečený niekoľko yar-

dov, asi váhala, ktorým smerom sa má pustiť; potom som videl, ako zabočila k juhu.

Pozrel som sa cez rameno a srdce mi zahupkalo až k rebrám. Tam práve za mnou bola žiara táborového ohňa. Prúd sa obrátil v pravom uhle a obrátil spolu i malú, po vlnách hupkajúcu coraclovú lodičku; stále väčšou rýchlosťou, stále vyššie sa vlniac, vždy hlasitejšie špľachajúc, hnal sa prúd úžinou smerom k šíremu moru.

Náhle loď predo mnou sa obrátila o dvadsať stupňov; a skoro ten istý okamih sa ozvaly výkriky na lodi, jeden nasledoval po druhom. Čul som dupot nôh po schodoch vzostupnej búdky; i poznal som, že obaja opilci konečne v svojej hádke ustali a presvedčili sa, že im hrozí záhuba.

Ležal som na dne svojej úbohej lodičky a pokorne som porúčal svoju dušu jej stvoriteľovi; bol som istý, že na konci úžiny musíme vpadnúť do víru zúrivého príboja, kde všetky moje útrapy nájdu chytrý koniec. A hoci viem smrť podstúpiť, nemohol som vydržať, dívať sa na blízkosť svojho osudu.

Tak som iste ležal niekoľko hodín, stále zmietaný sem-tam vlnami, každú chvíľu omáčaný striekajúcou vlnovou spŕškou a neprestával som očakávať, že mi najbližšia ručaj prinesie smrť. Čím ďalej, tým viac som sa unavoval; ustrnulosť, dočasná ztvrdlosť ovládla moju myseľ práve uprostred mojej hrúzy. Konečne sa dostavil spánok a vo svojom po mori zmietanom korábku ležal som a sníval o dome a o starej hospode »U admirála Benbowa«.

Kapitola 24.

BLUDNÁ PLAVBA V KORÁBKU.

Bol jasný deň, keď som sa prebudil a pocítil som, že sa zmietam u juhozápadného konca ostrova pokladov. Slnce už vyšlo, ale bolo ešte skryté predo mnou za veľkým objemom

»Ďalekohľadu«, ktorý sa na tejto strane nakloňoval až k moru strašnými skalnými bralami.

Mys Haulbowline a vrch »Zadný stožiar« mal som veľmi blízko; hora bola holá a čierna, mys vyčnieval skalami vysokými štyridsať až päťdesiat stôp a bol lemovaný veľkými hromadami napadaného kamenia. Bol som sotva štvrť míle od brehu a moja nádej bola doveslovať k nemu a pristať.

A táto myšlienka ma opustila skoro. Medzi spadnutými kusami skál syčal a reval príboj; hlasité nárazy a návaly vĺn striedaly sa každú sekundu; i videl som už, že, keď by som sa odvážil bližšie, rozdrtená by bola moja loďka a videl som, ako nadarmo napínam svoju silu.

A to ešte všetko nebolo; lebo videl som obrovské slznaté obludy, plaziace sa hromadne po plochých plániach skaly, alebo vrhajúce sa do mora s veľkým hukom; podobaly sa asi veľkým slimákom neuveriteľnej veľkosti — bolo ich asi štyridsať alebo päťdesiat na hromade a skaly zvonily ozvenou ich revu.

Pozdejšie som poznal, že to sú morskí lvúni a že sú celkom neškodní; ale pohľad na nich, k tomu neschudnosť pobrežia a vysoko sa dmúce vlnobitie postačovalo, aby som si znechutil toto prístavište. Cítil som odhodlanosť radšej hladom zájsť na mori, ako podstúpiť také nebezpečie.

Potom však, ako som sa nazdával, mal som pred sebou lepšiu časť k pristaniu. Severne od Mysu Haulbowlinovho zem vybieha v dlhý jazyk, nechávajúc pri odlivu dlhý pruh žltého piesku. Na sever odtiaľ zase leží druhý mys, Mys lesný, ako bol označený na mape — zakrytý vysokými zelenými jedľami, ktoré sostupovaly až k okraju mora.

Spomenul som si, čo povedal Silver o prúdu, ktorý prúdi severným smerom podľa celého západného pobrežia ostrova pokladov; a keď som poznal vo svojom postavení, že som sa už dostal do jeho vlivu, rozhodnul som sa, že radšej nechám mys Haulbowline za sebou a budem šetriť svojich síl, aby som sa mohol pokúsiť o pristanie u lesného Mysu, ktorý mal príveteivejší výzor.

More bolo zvlnené veľkými, jemnými vlnami. Vietor dul ustavične od juhu, takže medzi ním a prúdom rozporu nebolo a vlny sa dvíhaly a klesaly.

Keď by to bolo ináč, bol by som musel dávno zahynúť; ale pri stave, aký bol, až prekvapuje, ako ľahko a bezpečne mohol pluť môj malý člnok. Často, keď som tíško ležal na dne a len jedným okom vykukoval cez okraj, videl som veľký belasý kopec, ako sa nado mnou dvíha; ale korábok len trochu poskočil, tancoval ako na perách a skĺznul sa na druhej strane do vodnej brázdy ako vták.

Po malej chvíli som nadobudnul veľkej smelosti a rozhodol som sa, že zkúsim svoju obratnosť vo veslovaní. Ale i malička zmena a rozloha váhy spôsobuje silné zmeny v pohybe coraclového člna. A sotva som sa pohnul, už člnok, upúšťajúc ihneď od svojho jemného tanečného pohybu, vyletel priamo na vrchol tak strmného vodného sokorca, že sa mi až hlava krútila a narazil svojím koncom hlboko do boku najbližšej vlny.

Bol som premoknutý a nastrašený a hneď som sa vrátil do starej polohy, načo zase člnok, ako sa zdalo, prišiel k rozumu a niesol ma tak jemno medzi vlnami, ako i predtým. V takomto stave aká nádej mi mohla zostávať, že dosiahnem pevniny?

Zmocňovala sa ma hrozná úzkosť, ale predsa som udržal rovnováhu duševnú. Predne vyčerpal som svojou námornickou čiapkou vodu z člnka, potom, obzrúc ešte raz okraj, počal som skúmať, čo je príčinou toho, že sa tak nepokojne kĺzal po vlnách.

Presvedčil som sa, že každá vlna na miesto toho, aby bola velikou, hladkou, ligotajúcou sa horou, ako sa zdá s pobrežia alebo s lodnej paluby, je ako iný rad hôr na pevnine, plný vrcholcov, rovných miest a údolí. Coraclový člnok, hovorím pre seba, obracajúc sa so strany na stranu, preplietal sa, aby som tak povedal, týmito nižšími čiastkami vĺn a vyhýbal sa strmným svahom a vyšším hrebeňom vĺn.

»Nuž dobre,« myslel som sám pre seba, »je isté, že musím zostať ležať, kde som, a nesmiem porušiť rovnováhu; ale tiež

i to je isté, že môžem vystrčiť veslo a vo chviľkových prestávkach na rovných miestach zaveslovať trochu smerom k zemi.« Premyslené, vykonané. Ležal som teda tu na lokťoch v najúnavnejšej polohe a vždy po chviľke som slabým úderom obracal predie člnku k brehu.

Bola to práca veľmi únavná a nesporá, ale predsa dosť úspešná; a keď sme sa dostali bližšie k Lesnému Mysu, hoci som videl, že rozhodne musím toto miesto minúť, bol som predsa len o niekoľko sto yardov západnejšie. Mal som vskutku už veľmi blízko k mysu. Mohol som už vidieť, ako sa chladné, zelené vrcholky stromov prehybujú vo vetre, a cítil som iste, že najbližšieho predhoria už určite dosiahnem.

A bol už svrchovaný čas, lebo teraz ma počal trýzniť smäd. Od vrchu slnečná žiara, jeho tisíceraké odrazy, prichádzajúce z vĺn, morská voda, ktorá ma pomočila a uschýňala na mne, takže som mal i rty popukané od soli, to všetko spôsobovalo, že som mal hrdlo ako vypálené a cítil som bolesti v hlave. Pohľad na stromy, ktoré tak blízko hupkaly mi pred očima v krásnom slnečnom svetle a v odrážaní sa morských vĺn, že som ich skoro rukami mohol dosahovať, budil vo mne temer chorobnú dychtivosť; ale prúd ma čoskoro zahnal ďalej za morský výbežok; a keď sa objavila najbližšia zátoka, naskytol sa mi pohľad, ktorý zmenil povahu mojich myšlienok.

Práve pred sebou, ani nie na pol míle od seba, uzrel som Hispaniolu s napiatymi plachtami. Bol som si istý, že budem chytený; ale nedostatok pitnej vody ma tak mučil, že som ani nevedel, či sa mám z tejto myšlienky radovať, či byť zarmúteným, a ešte než som došiel k rozhodnutiu, zabralo celého môjho ducha prekvapenie a mohol som sa zasmiať a sa diviť.

Hispaniola plula pod hlavnou plachtou a dvoma prednými plachtami a biele krásné plátno svietilo na slnci ako sneh lebo striebro. Keď som ju po prvý raz spatril, všetky plachty boly napiaté a plula smerom asi severozápadným; a ja som súdil, že mužovia na lodi konajú okružnú plavbu okolo ostrova na svojej zpiatočnej ceste ku kotvišťu. Teraz počala sa loď obracať stále viac k západu, i domnieval som sa, že ma spatrili a chceli na mňa podniknúť honbu. Konečne sa loď obrátila pria-

mo proti vetru, bola odrazená späť a stála chvíľu bezradne so svojimi svietiacimi plachtami.

»Nešikovia,« riekol som, »sú iste ešte opilí pod obraz.« A pomyslel som si, ako by jim bol pomohol na nohy kapitán Smollett.

Zatiaľ sa škuner pomaly obracal, chytil vietor opäť iným smerom, plul rýchle niekoľko minút a narazil opäť priamo proti vetru. A to sa opakovalo zas a zas. Sem a tam, hore a dolu, na sever a na juh, na východ a západ. Hispaniola plula prudkými nárazmi a výpadmi, každé opakovanie pokusu sa končilo, ako sa predtým počalo — plachty zas lenivo ochably. Bolo mi zrejmé, že nikto loď nevedie. A je-li tomu tak, kde je posádka? Lebo všetcia na mol opití, lebo loď opustili, myslel som si, a snáď keby som sa mohol dostať na palubu, mohol by som loď vrátiť jej kapitánovi.

Prúd unášal coracľový člnok i škuner rovnomerne k juhu. Čo sa týka plavby škuneru, tá bola tak divoká a nepravidelná a škuner ostával každú chvíľu tak dlho bez hnutia, že iste nijako nepostupoval, neplul-li dokonca nazpäť. Keby som sa len mohol odvážiť posadiť a veslovať, bol som si istý, že by som škuner dohonil. Tento plán mal v sebe čosi dobrodružného, čo ma opojovalo a pomyslenie na vedro vody za prednou búdkou zdvojnásobovalo moju rastúcu odvahu.

Vztýčil som sa, bol som však uvítaný skoro okamžite novým oblakom vody, ale tentokrát som sotrval pri svojom úmysle; a pribral som sa s najväčšou silou veslovať k neovládanej Hispaniole. Raz sa mi nahrnulo toľko vody, že som musel zastaviť a vyčerpať ju, pri čom mi srdce búšilo ako vtáčikovi. Ale pomaly som sa do veci vpravil a riadil som svoj korábok medzi vlnami, pri čom len tu a tam bolo treba zniesť náraz na jeho boky lebo prúd peny do tváre.

Teraz som sa rýchlo blížil ku korábu; mohol som vidieť, ako sa leskne mosadz na kormidelnom kolíku, búšiacim sem — tam; a ešte sa živá duše neukazovala na palube. Nemohol som predpokladať nič iného, než, že loď bola opustená. Nebolo-li tomu tak, lodníci ležali opití dole, kde by som ich mohol zavrieť a robiť s loďou, čo by sa mi ľúbilo.

Nejaký čas loď robila to, čo mohla pre mňa robiť najhoršieho — stála bez hnutia. Smerovala temer priamo k juhu, kolísajúc ovšem po celú tú dobu. Vždy, keď zakolísala, plachty sa čiastočne nadmuly a priviedly loď okamžite zas priamo proti vetru. Povedal som, že to bolo pre mňa najhoršie, čo vôbec mohlo byť; lebo akokoľvek vypadala bezmocne v tomto postavení, s plátnom, ktoré praskalo ako výstrel z dela, a akokoľvek kláty na palube sa kotúlaly a zmietaly, tým sa stále vzďalovala odo mňa, nielen rýchlosťou prúdu, ale i celým rozsahom svojej závetrnej odchýlky, ktorá bola ovšem veľká.

Ale teraz pomaly mi nadišla priaznivá chvíľa; vánok sa na niekoľko sekúnd veľmi zmiernil, prúd otáčal znenáhla loďou a Hispaniola sa obracala okolo svojho stredu, až sa konečne obrátila ku mne chrbtom. Okno v kajute bolo posiaľ otvorené a lampa nad stolom ešte horela, ačkoľvek bol deň. Hlavná plachta visela ochabnutá ako vlajka a keby nebolo prúdu, nebola by sa vôbec hýbala.

V poslednej chvíli som dokonca trochu času ztratil; ale teraz zdvojnásobil som svoje sily, počal som opäť doháňať loď.

Nebol som od nej vzdialený ani na sto yardov, keď zas prišiel náraz vetru; ľavá plachta sa zase nadmula, loď sa opäť počala pohybovať, ponorujúc sa do vody a zvedajúc sa zas ako lastovička.

Môj prvý dojem bolo zúfalstvo, ale druhý bol radostný. Loď sa vracala kruhom, až bola ku mne obrátená bokom — až urazila do polovice a potom dve tretiny a konečne tri štvrtiny vzdialenosti, ktorá nás oddelovala. Mohol som už vidieť vlny, ako kypia do biela pod jej spodkom pod predím.

Z môjho nízkeho stanoviska zdala sa mi loď nesmierne vysokou.

A potom naraz som počal chápať. Mal som sotva kedy, aby som jednal a sa zachránil. Bol som na hrebeni vlny, keď koráb sa preniesol cez vlnu susednú. Bidelec plachetný bol nad mojou hlavou. Postavil som sa a vyskočil som a odmŕštil nohou člnok pod vodu. Jednou rukou som sa zachytil trámu priečneho, kdežto noha sa uchytila medzi slučkou a plachtovým lanom. Za ten čas, čo som sa tak pevne držal, ťažko od-

dychujúc, temná rana mi zvestovala, že sa koráb srazil s člnkom a potopil ho a že som bol ponechaný bez možnosti návratu na Hispaniole.

Kapitola 25.

STRHOL SOM PIRÁTSKU VLAJKU.

Sotva som sa uchytil na bidelnici plachetnej, keď uvolnená predná plachta splaskla a nadmula sa na druhej strane s hlukom, ako by z dela vystrelil. Koráb sa otriasol týmto nárazom až do dna; ale hneď na to, kdežto ostatné plachty sa ešte dmuly, plachta predná zas opadla a visela nečinne.

To by ma bezmála bolo smietlo do mora; teraz však som neztratil času, liezol som zpät po bidelnici plachetnej a prevrátil som sa po hlave na palubu.

Bol som na závetrnej strane predia a hlavná plachta, ktorá stále ešte pracovala, mi tienila ešte istú čiastku paluby. Nebolo vidieť živej duše. Na doskách, ktoré asi neboly umyté od tej doby, čo vypukla vzbura, boly známky mnohých nôh; a prázdna fľaša kotúľala sa sem a tam medzi odtokovými žliebkami ako nejaká živá bytosť.

Náhle sa Hispaniola dostala priamo do vetra. Plachty predné za mnou hlasno praskaly; kormidlo sa zmietalo; celá loď sa bolestne válala a otriasala sa; v ten okamih potom sa prehlo hlavné rahno nazpät, povrazy zapraskaly vo svorniciach a ja som tak spatril závetrnú palubu zadnú.

Boli tam ovšem ešte dvaja vartáši; muž s červenou čiapkou ležal na chrbte ztuhlý ako šabľová rukoväť; ruky boly roztiahnuté, ako vidíme na krucifixoch, a zuby bolo vidieť otvorenými ústami. Izrael Hands sa opieral o zábradlie, hlava bola sklonená na prsia, ruky ležaly voľne pred ním na palube a tvár, hoci bola opálená, bola biela ako lojová sviečka.

Nejaký čas sa loď rozbiehala a šla zase stranou ako jankovitý kôň, plachty sa nadýmaly každú chvíľu v inom mieste

a rahno sa potácalo sem a tam, až sťažeň hlasno zastenal pod týmto napätím. Chvíľami tiež sa prehrnul cez palubnú prieď oblak jemnej, striekajúcej vody a lodný bok ťažko narážal na vlnobitie; tak o mnoho ukrutnejšie narážala morská búrka s krásnou veľkou loďou než s mojím neohrabaným člnkom, ktorý teraz už bol pochovaný na dne morskom.

Pri každom poskoku korábu muž s červenou čiapkou sa tiež zakolísal sem — tam; ale — na to sa bolo strašne dívať — ani na jeho polohu ani na jeho strnulý, zuby odkrývajúci úškľabok toto hrubé zachádzanie nemalo nijakého účinku. Tiež Hands pri každom poskoku, ako sa zdalo, zapadol hlbšie do sebe a klesal na palubu, pri čom nohy kĺzaly stále ďalej a celé telo sa nakláňalo k lodnému chrbtu, takže pomaly som so svojho miesta nemohol vidieť jeho tvár; a konečne som nemohol vidieť nič okrem jeho ucha a čiastky jeho odrených fúzov.

Práve v tú chvíľu spozoroval som okolo nich mláky čiernej krvi na podlahe, i začal som bezpečne usudzovať, že sú oba vzájomne ubití vo svojej vzteklosti korheľov.

Za ten čas, čo som sa na to díval a sa divil, v tom okamihu loď stála bez hnutia. Israel Hands trochu dookola a s tichým stenaním sa zase vpravoval do pozície, v ktorej som ho pred chvíľkou spatril. Stenanie, ktoré svedčilo o utrpení a smrteľnej slabosti, a spôsob, ktorým ovesil bradu, mi išiel priamo k srdcu. Ale keď som si spomenul na hovor, ktorý som počul zo sudu na jablká, opustila ma všetka ľútosť.

Išiel som nazad, až som sa dostal k hlavnému sťažňu.

»Prichádzam opäť na loď, pane Hands,« hovoril som ironicky.

Obrátil namáhavo oči, ale bol príliš zničený, aby mohol vypovedať svoje prekvapenie. Jediné, čo mohol urobiť, bolo, že povedal jedno slovo: »Pálenky!«

Zdalo sa mi, že nesmiem tratiť čas; a vyhýbajúc sa veľkému rahnu, ktoré bolo zas natiahnuté cez palubu, vkĺznul som na lodný chrbát a po schodoch pozorovacej búdky zas do kajuty.

Tá poskytovala taký obraz zmätku, že si ho ani predstaviť neviem. Všetko, u čoho bol zámok, bolo zlámané, keď pátrali po mape. Na podlahe bola hrubá vrstva blata, kde sa shromažďovali k pitiu padúchovia, ktorí sa predtým brodili močiarom svojho tábora. Na stenách, natrených čisto bielo a lemovaných dookola zlatými pruhy, bolo vidieť otisky špinavých rúk. Tucty prázdnych fliaš cengaly v kútoch pri kolísaní lodi. Jedna z doktorových lekárskych kníh ležala otvorená na stole, polovička listov bola vytrhaná, myslím, že si s nimi zapaľovali fajky. Doprostriedka všetkého vrhala lampa stále ešte čadivé svetlo, smutné a hnedé ako popol.

Išiel som do pivnice; všetky sudy boly preč a nesmierne prekvapujúci počet fliaš bolo vypitých a pohodených. Iste že od tej doby, čo počala vzbura, ani jeden z lodníkov ani chvíľu nebol triezvy.

Pátral som okolo a našiel som fľašu, kde ostalo ešte trocha pálenky pre Handsa. A pre seba som vykutal trocha posúškov, trocha zavareného ovocia, veľký sväzok hrozna a kus sýra. S tým som sa vrátil na palubu, uložil som vlastnú zásobu za kormidlové záhlavie tak, aby lodný majster tam nemohol dosiahnuť, potom som išiel na predie k sudu s vodou, napil som sa poriadne a z hlboka vody a potom, nie prv ako potom, dal som Handsovi pálenku.

Vypil isto aspoň hrnček, kým odložil fľašu od úst.

»Ach,« hovoril, »do sto hromov, niečo takého som práve potreboval.«

Posadil som sa do svojho vlastného kúta a dal som sa do jedla.

»Ste hodne poranený?« pýtal som sa.

Zachrčal, lebo skoro by som povedal, vyštekol:

»Keby bol ten doktor na lodi,« hovoril, »bol by som v poriadku za pár dní. Ale ja nemám nikdy v ničom šťastie, vidíte, a tak je to vždy so mnou. Čo sa týka toho sprostáka, ten je na veky vekov mŕtvy,« dodal, ukazujúc na muža s červenou čiapkou. »To nebol vôbec žiadny námorník. A odkiaľ vy asi prichádzate?«

»Nuž,« hovoril som, »ja som prišiel na palubu, aby som sa ujal vlastníctva tejto lodi, pane Handsi; a vy ma budete láskave považovať za svojho kapitána, pokiaľ nedostanete ďalších pokynov.«

Pozeral sa na mňa dosť kyslo, ale nehovoril nič. Na jeho tvár sa vrátilo zas trochu barvy, ačkoľvek mal ešte veľmi chorobné vzezrenie a ačkoľvek stále sa ešte kĺzal a padal, ako sa loď kolísala.

»A keď si práve spomínam,« pokračoval som, »tejto vlajky nestrpím, pane Handsi; a s vaším dovolením ju strhnem. Radšej žiadnu než túto.«

A zase, vyhýbajúc sa rahnu, bežal som k vlajkovému povrazu, stiahol som prekliatu vlajku a hodil som ju cez palubu.

»Boh opatruj kráľa,« hovoril som, mávajúc svojou čiapkou, »a teraz je koniec s kapitánom Silverom.«

Pozeral sa na mňa ostro a chytrácky, bradu majúc stále ovislú na prsia.

»Súdim,« hovoril, »súdim, kapitán Hawkins, »že by ste sa rád zas dostal na pevninu. Mohli by sme si o tom prehovoriť.«

»Prečo nie,« hovoril som ja, »z celého srdca rád, pane Handsi. Tak hovorte!« A dal som sa zas do svojho jedla s veľkou chuťou.

»Tento človek,« počal on, ukazujúc na mrtvolu, »menoval sa O'Brien a bol to tupý Irčan; tento človek a ja sme nasadili zas plachtu, zamýšľajúc pluť zas k pobrežiu. Dobre, ale on je teraz mŕtvy, mŕtvy ako kŕč; a ja teraz neviem, kto by mal riadiť loď. Vy by ste toho nedokázal, pokiaľ môžem povedať, len snáď tak, keď by som vám dával pokyny. Nuž, pozrite sa, vy mi dáte potraviny a nápoj a nejaký starý kus handry, aby som oviazal svoju ranu, však áno; a ja vám poviem, ako riadiť loď. To je, myslím, celkom dobrá smluva.«

»Ja vám niečo poviem« povedal som mu; »ja sa nechcem vrátiť zase na prístavište kapitána Kidda. Mám úmysel pluť do severnej zátoky a ísť s ňou kľudne tam ku brehu.«

»To je iste dobrý plán,« zvolal on, »veď nie som tak strašný sprosták! Viem sa pozerať, nie? Stavil by som sa na svoju kocku, no a prehral som a vy máte teraz proti mne trumf. Severná zátoka? Dobre, neostane nič iného! Pomohol by som vám dopluť trebárs do prístavného popravišťa, do sto hromov!«

Nuž ako sa mi zdalo, táto vec nebola nerozumná. Uzavreli sme na mieste zmluvu. Za tri minúty mi plula Hispaniola pekne pred vetrom popri pobreží ostrova pokladov; mali sme dobrú nádej, že obopluje severný hrot pred poludním a dopluje zas dolu do severnej zátoky pred prílivom, i budeme môcť ísť ku brehu a čakať, až nastávajúci príliv nám dovolí pristáť.

Potom som priviazal kormidlové vrátidlo a sišiel dolu ku svojej truhle, odkiaľ som vyňal jemnú hodvábnú vreckovku, ktorú mi dala matka. Touto vreckovkou a s mojou pomocou Hands si oviazal veľkú krvavú ranu, ktorú dostal do stehna, a keď trocha pojedol a vypil niekoľko glgov pálenky, počal sa očividome zotavovať; posadil sa rovnejšie, hovoril hlasnejšie a jasnejšie a vôbec v každej príčine robil lepší dojem.

Malý morský vietor nám neobyčajne dobre poslúžil. Vznášali sme sa pred ním ako vták, pobrežie ostrova sa kmitalo mimo nás a pohľad sa menil každú minútu. Skoro sme minuli pohorie a pluli mimo rovinatý, piesčitý kraj, riedko porastlý zakrnelými borovicami, skoro sme minuli i tento kraj a obopluli roh skalnatej hory, ktorý uzaviera ostrov na severe.

Bol som náramne pyšný na svoju novú veliteľskú funkciu; jasné, slnečné počasie a pohľady na pestré pobrežie ma tešily. Mal som teraz množstvo vody a dobré veci k jedlu a moje svedomie, ktoré ma veľmi hrýzlo pre môj útek, sa teraz upokojilo, keď som dosiahol takého úspechu. Myslím, že by som bol býval celkom spokojený, keby nebolo očí lodného majstra, ktoré ma sledovaly posmešne na palube, a zvláštneho úsmevu, ktorý sa stále objavoval na Handsovej tvári. Bol to úsmev, ktorý mal v sebe niečo bolestného i slabého — suchý úsmev starcov. Ale v jeho výraze, tak ma lstivo pozoroval a stále pozoroval pri mojej práci, bolo i zrnko výsmechu a tieň zrady.

S priduseným výkrikom zgúľal sa lodný majster doluznačky do vody.

KNIHOVNA UNIVERZITY KOMENSKÉHO V BRATISLAVE

To bolo všetko, čo som potreboval vedieť. Izrael sa mohol pohybovať; bol teraz ozbrojený; a keď neľutoval takej námahy, aby sa mňa zbavil, bolo patrné, že ja som mal byť obeťou. Čo zamýšľal počať potom — či sa chcel pokúsiť doplaziť sa priamo na prieč ostrova od severnej zátoky k táboru pirátov cez močiare, či chcel vypáliť ranu z dela v dôvere, že jeho vlastní priatelia prídu mu na pomoc, to bolo ovšem viac, než som mohol povedať.

Ale cítil som bezpečne, že mu môžem dôverovať v jednej veci, v ktorej sa naše zámery schádzaly, a to bola otázka, kadiaľ má loď pluť. Oba dva sme si priali, aby pristála dosť bezpečne na chránenom mieste, aby tak, keď by prišla príhodná chvíľa, mohla byť zas uvoľnená bez veľkej námahy a s nebezpečím čo najmenším; kým sa toto stane, uvažoval som, že bude isto ušetrený môj život.

Čo som tak uvažoval v duchu o celej veci, ani moje telo nezaháľalo. Vkradol som sa zas do kajuty, vzal do ruky prvú fľašu, ktorá sa mi nahodila, a teraz, majúc fľašu ako omluvu, objavil som sa zas na palube.

Hands ležal, ako som ho opustil, celý schúlený do uzla, očné viečka majúc sklopené, akoby pre prílišnú slabosť nemohol znieť svetla. Pri mojom príchode však sa zvrtnul, urazil hrdlo fľaše ako človek, ktorý túto vec už často robil, a z hlboka sa napil so svojím obľúbeným »na zdar!«. Potom ležal chvíľu ticho, vytiahol dohán a požiadal ma, aby som mu odrezal jednu porciu do úst.

»Odrežte mi z toho kus,« povedal, »lebo ja nemám noža a dosť sily k tomu, aspoň nie toľko, ako som mával. Ach, Jim, Jim, myslím, že už je so mnou koniec! Odrež mi kus, chlapče, kus, ktorý bude najskorej posledný; lebo ja sa odoberiem do svojho ďalekého domova, o tom nemôžem pochybovať.«

»Dobre,« povedal som, »odrežem vám kúsok dohánu. Ale keby som bol vy, myslel by som, že je so mnou tak zle a pomýšľal by som ako kresťan na modlenie.«

»Prečo?« hovoril. »Povedzte mi tedy, prečo?«

»Prečo?« zvolal som. »Práve pred chvíľou ste dával otázky o mŕtvom. Vy ste porušil moju vierohodnosť; žil ste v hrie-

chu, v cigánstve a v krvi. V túto chvíľu leží u vašich nôh človek, ktorého ste zabil. A vy sa pýtate, prečo! Pre sľutovanie božie, pane Hands, preto!«

Hovoril som trocha ohnive, majúc stále na mysli krvavú dýku, ktorú skryl do vrecka a s ktorou zamýšľal vo svojich zlých myšlienkach zbaviť sa mňa. On sa zas napil veľkým dúškom vína a hovoril slávnostne, čo nebolo ináče jeho obyčajom:

»Tridsať rokov,« hovoril, »cestoval som po moriach, videl som dobré i zlé, lepšie i horšie, pohodu i nepohodu, omedzené zásoby, nože pri práci a čo všetko ešte! Nuž a teraz vám povedám, že som ešte nikdy nevidel, aby z dobroty pošlo niečo dobrého. Ten, kto dá prvý ranu, to človek podľa mojej chuti; mŕtvi nehryžú. To je moja mienka — ameň, tak sa sluší. A teraz, podívajte sa,« dodal, zmeniac náhle tón, »už sme mali dosť toho bláznovstva. Príliv je teraz dosť ďaleko. Len sa držte teraz mojich pokynov, kapitán Hawkins, a plujme hups do toho! a budeme mať odbyté.«

Mali sme, celkom povedané, pluť ešte sotva dve míle. Ale teraz plavba tu bola nebezpečná, vstup do tohoto severného kotviska nielen že bol úzky, ale i plytký a ležal východne a západne, takže bolo nutné opatrne riadiť koráb, aby sa dostal do zátoky. Myslím, že som bol dobrý pomocník a som celkom istý, že Hands bol výborný lodivod, lebo sme pluli sem i tam a vnikli sme dnu, ľahko sa dotýkajúc vĺn s istotou a eleganciou, že bolo radosť sa na to pozrieť.

Sotva sme minuli braľá, obklopila nás so všetkých strán pevnina. Brehy severnej zátoky boly hnedo zalesnené ako pobrežie južného kotviska; ale priestor bol dlhší a užší a skorej sa podobal ústiu rieky, ktorým v skutočnosti aj bol. Priamo pred sebou na južnom konci videli sme trosky lodi v poslednom stupni rozkladu. Bola to veľká loď o troch sťažňoch, ale bola tak dlho voľne vydaná útrapám nepohody, že bola ovesená veľkými pletencami morskej trávy a na jej palube sa zakorenily pobrežné rastliny a teraz práve boly v plnom rozkvete. Bol to smutný pohľad, ale ukazoval nám, že kotvište bolo kľudné.

»Teraz dajte pozor,« hovoril Hands. »Toto je znamenité miesto k pristaniu lodi. Jemný rovný piesok, žiadna prekážka, kol do kola stromy a na tejto starej lodi kvitnúce rastliny ako v zahrade.«

»A keď raz vplujeme na melčinu,« pýtal som sa, »ako loď zase dostaneme na šíre more?«

»Ale tak,« odpovedal. »Až bude malá voda, vezmite tam na druhej strane lano; otočíte ho okolo niektorej borovice; pôjdete zpäť na loď a otočíte druhý koniec okolo veľkej nátoče a potom počkáte, až príde príliv. Hneď, keď voda vystúpi, všetci lodníci zatiahnu za lano a loď beží, ako by ste ju namazal. A teraz, chlapče, do práce! Blížime sa teraz k tomu miestu, ale loď pluje ešte moc rýchlo. Trochu na pravo, tak — stále — trochu na pravo — trochu na ľavo — ešte — stále!«

Tak vydával svoje rozkazy, na ktoré som bez dychu počúval. Až na koniec zvolal: »Teraz, môj chlapče, s vetrom!« A ja som pevne uchopil veslo a Hispaniola vplula rýchle do prúdu a nadišla na lesnaté pobrežie.

Rozčulenie, ktoré spôsobily tieto posledné obraty, prekážalo pozornosti, s ktorou som dosiaľ dosť bystro strážil lodného majstra. I potom som bol natoľko zaujatý, očekávajúc, až loď narazí na breh, že som celkom zabudnul na nebezpečie, ktoré sa vznášalo nad mojou hlavou a nakláňal som sa cez zábradlie na pravom boku lodnom, pozerajúc sa na vlny, ktoré sa divoko penily pred lodným výbokom. Bol by som padol bez akéhokoľvek boja o svoj život, keby sa ma nebol zmocnil nenadály nepokoj, ktorý ma upozornil, aby som sa obrátil. Snáď som počul vrznutie, lebo som spatril kútkom oka jeho pohybujúci sa tieň; snáď to bol pud, ako to býva u mačiek, ale za krátko, keď som sa obzrel, videl som Handsa už v pol ceste, ako išiel ku mne s dýkou v pravici.

Oba sme museli hlasno zkričať, keď sa naše oči sišly, ale ja zkričal som hrúzou a on zareval zlosťou ako rozzúrený bujak. V tom okamihu vrhol sa vpred a ja som uskočil na stranu smerom k lodnému výboku. Pri tom som pustil kormidlové vrátidlo, ktoré prudko odskočilo na ľavo; a myslím, že to mi za-

chránilo život, lebo udrelo Handsa do pŕs a na chvíľu ho omráčilo.

Než sa mohol spamätať, ušiel som zdravý z kúta, kde ma napadol a mohol som sa mu vyhýbať po celej palube. Zastavil som sa priamo pred hlavným sťažňom, vytiahol som pištol, chladnokrvne som namieril, ačkoľvek on sa už zase obrátil a prichádzal teraz priamo proti mne, a stisnul som kohútik. Spúšť spadla, ale nenasledoval ani záblesk, ani rana; zápalný prach sa stal vlhkom neupotrebiteľným. Sám som sa preklínal pre svoju nedbalosť. Prečo som už dávno nenasypal nového prachu a znovu nenabil svoju jedinú zbraň? Tak by som nebol v takom postavení ako teraz, totiž v postavení ovce, utekajúcej pred týmto mäsiarom.

Hoci bol poranený, bolo ku podivu, ako sa rýchle vedel pohybovať. Šedivý vlas mu spadal na tváre a jeho tvár sama bola rudá náhlivosťou a zúrivosťou ako rudá vlajka. Nemal som kedy zkúsiť svoju druhú pištol, a aby som pravdu povedal, nemal som ani chuti, lebo som bol istý, že by mi to aj tak nebolo k úžitku. Jedno som videl zreteľne: že nesmiem pred ním jednoducho ustupovať, lebo ma rýchle vženie medzi lodné výboky, ako pred chvíľkou ma volnal do chrbta lodi. Keď raz by ma tak lapil, deväť alebo desať palcov zakrvavenej dýky bolo by mojou poslednou zkúsenosťou na druhej strane večnosti. Položil som ruky na hlavný sťažeň, ktorý bol poriadne silný, a čakal som s napiatými nervy, ktoré boly ako struny.

Videl, že sa mu chcem vyhýbať, zastavil sa tiež; a za niekoľko sekúnd robil úskočné obraty, ja som tiež konal podobné pohyby. Bola to taká hra, akú som často hrával v zátoke Čierneho Vrchu; ale nikdy predtým, môžete mi veriť, nebúšilo mi tak srdce ako teraz. Ničmenej, ako hovorím, bola to detská hra a pomyslel som si, že by som ju mohol vyhrať proti starému námorníkovi, ranenému do stehna. Dokonca počala moja odvaha rásť tak vysoko, že som si už dovolil uvažovať, ako sa skončí tá príhoda; a hoci som videl, že môžem vec dlho pretahovať, nevidel som nádeje, že by som mohol na koniec uniknúť.

Nuž, čo sa veci takto maly, náhle sa Hispaniola otriasla a zakolísala, zaškrípala na piesku a potom, potom sa rýchlo ako blesk prevrátila na ľavý bok, až sa paluba nahnula v uhlu štyridsať päť stupňov a asi za vedro vody vylialo sa v otvoroch odtokových žliebkom a utvorilo potom akýsi bahnitý rybník medzi palubou a zábradlím.

Obidvaja sme sa okamžite prevalili a kotúľali skoro k odtokovým žliebkom; mrtvola muža s červenou čiapkou, už ztuhlá a ešte s rameny roztiahnutými, valila sa za nami. Boli sme opravdu tak blízko seba, že som narazil hlavou o nohu lodného majstra tak silne, že mi zuby zacvakaly. Pri takom otrase ja som bol prvý, ktorý zase vstal, lebo Hands sa zamotal s mŕtvym telom. Náhle prevrátenie lodi spôsobilo, že paluba nebola prípadným miestom k naháňačke; musel som najsť nejaký nový spôsob k úteku a muselo sa to stať okamžite, lebo môj nepriateľ bol už na dosah ruky. Len som na to pomyslel, skočil som na zadné sťažňové zápory, šplhal som a neoddychoval, iba keď som sedel na priečnych trámoch.

Moja rýchlosť ma zachránila; dýka sa zabodla ani nie pol stopy odo mňa, keď som tak hurtom šplhal hore; a Izrael Hands tu stál s otvorenými ústy a s obličajom, obráteným ku mne — dokonalá socha prekvapenia a sklamania.

Teraz som mal trocha kedy, neplýtval som časom, vymenil som prach vo svojich pištoliach a potom, keď bola jedna k pohotovosti, aby som zdvojnásobil svoju bezpečnosť, vyňal som náboj z druhej pištole a začal som ju znovu nabíjať.

Moje nové počínanie Handsa celkom ochromilo; počal teraz nazerať, že sa kocka obrátila proti nemu. A po patrných rozpakoch tiež vyskočil ťažko na zápory sťažňové a s dýkou v zuboch počal vystupovať pomaly a váhavo. Stálo ho to nekonečne mnoho času a stenania, vliecť svoju poranenú nohu za sebou, a ja som s kľudom skončil svoje prípravy, než on sa dostal niečo vyššie než o tretinu cesty hore. Potom, držiac v každej ruke pištoľu, som ho oslovil:

»Ešte jeden krok, pane Hands,« povedal som, »a vystrelím vám modzog. Mŕtvi nehryzú, ako viete,« dodal som, smejúc sa.

Zastavil sa okamžite. Mohol som vidieť na jeho tvári, že sa snaží myslieť a postup bol tak malý a namáhavý, že som sa hlasno smial, ako sa dostal do nebezpečia. Konečne niekoľko razy preglgnul a prehovoril; na jeho tvári bol výraz zmätku. Aby mohol hovoriť, musel vyňať dýku z úst, ináče bol nehybný.

»Jim,« hovoril, »myslím, že sme sa prepočítali, ty a ja, a budeme musieť uzavrieť smluvu. Bol by som vás už mal, keby nebolo toho otrasu; ale nemám šťastia, nie, nemám. A myslím, že budem musieť kapitulovať; to prichádza ťažko, viete, vrchnému lodníkovi voči plavčekovi, Jim.«

Opájal som sa jeho slovami, smejúc sa ako kohút na stene, keď on bleskom zahodil svoju pravicu za rameno. Niečo zahvižďalo povetrím ako šíp; pocítil som ranu a potom ostrú bolesť a bol som pripichnutý za rameno ku sťažni. V strašnej bolesti a súc prekvapený v tejto chvíli — neviem povedať, či to bolo z mojej vlastnej vôle, ale som istý, že som nemieril vedome — obe pištole vyšly a obe mi vypadly. Nepadaly samy: s priduseným výkrikom pustil sa lodný majster zápor sťažňových a srútil sa po hlave do vody.

Kapitola 27.

»OSMIZLATIAKY«.

Poneváč loď sa prevalila, sťažne presahovaly ďaleko nad vodu a so svojho sedadla na priečnom tráme nemal som pod sebou nič, než hladinu zátoky. Hands, ktorý nedošplhal tak vysoko, bol preto bližšie lode a padol medzi mňa a zábradlie. Ešte raz vyplával na povrch v bahne a potom sa ponoril nadobro. Keď sa voda utíšila, videl som, ako leží skrčený na čistom, trblietavom piesku v tôni lodných bokov. Niekoľko rýb plávalo bystro okolo neho. Niekedy, keď sa voda zachvela, zdalo sa, ako by sa trochu pohnul a zkúšal stať. Ale bol na-

dobro mŕtvy; bol zastrelený a stal sa potravou rýb práve na tom mieste, kde ma zamýšľal zavraždiť.

Kedykoľvek som si na to pomyslel, zmocnil sa ma pocit nemoci, mdloby a hrúzy. Teplá krv mi prúdila v žilách. Dýka, ktorou som bol pripichnutý za rameno k sťažni, zdala sa mi žeravou ako železo; ale tieto telesné útrapy ma tak nermútily, lebo som si myslel, že viem zniesť aj reptanie; moju myseľ prenasledovala hrúza, že spadnem do tej zelenej vody vedľa lodného majstra.

Držal som sa rukami, až ma nehty bolely, zavrel som oči, aby som si zakryl nebezpečie. Pomaly sa mi vrátila rozvaha, krv v žilách počala prúdiť pravidelnejšie, i dostal som trochu vlády v sebe.

Prvá moja myšlienka bola vytiahnuť dýku; no alebo bola moc pevne zaseknutá, lebo ma klamaly nervy, i upustil som so zimničným trasením od úsilia. Ale ku podivu, práve toto trasenie mi pomohlo. Naozaj, keby dýka bola letela len troška vyššie, bola by ma vôbec nezasiahla; držala ma len za kožu a trasením som ju vytrhol. Krv tiekla ovšem mocnejšie, ale bol som teraz zase svojím pánom a bol som pripútaný ku sťažňu len kabátom a košeľou.

Košeľu som trhnutím roztrhol a spustil som sa zas na palubu po sťažňových záporách na pravom boku. Ako som bol duševne slabý, za nič na svete by som sa nebol odvážil sísť dolu po presahujúcich záporách ľavého boku, z ktorého pred chvíľou spadol Izrael.

Sišiel som dolu do kajuty a ošetril som svoju ranu, ako som mohol; bolela ma poriadne a stále ešte krvácala; ale nebola hlboká a nebezpečná a nezavadzala mi moc, keď som rukou pracoval. Potom som sa rozhliadol okolo seba; kdežto loď bola teraz mojím vlastníctvom, počal som pomýšľať na to, aby som sa zbavil jej posledného pocestného — mrtvoly O' Brienovej.

Tá sa sgúľala, ako som povedal, k zábradliu, kde ležala ako strašná nehybná lútka; bola ovšem v životnej velikosti, ale ako rozdielna od životnej farby a životného pôvodu! V tejto pozícii som nemal s ním ťažkú prácu; a poneváč som už pri-

vykol smutným dobrodružstvám, že som ztratil skoro všetku hrúzu zo smrti, uchopil som ho v páse, ako by bol vrece otrúb a jediným poriadnym rozmachom hodil som ho cez palubu. Padol do vody, ktorá silne zažblnkala; červená čiapka mu spadla s hlavy a plávala ďalej po vodnej hladine. Ako sa rozpenená voda zas utíšila, videl som, ako on a Izrael ležia vedľa seba a oba sa zachvievali chvejúcim pohybom vody. O'Brien, ačkoľvek bol ešte celkom mladý muž, mal veliký lysinu. Tak tu ležal so svojou lysou hlavou cez kolená muža, ktorý ho zabil, a o chvíľu rybky plávaly nad oboma.

Bol som teraz na lodi sám. Nastával práve zas odliv. Schádzalo už len málo stupňov do západu slnca, že tieň borovíc na západnom pobreží začal už siahať priamo cez kotvište a tvoriť obraz na palube. Večerný vetrík sa zdvihol, ačkoľvek bol dobre zadržiavaný horou s dvoma vrcholami na východe, lanovie počalo šuštiť a ochablé plachty počaly svojím obvyklým šumom sem a tam.

Videl som pomaly, že loď je v nebezpečí. Sňal som bystro trojrohé plachty a obratom som ich stiahol na palubu; ale s veľkou plachtou som mal väčšiu prácu. Ovšem, keď sa koráb prevrátil, rahno previslo cez loď a jeho hrot a niekoľko stôp plachty viselo do konca pod vodu. Tušil som, že týmto je nebezpečie ešte zvýšené; ale plachta bola napiatá tak silno, že som sa skoro bál s ňou niečo počiať. Konečne som vzal nôž a prerezal plachetné laná. Svršok ihneď spadol a veľká výduť splaskléhо plátna plula široko po vode; a poneváč, čo som aj silou tiahol, nemohol som pohnúť hlavným povrazom, bolo to vrcholom toho, čo som mohol previesť. Ináče musela Hispaniola veriť v šťastnú náhodu ako ja.

Za ten čas ponorilo sa celé kotvište do tône — a posledné papršleky, ako sa pamätám, prenikaly dolinou lesa a svietily ako drahokamy na kvetinovej pokrývke lodného vraku. Vzduch sa počal ochladzovať; odliv prúdil rýchle smerom k moru a koráb sa kládol viac a viac na hroty svojich rahien.

Vyšplhal som sa vpred a rozhliadol som sa po okolí. Zdalo sa mi, že je dosť plytko; držiac sa pre väčšiu bezpečnosť oboma rukama kotvového lana, spustil som sa tedy pomaly cez

loď. Voda mi siahala sotva po pás; piesok bol pevný a vlnitý a ja som sa brodil ku brehu odvážne, zanechávajúc Hispaniolu prevrátenú a s hlavnou plachtou, tiahnucou sa po hladine zátoky.

Asi v tú chvíľu aj slnce celkom zapadlo a večerný vánok ticho zahvižďal v šeru medzi chvejúcimi sa borovicami.

Aspoň — a konečne! — bol som zas z vody na suchu a vracal som sa odtiaľto s prázdnymi rukami. Tu ležal koráb, konečne zbavený pirátov a pohotove, aby naši vlastní ľudia naň vystúpili a odpluli s ním zas na more. Žiadny plán sa mi nezdal prirodzenejší, než aby som sa pobral zas »domov« ku svojim súdruhom. Spomenul som si, že z najvýhodnejších riek, ktoré sa slievaly do kotvišťa kapitána Kidda, steká na ľavo odo mňa s vrchu; zabočil som týmto smerom, aby som mohol prekročiť prúd, ak je úzky. Les bol dosť riedky a držiac sa nižších výhonkov, skoro som zahnul na roh tejto hory a onedlho som sa prebrodil do polovice lýtok cez vodný prúd.

Týmto som sa dostal blízko k miestu, kde som sa sišiel s vysadeným Benom Gunnom; i kráčal som obozretnejšie, pátrajúc očima po oboch stranách. Nastala už úplná tma a keď som shliadol rozsadlinu medzi oboma vrcholami, spozoroval som kmitavú žiaru, svietiacu k oblohe; súdil som, že na tom mieste ostrovný muž varí svoju večeru u praskajúceho ohňa. A dokonca som sa v duchu divil, že prejavuje takú neopatrnosť. Lebo mohol-li som ja vidieť tú žiaru, či nemohla preniknúť k očiam samého Silvera, ktorý táboril na pobreží v močiaroch?

Noc bola postupne stále tmavšia; všetko, čo som mohol robiť, bolo zamieriť aspoň približne ku svojmu cieľu; hora so dvoma vrchami za mnou a »Ďalekohľad« po mojej pravici boly stále nezreteľnejšie a mlhavejšie; hviezd bolo málo a slabo svietily a v nízkej pôde, po ktorej som išiel, kríval som o krovie a padal do pieskovitých jám.

Náhle ma zalialo akési svetlo. Pozrel som hore; bledý svit mesačných papršlekov osvietil vrcholok »Ďalekohľadu« a hneď na to som spatril čosi širokého, strieborného, pohybujúceho sa za stromami, i poznal som, že mesiac vyšiel.

Za pomoci tohoto svetla rýchlo som prešiel to, čo mi ešte ostávalo z mojej cesty; a chvíľami kráčajúc a utekajúc, spel som netrpezlive k srubu. Ale keď som vstúpil do hája, ktorý ležal pred ním, nebol som už tak bezstarostný, ale zmiernil som krok a kráčal opatrnejšie. Bol by to biedny koniec mojich dobrodružstiev, keby ma vlastná spoločnosť v nedorozumení zastrelila.

Mesiac vystupoval vyššie a vyššie; jeho svetlo teraz počalo široko dopadať tu a tam redšími čiastkami lesa; a práve predo mnou sa ukázalo rôzne farevné svetlo. Bolo červené a teplejšie, potom chvíľami trocha temnejšie, ako by to bol popol z dohasínajúceho ohňostroja.

Za nič na svete nevedel som si domyslieť, čo to asi je.

Konečne som došiel až na okraj rúbaniska. Západný koniec bol už zaliaty mesačným svetlom; ostatok a tiež sám srub ešte ležal v tmavom tiene, pokropenom dlhými striebornými pruhami svetla. Na druhej strane domu dohorel ohromný oheň na lesknúci sa popol a šíril kľudný, červený sveteľný odraz, ktorý mocne kontrastoval so zahmlenou bledosťou mesiaca. Ani živá duša sa nehýbala, ani hlások sa neozval krem šumu nočného vánku.

Zastavil som sa veľmi udivený a snáď tiež trochu postrašený v duchu. Zapaľovať veľké ohne, to nebol náš spôsob; my sme dokonca na kapitánov rozkaz trochu lakotili s palivom; i pojal ma strach, že sa niečo zlého stalo, kým som bol preč.

Držiac sa tesne v tôni, šiel som po východnom kraji a na príhodnejšie miesto a kde bola najhustšia tma, preliezol som ohradu.

Aby som bol ešte bezpečnejší, ľahol som na ruky a kolená a plazil som sa bez akéhokoľvek hluku k rohu domu. Ako som sa dostal bližšie, môjmu srdci sa znenadania značne uľahčilo. Neni to sám o sebe príjemný zvuk a často som si naň sťažoval za prvších čias; ale práve teraz mi to znelo ako hudba, keď som počul svojich priateľov chrápať tak hlasite a pokojne vo spánku. Námornícke strážné heslo »Všetko dobre« nikdy mi neznelo tak v môj sluch.

Ničmenej o jednej veci nemožno bolo pochybovať: mali zatracenú strážnu službu. Keby sa tak teraz k nim priblížil Silver a jeho chlapi, ani jediný muž by neuzrel ranného svitu. Tak to vyzerá, pomyslel som si, keď je kapitán ranený; a zase som si trpko vyčítal, že som ich opustil v takom nebezpečí, keď ich bolo ku strážnej službe tak málo.

Za ten čas som sa dostal ku dverám a zastal som. Dnu bolo všetko vo tme, takže som zrakom nemohol ničoho rozoznať. Čo sa týka zvukov, počul som pravidelne chrápajúcich a slabý, nepravidelný zvuk, akési škriabanie lebo klopanie, v ktorom som sa nijako nemohol vyznať.

S rukami roztiahnutými som vstúpil pevne dnu. Chcel som si ľahnúť na svoje vlastné miesto (tak som myslel s tichým úsmevom) a baviť sa pohľadom na ich tváre, až ma ráno nájdu.

Stupil som na niečo poddajného — bola to noha jednoho zo spáčov. Obrátil sa, zavzdýchol, ale sa neprebudil.

A potom, celkom neočakávane, zavznel zo tmy prenikavý hlas:

»Osmizlatiaky! Osmizlatiaky! Osmizlatiaky! Osmizlatiaky!« a tak ďalej, bez oddychu a bez zmeny, ako klepot malého mlýnka.

Bol to Silverov zelený papagáj. Kapitán Flint! On to bol, koho som počul fukať do kôry, on to bol, ktorý konal lepšie strážnu službu než ktorákoľvek ľudská bytosť, a oznámil takto môj príchod svojím protivným refrénom.

Neostalo mi času, aby som sa vzpamätal. Ostrý, rezavý tón papagája prebudil spáčov, ktorí vyskočili a so silným zakliatim ozval sa hlas Silverov.

»Kto tu?«

Obrátil som sa, aby som utiekol a narazil som prudko na akúsi osobu, odrazil som sa späť a vletel som rovno do náručia druhému, ktorý ma stisnul a pevne držal.

»Prines pochodeň, Dick,« povedal Silver, keď bolo takto zaistené moje zajatie.

A jeden z lodníkov odišiel z domu a ihneď sa vrátil so zapáleným podpaľovačom.

ČAST VI.

KAPITÁN SILVER

Kapitola 28.

V NEPRIATEĽSKOM TÁBORE.

Keď červená žiara osvietila vnútro srubu, ukázalo sa, že sa moje najhoršie obavy uskutočnily. Piráti boli pánmi domu a zásôb; tu bol sud koňaku, tu bola bravčovina a chlieb ako i prv. A čo desaťkráť zväčšilo moju hrúzu — nebolo tu ani stopy po zajatcovi. Jedine som sa mohol nazdávať, že všetci zahynuli a v srdci som si bolestne vytýkal, že som nebol tu, aby som bol zahynul s nimi.

Všetkého všade bolo šesť bukanierov; po ostatných ani stopy. Päť z nich povstalo, tváre mali zčervenalé a oduté, ako boli náhle preburcovaní zo spánku opilcov. Šiesty sa postavil len na lakeť; bol smrteľne bledý a obväz, pokropený krvou, prezradzoval, že len nedávno bol poranený — a ešte nie dávno ošetrený. Spomenul som si na muža, ktorý bol postrelený a utiekol späť do lesa za veľkého útoku a nepochyboval som o tom, že by to nebol on.

Papagáj sedel na rameni dlhého Jána a čistil si perie. Sám Silver bol akýsi bledší, ako som ho vídaval. Mal ešte vždy súkenný oblek, v ktorom vykonal svoje posolstvo, ale ten bol úboho pošpinený, porezaný a roztrhaný ostrými tŕňami v lese.

»Tak,« hovoril Silver, »hrom do neho, sem pekne spať medzi nás, Jim Hawkins. No, vidíte, to sa mi páči.«

A potom si sadol na súdok s pálenkou a napchával fajku.

»Požičaj mi na chvíľu pochodeň, Dicku,« hovoril. A keď už fajka dobre horela, doložil: »Už je to hotové, chlape. Daj tú lúč na hromadu dreva; a vy, páni, urobte si pohodlie — o pána Hawkinsa nemusíte sa starať, on vám to preminie, na to

sa môžete spoľahnúť. A tak, Jime,« hovoril, zapchávajúc tabak, »vy ste tu a to je celkom príjemné prekvapenie pre úbohého starého Jána. Ako som sa na vás po prvýkrát pozrel, videl som, že ste šikovný chlap; ale toto hľa! je naozaj neobyčajný kúsok.«

Ako si dobre môžete predstaviť, na to všetko som neodpovedal. Posadili ma chrbtom k stene a tu som sa díval do tváre Silverovej, na vonok dosť gurážne, ale v srdci plný čierneho zúfalstva.

Silver s najväčším kľudom urobil niekoľko bafov zo svojej fajočky a potom dal sa znovu do reči.

»Nuž vidíte, Jime, keď ste už tedy tu, s niečím sa vám sverím. Mal som vás vždy rád, naozaj mal ako šikovného chlapca a ako obraz samého seba, keď som bol mladý a pekný. Vždy som si želal, aby ste išiel s nami, delil sa s nami a umrel ako pán, a teraz, milé kuriatko, prišiel ste k nám. Kapitán Smollett je výborný námorník, to môžem vždy priznať, a potrpí si na tuhú kázeň. »Povinnosť je povinnosť«, hovorieva a má pravdu. Preto sa kapitánovi vyhýbajte! Sám doktor sa na vás k smrti rozhneval — »nevďačný ničoma« povrával o vás. A krátky smysel celej tej histórie je asi tento: Nemôžete zpäť k svojej spoločnosti, lebo oni vás nechcejú. A ak nechcete sám pre seba utvoriť tretiu lodnú spoločnosť, čo by asi bolo nudné, musíte sa pridať ku kapitánovi Silverovi.«

Posiaľ bolo dobre. Podľa toho boli moji priatelia živí a ačkoľvek som trochu veril Silverovi, že kajutná spoločnosť zúri proti mne pre môj útek, bol som skôr uspokojený než zarmútený tým, čo som počul.

»Nehovorím nič o tom, že ste v rukách našich,« pokračoval Silver, »ačkoľvek naozaj ste, to môžete byť istý. Ja som za to, aby sa vec skončila podobrotky; ak sa vám páči služba u nás, dobre, pridáte sa k nám; ak sa vám nepáči, Jim, môžete slobodne odpovedať, že nie — slobodne a úprimne, kamarát. A hrom ma zabi, ak kedy slušnejšie hovoril niektorý námorník na tomto svete.«

»Mám teda odpovedať?« pýtal som sa veľmi rozochveným hlasom. V celej tej podvodnej reči musel som cítiť nebezpečie

smrti, ktoré sa nado mnou vznášalo, tvár ma pálila a srdce bolestne huplo v hrudi.

»Chlapec,« hovoril Silver, »nikto na vás nedolieha. Rozmyslite si to. Nikto z nás na vás nepospiecha, kamarát, vidíte, ako príjemne sa míňa čas vo vašej spoločnosti.«

»Dobre,« hovoril som, osmelivši sa trocha, »mám-li si voliť, povedám, že mám právo vedieť, ako sa veci majú a kde sú moji priatelia.«

»Ako sa veci majú?« zamrmlal z hlboka jeden z pirátov. »Šťastný by bol, kto by to vedel.«

»Snáď zatvoríte svoj zobák, pokiaľ nebudete oslovený, priateľu,« zvolal Silver hrubo na hovoriaceho. A potom svojím najroztomilejším tónom mi odpovedal: »Včera ráno, pane Hawkins,« hovoril, »za psej hliadky*) prišiel k nám doktor Livesey s vlajkou prímeria a hovoril: »Kapitáne Silvere, ste hotový; loď je preč.« Nikto z nás nedával pozor; teraz sme však pozreli a stará loď preč. Nikdy som nevidel hromadu bláznov kukať hlúpejšie; a verte mi, na moju dušu, keď vám poviem, že ja som sa najhlúpejšie díval. »Nože,« hovoril doktor, »vyjednávajme.« Vyjednávali sme; on a ja, a ujednali sme: zásoby, pálenku, srub, palivo, ktoré ste tak pečlivo narúbali, a aby som tak povedal, celú tú zatratenú lodičku, od priečnych trámov až po podlodie, nechali nám. Čo sa ich týka, oni odtiahli; neviem, kde sú.«

A zase bafnul z fajočky.

»A ak trváte na myšlienke,« pokračoval, »že sa smluva vzťahovala i na vás, čujte posledné slová, ktoré sme prehovorili: »Koľko vás odíde zo srubu?« pýtam sa. »Štyria,« hovoril doktor, »štyria a jeden z nás je ranený. Čo sa týka chlapca, neviem kde je, bodaj ho čert vzal,« hovoril, »a nestarám sa moc oňho. Máme ho až po hrdlo.« To boly jeho slová.«

»To je všetko?«

»No, to je všetko, čo môžete, synáčku, slyšať,« odvetil Silver.

»A teraz mám voliť?«

*) včas ráno, pred šiestou hodinou.

»A teraz máte voliť, spoľahnite sa na to,« hovoril Silver.

»Dobre,« hovoril som, »nie som taký blázon, aby som celkom dobre nevedel, čo ma očakáva. Ale chcem vám povedať niekoľko slov,« hovoril som a bol som už celý rozčulený, »a prečo je toto: vy ste tu, ale je vám nedobre: ztratili ste loď, ztratili ste poklad, ztratili ste ľudí. Celý váš podnik ztroskotal; a chcete-li vedieť, kto to urobil — ja som to bol! Ja som bol v bečke na jabĺká v tú noc, keď sme uzreli zem, a čul som vás, John, a vás, Dick Johnson a Handsa, ktorý je teraz na morskom dne, a nežli uplynula hodina, povedal som každé vaše slovo. A čo sa týka korábu, ja som to bol, ktorý prerezal jeho liňu, ja som to bol, ktorý pobil mužov, ktorých ste mali na palube, a ja som to bol, ktorý ho doviedol až tam, kde ho už nik z vás neuvidí, ani jeden z vás. Ja sa môžem smiať, ja som viedol celú vec od začiatku a nebojím sa pred vami viac ako pred muchou. Zabite ma, alebo ma ušetrite! Ale poviem vám len to: ak ma ušetríte, nuž čo bolo, to bolo, a dostanete-li sa vy pred súd pre námorné lupičstvo, budem vás hľadieť zachrániť, pokiaľ vás budem môcť. Vy si volte! Alebo ma ľahkomyseľne zabijete, alebo ma ušetríte a získate svedka, ktorý vás ochráni pred šibenicou.«

Zastavil som sa, lebo, povedám vám, zastavil sa mi dych a podivné, ani jeden sa z nich nepohol, ale dívali sa uprene na mňa ako ovce. A kým sa ešte dívali, počal som hovoriť opäť:

»A teraz, Ján Silver,« hovoril som, »myslím, že vy ste najlepší z týchto ľudí tu, a dôjde-li k najhoršiemu, budem vám vďačný, keď poviete doktorovi, ako som sa zachoval.«

»Zapamätám si to,« hovoril Silver takým podivným prízvukom, že som nemohol rozhodnúť, či sa smeje mojej reči a či je priaznivo dotknutý mojou odvahou.

»A ja by som si dal hlavu odrezať,« zvolal starý námorník, menom Morgan. »On je to, ktorý poznal Čierneho Psa!«

»Áno, a pozrite sa,« dodal lodný kuchár, »ja vám ručím, že on bol ten istý chlap, ktorý vyfuknul mapu Billy Bonesovi. Vo všetkom všade ztroskotaly naše zámery o Jima Hawkinsa!«

»Tak tedy pôjde!« zvolal Morgan a zaklial.

A vyskočil, ako by mu bolo dvadsať rokov a vytiahol nôž.

»Preč s tým,« zvolal Silver. »Kto že ste, Tom Morgan? Snáď ste si myslel, že ste tu kapitánom? Ale sto hrmených, ja vás naučím! Postavte sa mi na odpor a pôjdete ta, kde šlo mnoho dobrých ľudí pred vami za tých tridsať rokov až po dnes; niet nikoho, ktorý by sa na mňa drzo pozrel a ktorému by sa potom dobre viedlo, Tom Morgan, na to sa môžete spoľahnúť.«

Tom mlčal, ale ostatní hlucho mrčali.

»Tom má pravdu,« hovoril jeden.

»Dal som sa dosť dlho sdierať od jednoho,« dodal iný. »Nech radšej visím, než aby som sa dal sdierať od vás, John Silver.«

»Chcel by si niektorý z pánov začať so mnou niečo?« zareval Silver a naklonil sa ďaleko do predu so svojho miesta. »Len povedzte, čo si žiadate. Nie ste nemí, myslím. Kto niečo chce, dostane to. Žil som toľko rokov, aby mi na koniec nejaké chlapčisko rozkazovalo, čo mám robiť a plietlo sa mi do cesty? Vy viete ako; ste všetci gavalieri šťasteny. Nože, ja som pripravený. Nech vytiahne nôž, kto si trúfa, nech i nosím berlu, pozrem sa, akú farbu majú jeho vnútornosti, než vykúrim túto fajočku.«

Nikto sa nehnul; nikto neodpovedal.

»To je váš spôsob,« dodal, strčiac opäť fajku do úst. »No, vy ste fialky, na ktoré je radosť sa pozrieť, rozhodne. Nestojí to ani za to, s vami bojovať. Ale snáď rozumiete aspoň čistej angličine. Ja som tu volený kapitán. Nechcete bojovať, ako by sa patrilo gavalierom šťasteny; tak potom sto hrmených, ale budete slúchať, za to vám ručím. Mám rád tohoto chlapca tu; on je viac mužom, než ktorýkoľvek pán z tohoto domu, vy potkani, a hovorím vám toto: kto naň ruku zdvihne, na toho sa pozrem — to vám povedám a môžete sa na to spoľahnúť.«

Po týchto slovách nastala dlhá prestávka. Ešte vždy som stál u steny, srdce mi ešte vždy klopalo ako kladivo, ale v mojej hrudi teraz už svietil papršlek nádeje. Silver stál kľudne, ako v kostole. Jeho stúpenci sa shromažďovali na druhom konci srubu a tichý sykot ich šeptania zunel mi v ušiach ako zurkot prameňa. Jeden po druhom sa obzerali a červené svetlo

pochodne osvietilo na chvíľku ich rozčulené tváre; ale neobracali sa ku mne svojima očima, ale k Silverovi.

»Zdá sa, že máte mnoho rečí,« podotknul Silver a odpľuvnul ďaleko do vzduchu. »Tak len spustte, nech to počujem, alebo čušte.«

»Ráčte prepáčiť, pane,« odvetil jeden z mužov, »vy príliš voľne zachádzate s niektorými pravidlami; snáď si láskave všimnete ostatných. Mužstvo je nespokojné; toto mužstvo sa nedá stále len znásilňovať a viesť za nos. Toto mužstvo má svoje vlastné práva ako iné mužstvá, dovoľujem si poznamenať; a podľa vašich vlastných pravidiel myslím, že smieme spoločne hovoriť. Ráčte odpustiť, pane, my uznávame, že ste kapitán, ale dovolávame sa svojho práva i pôjdeme von, kde sa poradíme.«

A s vyberaným námorníckym pozdravom tento chlap, vytiahnutý, zle vyzerajúci žltooký muž, štyridsaťpäťročný, šiel chladne k dverám a zmiznul. Ostatní nasledovali jeho príklad; každý pozdravil, keď išiel mimo; každý priložil nejakú omluvnú poznámku. »Podľa pravidiel,« hovoril jeden. »Námornícka rada,« hovoril Morgan. A tak s poznámkou tou alebo onou všetci vyšli a zostal som ja sám a Silver s pochodňou.

Lodný kuchár okamžite odložil fajku.

»Nože, pozrite sa, Jim Hawkins,« hovoril miernym šeptom, ktorý bolo sotva slyšať, »máte veľmi blízko k smrti, ale čo je ešte o mnoho horšie, k mučeniu. Chcejú ma sosadiť, ale dajte pozor, ja som pri vás na život a na smrť.«

Počal som nejasno chápať.

»Myslíte, že je všetko stratené?« tázal som sa.

»Ovšem, tak myslím,« odpovedal on. »Veta po lodi, veta po hrtanoch, tak sa veci majú. Keď som nazrel do tejto zátoky, Jim Hawkins, a nevidel som korábu, ačkoľvek som tvrdošijný, vzdal som sa. Čo sa týka tých fialiek a ich porady, dbajte na moje slová, sú to samí hlupáci a zbabelci. Ja váš život — pokiaľ budem môcť — pred nimi zachránim. Ale pozrite sa, Jim — niečo za niečo — vy zachránite dlhého Jána pred šibenicou.«

Bol som pomätený. Zdalo sa tak beznádejné to, o čo žiadal on, starý lodný lúpežník a pôvodca všetkého.

»Čo budem môcť urobiť, urobím,« hovoril som.

»Dobre,« zvolal dlhý Jano. »Hovoríte mužne a do sto hromov, ja mám zase nádej.«

Dobehol k pochodni, ktorá bola vstrčená medzi palivo, a znova si fajku zapálil.

»Rozumejte mi, Jim,« hovoril, keď sa vrátil. »Mám hlavu na ramene, to mám. Som teraz pri statkárovi. Viem, že ste loď ukryl niekde do bezpečnosti. Ako ste to urobil, neviem, ale loď je v bezpečí. Usudzujem, že sa Hands a O'Brien zachovali zbabele. Nikdy som príliš ani jednemu neveril. Teraz ma počúvajte! Nekladiem vám otázky a nechcem, aby vám ich druhí kládli. Viem, kedy je hra prehraná a poznám, či je chlap spoľahlivý. A vy, ačkoľvek ste mladý — vy a ja mohli sme mnoho pekných vecí vykonať.«

Natočil trocha koňaku zo súdka do pohárika.

»Chcete ochutnať, kamarát?« spýtal sa; a keď som odoprel, hovoril: »Tak si glgnem sám, Jim. Potrebujem posily, lebo teraz nastane namáhavá práca. A keď hovoríme o práci, prečo mi dal ten doktor mapu, Jim?«

Môj obličaj prezradzoval taký podiv, že videl bezúčelnosť ďalších otázok.

»Nože a prečo to urobil,« hovoril. »V tom niečo väzí, bez všetkej pochyby — iste v tom niečo väzí, Jim, — niečo zlého alebo dobrého.«

A znovu sa napil brandy*), potriasajúc svojou velikou červenou hlavou ako človek, ktorý je pripravený na najhoršie.

Kapitola 29.

ZASE ČIERNA ŠKVRNA.

Porada pirátov už trvala nejaký čas, keď jeden z nich vstúpil do domu a opäť pozdravil a prosil, aby mu bola poži-

*) Silný pálenčený nápoj.

čaná pochodeň. Silver krátko dovolil; a tento vyslanec opäť odišiel, nechávajúc nás spolu potme.

»Začína vietor, Jim,« hovoril Silver, ktorý prijal opäť celkom priateľský a dôverný tón.

Obrátil som sa k streľne, ktorá mi bola najbližšie, a pozeral som sa von. Žeravý popol veľkého ohňa sa už skoro spálil a teraz tak slabo a temno žiaril, že som pochopil, prečo chceli títo spiklenci pochodeň. Asi na pol ceste od srubného svahu shromaždili sa v skupine; jeden držal pochodeň; iný kľačal v ich strede a videl som rukoväť otvoreného noža jagať sa v jeho ruke farbami mesačného svetla. Ostatní všetci sa trocha naklonili, ako keby sa dívať chceli, čo bude muž s nožom robiť. Mohol som rozpoznať, že má v ruke vedľa noža i knihu. A ešte som sa i divil, ako sa im dostala do rúk tak nezvyklá vec, keď kľačiaca postava znovu vstala a celá spoločnosť sa počala poberať do domu.

»Tu prichádzajú,« hovoril som. A vrátil som sa na svoje predošlé miesto.

»Nože, nech prídu, chlapec, len nech prídu,« hovoril veselo Silver, »mám ešte v zásobe jednu ranu.«

Dvere sa otvorily a päť mužov, stojacich tesno vedľa seba hneď u dvier, vystrčilo zo svojho počtu jedného napred. Váhavo išiel napred, majúc sovrenú pravicu.

»Len poď bližšie, chlape,« zvolal Silver. »Chcem ťa čuť. Len von s tým, hlupáku. Ja sa v pravidlách vyznám a deputácii neublížim.«

Takto povzbudený námorný lupič kráčal rýchlejšie a podal niečo Silverovi a vkĺzol ešte mrštnejšie medzi súdruhov.

Lodný kuchár sa pozrel, čo mu dal vyslanec.

»Čierna škvrna! Myslel som si tak,« poznamenal. »Kde ste asi sobrali papier? A pozrime sa! To je nešťastné znamenie! Vy ste šli a vyrezali to z biblie. Kto je ten blázon, ktorý reže bibliu?«

»No vidíš,« povedá Morgan, »tak vidíš! Čo som vravel? Vravel som, že z toho nebude nič dobrého.«

»No, vy ste si to teraz pohovorili medzi sebou,« pokračoval Silver. »Myslím, že budete všetci obesení. Ktorý hlupák mal bibliu?«

»Dick to bol,« hovoril ktosi.

»Dick to bol? Tak nech sa Dick rozžehná so svetom,« hovoril Silver. »Ten je už hotový so svojím šťastím, Dick, a môžete sa na to spoľahnúť.«

Ale teraz do toho zasiahol žltooký muž.

»Nechaj tých rečí, John Silver,« hovoril. Toto mužstvo ti prisúdilo čiernu škvrnu v plnom počte, ako sa patrí. Obráť ju teda, ako sa sluší a patrí, a pozri sa, čo je tam napísané. Potom môžeš hovoriť.«

»Ďakujem, Juraj,« odpovedal lodný kuchár. Ty si bol vždy čerstvý v práci a poznáš pravidlá naspamäť, Juraj, ako s potešením vidím. Nože, čo je teda? Ach, »sosadený« — to teda to znamená? Pekne napísané, na moju dušu; ako by bolo tlačené, doopravdy! To si ty vlastnoručne písal, Juraj? Vidím, ty si sa stal celkom vodcom tejto tunajšej posádky. Nedivil by som sa, keby si sa stal budúcim kapitánom. Ale požičiaš mi láskave zase pochodeň, áno? Táto fajočka neťahá.«

»Nechajme toho,« hovoril Jur, »táto posádka sa už nedá od teba omaľovať. Si tmár, ako si sám o sebe myslíš. Ale teraz si dohral a mohol by si snáď sostúpiť s tohto suda a pomáhať hlasovať.«

»Myslel som, že si riekol, že poznáš pravidlá,« opovržlivo odvetil Silver. »Aspoň, ak ich ty nepoznáš, ja ich znám. Ja tu počkám — ja som ešte vždy váš kapitán, pamätajte si — pokiaľ sa neposťažujete, a ešte prv odpovedám, že vaša čierna škvrna nestojí ani starý krpec. Potom uvidíme.«

»Oh,« hovoril na to Jur, »ty sa teda nebojíš — ale my všetci sme za jedno. Najsamprv — ty si rozbrázdil túto výpravu — bol by si hrubian, keď by si riekol, že nie. Po druhé — tys pustil nepriateľa z tejto pasce zadarmo. Prečože oni chceli odtiaľto? Neviem; ale je celkom patrné, že chceli odtiaľto. Po tretie, ty si nechcel, aby sme sa na nich vrhli za ich pochodu. Oh, prezreli sme to, John Silver, ty chceš hrať na

dve karty a to ti zazlievame. A konečne po štvrté, tu je ten chlapec.«

»To je všetko?« pýtal sa kľudne Silver.

»To je až príliš dosť,« odpovedal Jur. »Všetci budeme visieť a sušiť sa na slnci za tvoje šafárenie.«

»Nože, dávajte pozor, odpoviem na tie štyri body; odpoviem na ne, jeden za druhým. Že som rozbrázdil výpravu, ja že som ju rozbrázdil? Nuž, vy všetci viete, čo som ja chcel; a vy všetci viete, keď by sa tak stalo, že by sme boli dnes večer na Hispaniole, ako sme prv bývali, že by sme boli všetci zdraví a živí, boli by sme nasýtení dobrými jedlami a mali by sme na lodi poklad, do sto hromov! Nuž a ktože moje plány maril? Kto zadržal moju ruku, ačkoľvek som bol podľa pravidiel kapitánom? Kto mi prisúdil čiernu škvrnu onoho dňa, keď sme pristáli, a započal tento tanec? No, bol to Andersen a Hands a ty, Juraj Merry! A ty si teraz posledný, čo zostal na žive z toho vzdorovitého mužstva? Ty máš tú drzosť vstať a hrať si predo mnou na kapitána, ty, ktorý si potopil toľké množstvo ľudí z nás! Do všetkých hromov — to je drzosť hrubšia než vrece šváby!«

Silver umĺkol a spozoroval som na obličaji Jurajovom a jeho priateľov, že táto reč nebola daromná.

»To je odpoveď na prvé číslo,« zvolal obžalovaný, utierajúc si pot s čela, lebo tak prudko hovoril, že sa až dom otriasal. »Ale dávam vám svoje slovo, že ma už mrzí s vami hovoriť. Nemáte ani rozumu ani pamäti a ja nemôžem pochopiť, aké to boly matky, ktoré vás na more pustily. More! Gavalieri šťastený! Súdim, že skôr vyzeráte ako krajčíri.«

»Len pokračuj, Jano,« hovoril Morgan. »Mluv o ostatných bodoch.«

»Ach, ostatné!« odvetil Jano. »Je ich pekná kôpka, čo? Vravíte, že je táto výprava zhudlárená. Hrom do toho, keby ste vedeli pochopiť, ako je zhudlárená, to by ste sa kukali! Sme tak blízko šibenici, že mi hrdlo tuhne, keď si na to spomeniem. Snáď ste ich už videli, ako visia v okovách, vtáci okolo nich lietajú a námorníci si na nich ukazujú, keď za prílivu pomimo plujú. »Kto je tento?« povie jeden. »Ten? Á, to je

John Silver. Dobre som ho poznal,« povie druhý. A budete môcť slyšať rinčanie okoví, pokiaľ nedoveslujete k najbližšiemu boju. Nuž, tak to teda s nami so všetkými dopadne bez rozdielu, vďaka tomuto tu a Handsovi a Andersenovi a iným škodcom medzi vami. A jestli chcete i o štvrtom bode niečo vedieť — či snáď tento chlapec do sto hromov neni rukojmím? Nie, to neurobíme; on môže byť našou poslednou nádejou, nič by som sa tomu nedivil. Zabiť tohoto chlapca? Ja tak neurobím, chlapci. A bod tretí? No dobre, k tretiemu bodu sa dá moc povedať! To by snáď nič nebolo, keď by vás každý deň navštívil opravdivý doktor z koľaje — teba, Jano, s rozbitou hlavou, lebo teba, Juraj Merry, ktorým prebiehala zimnica pred niekoľkými hodinami a ktorého oči majú barvu citronovej kôry ešte do tejto chvíle? A snáď ste ani nevedeli, že príde pomocná loď? Ale je to tak a nebude to dlho trvať; a uvidíme, kto sa bude radovať, že má rukojmího, až k tomu príde! Čo sa týka tretieho bodu a prečo som uzavrel smluvu — veď by ste boli umreli hladom, keby som ju nebol uzavrel — ale to je maličkosť! Pozrite sa sem — to je to prečo.«

A pustil papier na zem, ktorý som hneď poznal, že je to mapa. Prečo mu ju doktor dal, to bolo viac, než som mohol pochopiť.

Ale ak mi to nebolo jasné, objavenie mapy sa zdalo vzbúrencom neuveriteľným. Vrhli sa na ňu ako mačka na myš a dôkladne ju zkúmali a robili nádeje na zlatý poklad.

»Áno,« hovoril jeden, »to je iste Flint. J. F. a pod tým škrtnutie a prirobený háčik, tak sa on vždy podpisoval.«

»Veľmi pekne,« hovoril Jur. »Ale ako to odvezieme odtiaľto, keď nemáme lode?«

Silver náhle vyskočil a opierajúc sa rukou o stenu, zvolal: »Teraz ťa vystríham, Juraj! Ešte jedno drzé slovo a pôjdeš so mnou von. Ako? Čo ja to viem? Ty a ostatní by ani to nemali povedať, čo ste ma pripravili o môj korábok, hrom do vás! Ale ty to nevieš; chrúst viac vynajde, ako ty. Ale zdvorilo môžeš a máš hovoriť, Jur Merry, to môžeš byť istý!«

»Tak je to dobre,« prehovoril starý Morgan.

»Dobre! To by som povedal!« hovoril lodný kuchár. »Vy ste ztratili loď, ja som našiel poklad. Kto je podľa toho lepší muž? A teraz sa vzdávam svojho úradu, do sto hromov! Zvolte si koho chcete, aby bol vaším kapitánom, ja už mám toho dosť!«

»Silver,« zvolali. »Vždy Barbecue! Barbecue nech je kapitánom!«

»Takú teraz spievate, čo?« zvolal kuchár. »Jur, myslím, že musíš počkať až na druhý raz, priateľu; a šťastie pre teba, že nie som pomstychtivý človek. Ale to nikdy nebol môj zvyk. A teraz, kamaráti, čo s tou čiernou škvrnou? Tá moc nestojí, čo? Dick bol sám proti sebe a zkazil svoju bibliu a tým je to snáď skončené.«

»Ale bude sa môcť ešte bozkávať kniha, nie?« zamrmlal Dick, ktorého patrne ťažila kliatba, ktorú si sám vyvolal na seba.

»Biblia, z ktorej je kus vytrhnutý!« zvolal Silver posmešne. »To nie. Nie je už teraz viac hodna ako spevníček.«

»Tak predsa nie?« ohlásil sa Dick s velikou radosťou. »No, myslím, že to tiež dačo stojí.«

»Tu, Jim, je pre teba zvláštnosťou,« hovoril Silver a hodil mi ten papier.

Bol to okrúhly kus papieru, jedna strana bola čistá, druhá obsahovala jeden lebo dva verše zo Zjavenia — medzi inými i tieto slová, ktoré hlboko pôsobily na moju myseľ: »Von sú psi a vrahovia.« Tlačená strana bola čierna od sadze, ktorá sa už smazávala a počala špiniť moje prsty. Na čistej strane bolo jediné slovo napísané: »Sosadený.«

To bol koniec nočného dobrodružstva. Skoro potom sme si všetci polihali a Silverova pomsta sa tým prejavila, že Juraja Merryho poslal na stráž a smrťou mu hrozil, ak bude neverným.

Dlho trvalo, než som oči zavrel a dlho som premýšľal a spomínal: na muža, ktorého som odpoludnia zabil, na svoje zvlášť nebezpečné postavenie a hlavne na podivuhodnú hru, do ktorej sa teraz Silver pustil, ako som videl — udržujúc vzbúrencov spolu jednou rukou a chápajúc sa druhou rukou

všetkých možných i nemožných prostriedkov, aby uzavrel pokoj a zachránil svoj biedny život. On sám pokojne spal a hlasno chrápal; ale ja som sa v duchu oňho strachoval, hoci bol titán, keď som si pomyslel na nebezpečia, ktoré ho obklopovaly, a na potupnú šibenicu, ktorá ho očakávala.

Kapitola 30.

NA ČESTNÉ SLOVO.

Bol som zobudený — vlastne všetci sme sa zobudili, lebo som videl, ako sa otriasol i muž, konajúci strážnu službu, opretý o bok dvier — jasným srdečným hlasom, ktorý na nás volal s okraja lesa:

»Hore, srub! Lekár prichádza.«

A bol to naozaj doktor. Ačkoľvek som bol rád, že čujem tento hlas, predsa moja radosť nebola jadrná ako horský prameň. Pripomenul som si svoje neposlušné a ukradomné chovanie; a keď som videl, kam ma zaviedlo — medzi akých spoločníkov a do akého nebezpečia — hanbil som sa pozrieť mu do tváre.

Vybral sa na cestu iste ešte vo tme, lebo sotva nastával deň; a keď som pribehol k strieľni a pozrel von, videl som ho, ako stojí, ako kedysi predtým Silver, až po kolená vo veľkej osuhli a vo výparoch.

»Vy, doktor! Dobré ráno, pane,« zvolal Silver, celkom čulý a žiariaci dobrou náladou. »Čulý a ranný, naozaj! A »kto včas ráno vstáva, ten sa dobre máva,« ako hovorí príslovie. Juraj, sober sa, chlape, a pomoc doktorovi Liveseyovi cez lodný bok. Všetko je dobre, vašim pacientom je všetkým dobre a veselo.«

Takto hovoril, stojac na vrcholku kopca, svoju berlu majúc pod lakťom a jednou rukou opretý o stenu srubu — celkom starý Ján hlasom, spôsobami i výrazom.

»My tiež sme veľmi prekvapení, pane,« hovoril. »Máme tu malého cudzinca, chlapca. Nového stravovateľa a nájomníka, pane, chlapca jemného ako maslíčko. Spal ako milosťpán, hneď vedľa Jána — ležali sme celú noc celkom vedľa seba.«

Dr. Livesey medzitým prešiel ohradu a bol už dosť blízko kuchára; a čul som, ako sa mu chvel hlas, keď hovoril:

»Nie je to Jim?«

»Práve Jim, ako inokedy prv,« hovoril Silver.

Doktor sa náhle zastavil, ale neprehovoril ani slovíčka a len asi po niekoľkých minútach bol schopný chôdze.

»Dobre, dobre,« hovoril konečne, »najprv povinnosť a potom zábava, ako vy sám hovorievate, Silver. Najsamprv sa pozrime na tých našich pacientov.«

Po chvíli vstúpil do srubu, nevrlo mi pokynul a pustil sa do práce medzi nemocnými.

Zdalo sa, že nemá strachu, ačkoľvek musel vedieť, že jeho život medzi týmito zrádnymi čertami visí na vlásku; a mrčal na pacientov, ako keby konal nejakú pravidelnú odbornú návštevu v kľudnej anglickej rodine. Jeho chovanie, myslím, pôsobilo na tých ľudí; lebo sa k nemu chovali, ako keby sa nič nebolo bývalo stalo, ako keby bol ešte lodným lekárom a oni ešte poslušnými námorníkmi pred stažňom.

»S vami je dobre, priateľu,« hovoril človekovi s obviazanou hlavou, »a ak unikol niekto smrti, len tak tak o vlások, ste to vy; máte iste tvrdú hlavu, ako zo železa. Nože, Juríčko, ako je s vami? Máte naozaj peknú farbu; ale vaše pečenky sú, človeče, celkom poprehadzované. Užíval ste toho lieku? Užíval tohoto lieku, ľudia?«

»Áno, áno, pane, celkom iste užíval,« odvetil Morgan.

»Lebo vidíte, od toho času, ako som lekárom vzbúrencov, lebo lepšie poviem, väzeňským lekárom,« hovoril doktor svojím najroztomilejším spôsobom, »vidím v tom vec cti, aby som neztratil ani jediného muža pre kráľa Juraja, boh mu pomáhaj, a pre šibenicu.«

Ničomníci sa na seba pozreli vzájomne, ale zhltli toto škrabnutie mlčky.

»Dick sa zle cíti, pane,« hovoril jeden.

»Že sa zle cíti?« odvetil doktor. »Nože, poďte sem, Dicku, a ukážte mi jazyk. Nuž áno, veľmi by som sa divil, keby mu bolo dobre; z jazyka tohoto človeka by sám Francúz mal hrúzu. Zase len zimnica.«

»Vidíš,« hovoril Morgan, »to je z toho, že kazíme bibliu.«

»To je z toho, ako vy hovoríte, že ste hrozní oslovia,« odvetil doktor, »a neviete rozoznať zdravý vzduch od otravy a suchú zem od biednej morovej mláky. Myslím, že sa ťažko zbavíte tejto zimnice. Silver, vám sa divím; vy ste menej hlúpy ako druhí; ale myslím, že nemáte ani potuchy o zdravotných pravidlách.«

»Dobre,« dodal, keď všetkým okolo rozdal zdravotné predpisy, ktorí ich prijali so smiešnou pokorou, ako žiaci dedinských škôl — »dobre, na dneska sme hotoví. A teraz by som chcel pohovoriť s týmto chlapcem, prosím.«

A nedbale pokynul hlavou smerom ku mne.

Juraj Merry bol pri dverách, vypľúvajúc akúsi medecinu. Ale keď ho doktor oslovil, zaskočil doprostried miestnosti a hlboko zčervenalý zvolal »Nie!« a zaklial.

Silver buchnul dlaňou do sudu.

»Ti—cho!« zareval a ako lev rozhliadol sa okolo seba. »Doktore,« pokračoval, »myslel som na to, ako rád máte tohoto chlapca. Všetci vám ďakujeme za vaše lieky a myslel som, že som našiel cestu, ktorá nás všetkých uspokojí. Hawkins, chcete mi dať čestné slovo ako čestný mladý muž, že neuprchnete?«

Ihneď som im za to ručil, čo žiadali.

»Tak teraz, doktor,« hovoril Silver, »vy hneď vyjdete z ohrady a keď budete von, privediem chlapca k vnútornej strane ohrady a myslím, že budete môcť hovoriť cez otvory na plote. Dobrý deň, pane, a odkážte pozdravenie od nás statkárovi a kapitánovi Smollettovi.«

Výbuch nesúhlasu, ktorý doposiaľ zdržovaly len hrozivé pohľady Silverove, hneď nastal, keď opustil doktor dom. Silver bol obviňovaný, že hrá dvojakú hru, že sa snaží pre seba uzavrieť mier — že obetuje záujmy svojich spoluvinníkov; ale Silver bol chytrejší ako oni všetci. Včerajšie víťazstvo dodalo

mu smelosti nad ich duchom. Nazval ich všetkých zbabelcami a hlupákmi. Povedal, že je potrebné hovoriť s doktorom, aby im šermoval mapou pred tvárami, pýtal sa ich, ak naozaj dovolia, aby skutočne bola smluva zrušená práve v ten deň, keď sa majú dať na pohon za pokladom.

»Nikdy, sto hrmených,« zvolal, »musíme zrušiť smluvu, keď nastane príhodný čas; až do tej doby treba balamutiť doktora, i keby som mal čistiť pálenkou jeho čižmy.«

A potom rozkázal rozložiť oheň a odišiel, opierajúc sa o svoju berlu, ruku majúc na mojom rameni, zanechal ich skôr utíchnutých svojou bystrosťou než presvedčených.

»Pomaly, chlapče, pomaly,« hovoril. »Pustili by sa do nás, než by sme sa nazdali, keby sme sa náhlili.« A potom sme pomaličky postupovali cez piesok k miestu, kde nás čakal doktor na druhej strane ohrady a keď sme boli tak ďaleko, že nás doktor mohol pohodlne čuť, Silver sa zastavil.

»Uvedomte si to, pán doktor,« hovoril, »chlapec vám povie, ako som zachránil jeho život, za čo som bol sosadený; a teraz ide, pane doktor, nielen o neho, ale i o môj život a hovorte preto so mnou laskave a žičte mi do budúcna troška nádeje, pre milosrdenstvo božie.«

Silver bol ako premenený, keď sa dostal von a bol chrbtom obrátený k svojim priateľom a ku srubu; jeho tvár bola vpadnutá, hlas sa mu chvel; naozaj nikdy som nevidel človeka skleslejšieho ducha.

»Čože, Jano, snáď nemáte strach?« pýtal sa doktor Livesey.

»Doktor, nie som zbabelec, aspoň nie natoľko,« hovoril a šťukal prstami. »Ale to vám priznám, že sa straším pred šibenicou. A vy ste dobrý a poctivý človek; ja teraz ustúpim na stranu a nechám vás a Jima o samote, čo mi tiež pripíšete k dobru, lebo to je veľký krok s mojej strany.«

A s týmito slovami ustúpil tak ďaleko, že nás už neslyšal; a potom si sadol na haluz stroma a pohvizdoval si. Chvíľami sa otáčal, raz aby videl mňa a doktora, inokedy zase svojich vzdorovitých rváčov. Títo sa motali po piesku medzi ohňom, ktorý rozniecovali zase.

»Tak, Jim,« hovoril smutne doktor, »tak tu si. Ako sis ustlal, tak si i ľahneš, chlapec. Boh vie, nemám srdca, aby som ťa karhal. Ale toľko chcem povedať, nech sa ti to páči alebo nepáči: pokiaľ bol kapitán Smollett zdravý, neopovážil si sa utiecť; a keď bol nemocný a nemohol tomu zabrániť, prisám pri Jurovi, to bolo zbabelstvo.«

Priznávam sa, že som sa pustil do plaču. »Doktor,« hovoril som, »ušetrite ma. Sám som si to už dosť navyčítal. Môj život je tak či tak ztratený a bol by som už býval mŕtvy, keby sa ma neujal Silver; a verte mi, doktore, nebojím sa smrti; ale ak ma budú mučiť...«

»Jim,« prerušil moju reč doktor a jeho hlas bol celkom zmenený, »Jim, toto neznesiem. Preskoč cez ohradu a utečme.«

»Doktor,« hovoril som, »dal som slovo.«

»Viem, viem,« zvolal. »V tom niet čo robiť, Jim; ale neznesiem, aby si ostal tu. Preskoč! Jeden skok a budeš von a pobežíme ako antilopy.«

»Nikdy,« odpovedal som, »viete celkom dobre, že ani vy by ste to neurobil. Dal som mu slovo a vrátim sa. Ale doktor, nedal ste mi dohovoriť. Keď by ma počali mučiť, snáď by mi ukĺzlo slovíčko, kde je loď; lebo ja som sa zmocnil lode, ktorá leží v severnej zátoke na južnom brehu a práve vo výške príboja. Pri polovičnom odlive musí byť vysoko na suchu.«

»Loď!« zvolal doktor.

Chytro som mu vylíčil svoje dobrodružstvo a on ma napiate počúval.

»Je v tom akási vôľa osudu,« podotknul, keď som skončil. »Na každom kroku tys to, ktorý zachraňuješ naše životy. A nazdávaš sa, že by sme dovolili utratiť teba? To by bola biedna odmena. Ty si odkryl spiknutie; ty si našiel Bena Gunna — najlepší čin, ktorý si previedol. Prisám bohu, keď hovoríme o Benu Gunnovi, ten človek je vtelený diabol! Silver,« zavolal, »Silver, dám vám dobrú radu,« pokračoval, keď sa kuchár priblížil, »nežeňte sa veľmi za tým pokladom.«

»No, pane, urobím, čo budem môcť, ale toto nie,« hovoril Silver. »Ráčte dovoliť, život svoj i tohoto chlapca môžem zachrániť, len ak nájdem poklad; verte mi to.«

»Dobre, Silver,« hovoril doktor, »keď sa vec tak má, pôjdem o krok ďalej: dajte si pozor na ostrý vietor, keď najdete poklad.«

»Pane,« hovoril Silver, »ak hovoríme ako muž k mužovi, tak ste povedal príliš moc. Aké máte zámery, prečo ste opustili srub, prečo ste mi dali mapu, to neviem. Ale ak mi nechcete povedať, doktor, čo zamýšľate, povedzte mi to medzi štyrma očima a ja pustím z rúk kormidlo.«

»Nikdy,« hovoril doktor vážne, »nemám práva povedať vám viacej. Viete, Silver, nie je to moje tajomstvo, lebo ináč dávam vám čestné slovo, že bych vám to povedal. Ale dovolím si vám povedať až toľko, koľko už nesmiem vlastne a dám vám trocha nádeje: Silver, ak my obaja vyviazneme z tejto vlčej jamy, vykonám všetko, aby som vás zachránil.«

Tvár Silverova žiarila. »Nemohol by ste povedať viac, som istý, pane, ako keby ste bol mojou matkou,« zvolal .

»Dobre, to je môj prvý ústupok,« dodal. »A môj druhý ústupok je rada: Majte chlapca stále pri sebe a ak budete potrebovať pomoc, zavolajte. S bohom, Jim.«

A doktor Livesey mi potriasol ruku cez latky na ohrade, pokynul Silverovi a rýchlo sa poberal do lesa.

Kapitola 31.

POHON ZA POKLADOM. FLINTOV UKAZOVATEĽ.

»Jim,« hovoril Silver, keď sme sami boli, »ak som vám ja zachránil život, vy ste ho mne zachránil, na to nezabudnem. Videl som tak dieročkou oka, že vám dával doktor znamenie, aby ste utiekol. A videl som, ako ste to odoprel. Jim, za to vás mám rád. To bol pre mňa prvý záblesk nádeje, odkedy sa útok nepodaril, a ja sa vám s tým vyznám. A teraz, Jim, máme ísť na pohon za pokladom; vy a ja musíme držať spolu, ruku v ruke, a zachránime krky svoje pri všetkej rozmarnosti osudu.«

Práve v tú chvíľu zavolal na nás jeden muž od ohňa, že je obed pripravený a skoro sme sedeli rozztratení po piesku pri svojich posúškach a praženom mäse. Mužovia tentokrát napiekli tri ráz toľko ako inokedy a oheň rozložili veľký, že sa k nemu mohli približovať len so strany vetru.

Sám Silver, ktorý jedol ďalej, nemal pre nich slova pokarhania pre ich bezstarostnosť.

»Hej, kamaráti,« hovoril, »šťastie, že máte Barbecua, ktorý za vás myslí touto hlavou. Dostal som, čo som potreboval; oni síce majú loď, kde ju majú, to posiaľ neviem; ale keď budeme mať poklad, budeme sa musieť ponáhľať a najsť loď. A potom, chlapci, myslím, že my, ktorí máme člny, sme v prevahe.«

Nebolo divu, že mužstvo bolo teraz v dobrej nálade. Čo sa mňa týka, ja som bol hrozne skľúčený; keď by sa plán, ktorý teraz načrtol, ukázal prevediteľným, Silver, už dvojnásobný zradca, neváhal by ho prijať. Stál ešte v oboch táboroch a nebolo pochyby, že by dal prednosť bohatstvu a slobode s pirátmi pred púhym uniknutím pred šibenicou, čo bolo najlepšie, čoho sa mohol nazdávať na našej strane.

Aj keď by veci k tomu došly, že by Silver bol nútený dodržať smluvu s doktorom Liveseyom a potom ešte koľko nebezpečenstiev sme mali pred sebou! Aká to bola chvíľa, keď by sa podozrenie jeho stúpencov zmenilo v istotu a on a ja by sme museli bojovať za holý život — on mrzák a ja chlapec — proti piatim silným a odhodlaným námorníkom.

Mne jedlo veľmi nechutnalo, lebo ma trápily záhady nielen mojich väzniteľov, ich nevysvetliteľné opustenie srubu, postúpenie mapy a hlavne nepochopiteľná doktorova výstraha: »dajte pozor na ostrý vietor, až poklad najdete.« A tak s ťažkým srdcom som nasledoval svojich väzniteľov vo výprave na pohon za pokladom.

Robili sme divný dojem, keď by sa na nás bol niekto pozrel: všetci v zafúľaných námorníckych šatách a všetci, okrem mňa, ozbrojení. Silver mal prehodené dve pušky cez plecia a vedľa toho na boku veľký nôž a pištolu. Ja som mal ovinutý povraz okolo seba a pokorne som išiel za lodným kuchárom, ktorý držal voľný koniec povrazu vo svojej ruke.

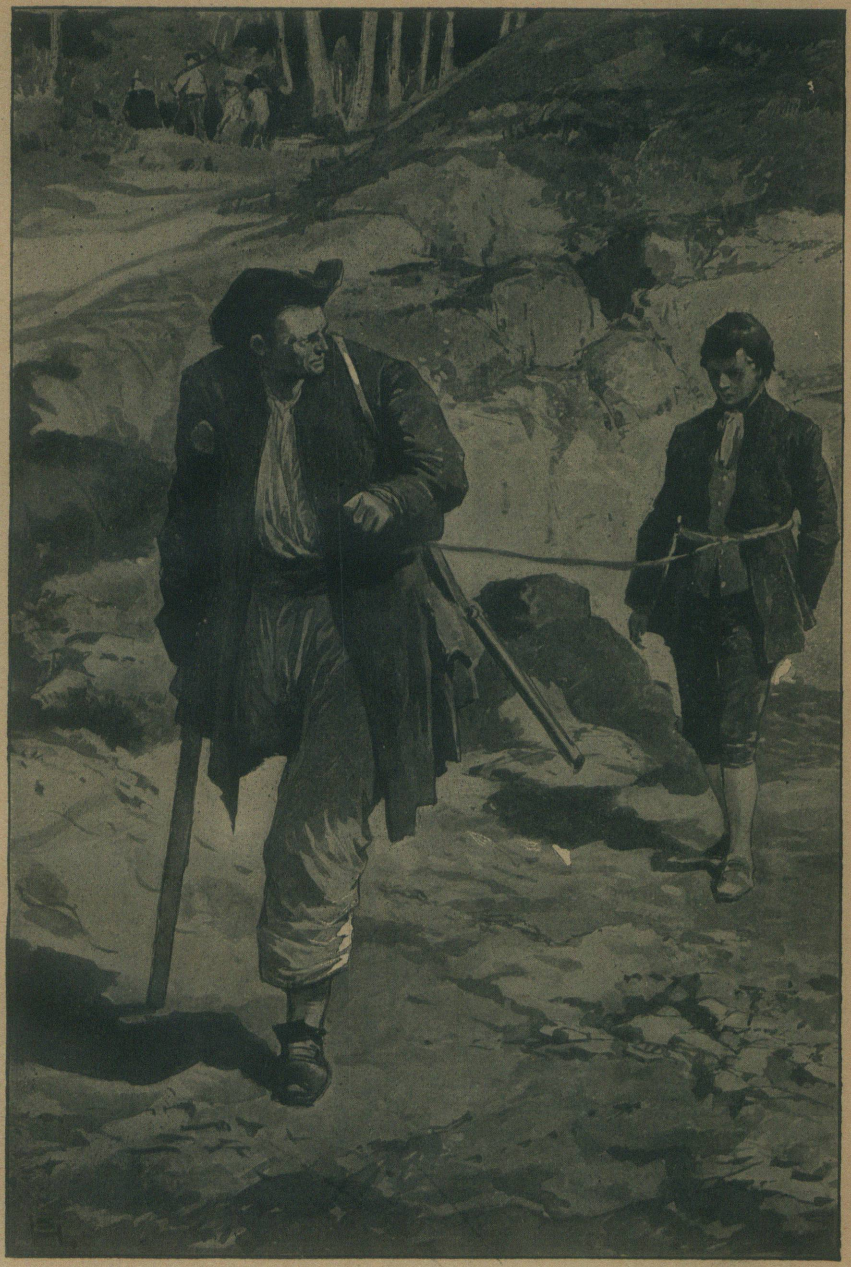

Za ostatnými kráčal Silver a ja — ja som bol vlečený povrazom, on sa prevŕhal na klzkých skalkách.

KNIHOVNA UNIVERZITY KOMENSKÉHO BRATISLAVA

od tej doby tak nerád počúval. Bolo vtedy strašne sparno, oblok bol otvorený a von som čul tú strašnú pesničku celkom zreteľne a on hneď potom umrel.«

»Ale, ale,« hovoril Silver, »nechajte tento rozhovor. Flint je mŕtvy a po zemi nechodí, to viem; aspoň vo dne nechodí, na to sa môžete spoľahnúť. Ktože by sa o mŕtveho staral! Do predu za toliarmi!«

Pustili sme sa síce znovu na cestu, ale pre veľké slnce a oslňujúce denné svetlo piráti nebežali už oddelene a s krikom po hore, ale držali sa pospolu a hovorili so zatajeným dychom. Hrúza z mŕtveho lúpežníka zatienila ich ducha.

Kapitola 32.

POHON ZA POKLADOM. — HLAS MEDZI STROMAMI.

Čiastočne pod tiesnivým vplyvom tohoto poplachu, čiastočne preto, aby si Silver odpočinul a tiež chorľaví ľudia zo skupiny, celá spoločnosť si sadla, keď sa dostala na okraj návršia.

Pretože planina bola naklonená na západ s miesta, na ktorom sme si hoveli, bol široký rozhľad na obe strany. Pred sebou, nad vrcholkami stromov, uzreli sme Lesný Mys, lemovaný príbojom. Strmo nad nami sa vypínal »Ďalekohľad«, tu porastený jedlami, tam zase pokrytý čiernymi jamami. Nebolo slyšať iba zvuk vlnobitia a bzukot množstva hmyzu v krovinách. Na mori nebolo jediného muža ani plachty; sama rozloha pohľadu zväčšovala dojem samoty. Keď si Silver sadol, podniknul isté meranie so svojím kompasom.

»Tu sú tri vysoké stromy,« hovoril. »Svah »Ďalekohľadu«, myslím, značí tamto ten nižší bod. Teraz je to už iba hračka, najsť poklad. Mám skoro chuť, napred sa najesť.«

»Mne sa veľmi nechce,« zamrmlal Morgan. »Myslím, že mi pri pomyslení na Flinta odišla chuť.«

»Nuž dobre, synáčku, môžeš osudu ďakovať, osudu, že je mŕtvy,« hovoril Silver.

»Bol mrzký ako diabol,« zvolal tretí pirát a otriasol sa, »a k tomu tá belasá tvár!«

»To ho tak rum zafafril,« dodal Merry. »Belasá tvár!«

Od toho času, čo našli kostru a dostali sa do tohoto pásma myšlienok, stále hovorili temnejšie, až prešli k šeptaniu. A tu celkom znenadania, zo stredu stromu práve pred nami, tenký, vysoký, trasľavý hlas počal spievať známu melódiu a slová:

»Pätnásť mužov mŕtveho na bedne pije,
ťuhaj! a fľaška rumu!«

Nikdy som nevidel nikoho hroznejšie rozčuleného, ako boli teraz piráti. Šesť ich obličajov zbledlo sťa kúzlom; niektorí vyskočili, iní sa polapali spolu; Morgan ležal na zemi.

»Je to Flint, do sto — « zvolal Merry.

Pieseň tak náhlo prestala, ako i začala — boli by ste povedali, že ju niekto v polovici odťal. Ako to zďaleka znelo jasným a slnečným povetrím medzi zelenými vrcholcami stromov, zdalo sa mi, že to vyznieva tak vzdušno a sladko; a tým zvláštnejší bol účinok na mojich spoločníkov.

»No, no,« hovoril Silver, ktorý s velikou námahou vyslovoval svojimi popoľavo-šedivými ústami, »to sa mi nepáči. Pripravte sa na cestu. To je podivný začiatok. Nemôžem povedať, aký je to hlas, ale niekto si robí z nás žarty, niekto z mäsa a krvi, to môžete byť istí.«

Ako hovoril, prinavrátila sa mu jeho odvaha a s ňou trošku barvy na jeho tvár. Niektorí chceli počúvať toto povzbudzovanie, keď sa hlas znovu ozval, teraz však už ako slabé volanie niekde medzi jaskyňami »Ďalekohľadu«.

»Darly M'Graw,« horekovalo to — lebo tento výraz najlepšie označuje ten zvuk — »Darly M'Graw! Darly M'Graw!« znovu a znovu. A potom sa hlas trochu zvýšil so zakliatím, ktoré vynechávam, zavznelo: »Prinies mi rum, Darly!«

Piráti ostali ako prikovaní k zemi, oči im div nevyskočily. Dlho potom, keď hlas už utíchnul, oni ešte ustrnutí stáli, pozerajúc pred seba a plní hrúzy, mlčali.

»To to potvrďuje,« povzdychol jeden. »Poďme.«

»To boly jeho posledné slová,« stenal Morgan, »jeho posledné slová na tomto svete.«

Dick vyňal bibliu a plynne sa modlil, lebo kým neprišiel na more, bol v nábožnosti vychovávaný.

Silver sa ešte nepoddal. Čul som cvakot jeho zubov, ale predsa neztrácal nádeje.

»Nik z nás na tomto ostrove neslyšal ešte o Darlym, nikto okrem nás tu.« A potom s najväčšou námahou zvolal: »Kamaráti, som tu, aby som dostal poklad a nedám sa odstrašiť ani človekom ani diablom. Nikdy som sa nebál Flinta, pokiaľ bol živý, sto hrmených, a nebojím so ho ani teraz, keď je mŕtvy. Je tu sedem sto tisíc libier šterlinkov, ani nie štvrť míle odtiaľto. Kedy sa obrátil gavalier šťasteny k toľkým peniazom a k tomu pre starého opitého námorníka s belasou tvárou!«

Ale nebolo poznať, či sa znovu budí odvaha jeho stúpencov; naopak, neúctivosť jeho slov zvýšila ich hrúzu.

»Čo ťa po tom, Jano,« zavolal Morgan, »nestavaj sa v cestu duchom.«

A ostatní boli tak zastrašení, že nemohli odpovedať. Boli by už odtiaľto utiekli jeden za druhým, keď by si boli trúfali. Ale strach ich spolu udržoval v blízkosti Johnovej, ako keby jeho odvaha im bola na pomoci. On veľmi dobre potlačil svoju slabosť.

»Duch? To je možné,« riekol. »Ale jedno mi je nejasné. Bola pri tom ozvena. Nuž a či niekto videl už ducha s tôňou? Ako by prišiel k svojej ozvene, rád by som vedel. To by bolo iste niečo neprirodzeného.«

Mne sa zdalo, že je to prislabý dôvod, ale človek nikdy nevie, čo pôsobí na pôverčivých ľudí a k môjmu podivu sa Jurovi Merrymu hodne obľahčilo.

»Áno, tak je to,« hovoril. »Na moju dušu, Jano, ty máš za ušima. Teda hor' sa, kamaráti! Toto mužstvo akiste nie je na dobrej ceste. A keď myslím na ten hlas, ten sa ovšem podobal Flintovmu hlasu, to pripúšťam, ale predsa nebol celkom taký. Podobal sa skôr hlasu niekoho iného, podobal sa skôr —«

»Hlasu Bena Gunna,« zareval Silver.

»To nemení mnoho na veci, však?« pýtal sa Dick. »Tiež Ben Gunn je nie tu prítomný telesne, ako ani Flint.«

Ale starší námorníci vysmiali túto poznámku.

»No, ktože sa stará o Bena Gunna, nech je mŕtvy alebo živý, nik sa oň nestará,« zvolal Merry.

Zvláštnosťou bolo, ako sa im navrátila duševná rovnováha a na tvárach ožila prirodzená barva. Skoro sa rozhovorili jeden po druhom, počúvajúc chvíľu a krátko po čase, keď nič nepočuli, pobrali na ramená svoje nástroje a pustili sa zase na cestu; Merry išiel po predku so Silverovým kompasom, aby ho v pravej čiare udržal s ostrovom kostier. Hovoril pravdu; nech to už bol Ben Gunn živý, či mŕtvy, nik sa oň nestaral.

Iba Dick držal ešte svoju bibliu a obzeral sa dookola pri chôdzi bláznivými pohľadmi; ale účasti nenašiel a Silver si z neho i žarty robil pre jeho opatrnosť.

»Povedal som ti,« hovoril, »povedal som ti, že si zkazil svoju bibliu. Ak sa ani na to neupotrebí, aby sa na nej prísahať mohlo, čo si myslíš, že by si z nej robil dačo duch? Ani toľko!« A oprel sa na svoju berlu a šťuknul svojimi tučnými prstami.

Ale Dicka nebolo možné potešiť; naozaj som čoskoro zbadal, že chlap podlieha nemoci. Horúčka, ktorú mu bol doktor Livesey predpovedal, rýchlo stúpala.

Tu na vrcholci bola pekná chôdza; naša cesta smerovala trochu s kopca, lebo ako som bol prv povedal, planina sa klonila na západ. Ponevádž sme išli dosť presne severozápadne cez ostrov, dostávali sme sa stále bližšie na svah »Ďalekohľadu«, na druhej strane sme potom mali stále širší rozhľad cez západnú zátoku, kde som sa kedysi zmietal a triasol v coraclovom člnku.

Dospeli sme k prvému z vysokých stromov a meraním sa ukázalo, že bol nepravý. Tiež tak bolo i s druhým. Tretí sa vztyčoval do vzduchu vo výške asi dve sto stôp nad kroviny podrastu; bol to v rastlinnej ríši obor; jeho červený kmeň bol široký ako chalupa a v šírke jeho tône mohla celá stotina

cvičiť. Bol viditeľný na mori z ďaleka ako na východe, tak aj na západe a mohol byť zapísaný v mape ako plavecké znamenie.

Ale mojim spoločníkom teraz veľkosť stromov neimponovala, ale povedomie, že kdesi v jeho širokej tôni je zakopaných sedem sto tisíc šterlinkov v zlate. Ako prichádzali bližšie, tu myšlienka na peniaze pohltila ich predošlú hrúzu. Oči im horely a nohy rýchlejšie kráčaly; ich celá duša pritkvela na imaní, ktoré zaručovalo na celý život pohodlie tela, ktoré každý si nádejil.

Silver napadával so svojou berlou a mrčal. Jeho nozdry sa rozšírily a chvely; klial ťa šialenec, keď sadaly muchy na jeho teplú, lesknúcu sa tvár; zúrivo šklbal povrazom, ktorým som bol k nemu priviazaný a chvíľkami sa ku mne obracal vražedlnými pohľadmi. Zaiste sa nenamáhal zakryť svoje myšlienky; a ja som ich bezpečne čítal na jeho tvári.

V bezprostrednej blízkosti zlata zabudol na všetko ostatné; jeho sľub a doktorova výstraha náležaly minulosti. Nepochyboval som, že sa úfal, že sa pokladu zmocní, že najde pod rúškou noci Hispaniolu a zmocní sa jej, že podreže krk každému poctivému človekovi na onom ostrove a odvesluje podľa svojho prvotného plánu, obťažený bohatstvom, ako i zločinami.

Pretože som bol skľúčený týmito obavami, ťažko som mohol udržovať krok s rýchlou chôdzou lovcov pokladu. Chvíľami som napadával; a v takých chvíľach práve Silver podrmal povrazom a vrhal na mňa svoje vražedlné pohľady. Dick, ktorý sa za nami octnul, žvatlal si pre seba modlitby i kliatby, ako jeho horúčka stúpala. To zväčšovalo moju biedu a k dovŕšeniu všetkého strašila ma truchlohra, ktorá sa kedysi tu na tomto mieste odohrávala, keď ten bezbožný pirát belasej tváři — ten, ktorý umrel v Savannah, spievajúc a kričiac, že chce piť, zavraždil tu svojou vlastnou rukou svojich šesť spoluvinníkov. Tento háj, ktorý bol teraz taký kľudný, zaiste znel krikom, myslel som si; a pri púhom pomyslení, zdalo sa mi, že ho ešte čujem znieť.

Boli sme na kraji húšťavy.

»Hor' sa, chlapci, spoločne do toho,« zvolal Merry; a prví z nich sa dali do behu.

A náhle, ani nie po desiatich yardoch, videli sme, že sa zastavili. Nastal tupý krik. Silver zdvojnásobil svoju rýchlosť, klopúc o zem koncom svojej berly ako nevrlý; a v najbližšom okamihu on a ja sme sa naraz zastavili.

Pred nami bola veliká jama, nie príliš čerstvá, lebo jej steny sa sosýpaly a na dne pučila tráva. V jame bolo zlomené porisko rýľa a odhodených niekoľko doštičiek z bedien. Na jednej z týchto doštičiek videl som vypálené meno »Walrus«, ktoré označovalo Flintovu loď.

Všetko bolo jasné: skrýša bola už predtým vylúpená: zlato bolo preč, bolo po siedmich sto ticícich librách šterlinkov.

Kapitola 33.

PÁD NÁČELNÍKOV.

Takého prevratu ešte nebolo na tomto svete. Každý z tých šiestich mužov akoby bol omráčený. Ale u Silvera prešiel úder okamžite. Každá jeho myšlienka smerovala k týmto peniazom. Nuž jedinou sekundou bol zničený; ani potom hlavu neztratil, našiel svoju rozvahu a zmenil svoj plán prv, ako ostatní mali si kedy upovedomiť svoje zklamanie.

»Jim,« zašeptal, »vezmi to a ak bude nebezpečie, pomoc mi!«

A podal mi dvojrúrovú pištol.

V tú istú chvíľu zamieril kľudne k severu a po niekoľkých krokoch bola jama medzi nami dvoma a ostatnými piatimi. Potom sa podíval a kývnul na mňa, akoby chcel povedať »tu sme v úzkych,« a mne sa tiež zdalo, že opravdive sme. Jeho pohľady boly teraz celkom priateľské. Ja som bol tak pobúrený

týmito stálymi zmenami, že som sa nezdržal, aby som mu nepošepnul:

»Tak zase ste presídlil.«

On nemal času odpovedať. S kliatbami a výkrikami počali piráti skákať do jamy, hrabali tam prstami a odhadzovali doštičky na bok. Morgan našiel zlatú mincu. Zodvihol ju s celým prívalom preklínania. Bola to dvojguineja a za chvíľu išla všetkým pomedzi ruky.

»Dve guineje,« zareval Merry a šermoval ňou pred Silverom. »To je teda tvojich sedem sto tisíc libier, čo? Ty vieš robiť smluvy, čo? Ty si ten, čo nikdy nič nerozhádzal, ty bedárska palica!«

»Len ďalej hrabte, chlapci,« hovoril Silver s najchladnejšou nestydatosťou. »Najdete niekoľko lanýžov a tomu by som sa ani nedivil.«

»Lanýžov!« opakoval krikľavo Merry. »Kamaráti, čujete ho? Teraz vám povedám, že tento človek to dávno vedel. Pozrite sa mu do tváre a najdete to tam napísané. «

»Ale, hľa, Merry,« podotkol Silver, »zase strúhaš na kapitána? Ty si naozaj pilný chlapec.«

Ale tentoraz boli všetci na strane Merryho. Počali vychodiť z jamy. Jedno som spozoroval, čo bolo pre nás dobre: oni všetci vyšli z jamy na opačnú stranu proti Silverovi.

Nuž, tak sme tu stáli, dvaja na jednej a piati na druhej strane, a nikto sa neodvážil zahájiť zápas prvým výstrelom. Silver sa ani nehnul; pozoroval ich stojac vzpriamene, opretý o svoju berlu a pozeral sa tak chladno, ako som ho ešte nikdy nevidel. Bol statočný, o tom sa nedá pochybovať.

Konečne si Merry pomyslel, že sa vec dá spraviť rečou.

»Kamaráti,« hovoril, »oni sú iba dvaja; jeden je starý bedár a druhý je mláďatko. Nože, kamaráti —«

Zdvihol rameno a hlas a očividne zamýšľal viesť útok. Ale práve v tú chvíľu — bác! bác! bác! — tri výstrely z pušky sa zablyskly z húšťavy. Merry sa skĺátil do jamy; muž s obväzom sa otočil dookola a padol celou dĺžkou na bok, ale sa ešte svíjal ako had; a ostatní traja sa sobrali a utekali, koľko im stačily sily.

Nežli by ste vypovedali mrk, dlhý Jano vypálil dve rany na zmietajúceho sa Merryho; a keď ten muž obrátil k nemu svoje oči v poslednom smrteľnom zápase, hovoril mu: »Juríčko, myslím, že som ťa posadil.«

V tom istom okamihu dobehol k nám doktor, Gray a Ben Gunn s dymiacimi sa puškami z húšťavy jedlí.

»Napred!« volal doktor. »S dvojnásobnou rýchlosťou, chlapci! Musíme ich odrezať od člnov!«

A pustili sme sa do rýchleho behu, chvíľami sme sa brodili v krovinách až po hruď.

Ale povedám vám, Silver sa úzkostlive snažil s nami udržať krok. Kúsok, ktorý ten človek dokázal, skákajúc na svojej berle, div sa mu svaly nepopretŕhaly — to bol kúsok, aký po ňom nedokáže žiadon zdravý človek; tiež doktor tak myslí. Ničmenej opozdil sa za nami až o tridsať yardov a skoro sa mal zadusiť, keď sme dosiahli okraja svahu.

»Doktor,« zvolal Silver, »pozrite sa, niet napochytro!«

A naozaj nebolo napochytro. Na otvorenejšej čiastke planiny videli sme troch zostalých pirátov prchať týmže smerom, ktorým začali utekať, priamo k vrcholcu zadného sťažňa. Boli sme už medzi nimi a člnkami; a tak sme si všetci štyria sadli, aby sme si vydýchli, kdežto dlhý Jano, utierajúc si obličaj, pomaly dochodil k nám.

»Ďakujem vám úctive, doktor,« hovoril. »Prišiel ste, myslím, v pravú chvíľu pre mňa i pre Hawkinsa. A to ste vy, Ben Gunn!« dodal. »No vy ste mi pekný chlapík, len čo je pravda!«

»Áno, ja som Ben Gunn,« hovoril vyhostenec a svíjal sa v rozpakoch ako chrúst. A po dlhej prestávke dodal: »A ako sa máte, pane Silver? Celkom pekne, povedáte, ďakujem vám.«

»Ben Gunn,« mrčal Silver, »keď si pomyslím, čo ste mi vykonal!«

Doktor poslal Graya späť pre jeden z rýľov, ktoré zanechali vzbúrenci na svojom úteku. A potom, kým sme dolu svahom sostupovali, vyrozprával niekoľkými slovami svoje dobrodružstvo. Bol to príbeh, ktorý nesmierne zaujímal Silvera; a Ben Gunn, polosprostý vyhostenec, bol hrdinom príbehu od začiatku až do konca.

Za svojich dlhých pútí po ostrove našiel Ben Gunn kostru; on to bol, ktorý ju olúpil. On našiel poklad; on ho vykopal (to bola jeho polovica rýľa, ktorá ležala zlomená v jame); on ho odniesol na chrbte v niekoľkých namáhavých cestách od úpätia vysokej jedle do jaskyne, ktorú mal na vŕšku hory v severovýchodnom kúte ostrova, a tam poklad ležal v bezpečí už dva mesiace pred príchodom Hispanioly.

Keď z neho doktor vytiahol toto tajomstvo odpoludnia po útoku a keď nasledujúceho rána uzrel, že je kotvisko opustené, šiel k Silverovi, dal mu mapu, ktorá teraz už bola bezúčelná, dal mu zásoby, lebo jaskyňa Bena Gunna bola dobre zásobená kozľacím soleným mäsom, ktoré on sám solil — dal mu všetko, len aby sa mohol dostať zo srubu do bezpečia na dvojvrcholovú horu, aby tu bol istý pred zimnicou a mohol opatrovať peniaze.

»Čo sa vás týče, Jim,« hovoril, »mrzelo ma to veľmi, ale urobil som, čo som uznával za najlepšie pre tých, ktorí vytrvali vo svojich povinnostiach. A keď ste vy nebol medzi nimi, čia to bola vina?«

Toho rána sa presvedčil, že i ja mám byť zapletený do hrozného sklamania, ktoré pripravil vzbúrencom, bežal celou cestou k jaskyni a prikážuc statkárovi, aby pečoval o kapitána, vzal so sebou Graya a vyhostenca a pustil sa na cestu naprieč cez ostrov, aby bol po ruke pri jedli. Skoro však spozoroval, že naša spoločnosť ho predstihla. A Ben Gunn, poneváždobre bežal, bol vyslaný do predu, aby sám dokázal, čo vie. Potom mu napadlo, aby využil povery svojich bývalých súdruhov. Ale mal taký úspech, že Gray a doktor prišli na miesto a skryli sa už do zálohy, lebo tam už dospeli lovci pokladov.

»Ach,« hovoril Silver, »bolo pre mňa veľkým šťastím, že som mal pri sebe Hawkinsa. Bol by ste dal starého Jána rozsekať na kúsky a nikdy by ste to nevyčitoval, doktor.«

»Ani nie veľmi,« odpovedal veselo doktor Livesey.

A medzitým prišli sme až k člnom. Doktor rýľom jeden pokazil a potom sme všetci sadli do druhého a pustili sa cestou na mori k severnej zátoke.

Bola to cesta asi osem lebo deväť míl dlhá. Silver, ačkoľvek bol temer mŕtvy únavou, sadnul si k veslu ako my ostatní a hneď sme sa rýchlo ponáhľali po vode. Skoro sme sa preplávili prťami a obišli juhovýchodný roh ostrova, mimo ktorý sme vliekli pred štyrma dňami Hispaniolu.

Keď sme míňali dvojvrcholový vrch, videli sme čierne ústie Ben Gunnovej jaskyne; vedľa nej stála postava, opierajúca sa o pušku. Bol to statkár; a my sme mávali šatočkou a volali na slávu, pri čom Silver najsrdečnejšie volal.

Tri míle ďalej, práve pri chobote severnej zátoky — čo sme tu stretli iného ako Hispaniolu, samovoľne sa pohybujúcu? Posledný príliv ju zodvihol; a keď by tu býval silný vietor alebo mocný odlivný prúd, ako v južnom kotvišti, nikdy by sme sa s ňou neboli už stretli. Keď sa však veci takto maly, škoda bola malá, len hlavná plachta bola porúchaná. Bola už nová kotva pripravená a ponorená do vody asi na poldruhej siahy. My všetci sme veslovali späť k Rumovej skrýši, odkiaľ bolo najbližšie k Ben Gunnovmu domu pokladov. A potom Gray, ktorý jediný bol tu ostal, vrátil sa v člnku na Hispaniolu, kde mal konať v noci strážnu službu.

Mierny svah viedol od pobrežia k jaskyni. Hore nám naproti vyšiel statkár a ku mne bol srdečný a láskavý, ani slovíčka neprehovoril o mojom úteku. Na zdvorilý pozdrav Silverov akosi sa začervenal.

»Ján Silver,« hovoril, »ste podivuhodný darebák a pokrytec — strašný pokrytec, pane. Povedali mi, že vás nemám prenasledovať. Nuž ani vás nechcem prenasledovať. Ale ľudia, ktorých ste o životy pripravil, ťažia vaše hrdlo ako mlynské kamene.«

»Ďakujem vám úctive, pane,« odpovedal dlhý Ján a znovu sa pozdravil.

»Opovážte sa mi ďakovať!« zvolal statkár. »Je to veľké porušenie povinnosti. Odstúpte!«

A potom sme všetci do jaskyne vstúpili. Bolo to široké, vzdušné miesto s malým pramienkom a rybníčkom čistej vody, zakrytým kapraďou. Na zemi bol piesok. Pred veľkým ohňom ležal kapitán Smollett; a v opačnom kúte v nejasnom osvetlení

žiary od ohňa uzrel som veľké hromady mincí a štvorhrany, sostavené zo zlatých prútov. To bol Flintov poklad, ktorý sme prišli z takej diaľky najsť a ktorý stál už život sedemnástich ľudí z mužstva Hispanioly. Koľko životov stál, kým bol nahromadený, čo krvi a smútku, koľko lodí bolo potopených do hlbín morských, koľko statočných mužov bolo slepo zavraždených, koľko výstreľov z diel, koľko hanby, lží a ukrutností, to by snáď nik na svete nevedel vypovedať. Ale boli ešte traja ľudia na tomto ostrove — Silver a starý Morgan a Ben Gunn — z ktorých každý sa účastnil týchto zločinov, lebo každý z nich sa úfal nadarmo, že sa účastní rozdelenia odmeny.

»Poďte sem, Jim,« hovoril kapitán. »Vy ste svojmu druhovi verný chlapec, Jim. Ale nemyslím, že vy a ja pôjdeme spolu po mori. To ste vy, Ján Silver? Čo vás vedie sem, človeče?«

»Vraciam sa k svojej povinnosti, pane,« odvetil Silver.

»Ach,« hovoril kapitán; a to bolo všetko, čo riekol.

Akú som to mal večeru v tento čas, súc v kruhu svojich priateľov! A aké to bolo jedlo — Ben Gunnova solenina, nejaké paškrtnosti a fľaška starého vína z Hispanioly! Som istý, že nikdy nebolo veselších ľudí. A bol tu Silver, ktorý sedel v úzadí, temer v tme, ale jedol s chuťou a bol hotový na každú otázku odpovedať, ba dokonca sa i k nášmu smiechu pripojoval — ten istý, mierny, zdvorilý námorník, ako sme ho poznali za plavby.

Kapitola 34. a posledná.

Nastávajúceho rána sme časne začali prácu, lebo doprava tejto veľkej hŕby zlata skoro míľu cesty po súši a potom asi tri míle na člnkoch k Hispaniole, to bol ťažký úkol pre tak malý počet pracovníkov. Tí traja chlapíci, ktorí ešte zostali na ostrove, nepôsobili nám mnoho starostí; jediná hliadka na svahu hory postačila, aby nás zaistila proti nejakému nenadálemu

útoku a okrem toho sme usudzovali, že majú bojovania primnoho už.

Preto naše dielo čulo pokračovalo. Gray a Ben Gunn prichádzali a odchádzali s člnom, kdežto ostatní za ich neprítomnosti hromadili poklad na breh. Dva pruty, povrazom sviazané, tvorily pevný náklad pre dospelého človeka a to ešte bolo treba pomaličky ísť. Čo sa mňa týče, ja som celý deň pracoval v jaskyni, napchávajúc bohatstvo mincí do vriec z posúškov.

Bola to podivná sbierka, podobajúca sa pokladu Billy Bonesa, ale tak bohatá rozmanitými mincami, že som nikdy nezažil lepšej zábavy, ako pri ich triedení. Anglické peniaze, španielske, francúzske, portugálske, mince kráľa Juraja a Ludvika, dvojzlatovky a dvojguineje, moadory a zecchiny, obrazy všetkých europských kráľov za posledných sto rokov, podivné mince východné, mince guľaté i štvorhranaté a mince v strede prevŕtané, asi aby sa mohly nosiť na hrdle — skoro z každej odrudy peňazí, myslím, boly ukážky v tejto sbierke; a čo sa počtu týče, som istý, že ich bolo, ako v jaseni napadaného listia, takže ma až chrbát bolel od shýbania a prsty od triedenia.

Deň po dni táto práca pokračovala. Každý deň bolo uložené na loď celé imanie, ale iné imanie čakalo na zajtra; a za celý ten čas sme nič nepočuli o troch pozostalých vzbúrencoch. Konečne, bolo to asi v tretí alebo štvrtý večer, doktor a ja sme sa prechádzali po svahu a naraz z hustej tmy k nám donášal vietor akýsi hluk.

»Boh mi odpusť,« hovoril doktor, »to sú vzbúrenci.«

»Všetci opití, pane,« ozval sa za nami hlas Silverov.

Silver, treba podotknúť, tešil sa plnej slobode a hoci bol denne častovaný príkrosťami, považoval sa za milého sluhu.

Naozaj podivné to bolo, ako znášal opovrhovanie a s akou zdvorilosťou sa pokúšal o to, aby sa všetkým zaľúbil. Ale myslím, že všetci s ním zachádzali ako so psom; výminku robil iba Ben Gunn, ktorý sa ešte vždy bál svojho bývalého lodného majstra, a ja, ktorý som mu bol za niečo skutočne vďakou zaviazaný; ačkoľvek, čo sa tejto veci týče, mal som dôvod, myslím, smýšľať o ňom ešte horšie ako kto druhý, lebo ja som

videl, ako premýšľal na plavidle o novej zrade. A preto mu doktor dosť nevľúdne odpovedal:

»Sú opití alebo sa šalejú,« hovoril.

»Máte pravdu, pane,« povedal Silver, »a veľmi málo záleží na nich vám i mne.«

»Usudzujem, že by ste nemohol odo mňa žiadať, aby som vás nazval citlivým človekom,« odvetil posmešne doktor, »a tak vás snáď prekvapujú moje city, pane Silver. Ale keby som bol istý, že sa šalejú, odišiel by som z tohoto tábora a poskytol im svojej pomoci.«

»Prosím za odpustenie, pane,« vravel Silver, »to by ste veľmi zle urobil. Prišiel by ste o svoj vzácny život, to môžete byť istý. Ja som teraz na vašej strane na život i na smrť a neprial by som si, aby sa naša strana čo aj o jediného muža oslabila, zvlášte nie o vás, lebo viem, čím som vám povinný. Ale tí mužovia dolu by nevedeli dodržať sľub.«

»Hľaďme,« hovoril doktor, »za to vy viete zadržať sľub, to vieme.«

Nuž, to boly asi posledné zprávy, ktoré nám o pirátoch došly; len jednou sme začuli výstrel z pušky a domnievali sme sa, že sú na poľovačke. Konali sme poradu a bolo rozhodnuté, že ich musíme nechať na ostrove — musím povedať, že k veľkej radosti Bena Gunna a so súhlasom Grayovým. Nechali sme na ostrove peknú zásobu prachu a streliva, najväčšiu časť soleniny, trochu liečiv a niektoré užitočné predmety, nástroje, odev, zbytočnú plachtu, niekoľko siah povrazov a peknú časť tabaku.

To bol náš posledný čin na ostrove. Predtým sme už poklad naložili na loď a nabrali hodne pitnej vody a zbytok soleniny pre prípad nejakej nehody; a konečne sme jednoho krásneho rána zodvihli kotvu a vyplavili sme sa zo severnej zátoky; tá vlajka viala nad nami, ktorú vztýčil kapitán a pod ktorou sa bil v srube.

Tí traja chlapíci nás zrejme pozerali z väčšej blízkosti, ako sme sa nazdávali a ako sa nám skoro ukázalo. Lebo keď sme prechodili prťami mora, museli sme pluť veľmi blízko pomimo južného mysu a tam sme videli kľačať všetkých troch

spolu na piesčitom výbežku; všetci mali prosebne zdvihnuté ruky. Všetci sme boli pohnutí v srdci, že sme ich zanechávali v tomto biednom stave; ale nemohli sme podstúpiť nebezpečenstvo novej vzbury. A dopraviť ich domov na šibenicu, bola by krutá laskavosť. Doktor na nich zavolal a riekol im o zásobách, ktoré sme zanechali, i to, kde ich nájdu. Ale oni neprestávali volať na nás menami a vzývať nás pre lásku božiu, aby sme ich nenechávali umrieť na takomto mieste.

Keď konečne videli, že loď pluje ďalej svojím smerom a teraz rýchlo mizne z dohľadu, jeden z nich, neviem, ktorý to bol, vyskočil s chrapľavým výkrikom, priložil pušku k rameni a vystrelil za nami, že len tak hvizdlo ponad hlavu Silverovu.

Potom sme sa ukryli za lodné zábradlie a keď som potom pozrel, oni už zmizli s piesčitého brehu a výbežok piesku sa roztiahol a čoskoro v diaľke sa ztratil. A tým sme i to posledné ukončili; pred poludním k mojej nevýslovnej radosti veliké skalisko ostrova pokladov kleslo do morskej hlbiny.

Bolo nás tak málo na lodi, že sa každý musel niečím zamestnať — len kapitán ležal na slamníku a dával rozkazy; lebo hoci sa už hodne zotavil, potreboval ešte kľudu. Pluli sme smerom k najbližšiemu prístavu španielskej Ameriky, lebo sme sa nemohli odhodlať na cestu domov bez nového mužstva; a tak sa stalo, že sme pre protivné vetry a niekoľko silných búriek boli všetci vysilení, kým sme prišli do prístavu.

Bol práve západ slnca, keď sme shodili kotvu v prekrásnej zatvorenej zátoke a boli ihneď obklopení prístavnými člnami, plnými černochov, mexických Indiánov a miešancov, predávajúcich ovocie a zeleninu a ponúkajúcich sa, že sa za groš utopia. Pohľad na toľko dobromyseľných obličajov (hlavne čiernych), chuť tropického ovocia a nadovšetko svetlá, ktoré počínaly v meste žiariť, boly okúzlujúcim opakom nášho smutného a krvavého pobytu na ostrove a doktor a statkár, pojavši ma so sebou, odišli na pevninu a ztrávili tam prvé večerné hodiny. Tam sa sišli s kapitánom anglickej válečnej lodi, dali sa s ním do reči, vstúpili na jeho loď a zkrátka tak príjemne sa tam zabávali, že už nastával deň, keď sme sa vracali k Hispaniole.

Ben Gunn bol sám na palube a keď sme na loď prišli, počal nás vítať podivnými rečami. Silver uprchol. Vyhostenec sám vedome ho nechal ujsť v malom člnku pred niekoľkými hodinami a teraz nás uisťoval, že tak urobil, len aby naše životy zachránil, ktoré zaiste by boly ohrožené, keď by bol ten jednonohý zostal na lodi. Ale to všetko nebolo. Lodný kuchár neodišiel s prázdnymi rukami. Vzal so sebou jedno vrecko mincí v cene asi tri sto alebo štyri sto guineí, aby si s nimi pomáhal na svojich ďalších potulkách.

Myslím, že sme boli všetci radi, keď sme sa ho tak lacno zbavili.

Nuž, aby sme krátko skončili príbeh, najali sme niekoľko námorníkov, mali sme šťastnú zpiatočnú plavbu a Hispaniola doplávala do Bristolu, práve keď pán Blandly počínal pomýšľať na to, že pošle pomocnú loď. Len päť mužov sa vrátilo z tých, ktorí podnikli plavbu. »Pili a na koniec čert si ich pobral,« celkom podľa zásluhy; ničmenej nepochodili sme horšie ako loď, o ktorej spievali:

Na mori plávalo ich sedemdesiatpäť,
ale z celej posádky sa len jeden vrátil späť.«

Každý z nás mal veľký podiel z pokladu a užil ho podľa svojej povahy. Kapitán Smollett zanechal teraz morských plavieb. Gray nielen že šetril svoje peniaze, ale ďalej študoval svoje povolanie; a teraz je pekným námorníkom a majiteľom peknej trojsťažňovej lode; popri tom sa i oženil a je otcom rodiny. Čo sa týče Bena Gunna, ten dostal tisíc libier, ktoré ztratil alebo premrhal za tri nedele, alebo presnejšie povedané za deväťnásť dní, lebo dvadsiaty deň sa ako žobrák vrátil. A potom sa stal vrátnikom; a žije doposiaľ, veľmi obľúbený, hoci ako komická figúrka u dedinských chlapcov, a je znamenitým spevákom v kostole v nedeľu a vo sviatky.

O Silverovi sme už nikdy nepočuli. Tento strašlivý námorník o jednej nohe zmizol konečne na dobro z môjho života; ale myslím, že sa sišiel so svojou starou černoškou a snáď žije ešte s ňou v blahobyte aj s »kapitánom Flintom«. Bolo by to žiaducné, lebo jeho nádej na blahobyt druhého sveta je veľmi malá, ako sa zdá.

Pruty striebra a zbrane ležia doposiaľ tam, kde ich zakopal Flint; a zaiste, čo sa mňa týče, nech len tam ležia i naďalej. Štyria voli by ma už nedostali zpät na prekliaty ostrov a najhoršie sny, ktoré mávam, sú tie, keď čujem príboj, duniaci na brehoch tohoto ostrova, alebo keď vyskočím z postele a v ušiach mi zuní ešte ostrý hlas kapitána Flinta: »Osmizlatiaky! Osmizlatiaky!«

R. L. Stevenson: OSTROV POKLADOV

Odporúčame

všetkým našim čitateľom nasledujúce vynikajúce diela našej i cudzej svetovej literatúry.

V slovenčine sme vydali:

Schöyenová A.: **Biela otrokyňa.** Senzačne a morálne založený román Alžbety Schöyenovej, bojujúci proti skrytým nerestiam obchodu s dievčatmi a potrebný všetkým ľuďom a všetkým národom sveta k poučeniu o jednom z najchúlostivejších a najzávažnejších súčasných problémov verejného života. Kniha, poslovenčená známym slovenským spisovateľom Jurajom Babkom, tlačená je na peknom papieri a bohate ilustrovaná St. Hudečkom. Cena je v záujme čo najväčšieho rozšírenia skutočne nízka, len Kč 14·—, poštou Kč 15·40.

M. Jókai: **V tajomnej zemi zlata.** Skvelá romantika Jókaiových románov je už dávno známa milionom čitateľov všetkých literatúr sveta. Cena Kč 18·—, poštou Kč 20·—.

Stevenson R. L.: **Ostrov pokladov.** Román, ktorý svojou základnou myšlienkou i formou získal si ohromnej obľuby všetkých čitateľov. S napnutím, nedočkave rozochvení budete sledovať osudy výpravy, hľadajúcej kdesi ďaleko na opustenom ostrovčeku poklad nesmiernej ceny.

Kapitán Marryat: **Syn námorného lúpežníka.** Zaujímavé a značne napínavé rozpravy o smelých dobrodružstvách na širom mori. More — nesmierny vodný prístav — vylíčené je tu v celej svojej gigantickej kráse, hrôze a nebezpečiach.

Gustave Aimard: **V mexických prériach.** Dobrodružný román z divokého Mexika v dobe, keď bolo zmietané vnútornými zmätkami. Jeho dejom je rad smelých príhod v dosiaľ nepreskúmaných horách a pustatinách západu.

E. Rice Burroughs: **Tarzan medzi opicami.** Návrat k prírode a obrodenie terajšieho človeka prírodou sú tendenciou Burroughsovho diela a súčasne tajomstvom jeho úspechu. — Cena Kč 18·—, poštou Kč 19·80. V českej reči vydali sme ďalších 6 sväzkov: II., cena Kč 14·—, poštou Kč 15·40; III., Kč 12·—, poštou Kč 13·20; IV., Kč 18·—, poštou Kč 19·80; V., Kč 15·—, poštou Kč 16·60; VI., Kč 20·—, poštou Kč 22·—; VII., Kč 28·—, poštou Kč 30·40.

Objednajte si niektorý z vymenovaných románov v

Ústrednom robotníckom kníhkupectve a nakladateľstve (A. Svěcený) v Prahe II.,

Hybernská ul. 7.

UMĚLECKÉ KNIHVAZAČSTVÍ
KAREL ŠVARC
JINDŘ. HRADEC 163-I.